

ISSN 0416-2242

vaš četrtkov prijatelj
DOLENJSKI LIST

NAJLEPŠI ZDRAVILIŠČI

NOVO MESTO - Turistična zveza Slovenije je tudi letos ocenjevala urejenost, videz in čistočo turističnih krajev. Akcija je potekala pod geslom: Moja dežela - lepa in gostoljubna. V kategoriji manjših zdravilišč se je Zdravilišče Šmarješke Toplice uvrstilo na prvo mesto, na drugo pa Zdravilišče Dolenjske Toplice.

DOLENJSKA GRADBENA NAVEZA - Kot sta povedala direktorja Franc Panjan in Franc Gole na novinarski konferenci, sta Begrad in novomeško Cestno podjetje že dalj časa poslovno sodelovala, sedanja trdnjša oblika pa bo morda nekoč nadgrajena tudi s kapitalsko povezavo. (Foto: B. D. G.)

IZGNANCI

Zlovešč molk živih prič

Opozorjanje na grozote 45.000 slovenskih izgnancev med 2. svetovno vojno, ki smo mu bili priča tudi pretekli petek na srečanju sevnjskih izgnancev, je prej kot slej nujno, kajti nekateri celo bolj pomilujejo Kočevarje kot naše izgnance, begunce in pregnance. Govorijo o veliki krivici tujih razlaščenec, ki so bili v veliki meri povod za gorje izgnancev in tudi drugih.

Ne gre zgolj za pregovorno slovensko zavist! Posledice se kažejo zlasti na osebah, ki so jih uradniki uvrstili med begunce in druge kategorije pregnancev, "požgancev" in drugih. Nekateri so v zadnjem trenutku zapuščali območje množičnega izgonu in se zatekali v zasilna zbirališča ali k sorodnikom. Še vedno jim naša država odreja pravico do statusa s površno razlago in uporabo zakona o žrtvah vojnega nasilja. Mnogi so prizadeti zaradi počasnega reševanja svojih vlog na sodiščih, kjer dvestletni premor ni nobena posebnost. Prosilci imajo pravico do pritožbe, toda nobenega jamstva do pozitivne rešitve, ljudje pa dostikrat prizadeto molčijo in umirajo.

Premalo se (ne le oblastniki!) zavedamo, da s podporo ljudem, ki že imajo ali si želijo pridobiti status žrtve vojnega nasilja, naposled krepi gnotna osnova najrevnejšega prebivalstva, povečujeta pa se tudi zavest in pripadnost slovenski državi. Izgnanci skoraj nimajo možnosti neposrednih vplivov na politiko, zato pa bi to lahko storili občinski sveti. Odločenost države, da izterja, kar ji pripada od bivših okupatorskih držav je nezadostna, večjih tudi nestrokovna in zadržana.

PAVEL PERC

Dva gradbenika zdaj v kompaniji

Cestno podjetje Novo mesto in Begrad sta ustanovila gospodarsko interesno združenje - Skupaj se bosta potegovala za delo - Do konca leta 6-odst. tržni delež, cilj je desetina tržišča

NOVO MESTO - Slovenska gradbena podjetja, ki računajo na povečan tržni delež južno od Ljubljane, bodo imela poslej težje delo. Dve največji gradbeni podjetji na tem območju - Begrad s področja visokih in Cestno podjetje Novo mesto s področja nizkih gradenj - sta namreč konec oktobra ustanovili gospodarsko interesno združenje z nazivom GIZ DBK gradbeništvo in industrija gradbenega materiala. Kot napovedujeta direktorja, bosta obe družbi do konca leta obvladovale 6 odst. domačega trga, v bodoče pa naj bi se približali 10 odst.

Združenje je nastalo v prvi vrsti zaradi skupnega nastopanja pri pridobivanju del pa tudi zato, da bi se dopolnjevali in v bodoče usklajevali v opremljenosti, kadrih in financiranju skupnih gradbenih projektov. Njegovo delo bo vodila uprava, ki jo sestavljata predsednik Franc Gole, sicer direktor CP Novo mesto, in član Franc Panjan, direktor Begrada. Kot je povedal slednji, Begrad zaposluje 300 delavcev in letos namerava doseči 5 milijard tolarjev prihodkov, medtem ko ima po Goletovih besedah Cestno podjetje 600 zaposlenih in bo letos ustvarilo 7 milijard tolarjev prihodkov.

Begradovo največje gradbišče (vrednost del je za Begrad 15 milijonov mark) je ta trenutek nova Krkina tovarna zdravil Notol v Novem mestu, ki naj bi se zaprlo konec naslednjega leta. Pravkar so zaključili tudi 14 milijonov mark vredno gradnjo za trg v Brsljinu. Cestno podjetje dela na odseku avtoceste Višnja Gora-Bič, gradi severno novomeško obvoznico ter še množico manjših objektov do vrednosti 200 milijonov tolarjev. Prvi skupni projekt obeh gradbincev bo gradnja osnovne šole Drska v Novem mestu v vrednosti 1,23 milijarde tolarjev.

Dolenjska gradbena naveza naj bi se najprej pri delu in pozneje tudi z vključevanjem v združenje okrepila še z drugimi gradbenimi podjetji s tega območja. In cilj? Čimbolj pokriti in "ubraniti" južni del Slovenije: Dolenjsko, Belo krajino, Kočevsko in Posavje, zlasti v programu avtocest in gradnje HE na Savi, ter posegati še drugam, za začetek v Ljubljano.

B. DUŠIČ GORNIK

Zdaj po cestah še turbini za TE Brestanica

155 milijonov mark vredna naložba bo končana julija

BRESTANICA - Termoelektrarna Brestanica je sredi posodobitve, saj naj bi predvidoma do julija prihodnje leto postavila dve novi 114-megavatni plinski turbini. Naložba bo stala 155 milijonov mark; večina gradbenih del je že končanih, pospešena montažna dela pa bodo potekala predvsem od decembra naprej. V petek je dvanajstodnevno pot iz Luke Koper začela prva turbina.

Posodobitev namreč zahteva več izrednih prevozov nove opreme, med katerimi sta največja prevoza turbin, ki sta čakali v Luku Koper. Vsaka od njih je težka čez 183 ton, visoka 5 metrov, široka 4,3 in dolga 9,4 metra. Podobno kot v primeru uparjalnikov za jedrsko elektrarno bosta prevoza potekala dvakrat. Obakrat bo tovar zaradi višine (skupno 5,39 metra) potoval od Luke Koper preko Kozine po stari cesti proti Postojni, Ljubljani in Vranskemu, nato pa ravno tako po stari cesti do Celja, Mestinja ter skozi Bizeljso, Dečno selo, Sp. Pohanco in Krško do Brestanice. Prevoz vsake turbine bo potekal ponoči s hitrostjo do 40 km na uro in naj bi trajal dvakrat po 12 dni.

Prejšnji teden sta turbini dočkali pozitivno mnenje ministrstva za promet in zveze za prevoz izrednega tovora s skupno težo 370 ton. Kasnitev doslej še ni bila taka, da bi ogrozila postavljene roke za prevzemne preizkuse in začetek obratovanja. Kot poudarja direktor TEB Drago Fabijan, v naložbi manjka še 12 milijonov nemških mark. Tega denarja ni v državnem proračunu za naslednje leto, amortizacija elektrarne je premajhna, bančna posojila pa tudi ne pridejo več v poštev, saj pri naložbi že sodelujeta tako konzorcij tujih kot tudi domačih bank.

B. D. G.

Leona Štuklja ni več

V ponedeljek zjutraj je Slovenija in ves svet pretresla žalostna vest: umrl je najstarejši olimpijski zmagovalac in veliki sin slovenskega naroda Leon Štukelj. Najuspešnejši športnik vseh časov je bil s svojim življenjem svetel zgled vsem rodovom športnikov, spoštovali in občudovali so ga tudi najpomembnejši moške našega časa. Z njim se je spoprijateljil ameriški predsednik Clinton, sprejel ga je papež Wojtyła, zelo blizu sta si bila tudi s predsednikom mednarodnega olimpijskega komiteja Juanom Antoniem Samaranchem. S svojo vitalno pojavo je vedno dobro razpoloženi bistroumni mož, ki se je rodil 12. novembra 1898 v Novem mestu, osvojil ves svet. Svoje življenje je posvetil športu in pravu, v zadnjih letih pa tudi predstavitvi Slovenije v svetu.

doma sam poklical zdravnike. Takoj po prihodu v bolnišnico je bil sprejet na oddelek za interno intenzivno medicino. V klinični sliki je bilo razvidno splošno slabo počutje ob ponovnem popu-

• Pogreb Leona Štuklja bo jutri, v petek, 12. novembra, ob 12. uri na pokopališču Dobrava v Mariboru, pokopali pa ga bodo v ožjem družinskem krogu.

ščanju srca. Štukelj je bil predtem zaradi slabega počutja in pešanja srca na oddelek za kardiologijo in angiologijo sprejet na zdravljenje že 25. oktobra. Po odpustu iz bolnice je bil še naprej pod stalnim zdravniškim nadzorom. I. V.

ZARADI VZAJEMNE NE BO SPREMENB

NOVO MESTO - Kot sporočajo iz območne enote Zavoda za zdravstveno zavarovanje Novo mesto, za zavarovanje prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja ne bo posebnih sprememb, čeprav je s 1. novembrom začela delovati Vzajemna zdravstvena zavarovalnica. Njihova zavarovanja bodo namreč avtomatsko prenesli v Vzajemno, storitev v zvezi s tem zavarovanjem pa bodo še naprej deležni na istih krajih in pri istih ljudeh. Tudi pogoji za uveljavljanje pravic iz zavarovanja in premije bodo na začetku enake kot doslej, že v letu 2000 pa se bo ponudba razširila. Zavarovanci uporabljajo kartico zdravstvenega zavarovanja, na kateri so tudi zavarovanja Vzajemne; še naprej pa velja tudi mala zelena izkaznica z vložnim listkom ali nova izkaznica, ki so jo prejeli po 1. novembru.

Berite danes

- stran 2:
• Novoles vstal iz pepela pogorišča
- stran 3:
• "Vojno" zbiranje podatkov
- stran 7:
• Krška ofenziva za zdravstveni dom
- stran 19:
• Njegov spomenik je Krka
- stran 20:
• Svet' Martin iz mošta dela vin'
- stran 22:
• Umrl, ker je odgnal tatinske Rome
- stran 23:
• Častiljivih 120 let osnovne šole Gorenje Sušice

marles

hiše maribor d.o.o.

Hiše po vaši meri

VREME

V soboto bo še suho, v nedeljo pa lahko ponovno pričakujemo padavine.

Košarka

Liga Kolinska

KRKA TELEKOM : SAVINJSKI HOPSI

Novo mesto,
športna dvorana Marof,
sobota, 13.11.1999, ob 20. uri

Pokrovitelj: Krašcommerce
Žrebanje vstopnic: Mubičuk (Kobra)

Imate radi stare ljudi?

Težko se je odločiti, kaj je v sodobni družbi bolj častnejše: starost ali mladost. Tovrstna težava je bila včasih verjetno majhna, zdaj je večja. In bo še večja. Kajti svet začenja misliti o teh rečeh z eno glavo, ameriško. Zahodna formula, ob kateri se hote in ne hote stari in mladi vprašajo tudi o svojih letih, pa je: mladost in moč je uspeh, če si uspešen, si Glavni, če si Glavni, si dosegel svoj cilj. Resnica mogoče ni taka, ampak drugačna. Toda o njej se ne sprašujejo množice, ki jo klešejo sodobne medijske reklame za penete ledeno mrzle pijače, najnovejše avtomobile, večerne obleke in spodnje hlače. Vse odmeva po znanem napevu iz nekako domačih nam logov: "Bolje biti pijan, nego star." Ali je bolje biti star ali mlad, so nam odgovarjale, spomnili se boste, nekatere posocialistične slovenske politične partije. S fotografije na njihovih velikanskih predvolilnih plakatih je prijazno vstopala v naš vsakdan družina, sestavljena iz družinskih članov več generacij. Kako idilično! In vse bolj samo na fotografiji! Morda sami sebi ne boste všeč, če se navdušujete za sožitje generacij. Morda se boste ob takem navduševanju počutili bogatejše. Vsekakor ni nujno, da ste o tem rekli zadnjo besedo. Še več kot mesec dni namreč traja letošnje mednarodno leto starejših. Odnos do starih ljudi obravnava tudi tokratna anketa Dolenjskega lista.

TONE PUNGERČAR, fotograf iz Novega mesta: "Odnos do starejših je v naši družbi slab in se še slabša. Ne spoštuje nas ne država ne mladina. Poglejte samo, kaj dela država z upokojenci. Mladi pa do nas sploh nimajo nobenega spoštovanja niti obzirnosti. Ko smo bili mi mladi smo starejše spoštovali in cenili, še beračev pred cerkvijo nismo zaničevali in zmerjali."

MIRA MALEŠIČ, šivilja iz Zemlja: "Mislim, da je mladost, s pomočjo katerih je ljudem na starost olajšano življenje, v naši državi zelo veliko. Toda vprašanje je, če vsi poznajo vse te ugodnosti. Res pa je tudi, da je pomoč starejšim v manjših krajih, kjer se ljudje dobro poznajo med seboj, boljše kot v velikih mestih, kjer vlada med prebivalci velika odtujenost."

MATIJA ABSEC, upokojenec iz Mihelje vasi: "Glede na to, kako je bilo, ko sem bil še majhen, ko so si reveži, ki so prihajali prositi hrano in prenočišče, kar podajali kljuko, je danes za starejše dobro poskrbljeno. Seveda to ne pomeni, da ne bi bilo mogoče še česa izboljšati. A kdor je pripravljen sprejeti pomoč, je lahko tudi na starost srečen. Zagotovo danes na cesti ne ostane noben starček."

JOŽE STAROVEŠKI, varovanec Varstveno-delovnega centra Sevnica: "Nič me ne more kaj lepega pričakovati zase, če drugemu tega ne privoščim. Mene so vedno vzgajali, da moram spoštovati vse ljudi, posebej starejše, zato jim rad pomagam, če le morem. Pomagam tako pri delu sevnškega Rdečega križa kot tudi Karitasa in to mi je v veliko zadovoljstvo."

MAJDA IVANOV, direktorica Doma starejših občanov Trebnje: "Mednarodno leto starejših oseb je še kako potrebno in dobrodošlo, da opozorimo na generacijo, ki je potem, ko je celo življenje po svojih močeh ustvarjala boljše razmere za svoje življenje in življenje potomcev, žal marsikje potisnjena preveč na obrobje. To se nam lahko še kako maščuje, če bomo dajali slab zgled otrokom."

IVAN STOPAR, kmet, delavec iz Hrastja pri Cerkljah ob Krki: "To, kakšen je odnos družbe do starejših ljudi, lahko vidimo, ko kdo išče delo. Če človek po letih službe ostane brez redne zaposlitve, bo zelo težko našel novo redno delo. Ko vpraša za službo, ga ne vprašajo, kaj zna in zmore, ampak, koliko je star. Nič ni videti, da bo v naslednjih letih kaj drugače. Slabše bo."

ŠTEFKA SIMONČIČ, upokojenka iz Gmajne pri Raki: "Starejši ljudi pri nas enkrat letno obišče Rdeči križ. Takrat prinesejo darilo, pokazujejo pozornost. Od njih ne zahteva ničesar, ampak lepo se ti vidi, če se spominjo. Ponekod imajo tudi srečanja starejših. Tudi na cesti so ljudje, tudi otroci, soljarji do starejših prijazni. Pozdravijo, spoštujejo človeka."

TINA MIHELIČ, dijakinja iz Ribnice: "Starejše ljudi, predvsem mladi, premalo spoštujejo. To se kaže na ulici, ko jih ne pozdravljamo in jim ne pomagamo. Premalo pa zanje stori tudi država. V Ribnici, denimo, se že leta govori o domu za starejše, a ga še ni. Če za mlade je pri nas malo možnosti za zabavo, za starejše jih je še manj. Ne zavedamo se, da bomo nekoč stari!"

ANDREJA MLEKUŽ, logopedinja iz Kočevja: "Za starejše je pri nas še vedno slab poskrbljeno. Bolj ali manj so prepuščeni samim sebi ali otrokom in sorodnikom. Domovi so, če sklepam po kočevskem, zadnja postaja pred pokopališčem. Glede na to, da imamo pretežno starejše prebivalstvo, bi morala država na tem področju nujno kaj ukreniti. Zaenkrat je starejšim še zelo nenaklonjena."

DOPRSNI KIP RIHARDA DOLENCA

PODANOS - V nedeljo, 14. novembra, bodo v Podnanosu ob 150-letnici rojstva in 80-letnici smrti odkrili doprnski kip Riharda Dolenca, kmetijskega strokovnjaka, šolnika in strokovnega pisatelja. Slavnostni govornik bo predsednik Državnega sveta Tone Hrovat. Rihard Dolenc je tesno povezan z novomeško kmetijsko šolo Grm. Ko so to kmetijsko šolo s Slapa pri Vipavi leta 1886 preselili na grmski grad v Novem mestu, je z njo prišel kot vodja tudi Dolenc in jo uspešno vodil do upokojitve leta 1907. Pod njegovim vodstvom je grmska šola postala nižja kmetijska šola z nazivom Vinarska, sadjarska in poljedelska šola na Grmu pri Rudolfovem. Umrl je leta 1919 v Novem mestu.

Programi javnih del v Posavju

Iz evidenc črtali še 595 brezposelnih

SEVNICA - Ob koncu avgusta letos so na Zavodu za zaposlovanje RS, območni enoti Sevnica, ki pokriva Posavje, registrirali 4472 brezposelnih oseb. Največ (2035) jih je bilo prijavljenih na krškem uradu za delo, sledi brežiški urad s 1469 in sevnški z 968 brezposelnimi osebami. Iz evidence brezposelnih so v Posavju po besedah direktorja zavoda Toneta Korena predvsem zaradi "prehoda v neaktivnost ter nezglašanja na vabila zavoda in lastne volje" črtali iz evidence še 595 oseb, to je 41 več kot lani.

S programi aktivne politike zaposlovanja že vrsto let spodbujajo zaposlovanje brezposelnih in na ta način je našla delo v letošnjih osmih mesecih že skoraj polovica brezposelnih, in sicer največ (18 odstotkov) z vključitvijo v razna javna dela. V Posavju poteka že od leta 1990 in po napačnih razlagah v prvih letih javnih del je zdaj že bolj ali manj jasno, da imajo vključeni v javna dela za določen čas zagotovljen osebni dohodek, plačan prevoz na delo in regres na delo, pa tudi, da jim pravica do denarnega nadomestila, če so pač prejeli tega, v tem času miruje.

V Posavju je v letošnjem letu potekalo oz. še poteka kar 88 programov javnih del, največ (53 odst.) v krški občini, zatem v brežiški občini (28 odst.), preostali pa v sevnški občini. "Pri javnih delih gre zato, da brezposelne osebe ohranjajo osebno kondicijo, pripravljenost, po drugi strani pa opravijo neko družbeno koristno delo," poudarja direktor Koren. V programe javnih del je bilo v avgustu vključenih 388 brezposelnih, od tega dobra polovica žensk, 43 odstotkov iz brežiške, 30 odstotkov iz krške in preostali iz sevnške občine. Po izobrazbi pa je največ udeležencev (41 odst.) s končano 1. do 4. stopnjo. P. P.

V REVOZU ZASADILI 250 DREVES

NOVO MESTO - V Revozu so v soboto, 6. novembra, zasadili prvih 250 dreves od skupno 2688, kolikor naj bi jih zasadili ob zaključku komercialno izredno uspešne akcije "Uživajte v naravi? Mi tudi". Akcije se je prostovoljno udeležila večja skupina zaposlenih, ob zaključku pa je, da so se jim pridružili tudi sosede. Na ta način želi Revoz prispevati k boljšemu videzu okolja, drevesni nasad pa bo hkrati tudi dobra protihrupna ovira.

V SPOMIN MRTVEMU KOMANDANTU - Na žalni slovesnosti ob 55. obletnici smrti Franca Rozmana-Staneta so k spomeniku, ki stoji na mestu, kjer se je komandant slovenske partizanske vojske ponesrečil, položile vence delegacije Slovenske vojske, glavnega odbora ZZB NOV Slovenije, 14. zaščitne brigade NOV pri Glavnem štabu ter občinskih odborov ZZB NOV Ajdovščina, Metlika, Semič in Črnomelj. V kulturnem programu so sodelovali moški vokalni kvintet iz Črnomlja, Silvester Mihelič, recitatorji iz osnovne šole Franca Rozmana-Staneta iz Dragatusa pod mentorstvom Milene Fink in člani KUD Jaska iz črnomeljske gimnazije. (Foto: M. B.-J.)

Novoles vstal iz pepela pogorišča

Zadnja tri leta Novoles posluje z dobičkom, povrnil je stare dolge in je spet med največjimi proizvajalci pohištva - Velike investicije - Od hiše do pohištva

STRAŽA - Straški Novoles je v svojem polstoletnem obstoju doživel lepe in težke čase. Še v osemdesetih letih je bil največji lesnopredelovalni kombinat v Sloveniji, ki je zaposloval več kot 3.000 delavcev. Letni promet je znašal 120 milijonov nemških mark, od tega so ga dve tretjini dosegli z izvozom stolov in gugalnikov v Ameriko. Kriza v poznih osemdesetih in v začetku devetdesetih let je Novoles skoraj uničila. Prodaja je padla na 40 milijonov mark na leto, Novoles se je zaradi spleta okoliščin umaknil z ameriškega tržišča, izguba je bila vse večja, zadolženost prav tako.

Leta 1993 je bil Novoles dvakrat bolj zadolžen kot je bila firma vredna. Število zaposlenih je padlo na 1300. Vsi žiro računi so bili blokirani, padlemu gigantu niso zaupali ne dobavitelji ne banke, denarja za redne plače ni bilo, vrstili so se strajki. V takem stanju je Novoles prevzela nova vodstvena ekipa na čelu z mladim, zagnanim in ambicioznim direktorjem Zvonetom Novino. To je bila šesta vodstvena ekipa v petih letih. Lotili so se sanacije celotnega poslovnega sistema in, kot kažejo rezultati zadnjih let, tudi uspeli. Danes sodi Novoles med največje proizvajalce masivnega pohištva v Sloveniji, predvsem iz bukovega lesa, in med največje izvoznike v slovenski lesni industriji. Novolesovi izdelki so visoko kakovostni in sodijo v višji cenovni razred. Tri četrtine svojih izdelkov prodajo na zahtevnih zahodnoevropskih trgih. Sedaj ima v Novolesu delo okoli 900 ljudi. V zadnji tretletni poslujejo z dobičkom, že pred tremi leti pa so pokrili vso staro izgubo v višini 25 milijonov mark. Za letošnje načrtujejo dobiček 56 milijonov tolarjev.

Od 900 zaposlenih je več kot polovica nekvalificiranih delavcev. Da bi to neugodno izobrazbeno strukturo izboljšali, v Novolesu za izobraževanje namenijo več kot 12 milijonov tolarjev na leto. Tako naj bi v treh letih ne bilo več delavca brez ustrezne izobrazbe. Poleg tega je Novoles največji štipenditor na Dolenjskem. Kot rečeno, triletni svoj proizvodnje Novoles izvozi, izvoz je kar 7-krat večji od uvoza. To pa s poslovnega stališča ni vedno najboljše, saj v Novolesu trdijo, da so v zadnjih šestih letih na račun tečajnih razlik izgubili 7 milijonov

mark. Kljub temu pa se Novolesov izvoz povečuje iz leta v leto. V obdobju 1998 do 2000 bodo v tehnološki razvoj investirali 1,3 milijarde tolarjev. Letos so že vložili dobre pol milijarde tolarjev, največ, 349 milijonov tolarjev, v posodobitve proizvodnje vezanih plošč. Nova tehnologija omogoča razvoj in proizvodnjo novih izdelkov iz vezanega lesa.

V naslednjem obdobju naj bi Novoles prišel na trg z novimi blagovnimi znamkami, v svoje izdelke hočejo vgrajevati vse več svojega znanja. Seveda si želijo povečati prodajo na domačem trgu, kjer sedaj prodajo četrtno svoje proizvodnje. Ena pomembnih strateških usmeritev je povezovanje z drugimi proizvajalci ter programska širitev. "Naš cilj je trgu ponuditi vse, od montažne hiše do vsega pohištva v njej vključno s stavbnim," pravi direktor Novina.

A. BARTEJ

VODSTVENA EKIPA - Vodstvena ekipa z direktorjem Zvonetom Novino na čelu (v sredini) je Novoles sanirala, tako da spet uspešno posluje in ima še velike načrte. (Foto: A. B.)

Vojni dogodki ne smejo v pozabo

Tako je na žalni slovesnosti ob 55. obletnici smrti Franca Rozmana-Staneta pri spomeniku na Lokvah menil slavnostni govornik Miha Butara - Spomini Lojzeta Leniča-Mileta

LOKVE PRI ČRNOMLJU - 7. novembra je minilo 55 let, odkar se je na Lokvah pri Črnomlju smrtno ponesrečil komandant glavnega štaba NOV in POS Franc Rozman-Stane. Ob tej priložnosti je bila minulo soboto pri spomeniku na Lokvah žalna slovesnost s kulturnim programom, ki se je udeležilo okrog tristo ljudi.

Slavnostni govornik pri spomeniku, ob katerem so častno stražo postavili vojaški Slovenske vojske, je bil predsednik Združenja slovenskih častnikov Miha Butara. Poudaril je, da moramo obnavljati spomin na dogodke, ki so pretresali Evropo, čeprav se nekateri sprašujejo, ali je to potrebno. Po njegovih besedah je, kajti narod, ki se ne spominja zgodovinskih dogodkov, ni zgodovinski narod. "Na obdobje NOB moramo biti ponosni, saj je bilo pomembno za ohranitev slovenskega naroda. In tudi ko govorimo o Francu Rozmanu-Stanetu, ne moremo obiti NOV, ko je preživljala Slovenija najtežje trenutke svoje zgodovine, ko je šlo hkrati za preživetje in boj proti okupatorju, na kar nekateri pozabljajo. A ne smemo pozabiti gorja, ki je zaznamovalo to obdobje, in to preprosto zato, da se ne bi več ponovilo," je dejal slavnostni govornik.

Ko je govoril o Francu Rozmanu-Stanetu, je menil, da, čeprav je v Sloveniji drugo svetovno vojno zaznamovalo veliko pomembnih ljudi, prav njemu pritiče najpomembnejša vloga. Bil je velik buditelj slovenske zavesti, do svoje tragične smrti pa je, tudi po zaslugi izkušnje iz španske vojne, vodil slovensko partizansko vojsko prav v njenem največjem razcvetu.

Posebej za Dolenjski list pa je spomine na čas pred 55 leti obudil Lojze Lenič-Mile, sicer doma iz okolice Mokronoga. "Takrat sem bil v poveljstvu čete v Podzemlju, ki je varovala letališča na Otoku in Krasincu in zavezniško letalsko

Ljubljansko pismo

Ob 55-letnici smrti komandanta Staneta

Svoboda je bila sveta

Letos 7. novembra je minilo že 55 let od tragične smrti Franca Rozmana-Staneta, komandanta Glavnega štaba slovenskih partizanskih brigad in divizij leta 1943 in 1944, to je v odločilnih letih druge svetovne vojne.

Slovenski vojski so poveljevali štirje komandanti: od 22. junija 1941 do 1. oktobra 1942 Franc Leskošek-Luka, od oktobra 1942 do 13. julija 1943 Ivan Maček-Matija, od 13. julija 1943 do 7. novembra 1944 Franc Rozman-Stane in od 7. novembra do osvoboditve Dušan Kveder-Tomaž. Kljub pregodnji tragični smrti ji je komandant Stane med njimi poveljeval najdlje, 16 mesecev, in še v obdobju največjega vzpona slovenskega partizanstva, bil pa je tudi prvi komandant, ki je bil na ta odgovorni položaj imenovan kot vojak in ne kot politik. Odločilne za njegovo imenovanje so bile njegove vojaške izkušnje: bil je udeleženec v španski državljanski vojni in eden prvih organizatorjev partizanstva na najtežjem slovenskem bojišču, v mejah takratnega rajha. Neposredno je vodil partizanske boje in akcije in bil tudi večkrat ranjen. Bil je izredno priljubljen komandant prve slovenske brigade (II. grupe odredov) in IV. operativne cone (Stajerska in Koroška). Franc Rozman je kot komandant od poletja 1943 do jeseni 1944 prevzel odgovor-

nost za razvoj, operacije in vzpon slovenske vojske.

Smrt komandanta Staneta na Lokvah pri Črnomlju zaradi nesreče pri preizkušanju minometa je bila tesno povezana z njegovimi osebnostnimi lastnostmi. Bil je namreč - kot pravijo vsi, ki so ga dobro poznali - pravi ljudski vojak. Vselej se je hotel sam prepričati, katero orožje bi bilo za borce najprimernejše. Če je le utegnil je novo orožje tudi sam preizkusil in skrbno pretehtal, ali bi bilo primerno za partizanski način bojevanja.

O Francu Rozmanu-Stanetu je izšlo že veliko pričevanj in spominskih zapisov, vendar še danes ni možno izreči dokončne besede o njegovi vlogi pri organiziranju in vodenju narodnoosvobodilnega boja v Sloveniji v drugi svetovni vojni. Svojega komandanta se mnogi partizani in poveljniki spominjajo z globokim spoštovanjem in priznavanjem njegovih vojaških odlik. Še posebno pa ga imajo v časti kot borca z izredno humanim odnosom do soborcev in poveljnikov. Njegove vojaške in moralne vrline ga zato dvigajo med najboljše vojskovodje slovenskega naroda vseh časov.

Osemnajstega maja 1945 je bil Glavni štab NOV Slovenije razpuščen. Slovenske enote NOV 7. in 9. korpusa ter 4. operativne cone so bile priključene 3. in 4. jugoslovanski armadi, slovenska divizija vojske državne varnosti pa je prešla v sestavo Knoja. Odprava slovenske vojske je bila v vrstah slovenskih partizanov sprejeta z velikim nezadovoljstvom. Z odlikavo slovenske vojske je bila pravzaprav tudi Titova obljuba naši delegaciji ob zasedanju Avnoja, da bosta v novi federativni državi ostala njena nacionalna sestava in povečevanje neokrnjena. VINKO BLATNIK

Parkirnina dražja kot v Nemčiji

Površno pripravljen predlog za ureditev parkiranja v Novem mestu - So sedanja parkirišča zarisana na črno? - Parkiranje še po starem

NOVO MESTO - V Novem mestu se občinska oblast bolj ali manj brezuspešno bori proti izumiranju starega mestnega jedra. Večino trgovin je z Glavnega trga že odšlo na obrobje mesta, vse manj je v mestu tudi prebivalcev, kljub vsemu pa je še vedno preveč avtomobilskih pločevine. Vendar, tako kot ostalih stvari, se je tudi urejanje tega problema treba lotiti premišljeno.

Na zadnjem občinskem svetu je sekretar za okolje in prostor Borut Novak predlog o določitvi dodatnih parkirišč, kjer bi po novem pobirali parkirnine v mestu, razložil, da želijo s tem zmanjšati obremenitev centra mesta, nikakor

pa to ne pomeni polnjenje proračuna. V omenjenem sekretariatu so predlagali, da bi parkirnine pobirali tudi na Prešernovem in Florijanovem trgu pa na parkirišču nasproti Jakčevega doma, na Rozmanovi ulici, na parkirišču med športno dvorano in zavarovalnico Tilia ter za občinsko stavbo. Tako

rekoč skoraj po celem mestu. Že odbor za komunalo je menil, da je treba predlog pred uvedbo temeljito proučiti. Tona Škerlj iz Društva Novo mesto pa je opozoril, da so ta parkirišča v glavnem vozišča in na teh površinah so verjetno zarisana na črno. Vprašal se je tudi, kaj bo s parkiranjem ljudi, ki živijo v mestu, Vid Meršol (SDS) pa je dodal, da je naša parkirnina v primerjavi s parkirninami v Nemčiji tudi zelo visoka, predlagano je bilo namreč tudi povišanje parkirnine za 30 tolarjev. Franci Bačar (SKD) pa je predlagal, da se predlog umakne, ker takšni sklepi škodijo Novemu mestu, če pa ostane, je po njegovem k omenjenim parkiriščem treba dodati še parkirišča okrog stavbe na Novem trgu 6, potem okrog Kulturnega centra Janeza Trdine in na Seidlovi 1.

Po vsem tem je podžupan Boris Dular, ki je tokrat vodil sejo, predlagal, da se predlog umakne in ponovno strokovno pripravi. Parkiranje v mestu je tako še po starem.

J. D.

FINANCIRANJE PETROVEGA VRTCA

NOVO MESTO - Novomeški občinski svet je na zadnji seji obravnaval tudi točko o ureditvi financiranja Petrovega vrtca na Otočcu, ki ga je ustanovil župnijski urad Otočec. Delovati je začel s 1. septembrom, vanj pa je vključenih 18 otrok. Ker v letošnjem proračunu ni predvidenega denarja za financiranje delovanja Petrovega vrtca, je občina predlagala, da bi pogodbo z njim podpisali s 1. januarjem prihodnjega leta. Ker pa so bili svetniki mnogi, da bi s tem škodili predvsem otrokom, so sklenili, naj se najde denar že letos, če ne, pa naj znesek, ki bi ga sicer prispevali do konca leta, nakažejo drugo leto.

SUHOKRANJKE KUHALE RUSKI BORŠČ

HINJE - Kulturno društvo Hinje je pripravilo kuharski tečaj, ki sta ga vodili svetovalka za kmečko družino Cvetka Lavrič in kuharica Valerija Poreba. Na tečaju so gospodinjice spoznavale predvsem skrivnosti kuhanja ragu juh in obar, med drugim pa so pripravile golaževo juho, kunca v obari in celo ruski boršč. ((S. M.))

OCENA IN NASVETI ZA MLADO VINO

GABRJE - Društvo vinogradnikov Janeza Trdine Brusnice-Gabrje vabi vse člane na ocenjevanje, pokušnjo in svetovanje o mladem vinu, ki bo jutri, 12. novembra, ob 18. uri v gostilni Pri Romanu v Gabrju. Vzorčno vino (za oceno in nasvet) v litrski steklenici sprejemajo ob 17.30; cena za vzorec je 500 tolarjev.

TACAMUCA

NOVO MESTO - Danes, 11. novembra, bo ob štirih popoldne v Domu kulture nastopilo ljubljansko Lutkovno gledališče z lutkovno predstavo za otroke Tacamuca Svetlane Makarovič.

Besede in telo naj povedo isto

Pa nas bo razumel tudi otrok s posebnimi potrebami - Na vikend seminarju za družine novomeškega društva Sožitje na Otočcu govorili tudi o pomenu komunikacije

OTOČEC - Novomeško Sožitje, društvo za pomoč duševno prizadetim, je eno najdejavnejših v Sloveniji. Zadnja leta vsako jesen pripravi tudi vikend seminar za družine. Letos je potekal minuli konec tedna na Otočcu, udeležilo pa se ga je osem družin. Z njim poskrbijo predvsem za izobraževanje staršev, pa tudi za druženje in medsebojno izmenjavo izkušenj ter za individualen posvet o njihovem otroku s strokovnjaki.

Tudi letos so pripravili zanimiv tridnevni program. O odnosu staršev do otrok brez motenj v razvoju je govoril Peter Skuber, spec. klinične psihologije, o novostih na področju pravnega varstva za duševno prizadete osebe je predaval Tomaž Jereb iz Zveze društev za pomoč duševno prizadetim Sožitje, o zdravstveni obravnavi otrok po 3. letu starosti pediatrinja dr. Dijana Majstorovič in o spodbujanju razvoja komunikacije pri otrocih s posebni-

mi potrebami dipl. defektologinja in logopedinja Nena Vovk iz Inštituta RS za rehabilitacijo v Ljubljani.

"Komunikacijo zelo pogosto enačimo z govorom, čeprav so zelo pomembni tudi neverbalni elementi: mimika, gesta, celo telo. Zato je pri otrocih s posebnimi potrebami še posebej pomembno vedenje - da to, kar povemo z besedami, povemo tudi s telesom in otrok nas bo prav razumel," je poudarila Vovkova. Komunikaci-

ja se razvija celo življenje, začne pa se v zibki. Normalen otrok se zelo odziva na ljubkovanje in prigravnanje staršev, pri prizadetem otroku pa teh reakcij ni, zato starši, ne da bi počakali na odgovor in reakcijo otroka, brž sami odgovorijo. "S tem, ko ga ne počakamo, da odreagira, mu najbolj škodimo, vztrajati moramo na komunikaciji in počakati," je poudarila.

S primernejšo komunikacijo vplivamo na razvoj sposobnosti, ki bi jih otrok drugače težko razvil, mu omogočimo komunikacijo tudi zunaj ozkega kroga družine, večjo samostojnost, predvsem pa bistveno izboljšamo kvaliteto njegovega življenja.

J. D.

JAVNA RAZSVETLJAVNA V ŽABJI VASI - Prejšnjo sredo v mraku so prižgali luči javne razsvetljave na Poti na Gorjance, Drečjetovi poti in v Knafljevi ulici v novomeški krajevni skupnosti Žabja vas. Postavili so 33 cestnih svetilk. Vsa stvar je veljala 8,5 milijona tolarjev, plačala pa je občina. Sedaj je vsa Žabja vas ponoči osvetljena. "Babilonska tema je pregnana," pravi Božo Horvat, predsednik KS Žabja vas. (Foto: A. B.)

Fant s harmoniko

Izvrstni harmonikaš iz Pirana igra na novomeškem Glavnem trgu

NOVO MESTO - Od letošnjega poletja občasno ob sobotnih dopoldnevih, včasih pa tudi še ob ponedeljkih, na novomeškem Glavnem trgu igra mlajši harmonikaš. Ljudi pesem veseli, prisluhnejo njegovemu izvrstnemu igranju, nekateri v kovček ob njem spustijo nekaj deset tolarjev, morda stotak, se za hip ustavijo ob fantu, ki se jim za dar prijazno zahvali in rad zaigra kaj po njihovih željah.

Njegovo igranje na harmoniko se loči od drugih, predvsem fant igra v jazz stilu, in to tako znane jazzovske skladbe, kot vedno zelene melodije pa tudi domače pesmi priredi po svoje. Ta izvrstni harmonikaš je Marsell Marinšek in v Novo mesto prihaja iz Pirana, kjer je asistent v elektrolaboratoriju na tamkajšnji srednji pomorski šoli. A ne prihaja sem zaradi igranja, v naše kraje ga je zvabila ljubezen. Njegovo dekle je doma iz Rumanje vasi, in kadar pride za konec tedna k njej na obisk, sobotno dopoldne izkoristi za to, da kakšno urico igra na Glavnem trgu.

Marsell se je harmonike učil v glasbeni šoli, njegov vzornik in najboljši učitelj pa je bil Mišo, na Primorskem znani harmonikaš samouk ciganskega rodu. "On me je kot fantiča povabil, naj z njim igram pri piranski folklori in mi obljubil, da me bo naučil igrati na tak način, kot igra sam, kajti tega ti šola ne da," pripoveduje prijatelj in zgovorni Marsell, ki je do danes ostal zvest piranski folklori skupini, medtem ko se je Mišo že upokojil. "Poleg igranja pri folklori imam tudi samostojne nastope, igral pa sem tudi z nekaj ansambli. V teh letih sem si ustvaril svoj stil igranja, najbolj pa me mika jazz. V Sloveniji je jazz na harmoniki skoraj neznan, čeprav je bil naš Jože Kampič izvrsten jazz harmonikaš."

HARMONIKAŠ - Marsell Marinšek iz Pirana občasno ob sobotah dopoldne kakšno uro igra na harmoniko na novomeškem Glavnem trgu in s tem razveseljuje številne ljudi. (Foto: A. B.)

Za Novomeščane Marsell pravi, da niso skopuški, in v njegovem kovčku se po nekajurnem igranju nabere kar nekaj denarja. "Vendar ne igram zaradi denarja, ampak iz ljubezni do glasbe in ker mi je všeč, če imajo to ljudje radi. Meni je tako igranje nastop in vaja hkrati. Vaditi pa je treba veliko za gibčnost prstov pa tudi zato, da glasbeno napreduješ. Seveda mi ob prosvetni plači prav pride vsak dodatni tolar, konec koncev sem za to harmoniko dal 13.000 mark. Nočem pa, da bi me ljudje zato, ker igram na ulici, gledali kot reveža ali, bognež, celo berača. Mislim, da prispevajo zato, ker imajo radi glasbo nasploh, harmoniko še posebej, ali celo zato, da podprejo tak jazzovski način igranja na ta priljubljeni instrument."

Marsella in njegovo harmoniko bomo še lahko poslušali na Glavnem trgu, saj fant s harmoniko pravi, da ga prvi mraz že ne bo spravil na zapeček. Skupaj nas bo grela ljubezen do glasbe, njega pa še kakšna druga.

A. BARTELI

ODMERA NADOMESTILA

"Vojno" zbiranje podatkov

Zadnje čase je pri ljudeh veliko nejevolje dvignil nedavni javni poziv Mestne občine Novo mesto za prijavo podatkov za odmero nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča. Na občini so ubrali dokaj nenavaden, da ne rečemo čuden in skrajno neroden način zbiranja podatkov, ki jih potrebujejo za odmero nadomestila. Sredi septembra so v Dolenjskem listu objavili kar javni poziv občanom, da se morajo zgledati z vsemi potrebnimi podatki in dokumentacijo v 1. nadstropju njihove stavbe na Novem trgu 6, in sicer po vnaprejšnjem razporedu po posameznih krajevnih skupnostih, neposlušnim pa so na koncu za grozilo še z denarno kaznijo od 10 do 40 tisočakov.

Zaradi nepopolnih podatkov naj bi bila občina ob kar velik del denarja iz tega naslova, saj nadomestila plačujejo le nekateri, poleg tega za odmero uporabljajo zastarele podatke o stavbnih zemljiščih. Ker občina zbrani denar vlaga nazaj v razvoj infrastrukture, tega pa je vedno premalo, so se odločili narediti red, kar pomeni, da naj bi to nadomestilo plačevali vsi zavezanci, ne le nekateri, in to glede na dejansko stanje. Do tod vse lepo in

prav, red mora biti, poleg tega je prav, da za vse velja isti meter. Do kraja sporen pa je način, ki so si ga na občini izbrali za doseg tega cilja. Javni poziv - kot da je vojno stanje, pa še takrat se verjetno mnogi nanj ne bi odzvali - tega problema ne bo rešil, med ljudmi pa je povzročil že veliko negotovost.

Čeprav mnogi poziva niso prebrali in zanj verjetno še ne vedo, so tisti, ki so se odzvali, vseeno morali čakati po več ur, da so prišli na vrsto. Da ljudje težko pridejo na občino in tam po več ur čakajo na "izpoved", ker imajo službo, družinske obveznosti, starejši pa predvsem zaradi bolezní, o tem verjetno na občini niso razmišljali. Pa je rešitev tako kot ponavadi zelo preprosta: ljudem bi poslali obrazce, kamor bi vpisali podatke in jih potem poslali po pošti ali prinesli osebno, tako kot so to pred Novomeščani že naredile nekatere slovenske občine. Lažje bi bilo za občane in upravo, predvsem pa bi bilo manj slabe volje na obeh straneh. Prav gotovo pa bi bilo tudi finančno učinkovitejše. Morda pa si občina največ denarja obeta prav od kazni.

J. DORNIŽ

Ena gospa je rekla, da lahko na občini dosežejo zmanjšanje števila zaposlenih po naravni poti. Uvedejo naj plačilo po delu.

BORUT NOVAK ZA DIREKTORJA KOMUNALE

NOVO MESTO - Prejšnji četrtek so na 9. seji novomeškega občinskega sveta svetniki med drugim imenovali tudi direktorja JP Komunale, in sicer Boruta Novaka, dosedanjega sekretarja sekretariata za okolje, prostor in komunalne zadeve na novomeški občini. Na razpis se je poleg njegove prijave še dosednji direktor Marjan Kelvišar. Oba kandidata sta izpolnjevala razpisane pogoje, komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja pa je z večino podprla Boruta Novaka, ta predlog pa je sprejel tudi občinski svet. Podpora pa mora Novak dobiti še v ostalih petih občinah, v katerih deluje novomeška Komunala.

V času od 27. oktobra do 2. novembra so v naši porodnišnici rodile: Stefka Mrzljak iz Dolenje Stare vasi (Sentjernej) - Vita, Slavka Kobe iz Pristave - Simona, Saša Rušnov iz Rošalnice - Alana, Marija Bobič iz Gorenje Stare vasi (Sentjernej) - Pio, Mojca Poje iz Kočevja - Marušo, Albina Laznik z Mirne - Domna, Renata Šujica iz Nove Loke (Crnomelj) - Janija, Ivica Špelko z Jame (Dvor) - Miho, Andreja Zaletelj iz Vinje vasi - Jakoba, Brigita Koler iz Klečeta - Mašo, Vanja Sajovic s Hrasta pri Vinici - Alena, Renata Novak s Studenca - Barbaro, Darja Mali iz Cerovca - Katarino, Zvonka Kos iz Straže - Glorijo, Karmen Berus iz Zdinje vasi - Patricijo, Suzana Kambiš s Črešnjevca (Crnomelj) - dečka.

Iz Novega mesta: Katja Stipanovič, Kandijska cesta - Laro, Alenka Šmajdek, Lebanova ulica - Alenko, Nataša Maksimovič, Ulica Danila Bučarja - Marka, Dragana Duvnjak, Segova ulica - dečka Vanjo, Ermina Mešič, Šegova ulica - Uroša, Vida Zorko, Jerebova ulica - Lucijo.

Čestitamo!

Obrtna cona se končno poraja

Ob metliški obvoznici začeli s komunalnim urejanjem 20.000 kv. metrov velike obrtno-podjetniške cone - Zanimanje med kupci je precejšnje, prevladujejo pa tekstilci in kovinarji

METLIKA - Za staro Petrolovo bencinsko črpalko ob metliški obvoznici so sredi oktobra končno pričeli z zemeljskimi deli za pripravo obrtno-podjetniške cone v Metliki. Končno zato, ker je bilo obljube o tovrstni coni v Metliki slišati že vrsto let, a dlje od obljub ni prišlo. Obrtniki, ki so zama čakali na prostor, kjer bi si lahko zgradili delavnice, so prostorske težave rešili na drugačen način, nekateri pa so se v tem času celo že upokojili.

Tudi metliški župan Slavko Dragovan je priznal, da je bilo preveč čakanja in besed, zato so se na občini odločili, da v sodelovanju s črnomaljskim Begradom pričnejo s komunalnim urejanjem obrtno-podjetniške cone. Le tako bodo namreč tudi obrtniki in podjetniki dojele, da gre tokrat zares. "Z morebitnimi kupci se še vedno dogovarjamo o nakupu parcel, vendar pa je zanimanje, kot je pokazala tudi nedavna predstavitev cone na metliški Območni obrtni zbornici, veliko. Zlasti se zanimajo tekstilci in kovinarji,

prevladujejo pa obrtniki, ki so si uredili delavnice v prizidkih k hišam, zaposlenih pa imajo štiri ali pet ljudi. Sedaj spoznavajo, da nimajo več možnosti za širjenje delavnice, zato je nova cona zanje kot naročena," je pojasnil župan.

Dragovan pravi, da se bodo prilagajali željam in potrebam kupcev, vendar pa naj bi bilo mogoče kupiti najmanj tisoč kv. metrov. Prvi del cone, ki ga pravkar urejajo, komunalna ureditev pa naj bi bila zaključena do konca tega leta, meri 20.000 kv. metrov, od tega bo 2.000 kv. metrov cest. Če pa bo za-

nimanje, lahko obrtno-podjetniško cono še razširijo, saj je na voljo še 20 hektarjev zemlje. Cena kv. metra zemljišča, ki bo imelo vodovodno, električno in telefonsko napeljav, kanalizacijo ter makadamsko cesto, bo ob cesti 75 DEM, v notranjosti cone pa 57 DEM. Vendar bodo kupci lahko komunalno opremo odplačevali obročno tri leta. Po Dragovanovih besedah je realna cena zemljišč več kot 90 DEM za kv. meter, vendar se je občina odpovedala svojemu delu plačila za spremembe namembnosti zemljišča, ki znaša 30 odst. vrednosti celotne spremembe. Ta popust pa bo veljal le za podjetnike in obrtnike, ki bodo začeli graditi v dveh letih po pridobitvi gradbenega dovoljenja. S tem naj bi se izognili tudi morebitnim preprodajam zemljišč. M. BEZEK-JAKŠE

Renski rizling šampion mladih vin

Na ocenjevanju mladih vin v okviru črnomaljskega martinovanja, ki bo konec tedna v Jurjevanjski dragi, se je najbolje odrezalo vino Mateja Kramariča - Letos manj vzorcev kot lani

ČRNOMELJ - V Črnomlju bodo ob koncu tega tedna pripravili že osmo martinovanje zapored, ki tokrat prinaša nekaj novosti. Tako prirediteljem predvsem zaradi varnostnih razlogov ne bo več na trgu pri gradu, temveč pod velikim ogrevanim šotorom v Jurjevanjski dragi. Društvo kmečkih žena Črnomelj, Čebelarsko društvo Črnomelj, Sadržarsko društvo Bele krajine in Turistično društvo Adlešiči pa se bodo tokrat z razstavami predstavila skupaj.

Martinovanje bo v petek, 12. novembra, ob 17. uri pričela s promladnim koncertom po mestu Godba na pihala Črnomelj, uro pozneje pa bo župan Andrej Fabjan še slovesno odprl prireditelje. Črnomaljski dekan in župnik Peter Slevce bo blagoslovil most, vinogradniki pa bodo prejeli srebrna in bronasta priznanja za nagrajena mlada vina. Ob 20. uri se bo pričela zabava s plesom, za katero bosta poskrbela ansambel Vasovalci in mama Manka. Naslednji dan bodo ob 10. uri člani Turističnega društva Adlešiči pri-

kazali domače obrti, ob 15. uri bo v hotelu Lahinja predavanje o vinu letošnjega letnika in nadaljnji negi mladega vina. Ob 15.30 bo nastopil ansambel Vodomec, ob 17. uri bo v hotelu Lahinja voden degustacija, ob 19. uri pa bodo v Jurjevanjski dragi podelili še zlata in velika zlata priznanja za nagrajena vina. Priznanje za šampiona letošnjih mladih vin, ki si ga je z oceno 18,53 prislužil renski rizling Mateja Kramariča z Dolnje Pake, pa bo izročila Ljuba Kofler, direktorica Ljubljanskega sejma, ki je generalni sponzor martinovanja. Za ples do jutranjih ur bo poskrbel ansambel Ljuzeta Slaka. Poleg obilo zabave bodo obiskovalcem na voljo najboljše ocenjena mlada vina, belokranjske mesnine in druge martinške jedi, ki jih bo pripravila črnomaljska Kmetijska zadruga, belokranjsko sadje, med in drugi čebelji izdelki ter dobrote iz peči članic Društva kmečkih žena iz Črnomlja.

Konec preteklega tedna sta komisiji pod vodstvom dr. Mojmirja Wondre in dr. Dušana Terčelja ocenili letošnja mlada vina. Najboljše belokranjsko rdeče vino je pridelal Anton Belca, šardone Pe-

ter Banovec, dolensko belo Jože Žura, kerner družina Zajc, laški rizling Stanko Agnič, malvazijo družina Blažič, metliško črnino Rezka Šoštarčič, modro frankinjo Marko Brunskele, muškato tonel Jože Ovniček, portugalko Vinska klet Metlika, rumeni muškati in beli pinot Pavle Mušič, rose Stane Muc, rumeni plavec Stane Verdnik, sovinjon družina Grabrijan, sivi pinot družina Strugar, šipon in laški rizling-leđeno vino (slednje izven konkurence) Matija Absec, traminec Jože Bucik, zeleni silvanec Anton Brunskele, žametno črnino družina Poljšak, zvrst družina Butala, medtem ko so belokranjska bela vina Franca Malešiča, Nežke Ivanetič in Jureta Rudmana dobila do stotinke enake ocene. M. B.-J.

ZAČETKI OŽIVLJANJA STARE METLIKE?

METLIKA - O oživljanju starega metliškega mestnega jedra je bilo v zadnjih mesecih v Metliki kar precej povedanega, zadnje čase pa tudi nekaj narejenega. Nekateri prostori, ki so bili prazni, so namreč zopet naseljeni. Tako se je na Mestni trg s Pungarta preselil sodnik za prekrške, kmalu naj bi prišel tja tudi Zavod za gozdove, medtem ko je v nekdanji trafiki na Partizanskem trgu odprlo predstavništvo in prodajalno volnenih izdelkov podjetje Soven.

NAMESTO KOLEDARJEV ZA DIALIZO

METLIKA - Upravni odbor Območne obrtne zbornice Metlika je sklenil, da se bo zbornica letos odpovedala novoletnim koledarjem za člane in drugim novoletnim darilom ter denar darovala Splošni bolnici Novo mesto za projekt "Dializa 2000". Zbornica priporoča tudi drugim, naj pomagajo pri tem projektu ter del denarja, namenjenega za novoletna darila, podarijo za ureditev novomeškega dializnega oddelka.

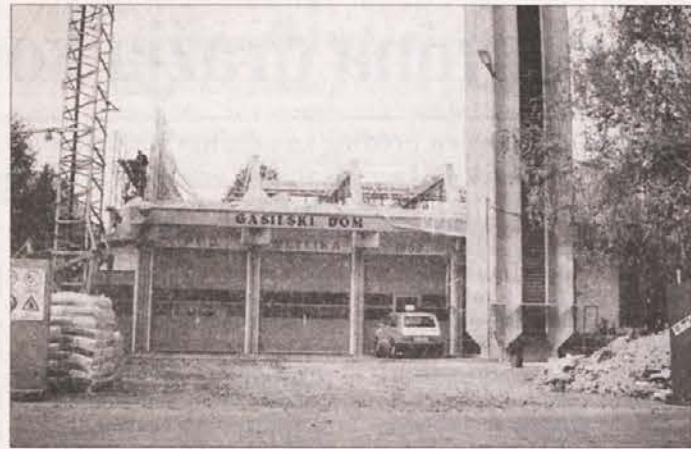
612 VZORCEV MLADIH VIN - Medtem ko so na lanskem črnomaljskem martinovanju ocenili 694 vzorcev mladih vin, so jih pretekli petek sprejeli v oceno 612 (na fotografiji). Kot je povedal črnomaljski župan Andrej Fabjan, je glavni namen ocenjevanja ob martinovanju, da vinogradniki dobijo navsote o nadaljnjem kletarjenju. Ob martinovanju so nameravali v nekdanji kovinarski šoli pri župnijski cerkvi odpreti tudi vinoteko vinogradniško-vinarskega informacijskega centra za Belo krajino, a bo nared šele za občinski praznik februarja prihodnje leto. (Foto: M. B.-J.)

Eksotika že, a z mnogimi težavami

Semiški svetniki o problemih z Romi, predvsem na Sovinku, kjer naj bi zgradili hiše s pomočjo javnih del - Kritika državi, ki nima pravega posluha za socialne probleme

SEMIČ - Na zadnji seji tukajšnjega občinskega sveta so se zopet lotili romske problematike, ki je v semiški občini še posebej pereča na Sovinku, kot so poimenovali naselje pri nekdanjih štirih rokah. Vendar je kritika letela predvsem na državo, ki naredi premalo ne le za reševanje romskih težav, ampak socialne problematike nasploh.

Po mnenju Alojza Vidmarja bi morali reševati romske probleme celovito, sicer bodo capljali na mestu, ali bi morali Romom pomagati pri hitrejši socializaciji in šele potem od njih kaj zahtevati. Vendar pa je bil Sergej Čas prepričan, da država nima posluha za to problematiko, medtem ko občina nima dovolj denarja. "Delo lokalnih ustanov, kot so Center za socialno delo, policija in šola, je dobro, občina je brez moči, država

NOVA PODOBA GASILSKEGA DOMA - Po dolgotrajnih pogovorih se je končno le pričela nadzidava in obnova metliškega gasilskega doma, ki naj bi bila končana še v letošnjem letu. V novih prostorih v gasilskem domu bo domovala metliška območna enota ministrstva za obrambo RS. Naložba pa je pomembna tudi zato, ker so imeli doslej gasilci veliko problemov zaradi ravne strehe doma, kakršnih z nadzidavo ne bo več. (Foto: M. B.-J.)

Bodo obljube uresničene?

Za ureditev črnomaljskega Varstveno-delovnega centra naj bi letos porabili 60 milijonov tolarjev, a je ostal nedotaknjen

ČRNOMELJ - Konec junija so črnomaljski svetniki dvignili roke za prerazporeditev denarja v občinskem proračunu. Med drugim so 25 občinskih milijonov tolarjev, ki so bili letos namenjeni za gradnjo Varstveno-delovnega centra (VDC) na Majerju, namenili za gradnjo telovadnice pri osnovni šoli Mirana Jarca.

Moja Stjepanovič z občinske uprave je takrat pojasnila, da bodo z gradnjo VDC letos kljub temu pričeli ter da je bolj realno, da letos zanj porabijo 60 milijonov tolarjev državnega denarja, medtem ko bodo prihodnje leto porabili občinskega, ki ga bodo predvideli v proračunu prav toliko, kolikor so ga letos prerazporedili. Zagotovila je celo, da ni nikakršnega strahu, da letos ne bi pričeli urejati VDC. V začetku julija naj bi bil po njenih besedah objavljen razpis za izvajalca gradbenih del pri VDC, do konca letošnjega oktobra pa naj bi opravili dela za 60 milijonov tolarjev državnega denarja. S takšno obrazložitvijo so se svetniki tik pred poletnimi počitnicami strinjali. A danes, skoraj sredi novembra, je

stavba na Majerju, v kateri bo VDC, še povsem nedotaknjena. Kaj se je torej zgodilo z obljubami svetnikom in hkrati varovancem VDC, ki se že (pre) dolgo stiskajo v pretesnih prostorih v prizidku dijaškega doma? Črnomaljski župan Andrej Fabjan je priznal, da je ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve letos zares namenilo 60 milijonov tolarjev za VDC. Vendar so razpis za izvajalce namesto julija objavili šele avgusta, ker pa tisti, ki so se nanj prijavili, niso imeli pravih bančnih garancij, so ga morali ponoviti. To pa je pomenilo, da se je izbira izvajalcev zavlekla v oktober. Izbran je bil črnomaljski Begrad. Fabjan je dejal, naj bi temeljni kamen za VDC položili konec letošnjega novembra, ter zatrdil, da bo po zagotovilih ministrstva za delo VDC dokončan septembra prihodnje leto. Čeprav državnega denarja, ki je bil letos zagotovljen za VDC, niso porabili, ga bodo prihodnje leto dobili. Naložba bo veljala 170 milijonov tolarjev, od tega mora 30 odst. zagotoviti občina. Se bodo tokrat obljube le uresničile?

M. BEZEK-JAKŠE

teljica semiške osnovne šole Silva Jančan pa je opozorila na probleme, ki nastanejo, ko Romi zaključijo osnovnošolski uk. "Takrat bi jih morali zaposliti pri delih, ki so jim večji, a bi potrebovali zagnanca, ki bi bil pripravljen delati z njimi. Iz Ljubljane pa gledajo na naše Rome kot na eksotiko, ki pa je zelo težavna," je zaključila Jančanova.

Svetniki so po obširni razpravi prižgali občinski upravi zeleno luč, da prijavi program javnih del za gradnjo hiš v romskem naselju Sovinek. Strinjali so se tudi, da iz občine naslovijo na državo protestno pismo zaradi njenega (ne)reševanja romske problematike zlasti tam, kjer so problemi največji.

M. BEZEK-JAKŠE

NIKOLI SAMI

ČRNOMELJ - Od 30. oktobra do 6. novembra je letovalo v mladinskem okrevališču na Debelem rtiču 7 otrok iz črnomaljske in semiške občine. Počitnikovanje je otrokom v okviru akcije "Nikoli sami" omogočil Rdeči križ Slovenije. V teh dneh pa je Območno združenje RK Črnomelj v okviru akcije "Nikoli sami" razdeljevalo pakete s hrano. Socialno ogroženim v črnomaljski in semiški občini so razdelili 230 paketov s hrano, vsakega paketu pa je bila priložena trikotlogramska vrečka pralnega praška.

PREDAVANJE O STARŠIH IN OTROCIH

METLIKA - V sredo, 17. novembra, bo ob 18. uri v telovadnici metliškega vrtca predavanje z naslovom "Srečni starši in srečen otrok". Na predavanju, na katerega so vabljene starši iz vse metliške občine, bo predaval in odgovarjal na vprašanja staršev Robert Kržišnik.

Sprehod po Metliki

ZEMLJEVID - Metliška občina je s pomočjo ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano izdala na prvi pogled lično zgbanko o metliškem delu belokranjske vinske turistične ceste. Ker pa je najbrž bolj kot domačinom, ki vinske poti dobro poznajo tudi brez zemljevida, namenjena prišlekom, se lahko, ko se bodo podajali na to precej vijugasto pot, močno zaplete. Tisti namreč, ki je na zemljevidu v zgbanki z rdečo-rumeno "zebro" označeval vinsko cesto, se ni prav nič oziral na napise na zemljevidu in je nekatere delno ali skoraj v celoti prekril. Tako so Svržaki na zemljevidu postali Svržki, Kavranka je Kaanka, sv. Martin pri Bušnji vasi le artin, metliški pa sv. M., medtem ko je sv. Rok postal sv. k., Tri fare pa ri fare.

VINO - Kljub zgoraj naštetim pomanjkljivostim v zgbanki o metliški vinski turistični cesti so v metliški Vinski kleti zadnje čase kar boljše volje. A ne zato, ker so v zloženki omenjeni na prvem mestu, temveč zato, ker so upajo, da bodo večkrat na slovenski nacionalni televiziji. Snemalec Jože Hartman, zaprežen pivec piva, je namreč na nedavni predstavitvi metliške penine in degustaciji nekaterih drugih odličnih vin iz metliške kleti prelomil svoj zapisnik in začel piti celo vino. V Vinski kleti upajo, da ga bo odslej k njim pogostje zaneslo s kamero.

Črnomaljski drobri

OKRAS - Črnomaljši že dlje časa opažajo, da luči na parkirnem prostoru pri kopalskišču v Vojni vasi ne gorijo. Upali so, da jih bo kdo prižgal vsaj ob dnevu spomina na umrle, a je bilo njihovo upanje zaman. Zanimaja jih, ali so te cestne svetilke zares zgolj za okras, kakršnega pa ne potrebujejo, ali je tudi v Črnomelju prodra gorenjska miselnost, da so luči podnevi še vedno uporabne...

NESNAGA - Čeprav je ob cesti, ki vodi iz Črnomlje proti Adlešičem tabla z napisom, da je po občinskem odloku tam prepovedano odlaganje smeti, so nekateri Črnomaljši na pragu tretjega tisočletja očitno še vedno nepismeni ali pa se poživljajo na ekologijo. Tretja možnost je, da še nikoli niso slišali za odvoz kosovnih odpadkov, saj je na smetišču ob cesti v občinski središčni moč najti tudi raznovrstno stanovanjsko opremo. In še četrto uganjajo: so se mar Črnomaljši tako navadili na mesnago ob mestnih vpadnicah, da jo tam, kjer je ne povzročajo Romi, navlečejo sami?

LEKTORIRANJE - Če sta Društva vinogradnikov Črnomelj in črnomaljska občina pripravljene odšteti skoraj 1,4 milijona tolarjev samo za najem in postavitev šotora na prireditvenem prostoru letošnjega martinovanja, ne bi bilo narobe, če bi odinili nekaj tisočakov še za lektorja, ki bi jim spravil v pravilno slovenščino na plakatih objavljen program prireditve. Tako nam bi bilo prihranjen denar ob popoldnem šotoru in župnikovemu krstu mošta. Za zgled glede lektoriranja bi si Črnomaljši lahko vzeli Semičane, ki dajo programe ali vabila, preden jih oddajo v tisk, vedno lektorirajo. Že vedo, da je strošek za lektorja znatno manjši od izgubljenega ugleda zaradi nepoznavanja materinega jezika.

Semiške tropine

KORAJŽA - Ko so pred letom dni v semiški občini podeljevali priznanja in nagrade v akciji "Semiška občina lepa, urejena in čista", je župan Janko Bukovec dejal, da je njihova občina res lepa, a tudi še precej nesnažna. Objubil je, da letos ne bodo podeljevali le nagrad, ampak tudi graje tistim, ki še niso predelali lekcije o urejanju okolja. A ob nedavnem podeljevanju nagrad ni bilo z grajami nič, kar pa ne pomeni, da po enem letu v semiški občini ni moč najti ničesar grdega in umazanega. Le človeka s toliko poguma, da bi podelil graje, se niso našli.

ILEGALA? - Semiški svetniki so z nekaterimi pomisleki sprejeli grafično podobo kolektivne znamke Bele krajine, torej preklano piškanico z napisom Bela krajina. Po njihovem pisanici ni ravno najbolj značilna za semiško občino, ampak bi bila bolj primerna kakšna drugačna "rožica". Ugibali pa so o tem, ali bi sprejeli tudi pravilnik o kolektivni znamki Bele krajine. A četudi bi se za to odločili, bi se še pošteno načakali, preden bi začeli veljati. Ne le zato, ker bi ga morali sprejeti še v ostalih dveh občinah, temveč tudi zategadelj, ker, kot je zapisano v 29. členu, začne "pravilnik veljati osmi dan po objavi v Medobčinskem uradnem vestniku Bele krajine". Javno takšen vestnik ne izhaja, če pa ga morda izdajajo v ilegali, še raziskujemo.

Nova transformatorska postaja

Elektro vloga v posodobitev omrežja - Pričeli s pripravami na gradnjo na Ugarju

KOČEVJE - V Elektru Kočevje, ki je ena od petih poslovnih enot Elektra Ljubljana, veliko vlagajo v posodobitev omrežja. Letos so obnovili razdelilno transformatorsko postajo na Mlaki pri Kočevju, kar jih je stalo 245 milijonov tolarjev, hkrati pa so tudi že pričeli s pripravami na gradnjo nove transformatorske postaje na Ugarju v ribniški občini.

Elektro Kočevje oskrbuje z energijo 16 tisoč odjemalcev na 30 tisoč kv. kilometrov obsežnem območju od Turjaka do Kolpe. Zaradi dolgih daljnovodov je sedaj več napak in izgub energije. Ker v Ribnici električna moč že

nekaj časa narašča, postaja izgradnja nove transformatorske postaje nujna. Od nje so namreč odvisni predvsem večji industrijski porabniki, prinesla pa bo na Ribniškem že dolgo pričakovani boljši in stabilnejši tok. Nova transformatorska postaja na Ugarju bo z električno energijo oskrbovala ves severni del poslovne enote. Ob njej nameravajo postaviti tudi sodobno poslovno obratovalno stavbo.

Celotna investicija je ocenjena na 600 milijonov tolarjev in bo zaključena v nekaj letih. Sicer pa

je Elektro po planu investicij v letošnjem letu v posodobitev srednjenaletne mreže na Ribni-

škem vložil 62 milijonov tolarjev. Prenovili so povezavo iz Dan do Jelenovega žleba. Ker gre 6-kilometrski odsek skozi gozd in lastniki niso dovolili poseka, so prenovili opravičili kabelski izvedbi.

M. L.-S.

VELIKA PRIČAKOVANJA - Na razgovoru v Ribnici, kjer je sedež združenja projekta Korenine slovenske identitete, je minister Razgoršek dejal, da od projekta veliko pričakuje. Njegova uresničitev bo pomenila vpeljavo dobičkonosne dejavnosti, ki bo dala ljudem na demografsko ogroženih območjih kar 14 slovenskih občin možnost preživetja. Na posnetku: minister Razgoršek in ribniški župan Jože Tanko (Foto: M. L.-S.)

Potočani pijejo bolj zdravo vodo

Avtomatski klorinator

LOŠKI POTOK - Potoški vodovod dejansko nima težav s količino vode, pač pa s kakovostjo, ki se ob neurjih močno poslabša in ni primerna za pitje. Zaradi mehanskega čiščenja je Hydrovod Kočevje že pred leti uredil čistilno napravo, kljub temu pa je bilo potrebno vodo klorirati. To so do nedavnega počeli kar ročno. Zato se je občina odločila za nabavo avtomatskega klorinatorja. Svet občine pa se je odločil tudi, da začne postopek za odkup prvega vodovodnega pasu, to pa je okoli centralnega zajetja v Travniku.

Deli vodovodnega omrežja so stari že krepko čez 50 let. V zemlji pa je še vsaj 30 odst. cevi azbestnih. Poleg velike izgube vode obstaja še možnost dekompresijskega osnaževanja, da ne govorimo o škodljivosti azbesta. Upravljalcev vodovoda Hydrovod se sicer trudi, a ni vedno kos potrebam. Menijo, da ob sedanjem prilivu sredstev iz vodarine tega ne bodo zmogli, zato se je občinski svet načelno strinjal za povišano ceno vode in za dodaten denar iz proračuna. Kljub denarnim zagatam pa je Hydrovod že namestil avtomatski klorinator.

A. K.

PRENOVLJENA ZOBNA AMBULANTA

VELIKE LAŠČE - V ponedeljek, 15. novembra, bodo ob 15.45 v Osnovni šoli Primoža Trubarja v Velikih Laščah odprli prenovljeno zobno ambulanto, ki na šoli deluje že 7 let. Za zdrave zobe njihovih otrok skrbi dr. stomatologija Emilija Lušnič, za katero pravi ravnatelj šole Edi Zgonc, da je najboljša zobozdravnica daleč naokoli in da niso le veseli, ampak so tudi srečni, da jo imajo.

DRAŽJE ZDRAVSTVO

DOBREPOLJE - Od sredine oktobra velja tudi za območje dobrepoljske občine cenik zdravstvenih storitev, ki jih je sprejel Svet javnega zavoda Zdravstveni dom Grosuplje. Tako bo treba poslednjič plačati storitve, ki jih zavarovalnica ne prizna za zdravstvene, in sicer: razna potrdila za zavarovalniške zadeve bodo veljala 4.800 tolarjev, opravičila tudi toliko, pisanje predloga za dodatek za pomoč in postržbo 10.000 tolarjev, ponovno pisanje obrazca za upokojeve ali ocenitev invalidnosti 21.500 tolarjev, zdravniško spričevalo 20.000 tolarjev, dežurstvo zdravnika na prireditvi 8.000 tolarjev na uro.

FOLKLORNA DELAVNICA - Od srede do petka prejšnji teden je v Kočevju potekala tridnevna folklorna delavnica, ki je temeljila na dolenskih in notranjskih plesih. Delavnice se je udeležilo 12 otrok in 10 mentoric iz kočevskih in sodrške osnovne šole, vodila pa jo je Mojca Lepej iz Kopra. Z namenom, da se na Kočevskem obudi in tudi ohrani kulturno dediščino in ljudsko izročilo, je delavnico pripravila kočevska območna izpostava Sklada za ljubiteljske kulturne dejavnosti. (Foto: M. L.-S.)

OČIŠČEVALNA AKCIJA

OSILNICA - Člani športno-ekološkega društva Outsider iz Osilnice so lani ob ustanovitvi pripravili očiščevalno akcijo reke Kolpe in medse povabili ekološko misleče posameznike iz drugih slovenskih klubov. V društvu je 15 zelo delavnih članov, ki se prizadevajo, da bi Kolpa še naprej ostala čista, da bi v tem delu Slovenije turizem lahko postal pomembna gospodarska panoga. Počasi navezujejo stike tudi z enako mislečimi iz sosednje hrvaške občine Čabar, kjer imajo številne onesnaževalce vode; najbolj je reko Čabranko "zadušila" zasebna hidroelektrarna. Lani so skupaj izvedli čistilno akcijo Čabranke in Kolpe, a odvaja sosedov ni bilo več. Tako kot tudi na sobotno tretjo očiščevalno akcijo, katere so se udeležili člani kluba iz Mojstrane in številni ljubitelji Kolpe. Akcija je potekala od Osilnice do Račkega potoka.

Prvi vodniki raftov iz Kostela

Šolanje uspešno končali prvi trije Kostelci - Pomembno za razvoj turizma na Kolpi

KOSTEL - Pri Turističnem športnem društvu Kostel so najprej ustanovili kajak, kanu, raft sekcijo, ki je letos prerasla v samostojen

Kajak, kanu, raft klub, ki šteje že 30 članov. Člani niso le domačini, ampak tudi od drugod, predvsem so to tisti mladi in starejši, ki so uspešno dokončali kakšno izmed veslaških šol na Kolpi.

Letos sta občina Kostel in Turistično-sportno društvo prvič poslali na tečaj za vodnike raftov na divjih vodah v Bovec sedem domačih raftašev. Tridnevni tečaj od 28. do 31. oktobra, ki ga je organizirala Rafting zveza Slovenije, so uspešno končali trije kostelski raftaši. To so Alen Klarič, Marjan Lisac in Elvis Rajšel. Predsednik Turistično-sportnega društva Kostel Stanko Nikolič ocenjuje, da so prvi usposobljeni vodniki raftov na divjih vodah pomembni za nadaljnji razvoj turizma na Kolpi, posebno še, ker je pričakovati sprejem predpisov, ki bodo določali, da rafte na divjih vodah, med katere sodi tudi Kolpa, vodijo lahko le strokovno usposobljeni vodniki.

J. P.

DALEČ NAJMODERNEJŠA TRGOVINA

LOŠKI POTOK - Nekdanja šivalnica, ki je bila do lanskega leta last BPT-ja iz Irčiča, je po nekajletnem propadanju končno dobila novega lastnika. Pravkar pospešeno potekajo prenovitvena dela, predvsem priložnih prostorov, v katerih bo živilski diskont in klasična trgovina. Ivan Marinc, ki že kar nekaj let pridno trguje v Loškem Potoku, kot investitor pravi, da bo v stavbi, kjer ima sedaj trgovino in gostinjski obrat, trgovino ukinil in razširil gostinjsko dejavnost, kasneje pa naj bi v stari stavbi odprl trgovino s tekstilom, čevlji in še s čim. Nova trgovina naj bi bila gotova v začetku decembra.

Vzgojiteljica tudi v drugem razredu?

Izkušnje devetletnega šolanja v Velikih Laščah

VELIKE LAŠČE - "Ocenjujem, da je projekt devetletke pri nas uspel, ker so se ga odgovorno in ustvarjalno lotili učitelji in vzgojitelji, ki so vanj vključeni," je na naše vprašanje o izkušnjah devetletke odgovoril ravnatelj osnovne šole Primoža Trubarja v Velikih Laščah Edi Zgonc in nadaljeval:

"Potrditev te ugotovitve so zadovoljni otroci, starši in učitelji. Naša prizadevanja bodo usmerjena v nadaljnje iskanje najustrežnejših poti uveljavitve devetletke, kar bomo zaupali predvsem učiteljem in vzgojiteljicam. Projektna ekipa se sestaja vsakih 14 dni, da analiziramo življenje in delo devetletke in se dogovorimo o ohranjanju dobrega in dopolnjevanju oziroma izboljševanju tistega, kar nam je manj uspelo. Zdaj dajemo še poseben poudarek oblikovanju vsebin in pristopov k naravoslovnim, tehni-

skim, kulturnim in športnim dnevom, ki jih je na leto 15, in skupnemu delu ter druženju otrok, staršev in učiteljev pa tudi skrbnemu izbiranju učil, pomagal in pripomočkov.

S prehodom na devetletko nismo imeli posebnih težav, ker smo se nanjo pripravljali več let in smo tako razrešili mnoge težave, ki bi nas sicer pestile. Za uvedbo prvega razreda devetletke smo se odločili, ker smo prepričani, da bomo delo zmogli solidno opraviti; nismo pa se odločili za sedmi razred, ker smo se čutili premalo pri-

pravljeni, saj ni bilo učbenikov itd.

Velika pomoč pri izvajanju devetletke v prvem razredu nam nudijo vzgojiteljice vrtca, ki je sestavni del naše šole že 45 let. Letos imamo dva prva razreda: devetletke in osemletke. Med pripravami za drugi razred devetletke smo po razmišljanju in razpravi enotno ugotovili, da je treba tudi v drugem razredu vključiti v pouk vzgojiteljico, ker bodo pristopi uspešnejši in ustvarjalnejši ter v skladu s cilji devetletke. Bojimo se, da bi drugi razred brez vzgojiteljice pomenil korak nazaj in da bi tako zapravili veliko do-brega, kar je prisotno zdaj v prvem razredu devetletke."

J. PRIMC

Ribniški zobotrebc

NOVOLETNE PRIREDITVE - V Ribnici se že predno pripravljajo na iztek letošnjega leta. Kulturne, športne, zabavne in druge prireditve, ki jih v ta namen pripravljajo, bodo trajale vse do decembra. Pričele se bodo z miklavževanjem, ki ga pripravljajo Etnološko društvo Hrovača, čemur bo 10. decembra sledil koncert Pla-vega orkestra, ki bo namenjen mladim pa tudi že nekoliko starejšim ljubiteljem glasbe. Prvi vrhunec prireditev bo 16. decembra, ko bodo razglasili športnika leta, sledila pa bo prireditev Ribniški puščelj, ki bo razkrila najpopularnejšo osebnost v ribniški občini v letošnjem letu. Na predpraznični večer bo tradicionalna masa, v Hrovači pa bodo tudi letos na ogled žive jaslice. 26. decembra bo božično-novoletni koncert, od tega dne bo vse do 1. januarja stal na trgu pred Miklovo hišo tudi šotor, v katerem se bo odvijal novoletni program, namenjen odraslim in otrokom. Na Silvestrov večer se bo ob 19. uri pričel ulični spektakel z modno revijo, glasbenim programom in zabavnimi igrami, organizirana zabava na ulici pa bo po 10-minutnem ognjemetu popolnoma trajala do 4. ure jutraj. Kdor bo po vsem tem prvi dan v novem letu še premogel dovolj moči za ples, bo lahko v šotoru zaplesal na glasbo Botrov in Vilija Resnika.

Dobrepoljski krompirčki

UREJENE DOMAČIJE NA RAZSTAVI - V občinski stavbi na Vidmu bodo v nedeljo, 21. novembra, ob 8. uri odprli razstavo fotografij "Urejena domačija 99". Organizirajo jo Turistično društvo Dobrepolje, ki je tudi organiziralo tekmovalno za najlepše urejeno domačijo. Razglasitev rezultatov za najlepše urejeno domačijo pa bo 27. novembra ob 19. uri, ko bo tudi koncert narodno-zabavnega ansambla "Igor in Zlati zvoki".

KMETIJSKI POZDRAV - Društvo podeželskih žena "Sončnica" iz Grosuplje, je čestitalo dobrepoljskim kmeticam, ki so pred kratkim izvolile za svojo novo predsednico Marijo Zrnc. Hkrati so se za dosedanje sodelovanje zahvalile dosedajni predsednici in ustanoviteljici Društva kmečkih žena Dobrepolje Mariji Nučič.

DOBREPOLJSKI KORENINI - V Dobrepolju je zdravo podnebje, ki se posebno prija ženskam. Tako je Jožefa Tomšič s Ponikev letos praznovala že 101. rojstni dan, Terezija Skantelj iz Podpeči pa 94. rojstni dan. Čestitamo!

ZIVAHNI UPOKOJENCI - Društvo upokoencev organizira vsako leto več izletov, srečanj in zabav. Minuli mesec so bili v Topolšici, 13. novembra bodo organizirali martinovanje, 3. decembra pa bodo krenili v Italijo, v Vrtojbo in Gorico.

SMRT KOSI - Smrt ne počiva, ampak kar maha s svojo koso. Tokrat je pokosila tudi dvaznana Dobrepoljca: kiparja amaterja gradbenega tehnika Alfonza Pinosa in konjereja, pobudnika ustanovitve Konjeniškega kluba Dobrepolje itd. Frenka Padarja.

Služili bodo tudi z internetom

Klub študentov občine Trebnje ima okrog 320 članov - Dejavnost v zadnjih letih spet oživlja - Študenti in dijaki na spletnih straneh predstavili občino

TREBNJE - Klub študentov občine Trebnje (KSOT) ima sicer več kot 20-letno tradicijo, toda njegovo delovanje je zaradi nezainteresiranosti študentov, ki so odhajali iz rodne občine v univerzitetna središča, zamiralo in je bilo prepuščeno zlasti nekaterim posameznikom. KSOT je prišel oživljati spet konec leta 1997, ko so trebanjski študentje izbrali novo vodstvo na čelu s predsednikom Bojanom Kolencem, za njim je prevzela vajeti Alenka Kotar. Te dni pa je KSOT glede na svoja statutarna določila spet skoraj v celoti zamenjal vodstvo kluba, novi predsednik KSOT je postal Robert Meglič iz Dolenje Nemške vasi.

Predsedniki sekcij bodo imeli popolnoma proste roke pri izbiri najožjih sodelavcev. "Vse projekte, ki bodo prišli iz sekcij, bomo obravnavali v izvršnem odboru KSOT, predvsem pa bomo dosledno upoštevali, da mora vsak tak program pridobiti vsaj polovico denarja zunaj skromne klubske blagajne. Bolje se bomo organizi-

rali, da bi pridobili čim več sponzorskih sredstev," pravi Meglič. Pogovarjajo se s trebanjskimi podjetji o predstavitvi na internetnih straneh občine Trebnje, ki jih je sestavilo okrog 20 študentov in dijakov, za tehnično plat pa je poskrbel Robert Meglič. Sedanjih okrog 140 spletnih strani bodo bolj sprotno posodabljali, da bi bile še bolj mikavne za obiskovalce in oglaševalce. S trebanjsko občino imajo namreč po pogodbi izključno pravico do trženja teh strani, česar doslej niso izkoristili.

Računalniška sekcija že zdaj omogoča študentom in dijakom, da v klubi sobi (v prenovljenih "barakah") brezplačno uporabljajo sodobno računalniško opremo; skušali bodo na občini in morda še kje izvirati pomoč pri kritju telefonskih stroškov za vsaj nekaj ur dela na internetu. Dijška sekcija bo pomagala bodočim študentom že ob informativnih dnevih in ob vpisu, da bi si izbrali ustrezen po-

klic. V sodelovanju z Društvom novomeških študentov izdaja KSOT vsako leto med dijaki in študenti zelo ugodno sprejeto knjižico ugodnosti in popustov, kajti s to jim omogočajo cenejše preživljanje. V sodelovanju z diskoteko Afrika pa si bo trebanjska mladina krajšala jesenske in zimске večere s potopisnimi predavanji. Poleti je KSOT pripravil

• **Robert Meglič, predsednik Kluba študentov občine Trebnje. Sekcija za turizem bo vodila Jana Kolenc, za kulturo in izobraževanje predsednica Tanja Sitar, za računalništvo Mario Bolanča, za šport Maks Pajek, dijaško sekcijo Borut Strel in za družabne dejavnosti Sašo Juvanc. Tajnica kluba in hkrati zadolžena za stike z javnostmi je Lavra Fink, blagajničarka pa Pavlina Zajc.**

tudi enotedenski mednarodni delovni tabor, na katerem je 15 študentov iz evropskih držav pomagalo dr. Marku Marini pri obnavljanju gradu na Mirni. Upajo, da bo tudi poslej dovolj zanimanja študentov za športno rekreacijo, predvsem za košarko, borilne veščine, aerobiko...

"LUNINO KRALJSTVO" ZA OTROKE

TREBNJE - Drevi, 11. novembra, ob 17. uri bo v trebanjskem kulturnem domu na sporedu druga abonmajška predstava za otroke "Lunino kraljestvo." Upriporila jo bo luktovna skupina vrtca iz Crnomilja.

PROMETNI REŽIM OB POPOTOVANJU PO LEVSTIKOVI POTI

ČATEŽ - Organizatorji 13. popotovanja po Levstikovi poti od Litije do Čateža in zaključne prireditve - razhodnje na Čatež, ki bo v soboto, 13. novembra, opozarjajo popotnike in obiskovalce, da bo v času prireditve veljal poseben prometni režim. Od 11. do 16. ure bo popolna zapora regionalne ceste na odseku Moravče-Čatež-Trebnje v kraju Čatež v dolžini 310 metrov. Obvoz bo možen po lokalni cesti Mrzla Luža-Račje selo in po lokalni cesti Čatež-Račje selo. Parkirna mesta za avtobuse in osebne avtomobile bodo posebej označena. Zjutraj bodo popotnike, ki se bodo želeli odpeljati s Čateža na začetek pohoda v Litijo, vozili posebni avtobusi od 6.15 dalje. Število avtobusov je odvisno od predhodnih prijav, ki jih bodo sprejemali do četrtega, 11. novembra, na naslednje telefonske številke: 068/4489-900 (recepција TEM Čatež), 068/489-029 (gostilna Ravnikar), 068/489-023 (gostilna Mrhar) in 068/44-717 (TIC Trebnje).

VELIK DOGODEK ZA JAGODNIK - Pred dnevi so delavci Cestnega podjetja v Jagodniku za Hmeljnikom položili tako težko pričakovani asfalt. Zaselek, ki sodi v KS Trebnje, je v zadnjih desetih letih zelo napredoval, v tem času so zgradili telefon, vodovod, sedaj pa so položili še asfalt, predvsem po zaslugi prizadevnih in delavnih domačinov. Čeprav v Jagodniku živi malo ljudi, so za asfalt zbrali okrog 4 milijone tolarjev. Seveda brez pomoči KS Trebnje in trebanjske občine ne bi šlo, na meji in za del ceste v svoji občini je prispevala tudi novomeška občina, nekaj denarja pa še brežiški in novomeški zavod za gozdove. Skupaj so asfaltirali okrog 2.700 m, za asfaltiranje pa je ostalo še 2 km ceste - do Štaterberške doline. (Foto: J. D.)

Sevniški praznik v Šentjanžu

700 let prve pisne omembe Šentjanža - Gost predsednik Kučan

SEVNICA - Letošnji občinski praznik bodo v sevniški občini praznovali v znamenju 700-letnice prve omembe Šentjanža v pisnih virih. Osrednja prireditev bo slavnostna seja občinskega sveta, v petek, 12. novembra, ob 16. uri v šotoru v Šentjanžu. Slavnostni gost bo predsednik Milan Kučan.

PAKETI RDEČEGA KRIŽA

SEVNICA - Ob Tednu solidarnosti Rdečega križa Slovenije so v sevniški območni organizaciji RKS razdelili večino izmed 196 prehrabnih paketov in 3-kilogramsko zavitek pralnega praška revnim, ogroženim družinam in posameznikom, ki so v stiski. V okviru akcije RKS "Nikoli sami 99" smo v Sloveniji zbrali še toliko denarja, da bo lahko letovalo v Mladinskem zdravilišču in okrevališču Debeli rtič 500 otrok iz socialno ogroženih družin. Iz sevniške občine so tako polepsali jesenske počitnice od 30. septembra do 6. novembra osmim otrokom.

OBISK KONJEREJSKEGA SEJMA V VERONI

TREBNJE - Konjerejsko društvo Trebnje vabi v petek, 12. novembra, na ogled konjerejskega sejma (Fieracavalli) v Veroni (Italija). Avtobus bo odpeljal s trebanjske avtobusne postaje ob 4. uri. Cena ekskurzije je 3.500 tolarjev, prijave pa sprejema Kmetijska svetovalna služba Trebnje do zasedbe prostih mest v avtobusu.

DVE NOVI KNJIGI OB 700-LETNICI ŠENTJANŽA

ŠENTJANŽ - Drevi, 11. novembra, ob 19. uri bodo v šentjanjski kulturni dvorani predstavili dve novi knjigi uglednega zgodovinarja prof. Janeza Kosa, in sicer: "Šentjanž - 700 let" ter "Iznanci in begunci 1941-1945". Knjigi sta izdala krajevna skupnost in krajevna organizacija Društva izgnancev Šentjanž.

Pri podelitvi letošnjih občinskih priznanj bo sodelovala miss Slovenije '99 Miša Novak. Najvišje priznanje - grb občine bo prejela krmeljska osnovna šola. S kulturnim programom bosta popestrila praznovanje policijski orkester MNZ Slovenije in osnovna šola Milan Majcen iz Šentjanža. V Šentjanžu, ki bo goste pričakal praznično odet z novim asfaltom, s pločniki ter dvema novima knjigama, bo v petek popoldne ekipno tekmovanje učencev osnovnih šol v cestnem teku za prehodni pokal občine Sevnica, zatem pa še v drugih kategorijah.

V soboto dopoldne bo v Šentjanžu še nogometni turnir in gasilsko tekmovanje, popoldne pa se bo v šotoru ob 30-letnici sevniškega radia pričela celodnevna prireditev, na kateri se bodo predstavili mladi talenti, glasbeniki, ansambli, odprti bo Radijski bazar, predstavila se bodo šentjanjsko kulturno-umetniško društvo in še druga društva iz Šentjanža. Poleg tega bo vinska trgatev, tekmovali bodo v ličkanju koruze itd. Skratka, sevniški, šentjanjski in radijski praznovanje se bo z ansamblom Vinka Cverleta prevesilo še pozno v večer.

KULTURNI CENTER SEVNICE - Krmeljčanka Martina Hočevar, ki je junija letos na ljubljanski fakulteti za arhitekturo uspešno zagovarjala diplomsko nalogo o kulturnem centru Sevnice (mentor je bil prof. Vojteh Ravnikar), je pretekli petek to svojo nalogo zanimivo predstavila še v slavnostni dvorani na sevniškem gradu. Hočevarjevi (na posnetku) se je za njeno delo zahvalil podžupan Andrej Štrclj. (Foto: P. Perc)

"NESTROKOVNO POROČANJE" - V vodstvu trebanjske krajevne skupnosti so očitno nezadovoljni s poročanjem Glasila občanov, saj naj bi na drevišnji seji sveta KS celo kot 2. točko dnevnega reda obravnavali "ugotovitve o nestrokovnem poročanju s 7. seje sveta v Glasilu občanov". Gre za sporno poročilo glavne in odgovorne urednice glasila Ivanke Višček, zaradi katere je hudo ogorčen podjetnik, ki je zadolžen za obnovo in vzdrževanje javne razsvetljave, saj je Viškova zapisala, "da svojega dela ne opravlja najbolje, vsaj kar se tiče varnosti". Kdorkoli že ima prav, to morda niti ni tako pomembno kot to, da glasilo, odkar ga je prevzela garnitura eskadervejske proveniencije, po grafični in vsebinski plati ni niti senca časopisa, kakršen je že izhajal, ko je zanj skrbel Marko Kapus, ki so ga, mimogrede povedano, ob razpisu grdo izigrali prav ti gospodje, čigar rezultat je zdajšnje - trobilo. Tako ga imenujejo tisti, ki so zaman skušali objaviti kakšen prispevek, ki ni bil po volji "uredniški" politiki, ali pa preprosto nočejo svojega imena mazati s pojavljanjem v glasilu. Kako je to pluralno in občinsko, vsebinsko uravnoteženo, da menedžerki leta Tatjani Fink odmeri nesorazmerno manjši, tako rekoč marginalni prostor v primerjavi z nekim vinogradnikom "pravih" barv?

15. POLDNEVNİK V TREBNJE - Trebnje je s postavitvijo informacijske table na Rimski cesti, točno na mestu, kjer poteka 15. poldnevnik, s točnim srednjeevropskim časom in datumom (na posnetku) prevzelo slovensko

prvenstvo in prepoznavnost je po nečem bolj razveseljavim, kot so samomori in invazija ščurkov. Koliko je stala ta svetovljanskost mladega mesta, na za to pridobitev zaslužni občini še nismo uspeli zvedeti! (Foto: P. P.)

Sevniški paberki

DIREKTORICA NA PREPIHU - Direktorica sevniškega vrtca Danica Božič po besedah sevniškega podžupana Andreja Štrclja (tudi prvaka lokalne LDS) na pristojnem ministrstvu ni dobila soglasja, ker naj ne bi imela dovolj (5 let!) delovnih izkušenj v vzgoji. Ko je Božičeva ponovno kandidirala za direktorico oz. ravnateljico vrtca, se je v sevniških logih slišalo, da naj bi LDS odločno podpirala kandidatko iz svojih vrst, in je sprva na občinski svet v pisni obliki tudi prišel tak predlog, zato naj bi Božičeva ne imela možnosti. V sevniški SLS pa so za kadrovsko kombinatorko poklicani zvedeli kaj čudne zgodbe o "eldecsoviski" kandidatki in so pripravili kompromisni predlog, da so prižigali kolektivno vrtca zeleno luč za obe kandidatki. V vrtcu je dobila Božičeva absolutno podporo. Nekaj zaudarja po zakulisnih igrah v dolini sevniški...

GRAJSKA SLIKARKA - Slikarka Jerca Šantej je podarila originalne svojega najnovejšega opusa Grajski letni časi v Sevnici, uporabljene za koledar občine za leto 2000 občini, in kasijo stene poročne dvorane. Radoživa Jerca je pristojušno priznala: "Če sem postena - zmeraj sem si želela postati grajska slikarka!" Morda bo tako domačinka Katja Krnc, ki končuje glasbeno akademijo, postala grajska pianista, ker tako pogosto plemeniti obiskovalce grajskih prireditev.

PRINCEZA V NAROČJU KRALJEVIČA MATJAJA - Ne, to, kar vidite na posnetku, ni ugrabitev niti poroka, pač pa sodeden transport! Zanj se je odločil bližnji prijatelj cvičkove princeze Lee - Marije postavni Matjaj preteklo soboto v Malusovi

zidanci na Malkovcu, ko je hotel princesi skrajšati pot izza omizja do plesalca - strojevodje muzejskega vlaka SZ. Transport princeze je brezhibno potekal tudi v nasprotni smeri, v varno naračje... (Foto: P. P.)

Robert Meglič

Jesensko srečanje v Tržišču

Celovitejša turistična ponudba

TRŽIŠČE - Občina, ZKD in Turistično društvo Sevnica, krajevna skupnost, društvo vinogradnikov, društvo upokojencev, gasilsko društvo, društvo kmečkih žena, društvo prijateljev mladine, podeželska mladina, lovsko društvo, osnovna šola in društvo Zagon iz Tržišča ter generalni sponzor Jesenskega srečanja v Tržišču '99 - Slovenske železnice, d.d., ob svoji 150-letnici, so bili kot organizatorji te lepo uspele prireditve preteklo soboto upravičeno zadovoljni. Kajti uresničile so se njihove želje, da bi združili stare kmečke običaje in tradicijo s prijetnim enodnevnim izletom z muzejskim vlakom, ki je krenil iz Ljubljane z okrog 200 potniki. Na železniških postajah, zlasti v Sevnici, Boštanju in Jelovcu, so jim pripravili prisrčen sprejem, pri-

družili pa so se jim številni potniki.

Po besedah poveljnika organizatorja Stanka Lazarja, predsednika društva Zagon, je tako prišlo na Jesensko srečanje v Tržišču okrog 500 gostov. Postregli so jim z moštom, cvičkom, domačimi jedmi, ki spadajo na jedilnik ob martinovanju, pozdravila jih je tudi cvičkova princesa Lea Marija Colarič. Številne goste so toplo sprejeli in jim izdatno postregli s pijačo in jedjo še v zidanicah Malusovih, Stuškovi, Virantovih, Deuovih na Malkovcu, Bojniki in na turistični kmetiji Celestinovih z Zgornjih Vodal. Iz ust številnih zadovoljnih gostov smo lahko slišali le pohvale in da zagotovo prihodnje leto spet pridejo v te prijazne kraje.

P. P.

JESENSKO SREČANJE V TRŽIŠČU - Organizatorji so ponovno obudili prireditev, s katero želijo zaokrožiti turistično ponudbo, predvsem z ohranjanjem izročil naših prednikov. Zato so se v mednarodnem letu ostarelih kar številni potniki muzejskega vlaka preizkusili v starih kmečkih opravilih. Zbrane na sevniški železniški postaji sta pozdravila tudi sevniška godba in župan Kristijan Janc, v Boštanju so ubrano zapeli pevci, v Tržišču je bilo na ogled nekaj tudi za otroke zelo zanimivih "predpotopnih" strojev, zlasti slamoreznica. (Foto: P. Perc)

RAZVILI DRUŠTVENI PRAPOR - KO DIS Sevnica je na srečanju ob sevniškem občinskem prazniku v polni jedilnici Lisce razvila svoj prapor. To častno opravilo je pripadlo županu, Kristijanu Jancu, tudi pokrovitelju tega srečanja. Janc je izrazil prepričanje, da bodo izgnanci čim prej prišli do svojih pravic in do izpolnitve svojih pričakovanj. Prapor je predal predsedniku KO DIS Dragu Lupšini, ta pa praporščaku Jožetu Lekšetu. Po pobratenju praporov KO DIS Bučka, Polje ob Sotli-Bučke, Sevnica in Društva izgnancev Slovenije so vokalna skupina Corona Boštanj ter učenci sevniške glasbene šole in osnovne šole Blanca pripravili pester kulturni program. (Foto: P. Perc)

Izgubili otroštvo, zdravje, imetje

Krajevna organizacija Društva izgnancev Slovenije (DIS) v Sevnici razvila svoj prapor - V sevniški občini še 1500 izgnancev - Slep in gluhi, kdor ne razume pomena skromne rente!

SEVNICA - "Iznanci 1941-1945 (z območja sevniške občine nas je 1500) ne želimo biti kategorija socialnih podpirancev, ker smo zmorni samostojnega dela, ki temelji na skromnosti in predvsem na lastnem delu. Ne želimo licitirati, kdo je več pretrpel, trpljenje je vedno subjektivna in neizmerljiva kategorija. Tisti, ki nikoli ni bil lačen, ne ve, kaj je glad. Tisti, ki nikoli ni bil ponižan, oropan vsega, razen prikritih želje po vrnitvi, ne ve, kaj je tujina," je med drugim poudaril pretekli petek na srečanju izgnancev 1941-1945 v Sevnici Jože Bogovič, član izvršnega odbora DIS in predsednik koordinacijskega odbora KO DIS Sevnica.

Generacija izgnancev (vsi so starejši od 50 let!) ni izgubila samo imetja, domovine, ampak tudi otroštvo, zdravje in življenjsko perspektivo. Mnogi si niso nikoli opomogli. "Kdor tega ne vidi in ne upošteva, je slep in gluhi, da ne rečem zlonameren. Težko razume, da je naša skromna renta le delno vračilo za prežete odškodnine od okupatorskih držav," je dejal Bogovič in opomnil, da so

So pa tudi svetle izjeme in sevniški izgnanci nikoli ne zamudijo priložnosti za pohvalo sevniški upravni enoti, saj že od vsega začetka prednjači po številu rešenih zadev. KO DIS dobro sodeluje tudi s sevniško občino, upa pa, da bodo v letu 2000 iz občinskega proračuna prejeli kakšen tolar več od zdajšnje podpore 153 tolarjev na člana. V zadnjem letu je umrlo 87 izgnancev v sevniški občini in oblastniki se bodo morali bolj podvizati, da ne bo umorilo še več živih prič tega tragičnega obdobja v 2. svetovni vojni. Skrajni čas bi že bil za večjo naglo pri urejanju odprtin in še zmeraj bolečih vprašanj, saj bo kmalu minilo 55 let, odkar so se izgnanci vrnili v opustošeno domovino.

P. P.

Krška ofenziva za zdravstveni dom

Ob tem ko krški zdravstveni dom vgrajuje dobro opremo, ga pesti prostorska stiska - Prizidek v preteklosti zapečatil usodo - KS Krško poziva občino, občina poziva vlado

KRŠKO - Če drži, da v zadnjem času bolj kot prej v Krškem razpravljajo o zagotavljanju boljših delovnih možnosti krškega zdravstvenega doma, je res tudi to, da vsakodnevne prostorske težave doma ostajajo preveč za štirimi stenami ustanove. "To hišo lahko pozlatimo, vendar bo tudi potem taka, kakršna je," je nedavno zgovorno pripomnil nekdo iz vodstva doma.

Dom po začasnem mirovanju v preteklosti, ki je bilo posledica velikih, a neuresničenih upov na selitev, obstoječe prostore opremlja po sodobnih merilih stroke. Vendar lahko stori bore malo za bolnike v čakalnici, saj ni prostora za širitev čakalnice, kolikor teh sploh imajo, za dodatne hodnike in podobno, po čemer tudi merijo standard bolnika v takih ustanovah. Ta hiša je ustrezala v času, ko je bila narejena, sredi 60 let. Če bi bila v manjšem kraju, ki se ni tako razvil, kot se je Krško, bi ustrezala še danes.

"Pozivi za boljši zdravstveni dom trajajo vsaj 20 let. Toda dom je dobil le prizidek v prostoru, kjer ni možna nobena širitev," meni dr. Rudolf Ladika, direktor ZD Krško.

ZA PLESALCE IN FOTOGRAFE

KRŠKO - Območna izpostava Sklada za ljubiteljske kulturne dejavnosti razpisuje plesne delavnice jazz baleta za otroke od sedmega do desetega leta starosti. Potekale bodo 13. in 14. novembra v prostorih osnovne šole Brestanica pod vodstvom plesne pedagoginje Mojce Ussar. V sodelovanju z Društvom zaveznikov mehkega pristanka iz Krškega pa pripravljata tudi fotografsko delavnico, ki bo potekala 13., 19. in 20. novembra v društvenih prostorih.

NAGRADA ZA ŠTRAUSOV SKRITI MIKROFON

BREŽICE - Edi Štraus, brežiški občinski svetnik in predtem že dolgo časa kar uveljavljen medijski človek, je nedavno prejel nagrado za svoj radijski "Skriti mikrofoni". Skrit mikrofoni za nagrado oddajo je nastavljal različnim sogovornikom v deželi in naredil nekaj za smeh itd. Če bi namestil skriti mikrofoni brežiškim svetnikom, tako nastalim posnetkom nagrada ne bi ušla. Ni pa nujno, da bi mikrofoni usmerili samo na svetnike v pretni sejni dvorani brežiškega občinskega sveta.

Zapoznalo rešujejo krški zdravstveni dom zdaj, spet enkrat. Svet

Grad ne odpira vrat, zato pa veliko možnosti

Stari krški grad

KRŠKO - Potem ko so obnovili in pred časom odprli peš pot na grad Friderika Celjskega v Krškem, krajevni zanesenjaki že snujejo, kako bi razvaline znamenite bogate hiše na strmih hribu nad mestom naredili kar najbolj privlačne za obiskovalce. Tako naj bi znova obnovili del grajskega stolpa na mikavni točki hriba, potem ko so strokovnjaki neuradno že ocenili, da bi bil tak dodatek danes že porušeni grajski zidu nenevaren za obiskovalce.

Hribu z grajskimi razvalinami na vrhu napovedujejo razgiban pohodniško budočnost. Motiv za planince, da bi se povzpeli po obnovljeni poti na to vzpetino, naj bi bila tudi knjižica obiskov, primerne shranjena, vendar dosegljiva prav na vrhu. Ali bodo vrh v bodoče spreminjali v naravni oder, ni znano, mnogi pa se strinjajo, da je ob otvoritvi peš poti nastop recitatorjev društva "Obzorje" na vrhu hriba deloval ugodno na občinstvo in da bi bil tam primeren prostor za priložnostno gledališče.

L. M.

NA STAREM GRADU KNJIGA - V knjigo na vrhu hriba z grajskimi razvalinami se je ob otvoritvi peš poti prvi vpisal Slavko Štribar iz Krškega, eden od tistih, ki snujejo nove čase gradu Friderika Celjskega. Ob njem Sonja Mrgole iz krškega podjetniškega centra, ki je sooblikoval pot na grad. (Foto: L. M.)

"V Pišecah smo doma in tu ostanemo"

V Pišecah mukoma do dovoljenj za gradnjo - Pišečki "seznam 70" - Preveč radodaren odbor za kmetijstvo? - Ministrstvo dovolilo vsega tretjino posegov v prostor - Razpršeno ali nerazpršeno?

PIŠECE - Pišecce imajo to srečo, da jih posamezniki in organizacije, naglo sprehajalci in akademiki opazujejo in obiskujejo kot območje z bogato kulturno in naravno dediščino. V tej sreči je tudi nesreča. In sicer ta, da zaradi raznovrstne zaščitenosti območja mnogi Pišecani ne morejo dobiti dokumentacije za gradnjo hiš.

Iz krajevne skupnosti Pišecce so pred časom zahtevali od oblasti nekaj novih zazidljivih parcel v vsaki vasi. V ta namen je bil ustanovljen odbor za CRPOV, ki je sestavljen natančen seznam 70 skrbno napisanih graditeljskih želja.

Omenjenih 70 primerov za poseg v pišečki prostor - gradnja je pač poseg v prostor - so v preteklosti vzeli pod drobnogled na občini. Med drugim jih je obravnaval odbor za kmetijstvo, vendar so mu vzeli pristojnost obravnave pišečkega gradbenega seznama, kar nekateri razumejo kot posledico prevelike odbojnosti naklonjenosti Pišecam. Domačini s pišečkih hribov so tako dobili zausitico, čeprav so pričakovali čestitko za vztrajnost in dobre namene. Kdove kako jih ne tolažijo niti najnovejša obvestila iz Ljubljane, da je kmetijsko ministrstvo od omenjenih 70 zelenih gradenj dovolilo tretjino.

In vendar bi se domačini sprijaznili tudi s tem, da je vlada zavrnila dve tretjini pišečkih želja za

gradnjo. "Postopek naj vodijo naprej za tisto tretjino," so sporočili na delovnem sestanku omenjene pišečke delovne skupine, ki je naredila obravnavani "seznam 70". Toda kot je videti, je prav malo možnosti za začetek uradnih postopkov, potrebnih za to, da bi tista tretjina pišečkih srečnežev kočno po letih čakanja le zasadila prvo lopato za hišo. Pišecani se celo bojijo, da bodo uradni mlini ponovno mleti vseh omenjenih 70 gradbenih želja, ne le zavrjeni dve tretjini.

• Pišecani, ki zama moledujejo za dovoljenja za gradnjo, se odse-ljujejo. Ti, ki odhajajo v mesta, pravijo, da se njihov otrok ne bo vrnil v Pišecce, potem ko bo začel hoditi v šolo kje v mestu. Ti Pišecani se počutijo - tako pravijo - kot da jih vlada ogroža. "Država sploh ni poklicana za to, da se vprašuje, zakaj bi Pišecani radi gradili domove v Pišecah in ne kje drugje. Mi smo tu doma in tu bi radi ostali."

krajevne skupnosti Krško podpira gradnjo novega krškega zdravstvenega doma. Kot navaja v delovnem načrtu do leta 2002, predlaga občini, da se kot pomemben vir za financiranje gradnje vključi namenski prispevek krške jedske elektrarne.

Krški župan Franci Bogovič po vsem sodeč, začena pogajalsko ofenzivo, s katero naj bi omehal ustrezne naslove v ministrstvu za

• Župan Bogovič je v dopisu za denar ministrom jasno sporočil, da je zdravstveni dom Krško posebej pomemben tudi zato, ker deluje na območju jedske elektrarne Krško. Kako bodo to brali v vladi, je vprašanje. Verjetno drži med drugim, da lokalno zdravstvo po razmejitvi Slovenije in Hrvaške igra pomembnejšo vlogo, kot jo je še pred desetletjem. Potem ko so tudi Posavci ob gradnji krške nuklearke drago plačali urgentni blok v zagrebški bolnišnici, evakuacijska pot Krško-Zagreb zdaj verjetno odpade. Tudi o tem razmišljajo Krščani, ki si prizadevajo za gradnjo novega zdravstvenega doma.

zdravstvo, saj je v to ustanovo že poslal pismo za denar, kjer odločno sporoča, da Krško želi začeti graditi zdravstveni dom v letu 2000.

L. M.

O MLADIH IN DROGAH

BREŽICE - Društvo študentov Brežice bo organiziralo v sodelovanju z MC Brežice in ljubljanskim uradom za droge teden Problematika mladih - droge. Tako bodo pripravili v brežiški knjižnici tematsko razstavo od 8. do 12. novembra, v sredo, 10. novembra, ob 19. uri bodo v kinu v Brežicah brezplačno predvajali film Trainspotting, v petek, 12. novembra, ob 18. uri bodo v dvorani Mladinskega centra v Brežicah organizirali javno tribuno z dr. Milanom Krekom. Društvo študentov Brežice je tudi izdalo zbiranko o drogah in zasvojenosti, posledicah uživanja drog na zdravstvo, prvi pomoči ob predoziranju ter naslove in telefonske številke društev in centrov v Sloveniji, ki strokovno pomagajo zasvojenecem.

LÜPATVA V KAPELAH - Ko je zadnji koruzni storž "olüplen", ženskam možakarji ilačijo ličkanje po krilo. Tako sporoča in zahteva ljudsko izročilo. Na letošnji kapelski lüpatvi so to izročilo, že zaradi zvestobe izročilu, upoštevali, kar je zabeležil tudi fotoaparati. (Foto: L. M.)

Lüpatva v Kapelah

Moški pevski zbor Kapele v pripravi za praznovanje 80-letnice - Pojejo in tko niti prijateljstva - Etnološka prireditve

KAPELE - Člani moškega pevskega zbora Kapele že odštevajo preostale dneve letošnjega leta, saj bo zbor prihodnje leto praznoval 80-letnico. Kulturno društvo Kapele, v katerem deluje in ki ga pooseblja pevski zbor, bo takrat praznovalo pol stoletja delovanja.

Pred približno desetletjem je vodenje zbora prevzel Miha Haler iz Artič, pred tem so pevc vadili in nastopali pod taktirko Vilka Ureka. Še prej je bil na čelu kapelskega moškega pevskega zbora Vlado Hotko, tedanji predsednik kapelskega kulturnega društva. Lokalna kronika je sicer skrbno zapisala še več imen, povezanih s kapelskim organiziranim petjem in kulturništvom.

Vsekakor so kapelski pevci doslej zagotovili obilico glasbenih izdelkov, kakršni pritečejo tovrstnim pevskim sestavam. Kot poudarjajo v kapelskem pevskem zboru in v kulturnem društvu v Kapelah, zbor poje ob različnih priložnostih domačemu in drugemu občinstvu, plete niti prijateljskega sodelovanja Kapel z nekaterimi kraji v zamestvu in neguje slovensko ljudsko izročilo.

Med tako negovanje dediščine vsekakor spada "Lüpatva v Kapelah". Prireditve s tem naslovom je moški pevski zbor Kapele v okviru kapelskega kul-

turnega društva v sodelovanju s partnerskimi organizacijami in mladimi iz Kapel pripravil v oktobru letos. Zabavno-etnološki dogodek naj bi ob podpori značilne kapelske govornice, ljudskih pesmi in stoterimi podrobnostmi povnil obiskovalce nazaj v čas ličkanja koruze na stari način na roke. Ker v Kapelah koruze ne ličkajo, ampak jo lü-pijo-lupijo, so omenjeno prireditev imenovali Lüpatva v Kapelah.

Na omenjenem letošnjem oktobrskem ličarskem popoldnevu v Kapelah so pokrhan koruzo do poda pripeljali s parizarjem s konjsko vprego. Druščina je ličkala kot za stavo, žejnim so natakali "jaboček", ženske so v korbah prinesle dobrote za lačne želodce. Ličkanje so otroci opisovali v spisih, iz ličkanja so delali igrače. Še glasba in pesem in popoldne se je mahoma spremenilo v starodavni čas kapelskega ličkanja na roke. Zato je kapelsko ličkanje po navedbah predsednika Kulturnega društva Kapele Vlada Hotka, tajnika KD Kapele Darka Ferlana, domačinke Jožice Penič in nekaterih drugih ena od pravih priložnosti za ohranjanje naravne in kulturne dediščine in za sirjenje dobrega glasu o kapelskih lokalnih posebnostih.

L. M.

DOBOVSKA LIKOVNA DRUŽINA RAZSTAVLJA

BREŽICE - V Brežicah so pred nedavnim odprli razstavo Likovne družine iz Dobove, kjer se predstavlja deset avtorjev z okrog 20 deli. Likovna družina, ki šteje 24 članov, je začela delovati lani pri Kulturnem društvu Dobova in zdaj že nastopa z risbami, akvareli, lesorezi in olji. Odkar obstaja, je priredila 6 samostojnih in pet skupnih razstav. Društvo je ob zadnji razstavi predstavil predsednik Vlado Kopinč, o razstavi pa je spregovoril akad. slikar Pavol Tesar. Otvoritev so z glasbo pospremili godbeniki iz Loč.

SNEMANJE SPOTA

KRŠKO - Cili Patrol, vse popularnejši pevec iz Boštjanja, bo snemal jutri videospot, in sicer v Ljubljani in ob morju. V nedeljo bo nastopil na glasbenem tekmovanju v Mariboru. Pevec snema v spremstvu treh plesalk plesne šole Lukec iz Krškega. Koreografija za nastop je delo D&S Vodlan.

MODNA AGENCIJA

KRŠKO - V okviru agencije Lukec Krško je v Krškem pred nedavnim začela delovati prva modna agencija v Posavju. Strokovna modna svetovalka v njej je Rebeka Dremelj s Senovega. Agencija že izvaja prvi tečaj za manekene in manekenke, ki ga obiskuje 23 kandidatov in kandidat. Decembra bo pripravila modne revije.

LOP PO RUDNIKU - Rudnik v zapiranju na Senovem je v teh dneh tarča mnogih hudih pogledov in besed jeznih in zaskrbljenih domačinov s Senovega, a tudi strojev. Po rudniku ali bolje po njegovi naravni strehi je ta čas udaril tudi bager na fotografiji. Bager je v družbi buldožerja ravnal hrib nad Senovim. Domačini po očitnih namerah strojev sklepajo, da bo mehanizacija znižala hrib nad nekdanjo rudniško jamo, kar naj bi zmanjšalo škodljivi vpliv rudnika na senovska tla v prihodnosti. Med domačini so nekateri nedavno izjavili, da jih kot lastnike zemljišča na vrhu zdaj prekopane hriba ni nihče obvestil o načrtovanem prekopavanju. (Foto: M. Luzar)

L. M.

TRIJE SEMINARJI ZA BREŽIŠKE OBRTNIKE

BREŽICE - Območna obrtna zbornica Brežice še do 15. novembra sprejema prijave za več zanimivih seminarjev. Seminar o komuniciranju in retoriki pripravljata 23. november ob 16. uri v sejni sobi Doma obrtnikov, vodil pa ga bo upravnik šole retorike, diplomirani režiser Zdravko Zupančič. Teden dni pozneje, 30. novembra, ob isti uri in v istih prostorih bo predavanje glavnega republiškega inšpektorja Boruta Brezovarja o varstvu in zdravju pri delu. Poseben poudarek bo na obveznostih delodajalcev, predavatelj pa bo predstavitev nove zakonodaje popestril tudi s praktičnimi primeri. Prav tako v zadnjem novembrskem tednu načrtujejo še seminar, na katerem bo beseda tekla o delovnih razmerjih in kadrovskih zadevah pri manjših delodajalcih. Zbornica bo za omenjene seminarje svojim članom kri-la stroške seminarja, zato va-bi vse k prijavi.

PRIPOJITEV DRUŽB

METLIKA - Beti, tekstilna industrija iz Metlike, sklicuje za 8. december skupščino delničarjev. Na njej bodo med drugim odločali o pripojitvi dveh družb: Beti Modna oblačila in Beti Trikotažne tkanine.

POSLEJ BOLJE Z ODPADNO EMBALAŽO?

LJUBLJANA - Slovensko gospodarstvo bo morda v prihodnje okoljsko bolj učinkovito in hkrati ekonomsko še izvedljivo gospodarilo z odpadno embalažo. Da bi se to res zgodilo, je pet večjih podjetij (Tetra Pak, Pivovarna Union, Coca Cola, Ljubljanske mlekarne in Fructal) ustanovilo ODEM GIZ, gospodarsko interesno združenje za odpadno embalažo, združenje proizvajalcev, uvoznikov in uporabnikov embalaže.

NAJPREJ NIKA DZU, ZDAJ ŠE NIKA BPD

LJUBLJANA - Potem ko je letos spomladi vrhovno sodišče potrdilo ukrepe agencije za trg vrednostnih papirjev proti družbi za upravljanje Nika DZU, je Ljubljanska borza vrednostnih papirjev pretekli torki iz svojega članstva trajno izključila še borzoposredniško hišo Nika BPD. Vrhovno sodišče je namreč 22. oktobra zavrnilo pritožbo te družbe in tako potrdilo odločbo agencije, s katero je Nika BPD odvzela dovoljenje za opravljanje poslov z vrednostnimi papirji. Ker vrednostne papirje strank borzoposredniške hiše vodijo na posebnih računih, premoženje strank ni ogroženo. Vlagatelji bodo morali svoje portfelje prenesti na račune pri drugih borzoposredniških hišah. Pooblaščenke investicijske družbe (pide) Nika Pid, Nika Pid 1 in Nika Pid 2 od letošnjega poletja upravlja družba za upravljanje Ceritus, medtem ko z vzajemnimi skladi Miha, Nika delniški in Nika SPD upravlja KBM Infond.

30. CITROENOV CENTER - Poslovno-trgovsko območje Cikava pri Novem mestu je pretekli petek dobilo še tretji avto-center. Citroen center Cikava je v lasti družbe Avto BH, hčerinskega podjetja Avto-hita iz Novega mesta, ki bo skrbelo le za servisiranje in prodajo Citroenovih vozil. Po besedah lastnika in direktorja družbe Janeza Hrovatiča (na sliki pred mikrofonom) so v center vložili 200 milijonov tolarjev, saj pričakujejo, da se bo v naslednjih desetih letih število strank podvojilo. Na 1.360 kv. metrih bo poleg prodaje vozil še hitri servis vozil, na razpolago bodo najnovejše diagnostične naprave ter v kratkem še kleparska in ličarska dela za popravila poškodovanih vozil. (Foto: B. D. G.)

KAKO KAŽE NA BORZI?

Udaril je zaton Nike

Trgovanje na Ljubljanski borzi že tretji teden teče na novem trgovalskem sistemu BTS z informacijsko podporo, ki jo je razvila borza sama. Zmogljivost sistema pa zaradi medsebojnega trgovanja nikakor ne more pokazati vseh svojih prednosti. Vlagatelji ne vedo, ali bi prodajali, ker bo morda kmalu še cenejši, ali bi kupovali, ker so vrednosti mnogih delnic na zelo nizki ravni.

Če lahko splošno drsenje tečajev in upadanje prometa pripišemo neodločnosti, pa padca tečaja delnic SKB banke nikakor ne moremo. Sama banka pojasnjuje padec z iskanjem dobičkov iz razlik cene delnice na domačem in tujem trgu; tečaj naj bi padel zaradi presežka ponudbe na domačem trgu. V teh dneh objavljeni devetmesečni rezultati poslovanja ne govorijo v prid višji ceni, saj le 545,4 milijona bruto dobička ali le 40 odst. lanskega v istem obdobju za tako banko ni dovolj. Slabše rezultate banka pojasnjuje s "čiščenjem" bilance, to je z oblikovanjem dodatnih rezervacij za slaba posojila, ki jih je kar sedemkrat več kot v istem času lani. Rezervacije sicer zmanjšujejo rezultat, po drugi strani pa pomenijo tudi izhodišče za dobiček na koncu leta, kar je tudi eden od načinov, kako za trenutno slab rezultat zvrneš krivdo

Kaj o avtobusnih prevozi pravi statistika?

Večina z osebnimi vozili

ČATEŽ OB SAVI - V Sloveniji se z javnimi avtobusnimi prevozi ukvarja 124 gospodarskih družb in še 380 samostojnih podjetnikov. Vsi skupaj imajo zaposlenih okrog 5.000 delavcev, kar kaže na to, da gre kar za pomembno dejavnost. V državi je registriranih 2.267 linij, od tega skoraj 90 odst. v primestnem prometu.

Lani se je z avtobusi vsak dan prepeljalo 695 tisoč potnikov. Se 38 tisoč ali samo 5 odst. vseh potnikov se je vozilo z vlaki. Število prepeljanih potnikov stalno pada že od leta 1985, saj se je od takrat že več kot za pol zmanjšalo. Samo v 7 mesecih letošnjega leta se je z avtobusi prepeljalo 8 odst. manj potnikov in po železnici 5 odst. manj kot v istem obdobju lani.

Kot je povedal Viktor Trstenjak, sekretar združenja za promet in zveze pri GZS, se je v zadnjih trinajstih letih več kot polovica potnikov preusmerila na osebne prevoze. Tako je pločevine po naših cestah in mestih vse več. V letu 1985 je bilo v Sloveniji 250 osebnih vozil na tisoč prebivalcev, lani pa že 403 vozila. V Sloveniji ima povprečno 2,5 prebivalcev eno osebno vozilo, zato ni več čudno, da danes več kot tri četrtine vseh potovanj opravimo z osebnimi vozili. Z javnimi prevoznimi sredstvi se praviloma prevaža le še šolska mladina do 18. leta, kar je polovica vseh potnikov, ostalo pa so tisti, ki zaradi gmotnih razmer, socialnih težav, bolezni ali starosti ne morejo upravljati osebnih vozil.

B. D. G.

AVTOBUSNI PREVOZNIKI

Brez trošarin na gorivo bi zmogli

Komaj četrtina vseh slovenskih avtobusov ustreza evropskim standardom - Bodo avtobusni prevozniki izgubili še domači trg? - Javni prevozi v združenju

ČATEŽ OB SAVI - Direktorji večine največjih slovenskih avtobusnih prevoznikov in tudi nekateri podjetniki so na nedavni okrogli mizi na Čatežu poudarili, da se bodo morali bolj povezati in uskladiti, predvsem pa doseči, da bo država znižala ali celo ukinila trošarine na gorivo. To zahtevo je v imenu ministrstva za promet in zveze podprl tudi minister Anton Bergauer. Kaže namreč, da avtobusni prevozniki brez podpore države ne bodo kos konkurenci iz Evropske unije.

Kot so opozarjali razpravljavci in minister Bergauer, je v Sloveniji vse manj povpraševanja po javnih prevozi, istočasno pa sta skokovito porasla ponudba in število prevoznikov. Kakovost javnih prevozov ne sledi udobju prevoza z osebnimi vozili, za povrh pa gre v prid avtomobilom tudi zadrževanje cen bencina in po drugi strani naraščanje cen nafte.

Slovenski avtobusni prevozniki lahko letno zamenjajo samo 7 odst. avtoparka, kar pomeni, da bi do leta 2004 zmogli prenoviti le 850 avtobusov. Zaradi tega, opo-

• V Sloveniji je trenutno 2.400 avtobusov, žal pa je njihova povprečna starost skoraj 10 let. Zaradi tega se ni čuditi podatku, ki smo ga slišali na okrogli mizi, da namreč komaj četrtina vseh vozil ustreza zahtevnim standardom Evropske unije glede zavornih in izpušnih sistemov ter druge opreme. Avtobusna podjetja imajo slabo akumulativnost in dobičkonost, hkrati pa trg zahteva od njih velika vlaganja. Vsa skupaj samo za enostavno reprodukcijo namerijo letno 30 do 40 milijonov mark.

zarjajo, se lahko zgodi, da ob vstopu v Evropsko unijo ne bodo sposobni prevažati niti doma, kaj šele v tujini! Rešitev za vse slabši položaj prevoznikov v javnem potniškem prometu vidijo v ukinutvi ali vsaj zmanjšanju trošarine za gorivo za najmanj polovico (takšne ugodnosti je zdaj deležna železnica). Na ta način bi država

regresirala pospešeno posodabljanje avtobusov, vlada pa bi tudi nadzirala, da bi avtobusni prevozniki tako prihranjena sredstva res porabili namensko.

Avtobusni prevozniki, pri tem jih je s svojo razpravo usmeril predstavnik Slovenskih železnic

JAVNI PREVOZNIKI SO NEENOTNI - V Sloveniji se z javnimi avtobusnimi prevozi ukvarja 124 gospodarskih družb in 380 samostojnih podjetnikov; vsi skupaj imajo zaposlenih okrog 5 tisoč delavcev. Okrogle mize o položaju in priložnostih potniškega prometa, ki jo je pripravil direktor brežiškega Integrala Brebusa Jože Baškovič (tretji z leve), se je udeležil tudi minister za promet Anton Bergauer (drugi z leve) s sodelavci. (Foto: B. D. G.)

SEJEM INFO 99

ZAGREB - Še do nedelje bo na razstavnih prostorih Zagrebškega velesejma odprt mednarodni sejem informacijske tehnologije INFO 99, vzporedno z njim pa še mednarodni sejem knjig in učil.

PREDRUGAČEN SEJEM MODA FASHION

LJUBLJANA - Vodstvo Združenja za tekstilno, oblačilno in usnjarskopredelovalno industrijo je kot organizatorja sejma mode podprlo Ljubljanski sejem in določilo smernice za bodočo vsebino sejma Moda Fashion. Ze v prihodnjem letu bo sejem spet dvakrat letno, in sicer v januarju in avgustu. Prva prireditel bo tako že 20. do 23. januarja, na njej pa pričakujejo poleg tujcev tudi vse vodilne slovenske modne proizvajalce. Organizatorji napovedujejo sodobnejše modne revije, bolj poudarjene modne smernice in pomembnejšo vlogo modnih oblikovalcev. Rok za prijavo je še do konca novembra.

Sto dni brez poškodbe

V novomeškem Revozu so letos zaradi nesreč pri delu izgubili že 262 delovnih dni

NOVO MESTO - Kot ugotavljajo v Revozu, so delavci zaradi nesreč pri delu, ki zahtevajo bolniški stalež, doma povprečno 30 delovnih dni. V letošnjem letu so zabeležili 39 nesreč pri delu, v devetih primerih je delavec moral na bolniški dopust. Še več vrzeli v delovnem procesu nastane zaradi poškodb, ki jih delavci staknejo doma. Izven tovarne se je letos poškodovalo že 150 delavcev.

Kot je povedal Milan Repolusk, vodja personalne službe, so lani v tovarni začeli s projektom Varnost 100. Oblikovali so 5 projektnih skupin, ki se redno sestajajo in se dobivajo tudi z vodstvom proizvodnje. Nedavno so dosegli in presegli cilj 100 dni brez nesreče s poškodbo ali zaustavitvijo proizvodnje. Vzporedno so analizirali stanje: koliko nesreč je, kdo je udeležen, kje nastanejo in kakšne so poškodbe.

Ugotovili so, da je največ poškodb pri ročnih manipulacijah, kjer prihaja od vrezov, vbodov, opeklin in zlomov. Proučili so mesta, kjer se pojavljajo nesreče, vzpodbujali delavce k upoštevanju pravil varstva pri delu in jih informirali ter se lotili ergonomске analize delovnih mest. Na najbolj nevarnih so ali pa še bodo poskrbeli za dodatno usposabljanje in dopolnili navodila, predpisali ustreznejša varovalna sredstva in izboljšali tehnološki proces.

Pri ergonomski analizi delovnih mest z ocenami od 1 do 5 ocenjujejo fizične in psihične obremenitve pri delu. Kot je povedal Jože Avbar, želi Renault postopoma izločiti vsa slabše ocenjena delovna mesta (oceni 4 in 5). Priporočila iz take analize upoštevajo pri snovanju delovnega procesa

MERKURJEV CENTER

KRŠKO - Novomeška Novotehna in njen večinski lastnik kranski Merkur sta začela priprave na gradnjo trgovskega centra pri Krškem. Merkurjev center, ki se bo raztezal na 1.200 kv. metrih prodajnih površin, še enkrat toliko parkirnega prostora in 2.000 kv. metrov skladišč, naj bi zgradili do sredine prihodnjega leta.

Vse več brezposelnih brez poklica

Dolenjska je po stopnji brezposelnosti na boljšem od povprečja v državi, zato pa se ji na seznamih brezposelnih bolj kopičijo starejši in osebe brez poklica

NOVO MESTO, SEVNICA - Na polovici letošnjega leta je bilo brezposelnih 13,7 odstotka delovno aktivnih prebivalcev Slovenije. V posavski območni enoti je bil ta odstotek višji (14,6 odst.), medtem ko je delež brezposelnih v dolenjski regiji (10,2 odst.) zaostajal za republiškim povprečjem. Manj razveseljivo so nekateri podatki, ki govorijo o strukturi brezposelnih oseb.

Na območju Dolenjske in Bele krajine je tako med brezposelnimi precej več, kot znaša povprečje v državi, starejših oseb in kar za 12 odst. več tudi oseb s prvo ali drugo stopnjo izobrazbe. Po drugi strani pa je razveseljivo, da je delež iskalcev prve zaposlitve in brezposelnih starih do 26 let za malenkost manjši od povprečja v državi.

V prvih osmih mesecih so delodajalci v Posavju iskali 3.724 delavcev (za dobro desetino več kot v enakem obdobju lani) in na Dolenjskem 5.572, kar je za 7 odst. manj kot lani. Okrog 80 odst. vseh potreb po delavcih v obeh regijah je za določen čas. Na območju novomeške enote Zavoda za zaposlovanje pa ugotavljajo še, da je bilo več kot polovica potreb za nova delovna mesta.

V Brežicah in Krškem se je v tem obdobju precej povečal priliv brezposelnih oseb, zato se je na OE Zavoda za zaposlovanje Sevnica prijavilo kar 37 odst. več brezposelnih kot v enakem obdobju lani. V zavodu med razlogov naštevajo večje število iztekov zaposlitve za določen čas in presežne delavce. K povečanemu prilivu je med drugim pomembno vplival iztek dela za določen čas v Revozu, poleg tega pa se je na zavodu prijavilo še 149 stečajnih

in 155 drugih presežnih delavcev ter zaradi odjavi obrti še 84 oseb.

Med novoprijavljenimi je skoraj polovica prvih iskalcev zaposlitve, posebej pa velja opozoriti na to, da je med njimi kar tretjina oseb brez poklicne izobrazbe. Tudi sicer v Posavju polovica brez-

Ribjih glav nihče ne povoha

Nič ne pomaga. Spet moramo privleči na dan tisto staro zgodbo iz ribje anatomije. Najbolj smrdi pri glavi in pika! To lahko zavoha prav vsak od nas, žal pa te lekcije še niso jemali v vladi niti v državnem zboru. Oblasti bi rada naredila red v deželi, vsaj pravi tako, zato kar po vrsti sprejema nove zakone s strogimi določili in čedalje višjimi kaznimi. Težava je v tem, da se tisti, ki nadzorujejo in izrekajo kazni, vse prevečkrat ustavljajo na malenkostih in spregledajo velike nepravilnosti.

Dovolj je, da zamudimo z napovedjo dohodnine ali pozabimo nanjo, ne prijavimo televizije ali kotla za žganjekuho ali vinograde, ki je za pet tr večji od določene meje. Kazni so od 50 do 100 in še več tisočakov. Inšpektorji gladko izrečejo denarno kazen kuharici, ki si je za pet minut snela belo čepico, delavcu, ki ne uporablja zaščitne opreme pri delu, trgovcu, ki ne izroči stranki računa, ali kupcu, ki odide iz trgovine brez njega.

Mali človek pač ne sme grešiti, sicer ne bo nikoli reda v kuhinji, delavnici, trgovini. Toda kdo in za koliko kaznuje inšpektorja, ki je pozabil v pisarni beležko, ali na primer davkarjo, če pravočasno ne izda odločbe? Kdo bo kaznovan, če država že 8 let pušča propadati zdravilišče? Pravzaprav nima smisla niti vprašati, odgovor je znan: Nihče, ker državni uslužbenec ali funkcionar ni Martina, ki si je pozabila nataktni kuharsko čepico, ali Franc, ki ni uporabil zaščitnih rokavic, je Država. Očitno nedotakljivi, ko se dela red.

B. DUŠIČ GORNIK

POSAVSKI OBRTNIKI V ZAPREŠIČU

ZAPREŠIČ - Tri posavske Območne obrtne zbornice so se od 15. do 17. oktobra predstavile na prvem sejmju gospodarstva v Zaprešiču na Hrvaškem. Tamkajšnji obrtniki so se v juniju predstavili na brežiškem sejmju obrti in podjetništva, slovenski obrtniki so sodelovanje utrldili z razstavo svojih izdelkov na brežiški krški in sevnški stojnici v Zaprešiču. Na razstavnih prostorih ni bilo "kramarije", kot sporočajo iz brežiške zbornice, pa je bilo zanimanje za slovenske izdelke veliko.

poselnih nima izobrazbe, pri čemer se stanje še poslabšuje, povečuje pa se tudi povprečna starost brezposelnih, saj se zaposlujejo predvsem mlajše osebe.

Na Dolenjskem se je med brezposelnih prijavilo za 41 odst. več oseb kot v prvih osmih mesecih lanskega leta. Pri tem se je na območju upravne enote Novo mesto število povečalo kar za 50 odst., najmanjši priliv pa so imeli na območju Trebnjega - le 20 odst. povečanje.

B. D. G.

SODOBNEJŠI TEHNIČNI PREGLEDI - Brežiški avtobusni prevoznik Integral Brebus je 50-letnico obstoja obeležil z otvoritvijo novega centra za tehnične preglede. Novo poslovno zgradbo, v kateri bodo tudi prostori Zavarovalnice Triglav, so odprli sredi preteklega tedna, slovenski pa se je udeležil tudi minister za promet in zveze Anton Bergauer. Novi center za tehnične preglede je eden najodobnejših v državi in ustreza zakonskim zahtevam, ki se jim bodo do konca leta 2003 morali podrediti vsi centri za tehnične preglede. (Foto: B. D. G.)

SUHOKRANJCI PRVIČ OCENJEVALI MOŠT

ŽUŽEMBERK - Društvo vinogradnikov Suhe krajine je letos prvič odločilo za organizirano ocenjevanje mošta, ki so ga pripravili na vinski gori Hrib v zidanci predsednika predsednika Petra Lavriča, na Liški gori in na Stari gori pri Dvoru. Prve ocene so vzpodbudne, kakovost letošnjega vinskega letnika pa bo odvisna predvsem od umne in skrbne nege vina v kletih. (S. M.)

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Prejšnji teden je bila tržnica znova bogato založena. Pozna se, da je tu jesen. Branjeve po ponujale različno sadje in zelenjavo in druge izdelke. Cene so ostale v glavnem nespremenjene. Jabolka so bila po 75 do 100 tolarjev kilogram, hruške po 250, grozdje po 350, eksotično sadje: kivi po 600, pomaranče po 275, paprika je bila po 190 do 230, endivija in radič po 250, motovilec po 1000, cvetača po 300, zeljate glave po 250, naribano kisel zelje po 200, korenje po 200, špinaca po 500, fižol po 450 do 500, korenje po 200, koleraba in redkev po 200, čebula po 150, česen po 400, peteršilj po 500, cvetača po 300, kostanj po 200, orehi in lupinah po 500, jedra pa po 700 tolarjev kilogram. Jajca so branjeve ponujale po 30 tolarjev, 1,5 litra domačega žganja ali slivovke je stal 1500 tolarjev, 1,5 litra jabolčnega kisa 200 tolarjev, ker se že bliža čas kolin pa ponujajo tudi majaron - deci stane 170 tolarjev.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 48 do 3 mesece starih prašičev, 18, starih 3 do 5 mesecev, in 42 starejših. Prvih so prodali 13 po 270 do 290, drugih 9 po 250 do 260, tretjih pa 26 po 230 do 250 tolarjev kilogram.

kmetijsko svetovanje

Priložnost - ekološko kmetovanje

Ekološko kmetijstvo je način trajnostnega kmetovanja, ki v pridelavi hrane temelji na ravnovesju sistema tla-rastline-živali-človek in krogotoku hranil v njem. Namesto spora z naravo išče rešitve v celostnem pristopu k spoznavanju mnogovrstnih medsebojnih povezav v naravnih sistemih. Ekološko kmetijstvo je urejeno po zakonodaji Evropske unije in njene uredbe 2092/91 oziroma Priporočil za ekološko kmetovanje v Sloveniji, ki so izdelana na tej zakonski podlagi.

V Sloveniji je že preko 300 kmetij, ki so v kontroli ekološkega kmetovanja. Največ jih je na štajerskem območju, kjer se je ta pridelava tudi začela. V letošnjem letu je država prvič dodelila direktno finančno podporo kontroliranim ekološkim kmetijam glede na površino, ki jo obdelujejo, in s tem priznala tovrstno usmeritev.

Na območju Dolenjske, Posavja in Bele krajine je trenutni obseg ekološke pridelave omejen le na nekaj kmetij. Glede na naravne danosti smo mnenja, da ima ta usmeritev v prihodnje dobre možnosti za razvoj. Predvidevamo, da bi se ekološko kmetijstvo lahko dokaj hitro vpeljalo v območjih z omejenimi dejavniki (gričevnato, hribovito, poplavno, strme kmetije, vodovarstvena območja), kjer danes prevladuje ekstenzivno kmetovanje. Ekološka kmetija je lahko le tista, ki po predpisanih tehnologijah kmetuje v vseh panogah, ki so prisotne na kmetiji, in ne le z nekaterih.

Cilj Kmetijske svetovalne službe je usposobiti kmetije za ekološko pridelavo, predelavo in ponudbo izdelkov na kmetiji v sklopu turizma ali organiziranem pristopu eko-pridelovalcev na trgu pod razpoznavno blagovno znamko. Kmetje bodo po izdelanih preusmeritvenih načrtih, izpeljanem izobraževalnem programu in delovanju preko organiziranega združenja ekoloških pridelovalcev ter prijavi za kontrolo upravičeni do državnih podpor in namen. Ekološki pridelovalci so običajno povezani v združenja, kjer se strokovno izobražujejo. Članstvo v združenju je ravno tako pogoj za pridobitev državne podpore. Ustanovitev Združenja ekoloških pridelovalcev Dolenjske, Posavja in Bele krajine bo v petek, 19. novembra, ob 17. uri na Srednji kmetijski šoli Grm. Poleg obveznega programa ustanovitvenega občnega zbora se bo z ekološkim programom predstavila tudi Srednja kmetijska šola Grm in posamezne kmetije iz tega območja. Vsi, ki se zanimajo za tako usmeritev, ste lepo vabljeni.

MATEJA STRGULEC dipl. ing. kmet.

Do državnega denarja le s seminarjem

Ekološki pridelovalci hrane bodo do državnih subvencij upravičeni, če bodo opravili biološko kontrolo, za katero pa je pogoj opravljen seminar - Prvi v Ribnici

RIBNICA - Kmetijski zavod Ljubljana je v sodelovanju z lokalnimi svetovalnimi službami iz Ribnice, Kočevja in Cerknice prejšnji teden v Ribnici organiziral prvega izmed štirih na svojem območju načrtovanih tridnevni seminarjev o ekološkem kmetovanju. Po koncem lanskega in v začetku letošnjega leta opravljenih informativnih predavanjih so pričakovali velik odziv, kljub temu pa jih je udeležba na seminarju, ki je po novem eden izmed pogojev za vključitev v ekološko kmetovanje, prijetno presenetila.

Seminarja se je udeležilo 32 kmetovalcev iz Kočevja, 30 iz Cerknice, 18 iz Ribnice ter po eden iz Dobrepolja, Velikih Lašč, Ivančne Gorice, Sodražice in Kos-

Število kmetov se je v letu dni močno zmanjšalo

Na Dolenjskem za četrtno

NOVO MESTO, SEVNICA - Da se razmere v slovenskem kmetijstvu, pri čemer dolenjsko in posavsko nista izjemi, zaostrejejo, kažejo tudi nekateri statistični podatki. Kot na osnovi ankete o delovni sili ugotavljajo v novomeški območni enoti zavoda za zaposlovanje, je bilo v letošnjem maju na Dolenjskem in v Beli krajini še samo 2.505 oseb s statusom kmeta, kar je celo za 26 odst. manj kot v istem mesecu lanskega leta.

To zmanjšanje je vplivalo na število samozaposlenih oseb v regiji, ki se je od lanskega do letošnjega maja zmanjšalo za 15 odst. in pristalo pri 5.042 osebah. Pri osebah, ki opravljajo poklicno dejavnost, ni bilo večjih sprememb. Samostojnih podjetnikov pa je bilo za dober odstotek manj kot v lanskem maju. V Posavju je ista anketa pokazala, da je imelo status kmeta v maju 2.710 oseb, še v oktobru lani pa 2.952.

tela. "To dokazuje, da je zanimanje za ekološko kmetovanje na tem območju zelo veliko," je prejšnjo sredo, ko se je seminar pričel, povedala specialistka za poljedelstvo pri Kmetijskem zavodu Ljubljana, ki je zadolžena tudi za ekološko kmetovanje, Irena Bantan. Povedala je, da večina udeležencev seminarja že ustreza kriterijem ekološkega kmetovanja, na seminarju, ki so ga pripravili v pomoč kmetovalcem, da bi se lažje odločili, ali se bodo posvetili ekološki pridelavi hrane ali ne, pa so dobili informacije o tem, kaj vse morajo še dodatno upoštevati, da jih bo država priznala za ekološke pridelovalce hrane oziroma da bodo opravili biološko kontrolo.

"Udeležba na seminarju je pogoj, da bodo lahko opravili biološko kontrolo, ta pa je pogoj, da se bodo lahko potegovali za državna sredstva," je povedala Bantanova o pomembnosti seminarja, ki obsega dva dneva predavanj in strokovno ekskurzijo. Kot je povedala tudi udeležencem seminarja, ki se ga niso udeležili le kmetovalci iz Loškega Potoka in Oslinice, je Slovenija v primerjavi z ostalimi državami malo onesnažena s pesticidi in težkimi kovinami ter zato primerna za ekološko kmeto-

Irena Bantan

vanje. Vanj se bo predvidoma vključilo 5 do 10 odst. slovenskih kmetij, država pa bo ekološke pridelovalce hrane finančno podprla. Ministrstvo za kmetijstvo jim je letos prvič odobrilo subvencije, ki naj bi jih dobili izplačane do sredine tega meseca, med dobitek subvencij pa so tudi po trije iz kočevske in ribniške občine.

Na seminarju, na katerem so predavali domači strokovnjaki ljubljanskega, mariborskega in celjskega Zavoda za kmetijstvo, so predstavili tudi društva za zdravno prehrano iz Kočevja, za zdravno življenje iz Moravje in biodinamičnega kmetovanja iz Ribnice, ki deluje v okviru društva Ajda. Strokovno ekskurzijo v Avstrijo, s katero bodo seminar uradno zaključili, bodo organizirali maja prihodnje leto.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Šturmovi z največjo vinsko kletjo

Šturmovi iz Metlike, ki veljajo za ene največjih belokranjskih vinogradnikov, so simbolično odprli največjo vinogradniško vinsko klet v Beli krajini - Tri kolekcije vin po lastni presoji

VIDOŠIČI - Ko je bil Otmar Šturm iz Metlike še študent, je mami predlagal, da bi prodal vinograd s 700 trtami na Pleščem vrhu nad Vidošiči. A ko je spoznal, da bi si za izkupiček od vinograda lahko kupil le kolo, se je odločil, da ga bodo raje sami obdelovali. Obnovili so ga in začeli graditi zidnico, v kateri so prvič stiskali grozdje leta 1970.

Jožica in Otmar Šturm sta začela potem dokupovati parcele v bližini, da je imel vsak družinski član svoj vinograd, tudi sinova Tonček in Oti, čeprav sta bila takrat še majhna. Na ta način sta želela starša navezati otroka na vidoški zemlji. Leta 1976 so Šturmovi kot prvi belokranjski vinogradniki ustekleničili okrog 100 butelj belega muškata, kar so jim takrat dovolili le izjemoma. S tovrstnim vinom so šest let pozneje

prišli na vinskem sejmu v Ljubljani še s petimi vini drugih vinarjev v izbor za šampiona.

Ko je mlajši sin Oti dopolnil dvajset let, se je odločil, da bo nadaljeval z vinogradništvom. Pred sedmimi leti je postal tudi prvi belokranjski somelje. Ob spoznanju, da so v vinogradništvu v družini vložili že toliko truda in denarja, da ga ni moč več opustiti, pa je pred dvema letoma pustil službo in se posvetil le vinogradništvu in vinarstvu. V teh dveh letih so tudi zorele zamisli in načrti za dograditev vinske kleti na Pleščem vrhu, ki je merila le 35 kv. metrov. Kakšna stiska je bila v njej, pove že to, da so imeli nekaj primerne izoliranih sodov kar pred zidnico.

Letošnjega marca so začeli dozdavati novo vinsko klet, ki so jo s krajšo slovesnostjo odprli preteklo soboto. Nova klet meri v treh nivojih kar 350 kv. metrov, od tega je 150 kv. metrov povsem v zemlji. Obnovljeno staro klet pa so namenili za razstave in degustacije njihovih vin. Šturmovi imajo sedaj med belokranjskimi vinogradniki največjo vinsko klet, narejena pa je tako, da so čim bolj izkoristili prosti padec in da je potrebnega čim manj ročnega dela in prečrpavanja. Sicer pa Šturmovi veljajo tudi za ene večjih vinogradnikov v Beli krajini, saj obdelujejo 6.000 svojih in 5.000 najetih trt. "Lani smo samo s predikatnimi

vini napolnili 23 tisoč steklenic, velikih od četrte do tri četrte litra, od tega je bilo ledenega vina kar 600 litrov. Ob odlični letošnji vinski letini pa bomo najbrž ustekleničili z vrhunskimi vini več kot 30 tisoč steklenic," pravi Oti.

Zanimivo je, da so Šturmovi po lastni presoji ne glede na oceno Kmetijskega inštituta pripravili tri kolekcije vin. V beli so suha vina rednih trgatev, v modri polsuha in polsladka vina, ki se nagibajo k predikatnim vinom, v zlati pa vina iz grozdja, potrzanega novembra, decembra, januarja ali februarja. Vsako od devetih vin v zlati kolekciji ima drugačno etiketo, oblikovali pa so jih znani umetniki. Ta vina navadno prodajajo v kompletu.

Šturmovi pridelujejo vino iz osmih sort grozdja, ki pa ga trgajo v različnem času. Vendar so se letos odločili predvsem za pozno trgatve in izbor, saj je po tovrstnih vini največje povpraševanje. Sedaj imajo na 5.000 trtah še pet sort grozdja, ki pa ga nameravajo potrgati do novega leta. So pa Šturmovi letos prvič v buteljke stekleničili tudi portugalsko mlado vino, za katero je znatno večje zanimanje, kot so pričakovali. Tudi sicer Oti pravi, da se dobro vino da prodati, seveda pa ga morajo ljudje spoznati. Šturmovi so se predstavili na številnih sejmih in drugih vinskih prireditvah po Sloveniji, koliko zlahtnih priznanj so prejeli, pa niti sami ne vedo več. Njihova vina poleg Slovencev dobro poznajo tudi Hrvati, letos pa so jih prvič izvozili v Kanado.

M. BEZEK-JAKŠE

ŠTURMOVI - V novi Šturmovi zidnici je za 30.000 litrov vina sodov, vendar bi v klet lahko shranili celo 100.000 litrov. Zato so pripravili še dokupiti vinograde, ki bi bili v bližini naprodaj. Oti (na fotografiji drugi z leve) pravi, da sicer lahko živi le od vinogradništva, vendar pri delu pomagajo tri družinski člani: mama Jožica, oče Otmar, brat Tonček, žena Lidi-ja ter hčerki Maša in Valentina. (Foto: M. B.-J.)

Martinovanje

Gotovo je ni gostilne v Sloveniji, ki bi spregledala vinskega svetnika sv. Martina. Redki so tudi državni prazniki, posvetni in cerkveni, ki se po opaznosti praznovanja lahko kosajo z martinovanjem. Vino običajno spremlja vse pomembnejše dogodke v našem življenju, tako vesele kot žalostne. Negovanje običajev je znak kulture posameznika ali naroda in Slovenci smo lahko ponosni na številne običaje, ki smo jih ohranili. Pričakovanje novega vina v vinorodni deželi je pomemben dogodek tako z družabnega kot ekonomskega vidika.

Letos imamo občutek, da je martinovo kar prežgoda. Lepa jesen je vplivala na kasnejšo trgatve in zelo zrelo grozdje je dalo sladke mošte, ki so potrebovali nekaj več časa za alkoholno vrenje. Zato bo "krst" novih vin trajal še cel november, manj praznično, bolj delovno pri spremljanju povrejanja mostov rednih in pozdnih trgatev. Ob veliki pestrosti vin, ki jo srečamo pri vsakem večjem vinogradniku, jih je dovolj že skoraj povsem bistrih, veliko že prvič pretočenih. Pokušanje teh že godnih mladih vin daje slutiti kakovost letnika. Sodelovanje na pokušnji vin, ki jo organizirajo v okviru tridnevnega praznovanja sv. Martina v Semiču v Beli krajini, mi je omogočilo vpogled v kakovost belokranjskih vin. Čeprav je še zgodaj za končno oceno letnika, smo lahko zelo zadovoljni z vini.

Manjši pridelek grozdja na trto in zorenju naklonjena meseca september in oktober se že kaže v polnejših vinih. Letos ne moremo govoriti o kislicah, čeprav ne manjka kisline v vinih, celo preveč je, vendar ta kislost deluje v ustih zrelo, okusno. Analize kažejo, da je

pri večini vin več vinske kisline kot jabolčne. Razmerje med tema dvema kislinama tudi opredeljuje kakovost letnika, zato lahko z večjo gotovostjo govorimo o najmanj prav dobri kakovosti. Aroma letošnjih je boljša od lanskih vin. Letos je manj svežih vonjev po nezreli limoni, jabolkih, travi in več po cvetju akacije, lipe, vrtnice, marlice, breskev pri belih vinih in zrelejšem jagodičevju pri rdečih vinih.

Letošnje vino je kar škoda piti le za odžeganje. Vsak požirek, za katerega si vzamemo čas, nam daje veliko vtisov o sestavi vina, o pojavljanju desetih okusov, ki se s svojim stopnjenjem, izginjanjem, prehajanjem od sladkega v kislno, od svežega v blago, trpkasto, kažejo kot celovita podoba vina sorte ali več sort, ali lege, ali tehnološkega postopka itd. Ta mlada vina veliko obetajo, imajo pogoje za razvoj, zorenje, stopnjenost kakovosti. Škoda bi torej bila, če bi vinogradniki prehitro prodali svojo zalogo. Po opravljenih pretokih bodo vina pridobivala na kakovosti ali v dotočenih sodih ali v cisternah pod zaščito pred zrakom. Pri vinih, ki so sedaj na prodaj, pa se mora razlikovati tudi prodajna cena, in sicer glede na kakovost. Ne smemo se sramovati cene 200 tolarjev za liter, če imamo v prodaji "količinsko" vino, ki je samo pojmo, nima višje kakovosti. Ne bojmo se pa zahtevati za visoko kakovost tudi 500 tolarjev za liter vina iz sode! Različna cena bo prisilila kupce, da bodo cenili kakovost vin in jo tudi z razumevanjem plačevali.

Martinovanje je idealna priložnost za navezovanje novih poznanstev med vinogradniki in kupci ter za predstavitev novega letnika. Naj bo veselo, a tudi uspešno!

Dr. JULIJ NEMANIČ

UKRADEL PANJE IN ČEBELE

VRBINA - Neznanec je prejšnji teden iz zapuščene kompleksa skladišča v Vrbinu pri Gornjih Skopcih iz čebelnjaka ukradel dva panja s čebelami: enega je vrgel v greznico in čebele pomoril, drugega pa je odnesel neznankom. Škoda znaša 30 tisoč tolarjev.

SADJARSKA RAZSTAVA IN PREDAVANJE

SEMIČ - V petek, 12. novembra, bo ob 17. uri v tukajšnji muzejski hiši otvoritev sadjarske razstave, ki jo bo Sadjarsko društvo Bele krajine postavilo v spomin na pokojnega člana društva Milana Malnarica, ki je na semškem koncu oral ledino v sadjarstvu. Naslednji dan pa bosta ob 17. uri v sejni sobi semške občine sadjarska strokovnjaka dipl. inž. Franc Kotar in dipl. inž. Jani Gačnik predavala o oživitvi travniških nasadov in sadnih vrtov.

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

Pečena gos in mlado vino

V mesecu novembru so poganski predniki našega podnebne pasu obhajali zahvalni praznik za letino. Pripravili so si zalogo hrane za dolgo zimo. Dandanes se okrog Martinovega praznika zaključuje jesensko delo na polju, praznik sam pa je priljubljen tudi zaradi okusno pečene gosi in mladega vina. Praznik je ohranil veliko vezi z dediščino, ki temelji na starih legendah, kot sta legendi o sv. Martinu in gosch ter o spreminjanju vode v vino. Znan je rek: "Vino pije sv. Martin, voda pa naj žene mlin." Ljudska modrost pravi, da je vino hrana, zdravilo in poživilo.

Ugotovljeno je, da zmerno, kulturno pitje vina nima bistvenega vpliva na zdravje, je pa težko ugotoviti še zdrav, varovalno količino dnevnega popoteva vina. Pomembno je, da znamo razlikovati med kulturnim in zmernim pitjem. Kulturno pitje se nanaša na določeno vzorec uživanja alkoholnih pijač, sprejemljiv za določeno okolje. Zmerno pitje pa je tisto, ki se ne povzroča boleznih. Ne smemo pa pozabiti, da je alkohol mamillo, ki pri pivcu sčasoma zahteva vedno večje količine. Zmernost pa ni potrebna le pri hrani in pijači, ampak sploh v življenju.

Prav zagotovo bo vsak praznik v letu lep za vse, ki bodo znali ustvariti prijetno domače razpoloženje tudi z okusno pripravljeno jedjo, ki je značilna za ta dan. Na Dolenjskem se po stari navadi pripravijo PEČENA MARTINOVA GOS. Potrebujemo do 3 kg težko gos, sol, poper, majaron, kumino, 5 jabolč, 25 dag kostanja, 6 šalotk, 3 dag masti, 0,5 tropinova in 1 dl rdečega vina. Očiščeno gos od znotraj in zunaj natremo s soljo in poprom, majaronom in sesekljano kumino. Notranjost napolnimo z neolupljenimi jabolki, s kuhanimi olupljenimi kostanji in na masčobi dušeno šalotko. Obe polovici stisnemo skupaj in trup prevezemo z debelejšim sukancem. Gos položimo na hrbtni del v namaščen pekač, dolijemo vino in pečemo v zmerno vroči pečici do 2 uri. Med peko gos večkrat obrnemo in zalijemo z izcejenim mesnim sokom. Pred koncem pečenja gos premežemo z žganjem, da lepo zarumeni in dobi hrustljivo skorjo. Pečeno gos položimo na večji krožnik in jo obložimo z mlinci, kruhovimi cmoki, pečenim krompirjem, dušenim rdečim zeljem ali drugo kuhano zelenjavo. Če je gosje meso bolj čvrsto, ga je priporočljivo pred peko pokuhati v malo slani vodi.

Mreža stkana, a premalo opazna

Novo mesto vključeno v projekt Mreža za mobilnost teatra, ki prinaša zunajinstitucionalne gledališke, lutkovne in plesne predstave v večja slovenska mesta

NOVO MESTO - V Sloveniji nastaja precej umetniških predstav zunaj ustanov, ki se ustaljeno in poklicno ukvarjajo s tem. Ta produkcija je zanimiva in vredna pozornosti, vendar pa ne seže do širšega občinstva, saj se običajno konča s premierno predstavo in morda še nekaj ponovitvami. Na pobudo Zavoda za odprto družbo in ob podpori ministrstva za kulturo je Umetniški zavod Museum, ki ga programsko vodi Barbara Novakovič, začel letos uresničevati pilotski projekt Mreža za mobilnost teatra kot nov model posredovanja zunajinstitucionalnih gledaliških, plesnih in lutkovnih predstav.

Vanj se je za začetek poleg ljubljane vključilo še troje večjih slovenskih mest, med njimi tudi Novo mesto s Kulturnim centrom Janeza Trdine. Tako je Mreža posredovala v Novo mesto že troje del: lutkovno predstavo Minotaver gledališča Labirint in plesno

predstavo Gina & Miovanini produkcije En-knap, ki sta bili na ogled 26. oktobra, ter gledališko predstavo Ion, ki je bila na sporedu minulo sredo, 3. novembra, zvečer v veliki dvorani Kulturnega centra Janeza Trdine. Svojevrstna gledališka predstava s še-

stimi igralci avtorja in režiserja Sebastijana Horvata je posvečena slovitemu dramatikcu gledališča absurda Eugenu Ionescu. Zasnovana je v dveh delih, prvi je besedilni, drugi pa neverbalen s poudarkom na podobah, gibu in glasbi. Predstava je nastala lani in je bila deležna precejšnje pozornosti poznavalcev, gostovala je doma in v tujini ter prejela na letošnjem tednu slovenske drame v Kranju veliko nagrado za najboljšo predstavo in najboljšo slovensko dramsko besedilo. Sploh velja za vse tri predstave, da so vsaka na svojem področju nekaj posebnega in predstavljajo zanimiva umetniška iskanja.

Zal je treba na rob projekta, ki gotovo zasluži vso podporo in pozornost, zapisati, da predstave še niso našle pravega odmeva pri občinstvu. Vse, z izjemo lutkovne predstave Minotaver za gimnazijce, so bile slabo obiskane. Če obiskano predstav v Izoli in Murski Soboti ni bila najboljša, pa je bila v Novem mestu izrazito slaba. Kot pravi koordinator Mreže za mobilnost teatra Igor Berginec, se bo v nadaljevanju projekta obisk verjetno le izboljšal, zato ne nameravajo puške vreči v koruzo.

M. MARKELJ

ION V NOvem MESTU - Igralci Iona so predstavo kljub slabemu obisku izvedli, kot da bi bila dvorana povsem polna.

Glasbena šola samostojna

Glasbena šola Sevnica ima letos vpisanih že 180 učencev - Žarišče zanimanja za glasbeno umetnost

SEVNICA - Na sevnški glasbeni šoli se v tem šolskem letu veselijo, čeravno zadnji v državi, da so postali samostojni. Tako kot večina glasbenih šol je tudi sevnška shodila počasi in z neobglenimi koraki, ko jo je davnega leta 1974 vzela pod okrilje Glasbene šole Hrastnik. Kot dislocirani oddelek te šole je delovala do leta 1986, ko se je kot enota priključila osnovni šoli Sava Kladnika v Sevnici.

"Osamosvojitve naše šole je potrditev uspešnega dela vseh dosedanjih učiteljev glasbene šole in vodstva šole. V mislih imam osnovno šolo Sava Kladnika, ki nam je ob prehodu v samostojnost pomagala po najboljših močeh.

T. M.

Betka Cimperšek, v.d. ravnateljica Glasbene šole Sevnica

Ob tej priložnosti bi se še enkrat zahvalila ravnateljici Anici Pipan, njenima pomočnicama Marjani Kralj in Janji Pinoza ter tajnici Andreji Vajdič, je dejala vršilka dolžnosti ravnateljice Glasbene šole Sevnica, Betka Cimperšek.

Poleg osnovnega vzgojnega dela se šola z nastopi in koncerti učinkovito odpira v javnost in je pomembna sestavina kulturnega življenja Sevnice. Je žarišče glasbenega vzdušja in zanimanja za glasbeno umetnost, nudi pa tudi temeljno znanje za nadaljnji študij tistim, ki se želijo posvetiti glasbeni umetnosti. Sevnški župan Kristijan Janc je obljubil glasbeni šoli ob njeni otvoritvi podporo pri njenem poslanstvu. Število učencev je od 45 naraslo na današnjih 180. Na šoli poučuje 18 učiteljev, 8 redno zaposlenih in 10 po pogodbi. Ti so zvečne njeni bivši učenci, današnji študenti. Upajo, da se bodo vrtnili v Sevnico in se na šoli redno zaposlili.

P. PERC

LITERATI IZ SRBIJE

NOVO MESTO - Literarni klub Dragotina Ketteja in območna izpostava Sklada za ljubiteljske kulturne dejavnosti prireja v soboto, 13. novembra, ob osmih zvečer v Kulturnem centru Janeza Trdine mednarodni kulturni večer, na katerem bodo nastopili gostje iz Beograda: pesnica in prozajka Jelena Marković ter prozajista in urednika Petar Arbutina in Milen Alempijević. Na večeru bo tudi predstavitev slovenske revije Apokalipsa.

ROCK OTOČEC V SLIKAH

NOVO MESTO - V galeriji Luna bodo danes, 11. novembra, ob sedmih zvečer odprli razstavo nagrajenih del z natečaja Pro foto centra Cumulus za najboljšo fotografije, posnete na festivalu Rock Otočec 99.

Osebnosti knjige

Junaki pripovedi so lastniki knjig

MOKRONOG - V Studiu Pik, ki ga vodi direktorica Jožica Samida, se ukvarjajo s posebnimi knjigami za otroke. Gre za poučno-vzgojne ilustrirane knjige, v katerih junaki nimajo izmišljenih imen, ampak so to kar lastniki knjig sami. Tako je v pripovedkah o različnih živalih, o vesolju, o noči, božiču, rojstnem dnevu in podobnem vpisano v besedilo ime lastnika knjige, njegova starost, imena njegovih sorodnikov in prijateljev, kraj bivanja in podobni osebni podatki. Otrok torej bere knjigo, v kateri nastopa on sam in njegovi bližnji, sama zgodba pa se seveda ne spreminja. Zamisel, da knjige za otroke v starosti od dveh do štirinajstih let na ta način posebej in približajo bralcem, prihaja od ciprske založbe Albagra. V Sloveniji projekt trži Založništvo Pozoj iz Velenja, za območje Dolenjske in Posavja pa Studio Pik.

Kot pravi njegova direktorica Jožica Samida, je v slovensčini ta čas na voljo 16 tematsko različnih knjig te vrste. Naročiti jih je mogoče neposredno pri Studiu Pik, seveda pa je treba ob naročilu navesti potrebne osebne podatke, s katerimi računalniško dopolnijo besedilo knjige. Samidova upa, da bodo "osebne knjige" tudi pri nas našle zadovoljne bralce, kot so jih že drugod po svetu, še posebej, ker so primerne za darilo otrokom ob najrazličnejših priložnostih doma, v šoli ali v vrtcu.

T. M.

KONCERT MARIBORSKIH SIMFONIKOV - V okviru glasbenega abonmaja in izven je v veliki dvorani Kulturnega centra Janeza Trdine v soboto, 6. novembra, zvečer gostoval simfonični orkester Mariborske filharmonije. Pod vodstvom hrvaškega dirigenta Mladena Tarbuka je za prav številno, a, po poskanju sodeč, hvaležno občinstvo 70-članski orkester izvedel uverturo v Wagnerjevo opero Tannhaeuser, Brahmsovo 3. simfonijo in Concertino za saksofon in pihala, ki je Tarbukovo skladateljsko delo. Kot solist je v Concertinu nastopil Matjaž Dervnešek, prvi saksofonist Simfoničnega orkestra Slovenske filharmonije. (Foto: MiM)

USTVARJALNO POČITNIŠKO RAZVEDRILO - Kratke jesenske počitnice so novomeški solarji preživeli vsak po svoje, kar nekaj pa jih je obiskalo muzejske delavnice, ki so jih v sredo in četrtek, 3. in 4. novembra, dopoldan pripravili v Dolenjskem muzeju. Pod vodstvom treh mentorice je oba dneva vsakič več kot trideset otrok ustvarjalo likovne izdelke iz gradiva, ki ga nudi jesenska narava, predvsem iz različnih semen in listja, ena skupina pa se je poskusila tudi v tkanju volnenih nit. (Foto: MiM)

Četrto stoletje s knjigami

Višja knjižničarka Ljudmila Šribar letošnja Čopova nagrajenka - Vsa leta v Valvasorjevi knjižnici v Krškem

Višja knjižničarka Ljudmila Šribar iz Valvasorjeve knjižnice v Krškem je ena od treh letošnjih dobitnikov Čopove diplome, ki spada med visoka državna priznanja za delo v knjižničarstvu. Čeprav sama skromno zatrjuje, da nagrada ni samo njena, da jo deli z vsemi člani tega malega, a marljivega knjižničarskega kolektiva, je jasno vsakomur, ki letošnjo Čopovo nagrajenko dobro pozna, da je priznanje prišlo v prave roke. In tudi v pravem času, bi lahko dodali, saj prav letos Ljudmila Šribar praznuje četrtoletnico svojega poklicnega druženja s knjigami.

Petindvajset let je namreč minilo od tistega dne, ko je prišla kot mlado dekle s pedagoške akademije delat v krško knjižnico. Najprej samo začasno namesto knjižničarke na porodniškem dopustu, a so jo čez čas kot dobro delavko za stalno zaposlili. Poslej se ni več ločila od Valvasorjeve knjižnice. Z njo je šla skozi slabe in dobre čase, od tistih let, ko so morale knjižničarke opraviti prav vse, kar je potrebno pri obdelavi in izposoji knjig, do današnjih dni, ko so naloge zaradi obilja dela in razvoja stroke porazdeljene in se Šribarjeva ukvarja predvsem z vodenjem domoznanskega oddelka. Nanj je še posebej ponosna. Tu nastaja med drugim biografski leksikon z bibliografijo vsega knjižničnega gradiva, ki ga na oddelku hranijo o pomembnih osebnostih krške občine. Upa, da bo to delo v nekaj letih izšlo v knjigi.

Šribarjeva nerada govori o sebi. Beseda se ji ves čas vrača k Valvasorjevi knjižnici in knjižničarstvu. Oboje ji ob družini s štirimi otroki v polni meri izpolnjuje življenje, zato njene besede ne zvenijo narejeno, ko

M. MARKELJ

Ljudmila Šribar na delovnem mestu ob računalniku in med knjigami.

pravi: "V življenju sem imela pri izbiri študija in poklica res srečo, saj sem si, ne da bi poprej kaj dosti premišljevala, izbrala takšno poklicno pot, ki me bogati. Knjižničarstvo je poklic, ki da človeku široko znanje. Ko se strokovno ukvarjaš s knjigami, jih vsaj bežno tudi preletiš in tako spoznaš marsikaj novega in zanimivega. Človeka pa bogate tudi srečanja z ustvarjalci, gosti na predstavah novih knjig in na kulturnih večerih, ki jih knjižnica prireja. Ko je knjižnica še upravljala razstavno galerijo, so bili naši gostje tudi likovni umetniki. Vsa ta srečanja so me notranje bogatila. V zadovoljstvo pa je človeku tudi vsakdanje knjižničarsko delo, če čuti, da je koristno za ljudi. Knjižničarji, tako sem prepričana, opravljamo odgovorno in pomembno delo, ko zbiramo, urejamo in posredujemo ljudem bogastvo informacij. To je pot do znanja in izobrazbe, ve pa se, da je lahko samo izobražena družba zares bogata."

MARTINOV VEČER

ŽDINJA VAS - V gostilni Purgelj se bo v petek, 12. novembra, ob sedmih zvečer začel Rudijev večer, ki bo tokrat v znamenju martinovanja. V kulturnem programu bodo nastopili stalni gostje teh večerov Kamniški koledniki in pesnik Smiljan Trobiš.

SKUPINSKA RAZSTAVA

ŠMARJEŠKE TOPLICE - V avli zdravilišča so včeraj, 10. novembra, zvečer odprli skupinsko likovno razstavo del, ki jih je ustvarilo 18 slikarjev v šmihelskih kolonijah Sedem stoletij svetlobe in senc.

Svinčena leta Viktorja Blažiča

V Knjižnici Mirana Jarca v Novem mestu so predstavili knjižno novost Svinčena leta publicista Viktorja Blažiča - Od perspektivnega mladince do oporečnika

NOVO MESTO - Sedemdeseta leta so dobila vzdevek "svinčena leta", saj so se zapisala v javen spomin kot eno najtežavnejših in duševnih razdobjev jugoslovanske in slovenske vojne zgodovine. V tem času je komunistična oblast z režimom trde roke zatrla poskus družbene in gospodarske liberalizacije, ki naj bi uveljavil socializem s človeškim obrazom, nove razmere pa so na svoji koži trdo občutili mnogi kritični in razmišljujoči posamezniki, kakršen je bil tistikrat tudi novinar, urednik in publicist Viktor Blažič.

Kot človek peresa in premisleka ni potisnil izkušnje tistega časa v pozabo, ampak jih je zapisal ter pred kratkim ob še dveh esejih (Samsonovi lasje in O prevladu destruktivnega nagiba) obelodalnil v knjigi Svinčena leta, ki je izšla pri založbi Mladinska knjiga v zbirki Spomini in izpovedi. Knjigo so nekaj dni po prvi predstavitvi v Ljubljani minuli petek, 5. novembra, zvečer predstavili tudi v Novem mestu, saj je njen avtor po rodu doma iz novomeške okolice (rodil se je v Smolenji vasi). Gost novomeške predstavitve je bil seveda avtor knjižne novosti. Tako so številni poslušalci, ki so tega dne prišli v veliko čitalnico študijskega oddelka Knjižnice Mirana Jarca, lahko prisluhnili obširnemu uvodu o Blažičevem življenju in delu, ki ga je pripravila voditeljica predstavitve Jadranka Matić Zupančič, potem pa še zanimivemu pogovoru, ki se je z dodatnimi vprašanji obiskovalcev prevesil v več kot dve uri trajajoče razmišljanje o nekdanjih, a tudi o sedanjih časih in razmerah. Marsikaj, kar se dogaja danes, je namreč mogoče pravilneje razumeti in dojeti iz razumevanja preteklosti. In prav z namenom, da s posredovanjem svoje osebne izkušnje pomaga vzpostaviti kritično javno mnenje, se je Viktor Blažič lotil pisanja Svinčenih časov. Pravo pero za tako nalogo, bi lahko dejali. Blažič je uveljavljen in ugleden pisec esejev, političnih in družboslovnih člankov, o čemer priča tudi Jurčičeva nagrada, ki so mu jo podelili leta 1994 za dosežke v publicistiki. V obrazložitvi je zapisano, da jo Blažiču podeljuje-

Viktor Blažič na predstavitvi svoje knjige v Novem mestu.

jo "zaradi visoko razvitega čuta za posameznikovo javno odgovornost, čemur se tudi v svinčenih časih ni odrekel".

Pripoved nove Blažičeve knjige je zanimiva in poučna, saj avtor dogodka pronicljivo komentira in hkrati analizira politično masinerijo, ki jih je sprožala. Iz partizanov je prišel kot mlad in perspektiven kader, vendar s to "napako", da je bil kritično nastrojen. Kritičnost in prizadevanja za več demokracije so ga nazadnje v svinčenih letih pripeljala iz uredništva Dela v zapor, kriv pa je bil "sovravne propagande", s čimer so tistikrat označili vse mogoče, od izražanja kritičnih misli do branja sumljivih knjig. V Blažičevem primeru je med drugim šlo tudi za še nikjer objavljene eseje! Odsedel je enajst mesecev, kaznovanje pa se je na prikrit način nadaljevalo tudi po prestani kazni do osemdesetih let, ko so se svinčeni časi stili in preselili v zgo-

dovinski spomin - a ne v pozabo, za kar so zaslužna tudi kritično naostrena peresa, kakršno je Blažičevo.

M. MARKELJ

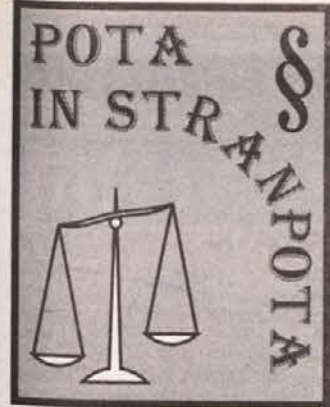
Film Dediščina

Nadaljevanka akcijske komedije Milice

OTOČEC - Konec oktobra je v restavraciji Tango na Otočcu padla prva klapa novega slovenskega igranega celovečernega filma Dediščina. Gre za nadaljevanje filma Milice, akcijske komedije, ki so jo pred dvema letoma posneli novomeški ljubiteljski filmarji in je požel kar precejšen uspeh pri občinstvu. Producent novega filma, ki je namenjen predvsem predvajanju na televizijski mreži, je Franci Kek, filmska ekipa pa dela pod vodstvom režiserja Sasa Dukića, ki je režiral tudi Milice. Ker gre za nadaljevanje, je razumljivo, da v Dediščini nastopajo liki, znani že iz filma Milice, ob njih pa se bodo kot gostje pojavila tudi znana imena slovenskega filma in estrade, kot so Milena Zupančič, Adi Amolar, Čuki, Zabranjeno pušenje in Demolition Group.

O SVETEM PISMU

NOVO MESTO - Društvo knjižničarjev Dolenjske bo priredilo v veliki čitalnici študijskega oddelka Knjižnice Mirana Jarca v petek, 12. novembra, ob enajstih dopoldan strokovno predavanje o slovenskem standardnem prevodu Svetega pisma. Predaval bo akademik dr. Jože Kraševac.

dežurni poročajo

VIDEOREKORDER S POLICE - Neznane je 5. novembra izkoristil nepazljivost prodajalca v trgovini Big bang v Intermarktu Brežice in s police ukradel videorekorder znamke Philips, vreden 88 tisoč tolarjev.

KASAŠKA OPREMA - V noči na 5. november je neznanec vlomil na hipodrom Brege in s sejemša odnesel več kosov kasaške opreme: tri kasaške sulke, kovaško orodje in podkve. Lastnik je oškodovan kar za okrog milijon šeststo tolarjev.

KADILEC IN MESOJEDEC - Lastnik trgovine M - Dolenjska, poslovalnica Log pri Sevnici, je zaradi vloma 5. novembra oškodovan kar za 300 tisoč tolarjev. Neznane je za koliko nakradel cigarete in zamrznjenega mesa. Lačen ne bo, pa še cigarete si bo privoščil!

PONAREJEN KLJUČ - Osumljeni Z. K. iz okolice Sevnice je ponarenil ključ stanovanja R. S. iz Sevnice in septembra iz stanovanja odnesel različna oblačila in posodo. Ja, zima je tu.

OKRADEL OŠ VELIKI GABER - Od 2. na 3. november je neznanec vlomil v OŠ Veliki Gaber pri Trebnjem in si prilastil večjo količino živil in pijačo pa še tri zračne puške.

VLOMILCA ZADRŽAL VOZNIK - B. B. - Z. in I. B. - D. iz Novega mesta 3. novembra ni uspel vlom v parkirano tovorna vozila pri novomeški avtobusni postaji. Z izvijanjem sta skušala odkleniti ključnico na vratih dveh vozil, pri tem pa sta zbudila spečega lastnika vozila M. B. iz Novega mesta, ki je o poskusu vloma obvestil policijo. S prijateljem je oba storilca zadržal na kraju.

POSEKAL DREVJE - Septembra in oktobra je neznanec v gozdu Brežje pri Novem mestu lastniku A. B. iz Novega mesta posekal več gabrovih in bukovih dreves ter ga oškodoval za okrog 50 tisoč tolarjev.

VOZIL PREHITRO IN PLJAN

OTOČEC - Novomeški policisti so 7. novembra 24-letnemu M. C. iz okolice Novega mesta začasno odvzeli vozniško dovoljenje in mu prepovedali nadaljnjo vožnjo. Na hitri cesti št. 1 je namreč vozil s hitrostjo 170 km/h, alkokest pa je v izdihnem zraku pokazal kar 1,9 g/kg alkohola.

UKRADEL TERMOSTAT

KRŠKO - A. B. iz okolice Krškega je 8. novembra ob 12.50 izkoristil nepazljivost prodajalca v trgovini Kovinotehna in s prodajne police odnesel sobni termosta. Ni prišel daleč - zalotilo so ga pri izhodu iz trgovine.

PAJEK NE IZUČI - Čeprav je v vsakem mestu, tudi v Novem mestu, parkirnih mest za invalide vedno premalo in je vsakomur jasno, da so tako označeni prostori namenjeni le njim, mnogi tega ne morejo ali nočejo razumeti. Na novomeškem Glavnem trgu je tako meni nič tebi nič svojega jeklenega konjička prejšnjo sredo dopoldne na tak prostor parkirala neka gospa in odšla po opravkih. Vrnila se je še pravi čas, da je v zraku zagledala svoj avto, ki ga je pajek že nalagal na svoje vozilo. Seveda je bila ogorčena, kaj se dogaja, ko pa je tam avto pustila le za minutko ali dve... Očitno "drag pajek" ljudi ne izuči in s svojimi avtomobili zasedajo že tako malo parkirnih prostorov, namenjenih prav invalidom. Ta primer pa verjetno ni zadnji. (Foto: L. Murn)

Ena najbolj varnih regij v Sloveniji

Delo PU Novo mesto v prvih devetih mesecih - Porast kaznivih dejanj - Raziskanost dobra - Več nesreč, manj mrtvih in poškodovanih - Umiritev stanja v Črnomlju - Manj ilegalcev

NOVO MESTO - "Dolenjsko želimo zadržati v rangu najbolj varnih regij v Sloveniji in do tega trenutka smo s stanjem zelo zadovoljni," je na nedavni novinarski konferenci dejal direktor Policijske uprave (PU) Novo mesto Franci Povše. Skupaj s sodelavcema: načelnikom Inšpektorata policije Francem Zorcem in načelnikom Urada kriminalistične službe Antonom Olajem je predstavil delo uprave v prvih devetih mesecih letošnjega leta.

V tem obdobju so novomeški policisti raziskali 59,3 odstotka kaznivih dejanj, kar je malo manj kot lani, toda število tovrstnih dejanj se je povečalo kar za 26 odstotkov, največ na račun premoženjskih deliktov. Zmanjšala

se je delinkvenca med mladotniki, veseli pa so tudi, da so vse hude oblike kriminala skoraj v celoti raziskali. Na področju javnega reda in miru jim je po Povšetovih besedah uspelo umiriti stanje na področju Policijske

postaje Črnomelj, kjer so pod drobnogled vzeli gostinske lokale. "Resno smo se lotili tudi k problemu z Romi, njihovim streljanju v naseljih, ko so resno ogroženi bližnji prebivalci. Povečali smo aktivnosti, toda vprašanje je, ali se dajo težave z njimi sploh izkoreniniti," meni Povše in dodaja, da si zasluže pripisujejo tudi pri zmanjšanju števila ilegalnih prehodov tujcev čez našo državo. Vse ostale PU, ki mejijo s Hrvaško, česa takega ne morejo reči.

Od januarja do septembra je bilo zaznati povečanje prometa, za 11 odstotkov je bilo več prometnih nesreč, vendar so posledice pri ljudeh milejše. "Prometna varnost je zelo ugodna, saj imamo v primerjavi z lani skoraj za polovico manj mrtvih - 10, lani pa jih je bilo 18. Manj je tudi telesno hudo poškodovanih. Še vedno pa ostaja velik problem alkohol, kar smo vzeli pod drobnogled, pa tudi v prihajajočih dneh ob martinovem in novem letu bomo poosttrili kontrole in represivne akcije," je povedal Franc Zorc. Alkohol je bil letos prisoten v 11 odstotkih prometnih nesreč (lani v 14), povprečna stopnja alkoholiziranosti je še vedno visoka - 1,74 promila alkohola.

V zvezi s povečanjem premoženjske problematike je bila razveseljiva novica Antona Olaja, da so novomeški policisti odkrili dve večji skupini vlomilcev. V tisti, ki je delovala bolj na lokalnem območju Novega mesta, Trebnjega in Šentjerneja, je šlo za tri osebe iz okolice Mokronoga in Mirne Peči, osumljeni pa so 11 kaznivih dejanj; v drugi skupini treh oseb iz območja Brežic in Ljubljane, ki je izvrševala predvsem tatvine in vlome, zlasti v vikende, pa gre za 31 kaznivih dejanj. Zaznali so tudi večjo odkritost kaznivih dejanj v zvezi z mamili.

Na PU Novo mesto je bilo kar za 30 odstotkov več klicev na št. 113, kar pomeni, da se je povečal obseg intervencijskega dela. Izboljšal se je čas odzivnosti, ki zdaj znaša 16 minut.

L. MURN

PEŠEC STOPIL PRED AVTO

GABER PRI SEMIČU - 3. novembra ob 17.40 je na cesti Podturn - Črnomelj v kraju Gaber P. H. iz okolice Semiča hodil po desni strani vozišča, nato pa nenadoma stopil na vozišče pred osebnim vozilom M. S. iz Novega mesta. Kljub zaviranju je voznik pešca zadel, tako da ga je vrglo na pokrov motorja ter v vetrobransko steklo. Hudo poškodovanega so odpeljali v novomeško bolnišnico.

UKRADEN GOLF IN KOLO Z MOTORJEM

BREŽICE, NOVO MESTO - Neznane je 2. novembra ponoči ukradel parkiran osebni avtomobil znamke VW Golf, reg. št. KK 74 - 10E. Lastnika je oškodoval za več kot milijon tolarjev. 5. novembra ponoči je neznanec lastniku P. S. s parkirišča v Smrečnikovi ulici v Novem mestu ukradel kolo z motorjem in čelado.

POŽAR ZARADI OGORKA

Neznane je 7. novembra nekaj po 13. uri vrgel v klet stanovanjskega bloka cigaretni ogorek, ki je padel na karton. Prišlo je do požara, ogenj je uničil oblačila, ozimnico, otroško kolo, nekaj pohištva ter lesene letve kleti. J. D. je oškodovan za 45 tisoč tolarjev.

PONAREJENA ŠTAMPILJKA

OBREŽJE - Na MMP Obrežje so policisti 4. novembra ob 18.25 pri mejni kontroli voznika tovornega vozila z bosanskim potnim listom ugotovili, da je štampiljka o podaljšanju delovnega dovoljenja ponarejena. Zoper osumljenca je podana kazenska ovadba.

ILEGALCI NA POTI

POSAVJE - Prejšnji teden so prijeli kar nekaj ilegalcev: tri državljane Irana v bližini Vlaskega križa, tri Romune v bližini MMP Obrežje in še tri Romune v bližini naselja Rakovec.

PREDSTAVITEV 9-MESEČNEGA DELA - O delu PU Novo mesto v prvih devetih mesecih letošnjega leta so spregovorili (od leve proti desni): Franc Zorc, Franci Povše in Anton Olaj. Na desni je Zdenka Likar, ki skrbi za stike z javnostjo. (Foto: L. M.)

po dolenjski deželi

• OB KOKOŠJO DRUŽINO

Kokoške so krasna stvar, še posebej v pečeni obliki. Verjetno so tudi zato zamikale neznanca, ki je 6. novembra ponoči prišel v Bušče vas in iz nezavarovanega kurnika ukradel enajst kokoši. Družbo jim bo delal petelin, zato je odnesel tudi njihovega moškega predstavnika. Škoda znaša 11 tisoč tolarjev.

• POCENI BIVANJE V HOTELU

J. H. je imel sicer prazno denarnico, toda to ni bila ovira, da ne bi preživel krasnega dne v hotelu. 1. novembra je prišel v hotel Sremič v Krškem in najel sobo za prenočitev. Toda J. H. ponoči ni le počival in spal, temveč je prav pridno telefoniral naokrog. Kako tudi ne, ko pa je to počel zastoj! Naslednji dan je namreč hotel zapustil, ne da bi plačal. Znesek pa ni ravno majhen - znaša preko 61 tisoč tolarjev. Morda bo to dobra šola za delavce hotela, ki očitno mislijo, da je današnji svet bolj pošten.

Otroci obiščejo policiste

PP Novo mesto letos obiskalo več skupin iz šol in vrtcev - Iz vrtca Labod - Zanimanje za policijsko delo

NOVO MESTO - Novomeški policisti poleg ostalega dela namenijo posebno skrb varnosti otrok, tako šolskim kot predšolskim. V letošnjem letu je Policijsko postajo Novo mesto obiskalo več skupin iz šol in vrtcev.

Konec oktobra so bili to otroci iz vrtca Labod, skupina Ježek, z dvema vzgojiteljicama. Sprejel jih je vodja policijskega okoliša Boris Beve, ki je zadržan za varnost otrok in občanov ter stalih preventivnih aktivnosti na območju KS Novo mesto - Center, Mestne njive in Ločna - Mačkovec. Otrokom je razložil, kaj policisti dela, razkazal jim je delovne prostore ter jih nato odpeljal k policijski Ireni Rešeti, ki jih je z veseljem sprejela. Povedala jim je, kako se morajo obnašati v cestnem prometu, ko se izgubijo, če jih ogovarja tuji ali neznanci ipd. Otroci so zastavljali vprašanja, najbolj pa so se jim zasvetile oči, ko jim je policistka dala nekaj nekaj zloženek s policijskimi avtomobili in motorji. Boris Beve jim je nato razkazal prostore uprave, telovadnico, garažo s službenimi vozili. Nekaj otrok je sedlo na motorna kolesa, nekaj jih je šlo v "marico", največ veselja pa je bilo ob vključitvi sirene in modrih luči. Vodnika službenega psa Marko Štrifot in Boštjan Brulc sta jim pokazala vajo poslušnosti in še nekaj drugih vaj s službenim psom. Ogledali so si pesjake in pse tudi pobožali.

Po dveh urah predstavitev so otroci in vzgojiteljici zadovoljni odšli nazaj v vrtec, povedali pa so, da si takih srečanj želijo tudi v bodoče.

L. M.

NAJBOLJŠI NOVOMEŠKI POLICISTI - Tudi v novomeški PU so letos prvič sodelovali v akciji Izbor najboljšega policista v letu 1998/99 in prejšnji teden je šestim najboljšim (na sliki) javno čestital direktor Franci Povše. Prejeli so gsm telefon podjetja Simobil. V kategoriji preventivnega dela je med 31 policisti največ glasov dobil Milan Leskovar iz PP Črnomelj, sledila mu Boris Bevc iz PP Novo mesto in Andrej Rom iz PMP Metlika. V kategoriji klasičnega operativnega policijskega dela pa je bil med 160 policisti izbran Srečko Falkner iz PPP Novo mesto, na 2. mestu je Jože Jeglič iz UKS PU Novo mesto ter na 3. Stanislav Švajger iz PMP Metlika. Prva dva sta se udeležila izbora najboljših policistov na ravni Ministrstva za notranje zadeve RS, vendar najboljša slovenska policista ne prihajata iz novomeške ali krške PU. Akcijo bo ministrstvo izvedlo tudi prihodnje leto, saj je njen namen spodbujanje in motiviranje policistov za dobro in učinkovito delo, pa tudi ustvarjanje večje prepoznavnosti policijskega dela med ljudmi. (Foto: L. Murn)

PRIJELI TIHOTAPCA

VLAŠKI KRIŽ - Osumljeni iz okolice Krškega je oktobra s kombiniranim vozilom prestopil državno mejo iz Hrvaške v Slovenijo izven mejnega prehoda na območju Vlaskega križa. Ko so ga policisti ustavili, so ugotovili, da prevažajo večjo količino tekstilnih izdelkov in druge artikle v vrednosti okrog 2,5 milijona tolarjev. Policistom je skušal pobegeti, vendar so ga ti prijeli, blago pa zasegli.

Bodite opazni!

Opozorilo pešcem

NOVO MESTO - Policijska uprava Novo mesto v zadnjih letih ugotavlja, da se število prometnih nesreč, v katerih so udeleženi pešci, v jesenskem in zimskem času poveča, zato policisti opozarjajo pešce, naj bodo v prometu skrajno previdni.

Svetujejo, naj pešci ponoči, v mraku in ob slabši vidljivosti, ko je megla, ko močno dežuje ali sneži, nosijo svetla oblačila, kresničke ali oblačila z odsevnimi površinami. Voznik opazi ponoči ali v mraku temno oblečenega pešca na 26 metrov, svetlo oblečenega pešca na 38 metrov in pešca s kresničko ali odsevnim trakom že na 136 metrov. Pešec naj bi vedno hodil po pločniku, če ga cesta nima, pa po levi strani vozišča, tako da pravočasno opazi vozilo, ki pelje nasproti, in se mu umakne, če ga voznik ni opazil. Pešci najbolj varno prečkajo cesto skozi podhod ali nadhod, na semaforiziranem in označenem prehodu za pešce. Tam, kjer teh možnosti ni, naj se pešec ustavi korak pred robom pločnika ali vozišča, pogleda levo in desno, in če se ne približuje vozilo, prečka vozišče. Cesto naj prečka z običajno hitrostjo hoje.

Kar 16 milijonov

Rop v Begrosu

JESENICE NA DOLENJSKEM - Neznane zamaskiran storilec je v sredo, 3. novembra, okrog 21.50 vstopil v prostore prodajalne Begras v Jesenicah na Dolenjskem. Ravno takrat so prodajalke preštevale dnevni izkupiček, ki je znašal 16 milijonov tolarjev. Ropar jim je zagrozil z orožjem in od njih zahteval denar, tako da jim ni preostalo drugega, kot da to storijo. Zatem je zbežal z zajetno omenjeno vsoto.

Kot je zatrdil načelnik OKC Policijske uprave Krško Stefan Horvat, za neznanim storilecem še vedno poizvedujejo in ne morejo reči nič določnega. Ropar je prodajalkam grozil v hrvaškem jeziku, zato predvidevajo, da morda ni Slovenec in je prišel s hrvaške strani, kamor je verjetno po opravljenem dejanju tudi zbežal. Jesenice na Dolenjskem so namreč prav blizu mednarodnega mejnega prehoda Obrežje. Pri ropu vaše trgovine Begros, v kateri so kupci večinoma hrvaški državljani, gre za doslej eno večjih ukradenih vsot pri nas. Na območju PU Krško letos beležijo še en velik rop, in to menjalnice Azur v Brežicah, kjer je storilec ukradel okrog 15 milijonov tolarjev, toda policisti so ga prijeli na kraju kaznivega dejanja. Sicer pa se je v Posavju število kaznivih dejanj v prvih devetih mesecih letošnjega leta v primerjavi z lani povečalo za 6,93 odstotka.

L. M.

Novost - v leto 2000 s poravnalci

S 1. januarjem leta 2000 postopek poravnavanja kot alternativa klasičnemu kazenskemu postopku - Le za nekatera KD - Poravnalec bo skušal doseči soglasje med strankama

Lanska novela Zakona o kazenskem postopku je uvedla poravnavanje, ki pomeni alternativo klasičnemu kazenskemu postopku in se bo v praksi začela izvajati z začetkom novega leta. Poravnavanje med storilcem in žrtvijo oz. oškodovancem prinaša pomembno novost v predkazenskem postopku, ki naj bi dal večjo vlogo oškodovancu, zmanjšalo naj bi se število malenkostnih zadev na okrajnih sodiščih, pri državljanih pa bi se utrjevalo prepričanje o koristnosti lastnega prispevka k reševanju sporov brez vpletanja sodišča kot državne institucije.

Tako je bistvo te spremembe obrazložila okrožna državna tožilka iz Celja Alenka Mežnar. Poravnalec naj bi pomagal na ustrezen način in ob soglasju obeh vpletenih razrešiti konflikt med strankama, ki izhaja iz storjenega kazniviga dejanja (KD). Državni tožilec bo edini pristojen odločati, ali bo zadevo odpustil v postopek poravnavanja, seveda ob upoštevanju navodil generalne državne tožilke. Poravnavanje bo torej vodil poravnalec, ki bo v posamezni zadevi izbran in imenovan s sklepom Višjega državnega tožilca s seznama poravnalcev, ki so se prijavili na javni poziv, izpolnjujejo pogoje ter bodo opravili izobraževanje. Poravnalec je zadevo dolžan sprejeti, sicer pa je pri

svojem delu neodvisen in nevtralen.

Postopek se ne bo mogel začeti brez pisnega soglasja storilca in oškodovanca. Med njim bosta ob imela priložnost izraziti svoje občutke v zvezi s storjenim dejanjem in predlagati ustrezen dogovor za razrešitev nastalega konflikta. Sporazum, ki naj bi ga stranki dosegli, bo moral biti v sorazmerju s težo in posledicami dejanja. Možnosti za sporazum vključujejo opravičilo, odpravo škode, vrnitev ali nadomestitev stvari, plačilo škode, delo v korist oškodovanca in drugo. Poravnalec bo skušal komunikacijo med strankama usmerjati tako, da bo med njima dosegel soglasje in bo tudi kasneje bil del na izpolnitvi sporazuma. Ko bo ta izpolnjen, bo o tem

dolžan obvestiti državnega tožilca, ki bo o vadbo dolžan zavreči.

"Pričakuje se, da bodo za poravnavanje primerna kazniva dejanja, kjer so ljudje oškodovani v premoženjski sferi (tatvine, poškodovanje stvari ipd.), pa tudi razna nasilna in ogroževalna dejanja," je povedala Mežnarjeva. Pomembno vlogo bodo torej imeli poravnalci in od njih se poleg usposobljenosti pričakuje, da imajo smisel za delo z ljudmi, da znajo aktivno poslušati, da razumejo stiske storilca in oškodovanca in socialno okolje, v katerem je prišlo do konflikta, ter probleme v njem. Zaradi zagotovitve enotne metodologije dela bodo poravnalci uporabljali nekatere tipizirane obrazce, sicer pa je sam postopek zaupne narave in se podatki, pridobljeni med postopkom, ne morejo uporabljati kot dokaz v morebitnem kasnejšem kazenskem postopku, če poravnava ne bi bila uspešna. To bi se zgodilo, če stranki ne bosta dali pisnega soglasja, ne bosta dosegli sporazuma ali pa, če ta ne bo izpolnjen v roku.

L. M.

Prijetno presnečenje v Nemčiji

Presenetljivo visoka zmaga novomeških košarkarjev v Frankfurtu - Poškodovana Jevtović in Grum skrbita trenerja Sunaro - V soboto v Novem mestu s Savinjskimi Hopsi

NOVO MESTO - Zmaga košarkarjev Krke v Frankfurtu, kjer so v 6. kolu pokala Saporita kar z 69:47 ugnali tamkajšnje Skyliners, je precej presenetila poznavalce novomeške košarke, predvsem tiste, ki so si ogledali tekmo med tema dvema nasprotnikoma v Novem mestu. Tedaj so Nemci popolnoma nadigrali Novomeščane (63:87) in težko je bilo verjeti, da se jim bodo krkaši v Frankfurtu enakovredno postavili po robu.

Trener Ivo Sunara je imel pred tekmo v Frankfurtu precej skrbi. Vedno koristni Dejan Jevtović je zaradi poškodbe že na tekmi s Kraškim zidarjem na klopi sedel v civilni obleki in v Nemčijo sploh ni odpotoval, pred odhodom pa si je hitri Samo Grum poškodovale gle-

ženj in je s tovariši na tekmo v Frankfurt odpotoval le zaradi števila. Tudi zato je bila visoka zmaga Novomeščanov precejšnje presenečenje in je Ivo Sunari umirila že precej majajoci se trenerski stolček. Ključ do zmage nad Nemci je tical v izvrstni obrambi, s katero so No-

vomeščani skoraj povsem onemogočili domačine, njihova uspešnost v metih iz igre pa je bila na koncu le 33-odstotna. Z zmago si Novomeščani niso še dokončno zagotovili mesta med tremi moštvii, ki bodo nadaljevala tekmovalje v naslednjem krogu pokala Saporita, so pa temu že zelo blizu.

Sobotna prvenstvena tekma Krke Telekom v Škofji Loki s predzadnjevrščeno Loka kavo je Novomeščanom prila prav tudi za počitek, saj je natrpni koledar tekem na domači in evropski sceni že pustil sledi na košarkarjih, ki pa se vseeno niso dali presenetiti in so si z veliko razliko že v prvem polčasu tako rekoč zagotovili zmago.

Torkova tekma v Helsinkih v sedmem kolu pokala Saporita Novomeščanom ne bi smela delati težav, saj so Finci z eno samo zmago krepko zadnji na lestvici in tudi v Novem mestu niso pokazali veliko, da bi bilo treba skrbeti za zmago. Bolj vroče bo v soboto zvečer v novomeški dvorani na tekmi s Savinjskimi Hopsi. Polzeljani, ki so vsa pretekla leta igrali pomebno vlogo v ligi Kolinske in so jih tudi pred letošnjo šteli k veliki četverici, so začeli slabše od pričakovanih in v prvih devetih kolih vknjižili štiri poraze, visoka zmaga nad ZM Mariborom v zadnjem kolu pa kaže, da se pobirajo, zato se v soboto ob 20. uri obeta dobra predstava in bolj enakovreden boj, kot smo ga lahko videli na tekmah z ekipami z dna lestvice, vsekakor pa Novomeščani tokrat tekmecev ne bi smeli podcenjevati.

I. V.

NAJVEČ ZMAG ŠOLI CENTER

ŠMARJEŠKE TOPLICE - Na občinskem šahovskem prvenstvu Novega mesta za dečke in deklice je nastopilo manj mladih šahistov, saj je novomeška občina od lani ostala brez nekaterih šahovsko močnih šol. Tako so najuspešnejše nastopili učenci OŠ Center, ki so osvojili 7 od skupno 12 medalj. V kategoriji do 9. leta sta zmagala Uroš Rangus in Katja Golobčič (oba Center), v skupini do 13. leta pa Marko Pucelj (Grm) in Valerija Simončič (Šmarjeta).

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

KOŠARKA

Pokal Saporita, 6. kolo - Skyliners Frankfurt : Krka Telekom 47:69 (23:39); KRKA: Dražovič 13, Petrov 11, Smodiš 15, Deschryver 2, Drobniak 5, Ščekić 11 (15 skokov), Nakić 12. LESTVICA: 1. Sakalai 11, 2. Radnički 10, 3. Krka 9, 4. Skyliners 9, 5. Novy Jičín 8, 6. Teamware Helsinki 7. Liga Kolinska, 9. kolo - Loka kava : Krka Telekom 69:78 (26:41); KRKA TELEKOM: Petrov 18, Smodiš 19, Deschryver 4, Grum 15, Drobniak 8, Ščekić 4, Nakić 10. Met za tri točke: Loka kava 6:18, Krka Telekom 9:25 (Petrov 4, Smodiš 2, Nakić 2, Grum). Skoki: Loka Kava 34, Krka Telekom 32 (Petrov 8, Smodiš 6, Deschryver 7). LESTVICA: 1. Union Olimpija 18, 2. Pivovarna Laško 17, 3. Krka Telekom 17, 4. Triglav 15, 5. Slovan 14, 6. Savinjski Hopsi 13, 7. Zagorje 13, 8. ZM Maribor 13, 9. Helios 12, 10. Rogla Atras 11, 11. Loka kava 10, 12. Kraški zidar 9. 1. B SKL, 6. kolo - Nova Gorica : Ten Krško 95:84 (53:41); LESTVICA: 1. Radenska Creativ 11, 2. Nova Gorica 10, 3. Bežigrad 10... 5. Ten Krško 10 itd.

ROKOMET

1. SRL, moški, 8. kolo - INLES RIKO: GORENJE 28:25 (15:15); INLES RIKO: Lesar 2, Ilc 5, Na. Hojč 8, Ivanec 2, Pajnič 5, Henigman 2, Bartolj 1, Dokič 3, Ne. Hojč 2. DOBOVA : TERMO 28:26 (14:14); DOBOVA: Đapo 1, M. Urbanč 5, Martinčič 5, Bogovič 6, Deržič 3, D. Urbanč 1, Vertovšek 5, Kukavica 1, Kranjčič 1. PRULE 67 : TREBNJE 33:31 (16:14); TREBNJE: Burdian 4, Blagojevič 5, Šavrič 5, Stojaković 4, Likavec 5, Gradišek 1, Žvižej 7. LESTVICA: 1. Celje P. Laško 16, 2. Prule 67 14, 3. Trebnje 12, 4. Prevent 12, 5. Gorenje 9, 6. Inles Riko 8, 7. Dobova 7, 8. Radeče 6, 9. Slovan 5, 10. Termo 5, 11. Jadran 2, 12. HM Portorož 0. 1. SRL, ženske, 8. kolo - Gramiz Kočevje : Robit Olimpija 14:26 (6:13), 9. kolo - Jelovica : Gramiz 22:19 (15:11);

LESTVICA: 1. Krim Neutro Roberts 16, 2. Robit Olimpija 16, 3. M-Degro Piran 11... 7. Gramiz Kočevje 6 itd.

ODBOJKA

1. DOL, moški, 6. kolo - Žužemberk : Fužinar GOK Igem 1:3 (21, -15, -20, -16); LESTVICA: 1. Maribor Stavbar IGM 14, 2. Bled 13, 3. Žurbi Team Kamnik 12, 4. Salonit Anhovo 11, 5. Fužinar GOK Igem 11, 6. Olimpija 9, 7. Granit 9, 8. Žužemberk 6, 9. Pomurje 5, 10. Astec Triglav 0. 1. DOL, ženske, 4. kolo - Šentvid : TPV Novo mesto 2:3 (-18, 20, 19, -16, -5); LESTVICA: 1. Infond Branik 12, 2. HIT Nova Gorica 10, 3. Kemiplas Koper 9, 4. Formis Bell Rogoza 7, 5. Šentvid 7, 6. ZM Ljutomer 6, 7. TPV Novo mesto 5, 8. Marsel Ptuj 4, 9. Asics Tabor 0, 10. Jeti Sport Bled 0. 2. DOL, moški, 5. kolo - Prvačina : Krka Novo mesto 3:0, Brezovica : Kovinar Kočevje 3:0. Lestvica: 1. Brezovica 15... 10. Kovinar Kočevje 2, 11. Krka Novo mesto 1 itd. 3. DOL, zahod, moški, 6. kolo - Logatec : Pneuma center Mokronog 3:1. Lestvica: 1. Salonit Anhovo II 14... 5. Pneuma center Mokronog 9. 3. DOL, zahod, ženske, 5. kolo - TPV Novo mesto II : Bohinj 1:3, Semič : Črnomelj 0:3, Partizan Škofja Loka : Brestanica 2:3, Kemiplas Koper : Kočevje 1:3. Lestvica: 1. Črnomelj 15, 2. Kočevje 15... 6. Brestanica 7... 9. TPV Novo mesto II 3... 11. Semič 3.

NOGOMET

2. SNL, 14. kolo - ELAN NOVO MESTO : TABOR SEŽANA 1:3 (1:1); strelci: 1:0 - Lucić (8. minuta), 1:1 - Knežević (23), 1:2 - Stanič (81), 1:3 - Spasojević (88). LESTVICA: 1. Tabor 37, 2. Koper 33, 3. Esotech Šmartno 29, 4. Zeleničar Ligo Maribor 27, 5. Aluminij Kidričevo 26, 6. Elan Novo mesto 25, 7. Zagorje 24 itd. V zadnjem jesenskem kolu bo Elan v nedeljo, 14. novembra, v gosteh igral z Esotechom Šmartnim.

I. V.

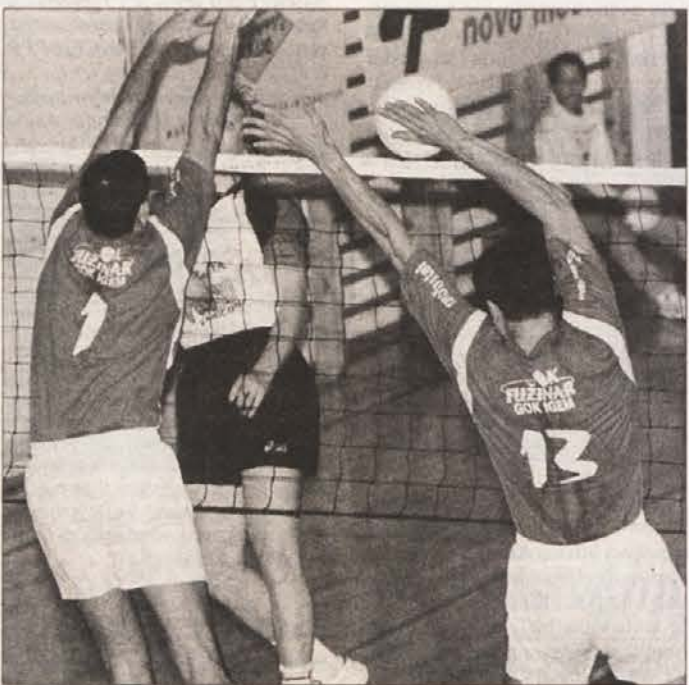
Kegljaška rekorda Anice Barbo in Trebanjk

Barbova podrla kar 481 kegljev

NOVO MESTO - Zadnje tedne se se rekordi na novomeškem kegljišču pri Vodnjaku kar vrstijo. Tokrat je z izjemnim izidom, 481 podrtimi keglji, presenetila članica Trebnjega Anica Barbo. Njen izid je rekord kegljišča, klubski in dolenski rekord. S tem izidom je veliko pripomogla k zmaji svoje ekipe na tekmi 6. kola 1. B-lige nad Rudarjem s 5:3. Kako dober izid je dosegla Barbova, povedo izidi njenih soigralk na tej tekmi: Veber 411, Dalmacija 399, Rifelj 414, Prosenik 408 in Miklavčič 400. Klubski in dolenski rekord je tudi seštevek točk kegljavk Trebnjega na tej tekmi 2513 podrtih kegljev.

Ostali izidi: 2. liga, zahod, ženske - Rudar Črnomelj : Koper 3:5; vzhod - Sremlj Krško : Šostanj 2:6, 3. liga, zahod, moški - Simon Jenko : Novo mesto 3:5, Rudar Črnomelj : Iskra Transmission 7:1; vzhod - Brežice : Litija II 4:4, Miklavž : Krško 3:5.

N. GOLEŠ

PREVISOK BLOK - Fužinarjev blok je bil previsok celo za izkušenega Vlatka Petkoviča, novomeškega odbojkarja, ki se je pred leti odpovedal celo nastopu v državni reprezentanci, zdaj pa v Novem mestu pod vodstvom nekdanjega soigralca pri novomeškem Pionirju Bojana Brulca navdušuje suhokranjske ljubitelje odbojke. (Foto: I. V.)

Niz s Fužinarjem, TPV druga zmaga

Odbojkarji Žužemberka so obetavno začeli tudi tekmo z nekdanjim državnim prvakom, ki pa je bil zanje premočan - Novomeščanke so se v Šentvidu v četrtem nizu spet prebudile

ŽUŽEMBERK, NOVO MESTO - Ravenčani, ki jim to sezono ne gre tako, kot jim je šlo v preteklih letih, so tekmo v Žužemberku vzeli zelo zares, saj se je pred tem v Suhi krajini opekel že Kamnik. Kljub temu so boljše začeli Žužemberčani, ki so brez težav dobili prvi niz, v nadaljevanju pa je bil za suhokranjske tolkače koroški blok previsok. Fužinar si je v vseh preostalih nizih že na začetku priigral lepo prednost, ki je kljub vsemu naprezanju Žužemberčani niso mogli več izničiti, vseeno pa je več kot 100 gledalcev na novi tribuni videlo lep in dovolj enakovreden boj. Sinoči so Žužemberčani igrali v Radovljici z drugouvrščenim Bledom, v soboto pa prav tako v gosteh v Kanalu s Salonitom.

Odbojkarice novomeškega TPV-ja so igrale v Ljubljani s Šentvidom, ki je letošnjo sezono začel presenetljivo dobro in predtem premagali koprski Kemiplas in Ptuj. Novomeščanke, ki so tokrat nastopile brez mladinske reprezentantke Alme Čoralič, so odlično začele in z dobro igro v končnici zlahka dobile prvi niz, v nadaljevanju tek-

me pa so popustile in dovolile domačinkam, da so se razigrale in povedle z 2:1. V odločilnih trenutkih so se Novomeščanke le prebudile in dobile četrty niz, potem ko je Kopylova pri izidu 15:13 s tremi zaporednimi servisi neposredno osvojila točke in pri nasprotnicah povzročila razpad sistema, saj so do konca tekme Šentvidčanke osvojile

skupaj le 8 točk. V petem, skrajšanem nizu so Novomeščanke domačo vrsto povsem dotokle. Po spremembi odbojgarskih pravil je v vlogi proste igralke oziroma libera svojo priložnost našla tudi Katja Verig, ki je bila po mnenju večine najboljša igralka tekme v Ljubljani. Tekma petega kola na domačem igrišču z ekipo Formis Bell je bila na sporedu sinoči, v soboto pa bodo odbojkarice TPV-ja spet igrale v gosteh.

Začelo pa se je tudi državno prvenstvo mladink, ki tekmujejo po turnirskem sistemu. Na prvem turnirju so Novomeščanke doma z 2:0 ugnale Marsel iz Ptuja in z 2:1 B&L Utrip iz Šempetra ter se tako uvrstile v četrtfinale. Novomeškim mladinkam se pozna, da kar nekaj igralke že nastopa v prvi ekipi in ima s tem tudi že prvoligaške izkušnje. Snežana Rajak in Alma Čoralič pa sta povabljeni tudi v mladinsko državno reprezentanco.

I. V.

BREŽICE DOBIVAJO ATLETSKI STADION - Brežiška atletika, ki spada med najuspešnejše v državi, si te dni zadovoljno mane roke. Na novem stadionu pri srednji ekonomski šoli te dni na asfaltno osnovo polagajo umetni maso. Črni spodnji del je nemškemu podjetju Politan, ki je prekrilo tudi novomeški stadion, že uspelo položiti, za dvojni rdeči vrhni del pa je mojstrom zmanjkalo lepega vremena. Če bo do tedaj vsaj pet dni ugodnega vremena, bo stadion slovesno odprt že 19. novembra. Gradbena dela je opravilo podjetje Posavje iz Sevnice, asfalt je položilo novomeško Cestno podjetje, celotni projekt pa bo stal okoli 100 milijonov tolarjev; dobro polovico tega bosta plačala ministrstvo za šolstvo in šport in sklad za gradnjo športnih objektov pri olimpijskem komiteju Slovenije. (Foto: I. V.)

POSAVCI USPEŠNO PLEZAJO

KRŠKO - Člani Posavskega alpinističnega kluba se redno udeležujejo tekem za državno prvenstvo v športnem plezanju, kjer predvsem v mlajših kategorijah dosegajo visoke uvrstitve. Tako je Nejc Pozvek na tekmi na umetni steniv Šentvidu med mlajšimi dečki osvojil drugo mesto, Grega Cerjak pa je bil pri kadetih osmi. V Škofji Loki je šlo Posavcem še bolje. Tjaša Zakšek, ki je bila v Šentvidu zaradi nepravilne kombinacije oprimkov šele 11., je tokrat premagala celo mladinsko svetovno prvakinja, domačinko Natalijo Gros, in osvojila drugo mesto. Pozvek je bil četrti tako med mlajšimi kot med starejšimi dečki, Grega Cerjak pa med kadeti sedmi.

Novomeščani spet prvoligaši

Novomeški šahisti so prepričljivo zmagali v drugi ligi in se po letu vrnili v prvo ligo - Izpadel Stari trg

NOVO MESTO - Novomeški šahisti v zahodni skupini 2. šahovske lige letos niso imeli enakovrednega tekmecev in so se brez težav uvrstili nazaj v prvo ligo, iz katere so lani izpadli. Tam bodo leta 2000 zamenjali šahiste Starega trga ob Kolpi, ki so v prvi ligi zasedli zadnje, osmo mesto.

Drugoligaška turnirja sta bila od 22. do 24. oktobra in od 29. do 30. oktobra v Kranju, za napredovanje v prvo ligo pa se je potegovalo 15

GRM IMA NAJBOLJŠE MLADE ATLETE

NOVO MESTO - Na atletskem prvenstvu Novega mesta za najmlajše učenke in učence je med deklicami zmagala OŠ Grm nad Stopičami in Vavto vasio, med dečki pa prav tako Grm nad Brusnicami in Stopičami. V tekni na 60 m sta zmagala Karmen Kastelec (Grm) in Primož Gorenčič (Žužemberk), v tekni na 300 m Brigita Šešić (Grm) in Borut Blatnik (Stopiče), v daljini Manca Zaletelj (Grm) in Marko Srebrnjak (Brusnice), v višino Iva Džudović (Grm) in Andrej Ferlež (Grm) ter v metu žogice Maja Čolič (Grm) in Mitja Klobčar (Grm).

šestlanskih ekip, ki so odigrale sedem kol po švicarskem sistemu s tempom igre 2 uri na igralca za 40 potez in 30 minut na igralca do konca igre, s čimer so partije omejene na največ 5 ur. V ekipi Novega mesta ni bilo najboljšega novomeškega šahista Marjana Kastelca, velja pa pohvaliti Matjaža Brezovarja, ki je na drugi deski v sedmih partijah zbral kar 6 točk.

Novomeščani so se v prvo ligo uvrstili tudi pred dvema letoma in takrat so v družbi najboljših ostali le eno leto, enako kot se je tokrat zgodilo Starotranom, zato si nekateri prizadevajo, da bi naslednje leto ekipi združili in med najboljšimi morda le ostali več kot eno leto.

Končni vrstni red: 1. Novo mesto 29,5, 2. Kočevje 26,5, 3. Jesenice 24,5, 4. Komenda 24, 5. Sava Zebra Kranj 23 itd. Dosežki igralcev Novega mesta po posameznih deskah: 1. deska - Gordana Lazović 5 točk iz 7 partij, 2. Matjaž Brezovar 6/7, 3. Emil Luzar 3/7, 4. Jože Pucelj 5/7, 5. Ivica Milič 1/1, 6. Maks Rozman 2/2, 7. Jure Muhič 4,5/7 in na 8. deski Robert Rudman 3 točke iz 4 partij.

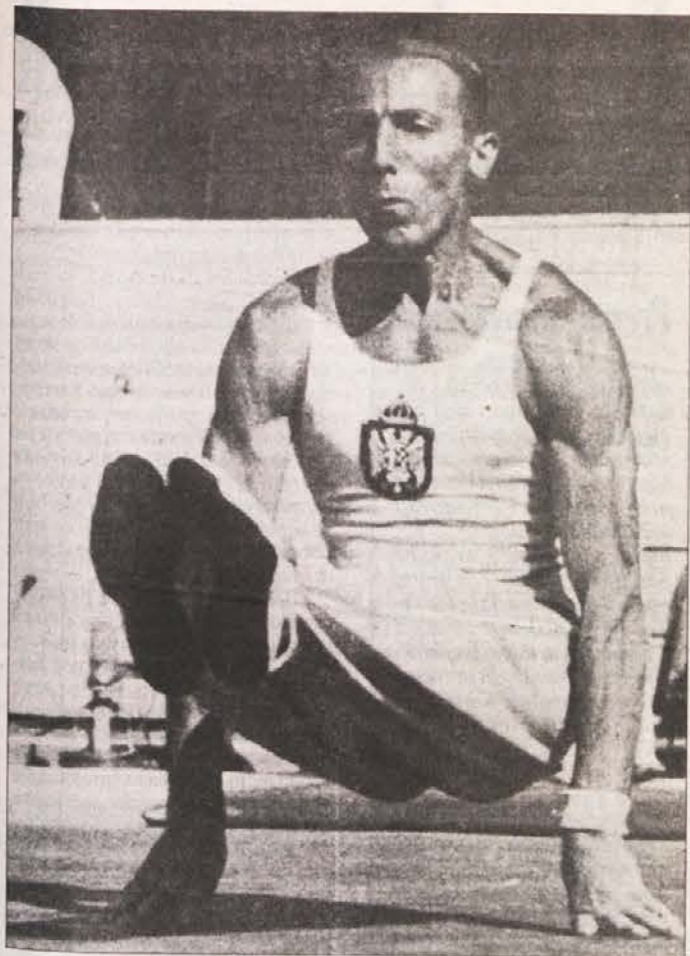
R. R.

REDKO SAM PRI ŽOGI - Nogometaši sezanskega Tabora so dobro vedeli, od kod jim preti nevarnost, zato so dobro pazili na kapetana Elana Šentjernežčana Gorazda Plevnika, ki se je le redkokdaj znašel takole sam z žogo. (Foto: I. V.)

Naj Leon Štukelj živi naprej!

Odhod velikega sina slovenskega naroda je globoko zarezal v srca vseh, ki so ga poznali in spoštovali - Njegovo življenje je knjiga, iz katere se bodo lahko učili tudi zanamci

Medalje Leona Štuklja na mednarodnih tekmah (svetovna prvenstva) in olimpijskih igrah

- 1922 Ljubljana, mednarodna tekma: 1. mesto na bradlji, drogu in krogih, 2. mesto na konju z ročaji in plavanju ter 3. mesto v skoku v višino;
- 1924 Pariz, olimpijske igre: zlata medalja v telovadbi, zlata medalja na drogu;
- 1926 Lyon, mednarodna tekma: 1. mesto na drogu in krogih ter 3. mesto na bradlji, 2. mesto med posamezniki na štirih orodjih (drog, krog, bradlja, konj z ročaji);
- 1928 Amsterdam, olimpijske igre: zlata medalja na drogu, bron v mnogoboju in tretje mesto ekipno;
- 1930 Luxemburg, mednarodna tekma: 3. mesto na drogu (zaradi poškodbe tekmovanja ni nadaljeval);
- 1931 Pariz, svetovno prvenstvo: 1. mesto na petih orodjih in v prostih vajah, 2. mesto na bradlji in krogih ter 3. mesto na konju z ročaji;
- 1936 Berlin, olimpijske igre: srebro na krogih.

Smrt, kadarkoli in na kakršen način pride med ljudi, zareže globoko, bolj ko je bil človek, globlje so rane, ki jih njegov odhod zareže v srca tistih, ki so ga poznali in imeli radi. Leona Štuklja je poznal ves svet in ni ga človeka, ki ga ne bi imel rad, ga občudoval in globoko spoštoval. Pa ne le zaradi visoke starosti, ki jo je dočakal čil, zdrav, gibčnega telesa in bistrih misli, in ne le zaradi treh olimpijskih zlatih odličij in številnih medalj z največjih svetovnih tekmovanj. Leon Štukelj je bil enostavno človek, ki je izžareval vse najboljše, kar lahko izžareva človek, plemenitost, poštenost, predanost in svetovni nazor, ki ga doseže le malokdo. Imel je karizmo.

Z njim sem se prvič srečal pred dobrimi šestimi leti okoli trgatve, dober mesec pred njegovim 95. rojstnim dnevom. Slovenci so takrat vedeli zanj, a ga še niso častili, kot bi si zaslužili. Širša javnost ga je ponovno odkrila šele v prihodnjih mesecih in spoznavala v naslednjih letih, ko ga je kot najstarejšega olimpijskega zmagovalca na svetu spoznal cel svet. Predloga, da bi spregovoril bralcem Dolenjskega lista, se je zelo razveselil. "Veste, jaz sem Dolenjec, v Novem mestu sem rojen," me je podučil. Tega mu le dober mesec kasneje ni bilo treba več razlagati nikomur, saj je bilo nepreklicno konec časov, ko ga je stara oblast, ker svojega sijaja ni hotel podrediti njenim željam, hotela potlačiti v pozabo.

Ponosno je razkazal razstavljene fotografije in priznanja z največjih tekmovanj. Njegove kretnje so bile živahne, besede izbrane in pravilne, stavki smiselni, misli jasne, kot bi se pogovarjal z mladencem. Saj je tudi bil. Svojo mladostnost je kasneje dokazal na krogih, ki jih je imel nameščene na podboju vrat. Dvignil se je in se zavrtel, kot to ne bi uspelo marsikateremu dvajsetletniku. Živel je asketsko, bil vzdržen, kar se tiče življenjskih razvad, kljub visoki starosti pa je z rednimi vajami in delom skrbel za prožnost telesa in uma.

Pozornost, ki jo je doživljal zadnja leta svojega življenja, mu je

godila, a je kljub vsemu ostal tak, kot je bil, ko razen Novomeščanov, telovadcev in športnih zgodovinarjev nihče ni vedel zanj. Vse je opravičil s celotnim, ki so mu vsa povojna leta delali krivice, ki so ga spravili iz sodniške službe, ki jo je opravljal z dušo in srcem, tako kot se je poprej z dušo sreem pripravljaj na največja svetovna tekmovanja. Čeprav sodniškega dela ni opravljal vse od povojnih let, je po srcu ostal sodnik do konca življenja, tako, kot je v njem vse do ponedeljkevega jutra neutrudno bilo športno srce.

Štukljevo življenje je knjiga, iz katere se lahko ogromno nauči tudi današnja mladina. Njegov odnos do študija, poklica, športa in samega sebe je lahko vzor vsem današnjim športnikom in izobražencem. Svojo nadarjenost je s trdnim delom in popolno predanostjo stvaril razvil do vrhunskosti, tako da mu v njegovem času noben telovadec na svetu ni bil kos. Enako je stremel k vrhunstvu tudi v poklicu, kjer pa so mu to preprečili drugi, kar ga je tako močno potrla.

Tudi njegova navezanost na korenine je lahko marsikomu vzor. Rodno Novo mesto je zapustil sozrno mladi in večino življenja preživel v Mariboru, a se nikoli ni imel za Mariborčana. Vedno in povsod je razglašal svoje dolenjske korenine in ves svet ga bo ohranil v spominu kot Novomeščana.

IGOR VIDMAR

POZDRAVLJENI, NOVOMEŠČANI! POZDRAVLJEN, SVET! - Takole je na jutrišnji dan pred enim letom z balkona novomeške mestne hiše Leon Štukelj v spremstvu predsednika mednarodnega olimpijskega komiteja Juana Antonia Samarancha in novomeškega župana pozdravil na Glavnem trgu zbrane Novomeščane in preko televizijskih sprejemnikov ves svet. Tedaj ga je Samaranch povabil, da si skupaj z njim ogleda olimpijske igre v Sydneyju, Štukelj pa je Novomeščanom obljubil, da pride k njim tudi čez leto dni. Zal svoje obljube ne bo mogel izpolniti.

ZADNJIČ NA DOLENJSKEM - Leon Štukelj je zadnjič obiskal Dolenjsko oktobra, ko je odprl prizidek k telovadnici osnovne šole v Žužemberku. Takrat so mu učenci te šole predstavili raziskovalno nalogo, v kateri so obdelali njegove stike s Suho krajino in predvsem z Zafro pri Žužemberku, od koder je bila doma njegova mati. Ob tej priložnosti je Štukelj spregovoril o pomenu športnih objektov, ki so bili v njegovem času redki in precej bolj skromno opremljeni. Ob tej priložnosti mu je žužemberški župan izročil spominsko darilo. Želel si je priti tudi na slovesnost ob odprtju nove športne dvorane v Novem mestu, poimenovane po njem, a mu zdravje poti v rodni kraj ni več dopuščalo.

Štiri mednarodne zmage badmintonistov Toma

Na turnirju v Zrečah

MIRNA - Na drugem mednarodnem turnirju Spin v Zrečah so badmintonisti mirnskega Toma med več kot 200 igralci iz Avstrije, Rusije, Ukrajine in Slovenije nastopili odlično tako med člani kot v skupini do 13. leta. Med člani se je Aleš Murn prebil do polfinala, kjer ga je ugnal Ukrajinec Denis Pešehonov. Mladinska državna prva v igri parov Aleš Murn in Ziga Strmole sta klonila šele v finalu, kjer sta ju po ogorčenem boju ugnala večkratna državna prva Andrej Pohar in Simon Hawlina (17:16, 13:15, 9:15), potem ko sta bila Mirnčana v drugem nizu že tik pred zmago. Murn je z Brežičanko Nino Jakopič igral tudi v polfinalu igre mešanih dvojic.

V kategoriji do 13. leta je mirnski Tom osvojil štiri zmage. Med posamezniki je zmagala Katja Strmole nad klubsko tovarišico Tajo Borštnar, skupaj pa sta bili najboljši v igri parov. Pri mešanih dvojicah sta v Tomovem finalu Blaž Holc in Taja Borštnar ugnala Grego Škerbiša in Katjo Strmole, četrto zmago pa sta si priborila Tadej Jezernik in Grega Škerbiš med fantovski-mi dvojicami. Med posamezniki je bil Grega Škerbiš tretji in Tadej Jezernik četrti.

KADETI ELANA PO JESENSKEM DELU DRUGI

NOVO MESTO - Mlajše skupine nogometašev so že zaključile jesenski del tekmovanj. Mladinci Elana so v 13. kolu 2. mladinske lige s 6:4 doma premagali Ilirsko Bistrico in so z 24 točkami na lestvici peti, kadeti pa so Ilirsko bistrico premagali s 6:0, na lestvici pa so z 29 točkami drugi. Dečki tekmujejo v 1. medobčinski ligi Ljubljana; mlajši so v zadnjem jesenskem kolu v gosteh z 1:2 izgubili z Domžalami, medtem ko so starejši dečki z istim nasprotnikom igrali 2:2. Starejši dečki so s 15 točkami sedmi, mlajši pa z 24 točkami drugi.

Rokometašen gre kar dobro od rok

Trebanjci so bili na Kodeljevem povsem enakovredni Prulam 67 - Pomembni zmagi Ribničane in Dobovčane utrdili v sredini in oddaljili od boja za obstanek

TREBNJE, RIBNICA, DOBOVA - Veliki derbi kandidatov za drugo mesto v državi med Prulami 67 in Trebnjem na Kodeljevem v Ljubljani je upravičil svoje ime, saj je bil zmagovalac po ogorčenem boju znan šele v zadnjih sekundah, za odtenek močnejši in srečnejši pa so bili domačini. Tudi Ribničani z Gorenjem niso imeli lahkega dela, njihova zmaga pa je celo malo presenečenje. Dobovčani so dobili v boju za sredino lestvice zelo pomembno srečanje s Termom.

Pruščani, ki jih nekateri kot enakovredne tekmece že postavljajo ob bok Pivovarni Laško, so šele po hudem boju ugnali goste iz Trebnja. Odločilno vlogo pri tem je imel za nekatere že odsluženi Izotok Puc, ki ga Trebanjci niso mogli zaustaviti in je dosegel 12 zadetkov. Janiju Likavcu je na nasprotni strani v prvem polčasu prav tako uspevalo vse, kar si je zamislil, v drugem delu pa so ga Ljubljanci s tesnim pokrivanjem uspeli ustaviti, na njegovo mesto prvega strelca moštva pa je stopil

18-letni Žvižek. Tik pred koncem srečanja so imeli Trebanjci lepo priložnost za izenačenje, a so po zapravljenem napadu gol dobili in upanja ni bilo več.

Inles Riko se je z zmago nad Gorenjem, s katerim so imeli v prvem kolu celo Trebanjci kar precej dela, še utrdil na sredini lestvice in napovedal, da bo na ribniškem parketu v tej sezoni še marsikomu pošteno vroče. Tudi tu so zmagovalca odločile zadnje minute, največ zaslug za ribniško zmago pa imata

vratar Boštjan Grm in z osmimi zadetki najboljši strellec Natan Hojč.

Če bi v Dobovi zmagal Term, bi bili Dobovčani zdaj na njihovem 10. mestu tik nad zadnjeevvrščenima najresnejšima kandidatom za izpad Jadranom in Portorožem, tako se edini posavski prvligaš skupaj z Ribničani drži zlate sredine. Skofjelčani so sredi prvega polčasa Dobovčane presenetili s štirimi za-

• Tudi v 9. kolu bodo imeli vsi trije težko delo. Trebanjci bodo doma preizkušali svoje znanje in moč v dvoboju s Pivovarno Laško, ki jim jo je že uspelo premagati. Letos so Celjani še nepremagani, bodo doživeli presenečenje tokrat? Dobovčani bodo igrali v gosteh pri predzadnjeevvrščenem Jadranu, pričakovana zmaga nad Primorci pa bi jih dokončno rešila kakršnihkoli skrbi pred izpadom. Ribničane čaka v Radečah težka tekma s sosedji na lestvici, a letos so že presenetili in zakaj ne bi tudi tokrat.

detki prednosti, domačini pa so jih do odmora komaj ujeli. V drugem polčasu je bilo razmerje sil obrnjeno, saj so Dobovčani že vodili s štirimi zadetki prednosti, potem pa gostom dovolili, da so se jim približali na en zadetek, a so na koncu le zdržali in prišli do pomembnih točk.

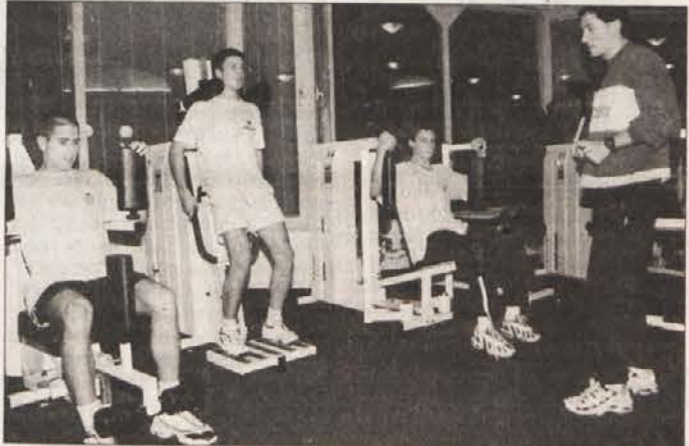
I. V.

PRVA ZMAGA ATOMA

KRŠKO, SEVNICA - V petem kolu tekmovanja v 1. B-rokometni ligi so rokometaši krškega Atoma z zmago s 31:27 (15:13) nad neposrednim tekmečem za obstanek v ligi, Predvorom, osvojili prvi točki. Kljub temu so Krčani še naprej zadnji na lestvici. Precej bolje kaže Sevnčanom, ki so tokrat s 27:22 (15:7) ugnali petouvrščeni Krim in so z drugim mestom na lestvici še naprej v igri za vrnitev v prvo ligo.

NI ŠLO V MREŽO - Novomeški ženski roket je bil nekdanji ponos dolenjskega športa, saj so dekleta igrala celo v drugi jugoslovanski ligi, danes pa novomeške rokometašice životarijo v 1. B-ligi, ki je v ženskem rokometu najnižja raven tekmovanja pri nas. V soboto so se v novomeški športni dvorani pomerile s Kranjčankami, a dobre igre in štirih zadetkov prednosti sredi drugega polčasa na koncu niso vnovčile. Gostjam so pustile, da so iz protinapadov polnile mrežo domače vratarke, same pa niso in niso mogle prebiti obrambe Kranjčank. Tudi tale strel Nataše Drobniakovič, ki se je v ekipo vrnila po daljši odsotnosti, ni zadel mreže, tekmo pa so Novomeščanke na koncu gladko izgubile. (Foto: I. V.)

ZA TENIS MORAS BITI MOČAN - Takole se tekmovalci Krke Teniskega centra Otočec pod vodstvom trenerja Aleša Bergerja v otoškem fitnessu pripravljajo na zimsko sezono. Od leve: Blaž Turk, Tomaž Kastelec in Maj Jožef. (Foto: I. V.)

Na pragu profesionalizma

Blaž Turk pred zimsko sezono drugi na slovenski lestvici do 18. leta - Spomladi do prvih ATP točk

OTOČEC - Teniški klubi so pred kratkim prejeli računalniške lestvice slovenskih teniških igralcev pred začetkom nove sezone, nad uvrstitvami njihovih igralcev pa so v športnem društvu Krka Teniški center Otočec zadovoljni. Z lestvic so že odstranjeni igralci, ki v prihodnji sezoni ne bodo več igrali v določenih starostnih skupinah. Otoški igralci so najbolje uvrščeni v kategoriji do 18. leta, kjer je Blaž Turk drugi in Tomaž Kastelec šesti, oba pa sta si visoki uvrstitvi prislužila z dobrimi nastopi na turnirjih za odprto prvenstvo Slovenije, kjer je Turk zmagal na turnirju v Litiji in igral v finalu mastersa, Kastelec pa je dobil turnir v Domžalah. Na lestvici skupine do 18. leta sta uvrščena tudi nekoliko mlajša Maj Jožef (19. mesto) in Tadej Pucelj (22). Tadej Pucelj, ki bo prihodnje leto zadnjič nastopal v kategoriji do 16. leta, je na tej lestvici četrti, med igralci do 13. leta je Igor Ban na 14. mestu, Kaja Vukšinič pa med dekleti na 19.

Najboljši štirje se že vneto pripravljajo na zimsko sezono turnirjev v dvoranah. Novi trener otoških tenisarjev Gordan Jankovič, ki je trenersko mesto prevzel od Bojana Eraka, je za fante, ki sicer še obiskujejo srednjo šolo, pripravil profesionalni program treningov, po katerem vadijo 5 do 6 ur na dan. Med zimsko sezono bodo igrali predvsem na domačih turnirjih, spomladi pa bodo pogledali tudi čez mejo. Marca nameravajo nastopiti na ITF turnirjih Istarska riviera, kjer si želijo osvojiti prve točke svetovne računalniške lestvice ATP, na kateri je uvrščenih okrog 1500 igralcev.

Gordan Jankovič dobro ve, kako težko je priti do prvih točk, ki so velika prelomnica v razvoju vsakega igralca tenisa na poti do vrhunskega tenisa. Sam je bil med pari uvrščen okoli 350. mesta, med posamezniki pa med najboljših tisoč. Dobro se še spominja, kako se je za prve točke boril na turnirjih v Indiji, na slabih igriščih, brez primerne prehrane in pogosto celo brez vode za umivanje. Ta del poklicnega tenisa, ki ga ves čas spoznava večina igralcev, uvrščenih na ATP lestvico, se precej razlikuje od blišča, ki ga uživajo le tisti najboljši, ki lahko nastopajo na največjih turnirjih z bogatimi nagradami.

I. V.

KRKA ZDRAVILIŠČA
HOTELI OTOČEC

TENIŠKI CENTER OTOČEC

Odgovori, popravki in mnjenja

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravka že objavljene informacije, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom "Odgovori, popravki in mnjenja", vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom zaničevanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

Odprto pismo šentjernejskemu županu

DL 44, 4. novembra

Na omenjeni članek v Dolenjskem listu, katerega avtor je ZB Šentjernej, dajem sledeče pojasnilo in opravičilo:

22. oktobra se je pri meni doma oglasil podžupan občine Šentjernej Ognjeslav Prah in mi sporočil, da ga je župan, ker bo službeno odsoten pooblastil, da ga zastopa na proslavi obnove obnove spomenika talcev v Šentjerneju. Vprašal me je, če je zaželen tudi govor, pa sem mu odgovoril, da dolgi govori niso zaželeni, ker proslava poteka ob zelo prometni cesti.

O tem, da me je podžupan obvestil, sem pozabil obvestiti predsednika ZB Šentjernej, za kar se opravičam. Niti najmanj pa nisem pričakoval, da bosta predsednik in tajnik ZB stvari tako ostro obravnavala in zadevo dala v časopis.

Pripominjam; dokler sem bil predsednik ZB, zadev nisimo obravnavali po časopisih, temveč smo jih reševali doma. Prepričan sem, da se bomo na skupnem šestanku pogovorili, saj ne želim, da bi to rušilo dobre odnose med županom in ZB Šentjernej.

STANKO KUŠLJAN, Šentjernej

Bodo odpadki na dvorišču?

DL 44, 4. novembra

V Dolenjskem listu je bil minuli teden objavljen članek o zakonski pobudi poslanca Branka Kelemine in tovarišev po prepovedi gradnje novih NEK in skladiščenju radioaktivnih odpadkov. Čeprav je članek kratek, je izredno nerazumljiv in protisloven. Poznavajoč zakonsko retorto poslanca Kelemine, npr. zakon o renti v NEK, ki je tako slab, da ga krški župan Bogovič ne želi niti drugič dati na sejo občinskega sveta, se oglašam.

Prepoved o gradnji NEK do leta 2.000 je sprejela še SZDL na zani problematski konferenci o energiji. Ker SDS zaseda večino palače nekdanje SZDL, je kar prav, da doseže nadaljevanje veljavnosti te odločitve. Pisec trdi, da bi bilo prav, da po hitrem postopku dosežemo prepoved skladiščenja visokoradio-

aktivnih odpadkov (VRAO) ter nizko- in sredneradioaktivnih odpadkov, nato se izgubi v kraticah, ki dobesedno pomenijo isto. Kdo pa, mislite, bo skladiščil pri nas pride-lane radioaktivne odpadke ne glede na to, za katere gre (VRAO ali NSRAO)? Imamo sicer po črki zakona ustanovljeno Agencijo za RAO. Nas žal še ni osrečila z nasvetom, kam naj jih damo. Zdaj so pač ostali tam, kjer so nastali, torej v nuklearki.

Vse drugo so kabinetne študije, za katere so nekateri dobili lepe denarje, rešitve pa ni. Stara resnica je, da je v Krškem pol odpadkov, ki pripadajo republikli Hrvaški, saj je vse do nedavnega jemala pol električne energije iz NEK. Nasploh pa naših pogajalcev nikoli ni bilo toliko v hlačah, da bi dosegli prevzem teh odpadkov. Hrvatje se delajo nevedne, prevzemali so pol energije iz Krškega, za odpadke, to je nekaj sto ton izrabljenega goriva in ustrezno število sodov NSRAO, pa ne želijo nič prispevati, prav tako ne za civilizirano razgradnjo NEK. Nekaj bi kazalo v predvidenem zakonu reči o tem. Seveda je nevarnost, da bo zato, ker po novem Hrvaška ne prevzema elektrike iz Krškega, pozabila na to staro obveznost. Zato bi bilo prav, da bobu rečemo bob tudi v tem zakonskem predlogu! Iz izkušnje tudi vem, da poslanec Kelemina izredno nerad prenaša kritiko "svoje" lika in dela", zato predlagam kot človek, ki že dolgo spremlja vse okrog našega jedrskega prvenca, da stvari imenujemo s pravi imenom, namesto da kar z zidarsko žlico zmečemo skupaj neki zakonski predlog, ki ponovno ne bo dosegel namena.

ALFRED ŽELEZNIK

Odstranili zvezdo

Oskrunjen spomenik borcem

Občina Brežice ima v statutu med drugim zapisano, da vsako leto praznuje 28. oktober, svoj občinski praznik, v spomin na ustanovitev Brežiške čete v času, ko je nemški okupator množično izseljeval prebivalstvo iz Posavja in Obsotelja. Tudi letos je bil v občinskem programu praznovanja pohod Po poteh Brežiške čete 23. oktobra na Sromljah pri Brežicah. V času praznovanja je prišel zlikovec (ali jih je bilo več), do spomenika v gozdu Dobrava pri Brežicah in odstranil petokrako zvezdo, vklesano v dva metra visok in več ton težak masivni kamen. V kamen je vdolana marmornata plošča z vklesanimi imeni in priimki ter letnicami rojstva desetih prvih krških borcev, ki jih je nemški okupator usmrtil 30. julija 1941. Komu je spomenik v gozdu Dobrava v napoto? Za zlikovce poizveduje brežiška policija.

MARTIN KOLAR, predsednik Združenja borcev in udeležencev NOB OO Brežice

SVEČE ZA MARTINA

NOVO MESTO - Novomeški mladinski časopis Park, Društvo novomeških študentov in Dijaška sekcija Dijas bodo to soboto izvedli akcijo "Sveče za Martina", namenjeno večji odgovornosti in večji varnosti v prometu. "Akcija bo v soboto zvečer, ko bo večina ljubiteljev kapljice martinovale oziroma slavila praznik alkohola. Ta večer bomo pržili 1.000 sveč in jih postavili ob cestah in križiščih, še posebej ob gostilnah, ki stojijo ob cestah," napovedujejo organizatorji akcije, katere pobudnik in koordinator je Borut Peterlin. Sveče bodo postavili ob cestah na karteljskem klanecu, ob različnih križiščih in pri gimnaziji v Novem mestu.

Pokol koz zakrivali volkovi

LOŠKI POTOK - Na kratko smo že poročali o pokolu koz, last Antona Gregoriča iz Šegove vasi, ki ima tako rekoč v vasi odbor, v katerem ima poleg črede 14 koz še osem jelenov, ki pa so nekoliko bolj zagrajeni, kot je bil trop koz. Ker je bila živalim pregriznjena le vratna žila in ker podobnega primera ne pomni nihče, je prevladalo mnenje, da je v odbor zašel res. Odkar pa si je živali in mesto pokola ogledal lovski inšpektor, je mnenje drugačno. Po sledih zob in sledeh, ki jih je napadalec pustil v močvirnatem zemljišču, sledi pa so vodile skozi vas, je očito, da je to storil volčji trop. Poznavalci pravijo, da je volku-lja pripeljala mladiče na poskusni lov. Torej na nekakšno učno uro za mladi zarod. Tri živali so pokončali skoraj na enem mestu, četrti, te niso našli, pa so najbrž odvele za zaključno pojedino.

Da je v okolici Loškega Potoka več volčjih družin, je že dolgo znano. Nekoč so bili lovci za odstreljenega volka nagrajeni, danes pa je volk zaščiten in stalez zveri najbrž prevelik. Ker mu v gozdovih primanjkuje hrane, to je v glavnem srnjad, ki pa je v potokskem lovišču skoraj ni več, volkovi iščejo hrano v bližini vasi. V tem primeru so jim najbrž zadisali jeleni, ker pa niso mogli do njih, so se zadovoljili s kozami. Vsekakor je ta pomor prvi v nekaj desetletjih in je nekako zasenčil vsakodnevne medvedje vragolije. Gregorič je v oboru nastavljen primer-past z namenom, da ujame mladiča, kajti trop se bo zanesljivo še vrnil. Če se bo volk ujel, nameravajo živali namestiti ovratnico, v kateri je radijski oddajnik za sledenje.

A. K.

Ustavno sodišče dalo prav kmetom

Asfaltna baza na njivi

PLANINSKA VAS, ŠENTJUR, LJUBLJANA - Kot smo že pisali v Dolenjskem listu, je zasebni podjetnik Mirko Kovač sredi omenjene kmetijske vasi zgradil iz Vzhodne Nemčije uvoženo asfaltno bazo. Šlo je za črno gradnjo, poleg njegove očitno tudi na črno zgrajene cementnarske delavnice. Zlasti so se čutili ogrožene na bližnji kmetiji Perčičevih. Od mlečne zbiralnice in sodobnega hleva za krave molznice je baza oddaljena manj kot 30 metrov.

Lani je občinski svet v precej čudnih okoliščinah s tajnim glasovanjem sprejel odlok, ki bi lahko pomenil legalizacijo te črne gradnje. Letos julija so kmetje dosegli, da je Ustavno sodišče sporni odlok zadržalo, te dni pa ga je dokončno zavrnilo. Menilo je, da je šentjurski občinski odlok v nasprotju s srednje-ročnim in dolgoročnim planom omenjene občine. Še več, občina ni niti začela postopkov za spremembo obbeh družbenih planov, zato je šentjurski odlok, ki ureja gradnjo asfaltne baze na kmetijskem zemljišču tudi nezakonit.

Inšpekcija je Kovačevi asfaltni bazi minulo poletje odklopilo električno energijo. Minulo poletje je Kovač v kraju pripravil pravi miting v podporo svojemu početju. Na govorniškem odru je nastopil tudi šentjurski župan in poslanec Jurij Malovrh. Seveda v podporo temu posegu in z javno grajo novinarjem, ki so pisali proti tej samovolji. Eden od natakarev, zaposlen pri Kovačevi ženi, je novinarja Dela Branceta Piana odkrito pozival, naj stopi pred množico, če ga je kaj v hlačah. Odločitev sodišča ugodno odmeva zlasti med kmeti, ki so se že čutili ogrožene v svoji osnovni dejavnosti.

• Podjetnik Mirko Kovač je kot vpliven član SDS tudi član občinske komisije za varstvo okolja.

Kovač je dotlej zaposloval na bazi večinoma upokojene in samozaposlene. Tako iz silnih novih zaposlitev ni bilo nič. Ustavno sodišče je uveljavilo zakonitost.

A. ŽELEZNIK

• Kličite ženo tako ali drugače, nikoli pa ne mama. (Francoski nasvet)

Dolenjska in Evropa brez avtoceste?

Različni pogledi države in lokalne skupnosti na traso avtoceste - Država vsiljuje svoje

Na Dolenjskem sta glede poteka bodoče avtoceste še dva večja problema, namreč odseka avtoceste pri Trebnjem in Novem mestu. Pri nji-ju imata lokalni skupnosti in država še vedno povsem različne poglede glede rešitve.

Oba odseka sta del evropskega prometnega koridorja in sta zato v širšem interesu, interesu Evrope, da sta zgrajena primerno in hitro, pa tudi Slovenija se je k temu zavezala na več načinov, tudi s podpisom evropskega transportnega spora-

Martinovanje novinarjev na Zavodah

GLOBOČICE - Potem ko je aktiv upokojenih novinarjev pri društvu slovenskih novinarjev letos za svoje člane že priredil izlet na Safari pri Dunaju ter obisk Benečije in goriškega Krasa, je 27. njegovih članov v soboto, 6. novembra, pripravilo prijetno martinovanje pri Jeleničevih v vinogradu Zavode nad Kostanjevico. Dopoldne so bili najprej v jedrski elektrarni v Krškem, kjer so jim razložili stanje v JE in priprave na zamenjavo uparjalnikov, ogledali pa so si tudi delo v elektrarni. V kostanjeviškem gradu so nato obiskali galerijske zbirke in prenovljeno postavitev Jakčevih umetnin, v vinski kleti gradu pa jim je gostoljubno vodstvo galerije postreglo z zakusko in z mladim vinom. V samostanski cerkvi je udeleženska izleta Breda Senčar sredi kiparske razstave Mirsada Begića zapela Ave Marijo in prijetno presenetila veselo družbo. Na domačiji Jeleničevih v Globočicah so spoznali, kako uspešno se razvija kmečki turizem v tem delu Dolenjske. Postregli so jim z izvrnimi domačimi dobrotami, vinograd jim je ponudil nekaj sladkega grozdja, v veliki vinski kleti pa jih je mladi gospodar Marjan Jelenič seznanil z delom in načrti kmetije. Zjaj imajo 18.000 trt, pokušnja cvička, mošta in arhivskega belega vina pa je goste prepričala, da Jeleničevi v Zavodah odlično obvladajo sodobno vinogradništvo s turizmom vred. Z Martinovimi dobrotami so ob spremljavi harmonike upokojeni novinarji potegnili izlet v noč in se zadovoljni vrnili v Ljubljano.

T. GOŠNIK

NAPADI NA TITA NISO REŠITEV

Komisija za zaščito imena in lika Josipa Broza Tita ugotavlja, da se v medijih pojavlja vse več člankov, v katerih se ironizira in napada tovariš Tito in njegov model socializma.

Napadi nanj pa niso izhod iz krize, ampak je izhod v ukinitvi mafije, prepovedi divjega lastninenja in legaliziranega ropa, kontrola paravojaških skupin, ukinitvi mamil, prenehanju poniževanja ljudi ter novemu modelu politične pozicije in opozicije, ki je nasproten sedanjemu pozicijskemu modelu. Elitna država z velikekmečko logiko, primitivizmom in analfabetizmom ne more prosperirati. Rešitev iz krize je le v odpravi gornjih anomalij in v prizadevanju za družbeno oz. socialno državo. Rušenje komunistične morale in ateizma, humanekologije, izgradnje in nadgradnje socializma pa peljejo v svet nesmiselnega nasilja in kriminala.

Komisija budno spremlja dogajanja v medijskem prostoru in opozarja, da ne bo dovolila napadov na tovariša Tita, voditelja in graditelja svobode, časti, socializma ter delovnih in socialnih kolektivnih pravic za delavce, matere, otroke. Josip Broz Tito je bil sin slovenske matere in je ogromno naredil za delavce in njihovo avantgardo komuniste ter za Slovenijo kot celoto in o njem lahko govorimo s spoštovanjem in visokim priznanjem.

KOMUNISTIČNA PARTIJA SLOVENIJE
PB CK
Komisija za zaščito imena in lika Josipa Broza Tita
p.p. 63, 4248 Lesce,
generalni sekretar KPS in predsednik Internacionalne komisije za človeške pravice in Komisije za človeške pravice RS
dr. MAREK LENARDIČ,
diplom. D.A., dipl. pol., humanekološki znanstvenik

NEPRAVILNO PREHITEVANJE

MOKRO POLJE - 24-letna D. L. iz Orhovice je 8. novembra z osebnim avtom pri vasi Mokro Polje začela prehitovati osebni avto, ko je iz nasprotne smeri pripeljal tovornjak. Prišlo je do trčenja. Voznica, ki je bila v avtu vkleščena, se je hudo telesno poškodovala in se zdravi v novomeški bolnišnici.

zuma. No, medtem ko interes lokalne skupnosti v Trebnjem, ki zahteva t.i. pobočno varianto, odločno varuje župan Pungartnik, pa je v

Novem mestu oblast bolj popustljiva in naivna.

Novomeški mestni svet je sicer že v prejšnjem sklicu zahteval t.i. varianto KA3 (potek avtoceste s predorom in viaduktom), ki je v vseh pogledih, razen investicijskem je pač nekaj dražja, najkvalitetnejša - tako je ocenila neodvisna strokovna skupina, ki je izdelala primerjalno študijo različnih variant. S tem je seveda mnogo primernejša tudi od variante R700 (potek z globokim usekom v brezovški gozd oziroma karteljski hrib), ki jo zahteva država in ki jo je, čeravno gre bolj za simbolično gesto, potrdil že tudi odbor za okolje in infrastrukturo državnega zbora.

Država pravi, da se, če bi občini vztrajali pri svojem (očitno država ne uvidi, da tudi ona trdno in neomajno vztraja pri svojem), pač lahko poslovimo od avtoceste kar še za nekaj let. Grožnje so očitno učinkovale pri Novomeščanih, ne pa tudi pri Trebanjcih. Politični vrh Novega mesta meni, nima pa za sprejemanje odločitev v tej smeri nobene legitimite, da bo na račun odstopa od variante KA3 lahko dobil še drug priključek na avtocesto pri Novem mestu in morda prej dobil avtocesto. Ne prvo ne drugo seveda ne drži. Drugi priključek na avtocesto bi bil sicer tehnično težje oziroma drugače izvedljiv pri varianti KA3, izvedljiv pa bi bil vseeno, le da nekoliko severneje, kar pa bi lahko pomenilo združitev severnega novomeškega in mirnopedškega priključka v enega. Še en priključek mesta na avtocesto seveda nima prav nobene nujne zveze z reševanjem problematike trase pri Karteljevem. O tem, da bomo kaj prej dobili avtocesto zaradi teh kupčij, pa je sploh neresno govoriti. Smo zadnji na seznamu izgradnje avtocestnih odsekov, predvidenih z nacionalnim avtocestnim programom iz leta 1996, in tako bo tudi ostalo.

Če so šli doslej po vodi vsi finančni plani glede izgradnje slovenskih avtocest, bodo očitno šli sedaj še termiski. Kaj hočemo, na Dolenjskem se je pri Višnji Gori ustavilo že v osemdesetih, in če misli država trmasto vztrajati pri svojem, se bo pač gradnja avtoceste ustavila tu še na začetku enaindvajsetega stoletja. Upajmo torej, da bosta župana Pungartnik in Starc v dobrobit svojih lokalnih skupnosti, ki jih vodita, vztrajala pri svojem. Vztrajati pa morata ne kar tako, zaradi principa, temveč zato, ker sta varianti, za katerima stojita, najkvalitetnejši in najprimernejši v vseh pogledih.

TOMAŽ LEVIČAR

Pameten župan ve, da je to brez zveze, kajti za občinski praznik je treba pokazati ljudstvu uspehe, teh pa je vedno manj, kajti kjer je preveč pameti na kupu, se le-ta skisa. Pa smo na začetku zgodbe, ko bi bilo tudi za zdajšnje župane pametneje, če bi se obdali z ne preveč pametnimi ljudmi.

TONI GAŠPERIČ

MINISTER PODUČIL ŽUŽEMBERČANE - Konec minulega tedna se je v Žužemberku mudil minister za evropske zadeve Igor Bavčar, ki ga je župan Franc Skufca seznanil s prizadevanji Suhokranjcev, da bi se izkopali iz nerazvitosti. Ministra je opozoril na brezposelnost, slabo vodooskrb in neurejeno kanalizacijsko omrežje, stanje cestnega omrežja pa je gost spoznal že med potjo iz Ljubljane. Minister je Žužemberčane opozoril, da lahko za državno pomoč kandidirajo le, če se na razpise prijavijo z izdelanimi projekti in pravočasno, česar pa zaradi prepozno sprejetega občinskega proračuna ne morejo storiti. (Foto: S. Mirtič)

NOVOMEŠČANI V SARAJEVU - Minuli konec tedna je Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto (DRPD) po slabem letu in pol vrnilo obisk članom Slovenskega kulturnega društva Ivana Cankarja iz Sarajeva. Vezi med društvoma so tokrat utrjevali člani okteta Adoramusa, družine, ki so lani gostile bosanske obiskovalce, in še 16 prostovoljcev novomeškega društva z Branko Bukovec na čelu. Tridnevno srečanje so zaključili s koncertom Adoramusa ter z družabnim večerom, na katerem sta novomeški podžupan Marjan Somrak in predsednik društva Uroš Dular gostiteljem izročila simbolično darilo. Večera se je udeležil tudi slovenski veleposlanik v Bosni in Hercegovini Drago Marošič s sodelavci. (Tina Cigler)

Občina ne priznava, kar prizna država

Ekipa kočevskih ribičev je na državnem prvenstvu v muharjenju osvojila bronasto kolajno - Na državnem nivoju so športniki, na občinskem bi morali ustanoviti klub

KOČEVJE - Na leto prvič organiziranem državnem prvenstvu v muharjenju za ekipe in posameznike je v seštevku točk vseh šestih tekem, ki so potekale od aprila do septembra, ekipa kočevskih ribičev osvojila 3. mesto. Odlično pa se je odrezal tudi član ekipe Andrej Hrovatin med posamezniki. Osvojitev 12. mesta med skupno 80 tekmovalci mu je prinesla mesto 1. rezerve v 5-članski državni reprezentanci, ki se bo prihodnje leto udeležila svetovnega prvenstva v muharjenju v Avstraliji.

Po približno 10 letih, odkar po Sloveniji že potekajo tekmovanja v muharjenju, so letos prvič organizirali državno prvenstvo pod okriljem Ribiške zveze Slovenije. "Uradnih tekmovanj ne more biti, če tekmovalci niso registrirani pri Športni zvezi Slovenije, zato je Ribiška zveza letos vse ribiče, ki so tekmovali, registrirala pri Športni zvezi, tako da

imamo uradno status športnikov," pravi Franc Mestek, ki je skupaj z bratom Igorjem in Andrejem Hrovatinom v konkurenci 20 ekip iz vse Slovenije osvojil bronasto kolajno na letošnjem prvem uradnem državnem prvenstvu v muharjenju. Vendar pa vse to, kot pravi, na občinskem nivoju ne pomeni ničesar.

"Če bi hoteli dobiti kakršnoli pomoč občinske športne zveze, bi se Ribiška družina Kočevje morala registrirati kot športni klub, kar pa je za nas nesprejemljivo," pojasnjuje Mestek dejstvo, da jim na občinskem nivoju ne priznavajo, kar jim priznava na državnem. Za člani- tev v Športno zvezo Kočevje bi namreč morali plačati tisoč mark, kar je 20 tisoč tolarjev več, kot je Ribiška družina Kočevje plačala za udeležbo vseh treh tekmovalcev na letošnjem državnem prvenstvu. "Pristopnina je za nas zelo visoka, vendar pa ne nepremagljiva ovira,"

pravi in dodaja, da je največja težava, ker jim tudi včlanitev v Športno zvezo ne zagotavlja, da bodo deležni njene pomoči.

M. L.-S.

V PRELEPO BELO KRAJINO

MORAVČE - V zgodnjem jesenskem jutru so se 16. oktobra gasilci - veterani iz Moravč z avtobusom odpravili na izlet v Belo krajino. V mesecu požarne varnosti sta brezplačen izlet omogočila Občinska gasilska zveza in Občina Moravče. Vodič Marijan Pavliha je po poti razlagal zanimivosti ter zgodovino krajev. V muzeju gasilstva v Metliki jih je pričakala ga. Ivica. Tudi ogled Treh far s Tonetom Brodaričem je bil zanimiv. Ogledali so si še izvir Krupe, se vmes ustavili na izdatnem kosilu ter se ob poti domov ustavili še v žužembski župnijski cerkvi. Prijazno jih je sprejel župnik, domačin iz Moravč. Izlet je uspel in marsikateri izletnik je sklenil, da bo deželico onkraj Gorjancev še obiskal. Vsem, ki so kakorkoli prispevali k prijetnemu in uspešnemu izletu, najlepša hvala!

PAVLE BARLIČ
Moravče

ZASEGLI OROŽJE IN GUMIJEVKO

OBREŽJE, RIGONCE - Pri italijanskem državljanu so policisti na MMP Obrežje 5. novembra pri pregledu avta pod zadnjim sedežem odkrili 1.486 lovskih nabojev cal. 12mm in lovsko puško. Naslednji dan pa so na MP Rigonce policisti pri hrvaškem državljanu v vozilu našli policijsko gumijevko in jo tudi zasegli.

BRONASTI V MUHARIJENJU - Franc Mestek, Andrej Hrovatin in Igor Mestek (od leve proti desni) na tekmovalnem nivoju niso ničesar prepuščali sreči. Če bi tvegali in v ocenitev ne bi dajali prvih ulovljenih merskih rib, bi se z enako verjetnostjo lahko potegovali za 1. mesto, kot za precej slabše, kot so ga dosegli. (M. L.-S.)

NOTRANJSKI RADIO SPRAŠUJE IN NAGRAJUJE

LOGATEC - Notranjski radio ta teden zastavlja dvojno nagradno vprašanje: Kaj je to "štacuna"? (Nagrada: pet izdelkov Stop 300 tolarjev Shop.); Kaj je to "cajteng"? (Nagrada: šestmesečna naročnina Časopisa 99.) Odgovore je treba do sobote, 13. novembra, poslati na naslov: NTR Logatec, p.p. 99, Logatec, za oddajo "99 minut za občasne, 81 minut za grde, umazane, zle". Nagradjena z dne 24. oktobra sta: Primož Strle iz Ljubljane in Gašper Triler iz Škofje Loke.

Suhokranjski drobiž

ODBOR - Pred dnevi se je končalo sedmo letošnje lokalno samoupravno občinsko zasedanje. Seja odbora je bila burna, kljub posameznim treznim glasovom pa je na dan izbruhnila brezplodna polemika, med katero niso manjkale tudi žaljivke. Delo odbora bo v prihodnje vodil Janko Skube (SLS), podpredsednik pa je Darko Pucelj (neodvisni).

MARTINOVANJE - Konec tedna bo veselo po številnih suhokranjskih vinskih gorah pa tudi po krmah. Obeta se veliko petja, glasbe, plesa in vsega, kar sodi h krstu mošta. Suhokranjski vinogradniki in Društvo vinogradnikov Suhe krajine so vse bolj, organizirali so že vrsto ocenjevanj vse bolj kvalitetnih vin, pred dnevi pa so ocenjevali tudi mošt. Mogoče bi v bodoče pripravili tudi krst novega vina.

SAŠO - Vedno dobre volje in s harmoniko popestri marsikateri izlet, prireditev ali srečanje. Sašo Kovač iz

Žužemberka se je pred kratkim predstavila tudi na srečanju krvodajalcev v Žužemberku (na sliki).

S. M.

Praznik učenja, turizma in hrane

V Kostelu organizirali posvet o trženju slovenskega turizma

Letošnji Teden vseživljenjskega učenja (TVU) je konec oktobra v polni meri zaživel v OŠ Fara. Za Evropski dan občine Kostel sta TSD Kostel in VITRA Cerknica organizirala posvetovanje na temo Trženje slovenskega turizma v EU. Udeleženci so potrdili, da je pravi recept uspešnega turističnega produkta povezava okoljskih, kulturnih in zgodovinskih znamenitosti z dobro domačo hrano.

Za delo v turizmu se moramo izobraževati ves čas, kar je potrdil tudi letošnji TVU. To je potrebno za sledenje turističnih trendov, pripravo atraktivnih in razpoznavnih produktov, usposabljanje izvajalcev, kontaktiranje z agencijami in mediji. TSD Kostel je v tem smislu na vrhu uspešnosti slovenskih društev. Prioritetni nalogi društva sta gotovo vključevanje mladih in intenzivnejše privabljanje tranzitnih gostov. Nataša Pobega z ministrstva za malo gospodarstvo in turizem je poudarila, da je naravno okolje osnova turizma, ki pa ga je potrebno nadgraditi in ustvariti razpoznavnost. Cilj turizma mora biti zaslužek, če s turisti ne zaslužimo več kot stane obremenjevanje okolja, je delo brezplodno. Turistične programe in aktivnosti vedno delamo za znane ciljne skupine. Manj uspešno je splošno predstavljanje kraja ali občine, kar je žal še vedno prevladujoč pristop turistične promocije.

Klara Hauko iz Centra za promocijo turizma je sistematično nanizala poslanstvo Centra, razvijanje aktivnosti in možnosti strokovne podpore tudi za posamezne predele, kot je Kostel. Izpostavila je predvsem nujno po povezovanju turističnih ponudnikov.

Od velike množice vabljenih jih je na posvet prišlo 55, največ domačinov. V imenu hrvaških predstavnikov iz občin Ravna gora in Čabar je prisotne pozdravil načelnik Delnic Milivoj Tomac. Obmejno sodelovanje obeh bregov Kolpe in Čabranke je za domačine življenjskega pomena, zato ga je potrebno nenehno nadgrajevati.

Ob predstavitvi opravljenega dela in novih ciljev TSD Kostel je dr. Stanko Nikolič zagotovil, da namestila TSD še naprej igrajo vodilno vlogo generatorja turističnega razvoja obkolske doline. Konkretno delo društva rojeva sadove, kar je na

zaključku predstavil Peter Svetik. V zanimivo knjižico "Kako so se obnašali Koštelci" je poleg receptov zapisal še nekatere običaje in šale, povezane s hrano. Predstavitev izbranih kostelskih jedi in pijač so pripravile članice TSD Kostel

B. ŽNIDARŠIČ

Takšna uprava daleč od Evrope

Nerazumljiv način zbiranja podatkov za odmero nadomestila - Grožnja s kaznijo

Bilo nas je 41 čakajočih v prvem nadstropju steklene občinske stavbe v Novem mestu na hodniku pred sobo št. 40. Ti ljudje smo 3. novembra med 9. uro in 11.30 preživljali v danes skoro nerazumljivi enotnosti mišljenj. Neznanci so med seboj prijazno govorili, znanci so se vedli kot prijatelji, domala vsak pa je kaj povedal. Vsakdo bi bil rad duhovit

6. KONGRES NA DUNAJU

DUNAJ - Od 6. do 8. oktobra je Evropsko združenje direktorjev domov za starejše (E.D.E.) organiziralo svoj kongres na Dunaju. Udeležilo se ga je 620 direktorjev iz vse Evrope ter Avstralije in Južnoafriške republike. Kongresa se je udeležila tudi slovenska 28-članska delegacija. Glavna tema je bila Dom kot center socialne mreže. Ta tema jasno odraža bistvo strateškega razvojnega programa, ki ga v okviru Skupnosti socialnih zavodov Slovenije pripravljajo na področju skrbi za starejše. Program bo 30. novembra predstavljen v Cankarjevem domu. Udeleženci kongresa, med katerimi so bili tudi direktorji domov za starejše iz Bele krajine, Dolenjske in Posavja, so bili zadovoljni s kvaliteto predavanj in z organizacijo kongresa ter predstavitvijo naše države. Sodelovanje slovenskega združenja z E.D.E. je izjemno pomembno za razvoj skrbi za starejše v Sloveniji zaradi izmenjave izkušenj.

ZAKLJUČNI IZLET V GORE

NOVO MESTO - Upokoenci, člani PD Novo mesto, so 23. oktobra opravili deveti, zadnji načrtovani letošnji pohod v gore. Popeljali so se na Sveto goro (Skalnico), kjer so si ogledali cerkev in Marijanski muzej, se povzpeli na 812 m visoko Korado ter si na Dobrovem ogledali sodobno vinsko klet, kjer so poskusili prideleke. Na turistični kmetiji pri Štakitjevih v Snežatnem so ob dobrem kosilu in zvokih svojega tria Presenečenje veselo zaplesali in tako zaključili letošnje potovanje po gorah.

MODNI KOTIČEK

Dragocenosti iz morja

Dragocena zrna iz bisernih školjk, poznana kot biseri, je v Evropo prvič pripeljala priznana modna ustvarjalka Coco Chanel. Takoj zatem, leta 1921, so v Stuttgartu postavili še danes svetovno znano hišo biserov SCHOEFFEL. Njeni izdelki so se pred petimi leti znašli tudi na slovenskem trgu nedavno so v Ljubljani pripravili najnovejšo razstavo biserne nakita, ki potuje od Moskve do Las Vegasa.

Biseri prihajajo iz različnih nahajališč po svetu - od Kitajske in Indonezije do Tahitija. "Gojeni biseri našega časa so osupljivi in zapeljivi kot nikdar doslej, saj so rezultat sozvočja narave in človekove inovativnosti," je predstavnica nemške biserne hiše opisala ta redka zrna, ki nastajajo v najbolj osamljenih obalnih pasovih. "Zato je njihova vzgoja naporna in draga." In tudi njihova prodajna cena, bi lahko dodali, saj si jih lahko privoščijo le premožnejši, predvsem prvovrstne, ki jih strokovnjaki izberejo izmed tisočih vzgojenih. Nekaj jih je torej zelo dragocenih, ostali pa se prodajajo kot drugovrstni in so zato cenejši. Sicer pa se na trgu znajde tudi veliko ponaredkov, ki pa jih lahko prepoznajo le do bri poznavalci.

Biseri so običajno okroglih oziroma ovalnih oblik, barve pa od bele preko srebrno modre do nenavadnega zlatega tona. Najbolj dragoceni pa so temni biseri z zelenim, vijoličnim ali modrikastim leskom. Bisera jesenskega večera sta bila tako imenovana "Buda" in "Eva" iz južnomorske farne bisero v severni Avstraliji, ki sta nastajala v bisernih ostrigah s srebrnimi ustnicami kar tri leta. Zato je na primer "Eva" danes vredna 170 tisoč nemških mark.

JERCA LEGAN

TREBANJCI OBISKALI REVOZ - V petek, 5. novembra, je novomeško tovarno Revoz obiskala delegacija občinske uprave Trebnje na čelu z županom Cirilom Pungartnikom. V tovarni sta jo sprejela direktor tovarne Jean Marc Calloud in direktor službe za stike z javnostjo Anton Repovž, ki sta jima predstavila tovarno ter nekatere pomembne kazalce, ki potrjujejo izredno uspešno delovanje tovarne. Po predstavitvi so si skupaj ogledali proizvodne prostore, nad katerimi so bili izredno navdušeni. Za občino Trebnje je novomeški Revoz pomembno podjetje, saj kar 8% zaposlenih v podjetju prihaja iz te občine.

"HOTEMEŽ 99" KOT NASILEN PREHOD REKE SAVE - Okrog 250 vojakov Slovenske vojske je pretekli petek sodelovalo na zaključni vaji v okviru rednega usposabljanja na sluzenju vojaškega roka, ki je potekalo ob Savi na območju radeške in sevnške občine. Major Ivan Zore je pred opazovalci iz obeh občin in drugih vojaških enot s Hotemeža vodil vajo, med katero je okrepjena pehotna enota iz Celja s čolni nasilno prečkala Savo in jo zaključila na levem bregu reke, med železniško progo Židani Most-Sevnica. Prehod preko Save je omogočila inženirska enota majorja Aleksandra Murka iz Novega mesta, ki poleg mornariškega odreda edina v Sloveniji razpolaga s takšnimi plovili.

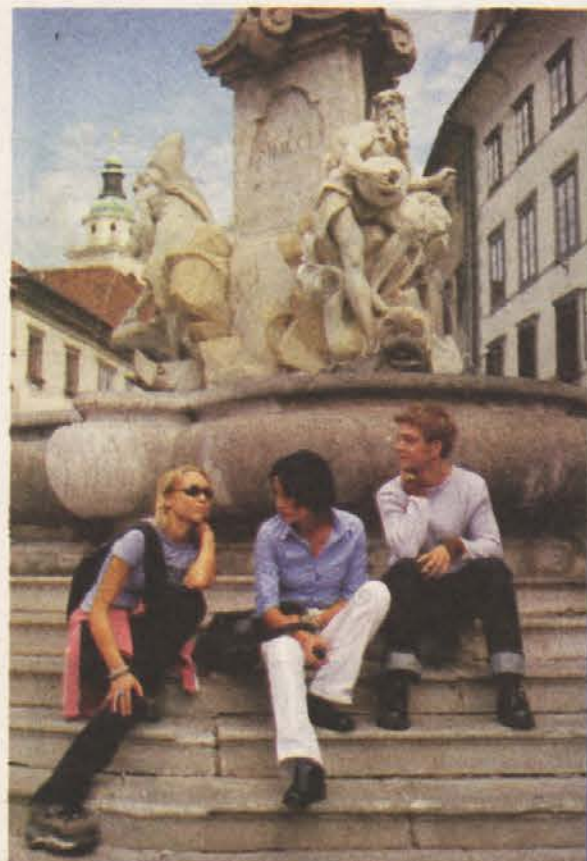
LYONSKA KUHINJA NA VRHU PRI BOŠTANJU - V gostišču Dolinšek na vrhu pri Boštanju bodo še do 21. novembra na voljo gurmanom jesenski kulinarčni utrinki iz Lyona. Izbor jedi in menije je pripravil kuharski mojster Jože Oseli, ki je uspešno končal solo. E.A.C.H. v zibelki francoske gastronomije - Lyonu. Njegov učitelj je bil in postal prijatelj tudi sloviti Paul Bocuse. Oseli je pretekli četrtek za povabljenе goste, med katerimi so bili tudi predstavniki francoske ambasade v Ljubljani, med njimi namestnica veleposlanika Pascala Trimbach in gospodarski svetovalec Xaiver Delamare (na posnetku z Oselijem med ogledom jedi), pripravil jedi, po katerih so si oblizovali prste. (Foto: P. Perc)

OBLAČILA IZ DOMAČEGA PLATNA - Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani je bil od 19. do 24. oktobra sejem Narava-zdravje, na katerem so se v okviru eko bazarja predstavile slovenske eko in druge osnovne in srednje šole. Metliška Tekstilna šola je na razstavnem prostoru prikazala oblačila iz domačega belokranjskega lanenega nebeljenega platna. Izdelki so pri obiskovalcih naleteli na veliko zanimanje, projekt pa so dobro ocenili tudi z ministrstva za šolstvo in šport, ustanove eko šol in zdravih šol Slovenije. (Foto: N. Dragovan-Makovec)

ŠTEVILNA PASJA DRUŽINA - Obisk Novakovih v Jablanu pri Mirni Peči je zadnje čase zelo zanimiv. Že na dvorišču te sprejme cel kup majhnih in simpatičnih kužkov, ki jih pridno čuva mama Dina, mešanica škotskega ovčarja. Pri hiši jo imajo tri leta in lani je skotila prve mladičke - kar dvanajst, letos pa ravno toliko. Eden je kmalu poginil, dva so že oddali, ravno tako pa bi radi čimprej storili tudi z ostalimi, saj so že dovolj veliki, hrana zanje pa tudi veliko stane. "Sicer niso izbirčni, zdravi so in jedo vse, kar jim damo, toda veseli bomo, če si jih kdo želi. Dobi jih lahko pri nas," pravijo Novakovi. (Foto: L. Murn)

- **Halo!**
- **Halo je SI.MOBILov predplačilni sistem GSM.**
- **Halo je enostaven.** Kupiš paket **Halo** in že telefoniraš. Brez pogodbe.
- **Halo je svoboden.** Sam si izbereš telefon.
- **Halo je preprost.** Brez računov, brez obveznosti.
- **Halo je dostopen.** Ena minuta pogovora že od **24 tolarjev** naprej.

Halo? Enostavno zabavno!

- **Halo ima klub.** Člani kluba **Halo** imajo za **2.000 tolarjev** pogovorov več.
- **Halo ima vse.** **040.sporočilo (SMS)** in **CLIP** (prikaz številke klicatelja).
- **Halo ima več.** Tudi **040.odzivnik**.
- **Halo je prijazen.** Za dodatne informacije pokličeš **080 40 40**.
- **Halo je povsod.** Tudi na spletu. Obišči **halo.simobil.si**.

Cena paketa **Halo** je **4.900 tolarjev***. V ceni je že vključenih za **1.000 tolarjev** pogovorov. Članom kluba **Halo** bomo podarili še za **2.000 tolarjev** pogovorov.
* Cena vključuje DDV.

Halo
GSM: 040

DOLENJSKI LIST TALI IZJELJOD

PRODAJNA AKCIJA

SUPER UGODNE CENE
POŠKODOVANIH IZDELKOV,
SEJEMSKIH EKSPONATOV,
OPUŠČENEGA PROGRAMA
OKEN, NOTRANJIH IN VHODNIH VRAT

enkratna
priložnost

KJE ? v JELOVICI, predstavništvo METLIKA
KDAJ ? v torek, 16. novembra od 8.00 do 16.30

JELOVICA

predstavništvo Metlika
Cesta XV. brigade 9
tel., fax.: (068) 58 - 716

MESTNA OBČINA NOVO MESTO Občinski svet Komisija za priznanja in nagrade

Na podlagi 2., 4. in 8. člena Odloka o priznanjih in nagradah Mestne občine Novo mesto (Uradni list RS, št. 8/96) Komisija za priznanja in nagrade objavlja

RAZPIS NAGRAD IN PRIZNANJ MESTNE OBČINE NOVO MESTO ZA LETO 1999

I.
Mestna občina Novo mesto zbira predloge za naslednje nagrade in priznanja:

1. Naziv častni občan Mestne občine Novo mesto
2. Nagrada Mestne občine Novo mesto
3. Trdinova nagrada
4. Plaketa mesta Novo mesto

1. Naziv častnega občana Mestne občine Novo mesto se podeljuje posameznikom, ki dosežejo zelo pomembne trajne življenjske uspehe, ustvarjalnost in inovativnost na gospodarskem, znanstvenem, umetniškem, kulturnem, športnem, vzgojno-izobraževalnem ali humanitarnem področju ter s tem predstavljajo občino doma in v svetu in ki pomenijo izjemen prispevek k razvoju občine in dela ter življenja v njej.

2. Nagrada Mestne občine Novo mesto se podeljuje občanom Mestne občine Novo mesto, ki dosežejo pomembnejše trajne uspehe na gospodarskem, kulturnem, športnem, vzgojno-izobraževalnem in humanitarnem področju.

3. Trdinova nagrada se podeljuje občanom Mestne občine Novo mesto, ki dosežejo pomembnejše trajne uspehe na kulturnem, prosvetnem, literarnem in znanstvenem področju.

4. Plaketa mesta Novo mesto se podeljuje zaslužnim posameznikom, podjetjem, zavodom ter organizacijam in društvom, ki dosežejo izredne uspehe na področjih, kjer delujejo in s tem bistveno pripomorejo k ugledu občine.

II.
Predloge za podelitev priznanj in nagrad Mestne občine Novo mesto lahko podajo fizične osebe, podjetja, zavodi, krajevne skupnosti, društva in delovna telesa občinskega sveta.

III.
Predloge s podatki in obrazložitvijo predlagatelji posredujejo na naslov: Mestna občina Novo mesto, Komisija za priznanja in nagrade, 8000 Novo mesto, Seldlova cesta 1, z oznako "ZA RAZPIS NAGRAD IN PRIZNANJ MESTNE OBČINE NOVO MESTO", najkasneje do 11. decembra 1999.

IV.
Predloge za podelitev priznanj in nagrad bo obravnavala Komisija za priznanja in nagrade Občinskega sveta Mestne občine Novo mesto.

O dodelitvi priznanj in nagrad Mestne občine Novo mesto bo odločal Občinski svet Mestne občine Novo mesto.

Javno podjetje TERMoeLEKTRARNA BRESTANICA, d.o.o.
Cesta prvih borcev 18, 8280 Brestanica

objavlja JAVNO DRAŽBO za prodajo

dvosobnega stanovanja št. 1 v pritličju na Elektrarniški cesti 15 v Brestanici v skupni izmeri 66,06 m², parc. št. 209/1, ZKV 360, k.o. Stolovnik.

Izključna cena je: 2.550.099,22 SIT

Ogled stanovanja je možen v ponedeljek 15., v sredo, 24., in v ponedeljek, 29. novembra, od 11. do 13. ure, po predhodnem telefonskem dogovoru in najavi v recepciji Termoelektrarne Brestanica.

JAVNA DRAŽBA bo v torek, 30.11., ob 10. uri v prostorih j.p. Termoelektrarna Brestanica.

POGOJI ZA PRISTOP K JAVNI DRAŽBI:

1. Varščina: Drazitelji morajo najkasneje do začetka javne dražbe vplačati varščino v višini 10% izključne cene na blagajni TEB. Neuspeli drazitelji bodo dobili vrnjeno vplačano varščino po zaključku postopka javne dražbe, prav tako na blagajni TEB.

2. Plačilni pogoji: gotovina.

3. Pogodbo mora kupec skleniti najkasneje v 10 dneh po končani javni dražbi, celotno kupnino pa poravnati najkasneje v 15 dneh po sklenitvi pogodbe. Kupec postane lastnik stanovanja takoj, ko predloži dokazilo o plačilu kupnine.

4. Če kupec ne bo sklenil pogodbe v 10 dneh po končani javni dražbi in plačal kupnine v 15 dneh po sklenitvi pogodbe, se šteje, kot da je odstopil od dražbe oziroma nakupa, zato plačano varščino obdrži prodajalec.

5. Drazitelji, ki so fizične osebe, morajo pri vplačilu varščine in pred pričetkom dražbe predložiti originalno potrdilo o državljanstvu Republike Slovenije ali njegovo overjeno fotokopijo.

6. Drazitelji, ki bodo sodelovali na dražbi za pravno osebo, morajo predložiti pooblastilo in izpisek iz sodnega registra (star največ tri mesece), iz katerega je razvidno, da ima podjetje sedež v Republiki Sloveniji.

7. Davek na promet nepremičnin plača prodajalec v skladu z Zakonom o davku na promet nepremičnin, zemljiškoknjižni vpis in druge dajatve ter stroške v zvezi s prenosom nepremičnin pa plača kupec.

8. Prodaja bo potekala po načelu "VIDENO-KUPLJENO", kasnejše reklamacije glede stvarnih napak se ne upoštevajo.

9. Vse informacije o nepremičnini so na voljo na telefonski št.: 068/24-16-124, kjer se lahko dogovorite tudi za datum in čas ogleda.

JAVNO PODJETJE TERMoeLEKTRARNA BRESTANICA, d.o.o.

Paketi varne zime

- 1 pnevmatike
- 2 amortizerji
- 3 zavorne obloge
- 4 metlice brisalcev

-20%

za vgradni material

Seveda jo bomo zvozili!

Nevarnostim zime boste lažje kos, saj vas do 26. novembra v servisu Renault čakajo štirje paketi zimske opreme. Ob nakupu vam podarijo še ekskluzivno strgalo za led. V času akcije vam bodo še brezplačno pregledali motor, razsvetljavo, tekočine, akumulator, karoserijo ter grejte kabine in klimatske naprave. Poskrbite, da bo zima na vaši strani!

ZDRAVILIŠČE STRUNJAN

Posebna ponudba za Dolenjce!

Z brezplačnim avtobusnim prevozom v Zdravilišče Strunjan (od nedelje, 28. novembra, do nedelje, 5. decembra 1999)

Kaj vključuje program?

- brezplačen avtobusni prevoz
- 7 polnih penzionov v dvoposteljnih sobah v hotelu Svoboda
- brezplačen posvet pri zdravniku
- predavanje zdravnika o zdravstveni temi
- jutranja skupinska telovadba v bazenu
- kopanje v pokritem bazenu z ogrevano morskovo vodo
- turška, finska in infrardeča savna
- gala večerja
- dvakrat tedensko glasba za ples
- animacijski program v hotelu

Cena:

Hotel Svoboda (****) 50.873 SIT

- Cena že vključuje vse popuste, (nanjo ni več dodatnih popustov).
- Možnost plačila na tri obroke s čeki.
- Popusti za otroke.
- Turistična taksa in zavarovanje nista vključena v ceno.

Avtobus bo 28. novembra odpeljal z avtobusnih postaj ob naslednjih urah:

Brežice (9.00), Krško (9.15), Novo mesto (9.45), Trebnje (10.10), Ivančna Gorica (10.30), Grosuplje (10.45), Ljubljana (11.10), Vrhnika (11.30), Logatec (11.45), Postojna (12.00).

Informacije in rezervacije:

066/ 474 100, 474 547

KRKA ZDRAVILIŠČA

Dom je nekaterim dan,

za druge imamo rešitev.

[STANOVANJSKI VARČEVALNI RAČUN]

Že po treh ali petih letih varčevanja lahko najamete ugodno posojilo in si postavite ali obnovite hišo, prenovite ali kupite stanovanje, morda garažo, vikend ali pa si pridobite gradbeno zemljišče.

Vsi, ki vas naša ponudba zanima, nas pokličite ali nas obiščite v naši najbližji enoti. Z veseljem vam bomo predstavili naš ugoden način dolgoročnega varčevanja in kreditiranja. Informacije dobite tudi na spletni strani www.nkbm.si.

Za lasten dom, sanje več, tople, prijeten in udoben...

Ekspozitura Brežice
Cesta prvih borcev 6
telefon: 0600 61 978

Agencija Krško
Cesta krških žrtev 135.b
telefon: 0608 22 577

Nova KBM d.d.
Nova Kreditna banka Maribor

Meta Malus

LUNINE BUKVE 2000

LUNIN KOLEDAR

Lunine bukve 2000 z luninim koledarjem so letos bogatejše in obširnejše od lanske izdaje. Dodali smo še osem strani. Naj opozorimo še zlasti na vrtni koledar Slavka Zgonca, ki vas bo vsak mesec vodil po opravilih, ki so razdeljena na sobne rastline, okenske in balkonske rastline, okrasni vrt, zelenjavni vrt, sadovnjak in vinograd, svoj astrološki nasvet pa dodaja še Meta Malus. Poleg že ustaljenih rubrik luninega koledarja boste lahko prebrali še o zdravljenju s kamni in kaj vam prinaša kitajski horoskop.

Kot novost smo dodali tudi horoskop za vaše štiri-nožne ljubljence - pse.

Ker ste imeli lani precej pripomb na drago poštnino z odkupom, smo se letos odločili za navadno pošiljanje koledarja. Zato vam bomo po naročilu najprej poslali položnico z ustrežno ceno, kjer so poleg Luninih bukev zajeti tudi drugi stroški, kot so poštnina, položnica, DDV itn. Če se boste odločili postati redni naročnik, boste imeli 10 % popust in boste za Lunine bukve odšteli 875 SIT; če boste le enkratni kupec, vas bo izvod stal 972 SIT. Zato vas prosimo, da se pri naročilu opredelite za eno ali drugo možnost (tudi če boste naročilo sporočili na avtomatski odzivnik, ki dela 24 ur na dan).

Lunine bukve boste po plačilu položnice prejeli z navadno pošto na vaš naslov. Na ta način smo vam omogočili, da boste letošnje Lunine bukve kupili ceneje kot lani.

Hkrati vas obveščamo, da bo mogoče Lunine bukve kupiti tudi v knjigarnah, delovi prodajni mreži in na 300 prodajnih mestih Pošte po vsej Sloveniji, in sicer po 972 SIT.

Naročila sprejemamo do razprodaje na naslov: ČZD Kmečki glas, Železna cesta 14, 1000 Ljubljana ali 24 ur na dan po telefonu (061) 13 77 542. Če bo vključen avtomatski odzivnik, vas prosimo, da pustite točen naslov in tudi podatek, če želite postati redni naročnik.

NAROČILNICA

Podpisani (ime in priimek):

Naslov:

Pošta:

Želim postati redni naročnik Luninih bukev (označite s križcem) ☐

Datum:

Podpis:

Iz tovarniške oznake W202 je zrasel resen član družine Mercedes.

Mercedes C

Visoki C

Da se časi spreminjajo, vemo vsi, da se pa se spreminjajo tudi pri Mercedesu, lahko opazimo na naših cestah. Ker so v Stuttgartu ugotovili, da so imeli doslej med kupci premalo mladih ljudi in še posebej premalo nežnejšega spola, je sledilo prilaganje okusom. W 202, takšna je tovarniška oznaka za modele C-razreda, je za nekaj centimetrov daljši in višji od svojega predhodnika, modela 190. Najbolj opazna sprememba pa so vsekakor lepo zaobljene zunanje linije, tako da je sedaj veliko bolj podoben večjim bratom iz domače hiše. In ker se je skladno s povečano zunanostjo povečala tudi notranost, je sedaj v najmanjšem mercedesu (če prezremo A razred) moč dovolj udobno sedeti tudi na zadnji klopi, ob tem pa se je povečal tudi prtljažnik.

Pri nas si lahko ta hip zaželite kar osem različnih mercedesov C: štiri z bencinskimi motorji, C 180 (števila ponazarja delovno prostornino 1800 ccm) s 122 KM, C 200 s 136 KM, C 220 s 150 KM in šestvaljni C 280 s 193 KM, ter štiri z dizelskim motorjem: C 200 D s 75 KM, C 220 D s 95 KM, C 250 D s 113 KM in C 250 TD; dodamo pa lahko še različico, predelano v podjetju AMG (uradni Mercedesov tuner), ki iz 3,6-litrskega šestvaljnika izleče 260 konjev. Vsi bencinski motorji so opremljeni s štiriventilsko tehniko, šestvaljniki (C 280) pa tudi s prilagodljivo odlično

gredjo z variabilnim sesalnim sistemom in novo elektroniko. Štirivaljni 2,2-litrski in petvaljni 2,5-litrski dizel sta prav tako opremljena s štiriventilsko tehniko, kar je pomenilo ob predstavitvi serije tudi svetovno novost.

Mercedes pa se ne bo pohvalil le z široko paleto motorjev, veliko pozornost so namreč posvetili tudi varnosti potnikov. Zato je avto zaradi čvrstejših karoserije in večjih mer za skoraj 200 kg težji od predhodnika. K sreči pa se poraba zaradi tega ni povečala, saj se je zmanjšal koeficient zračnega upora. Temeljitejšje je tudi podvozje, kar govori v prid varnosti in legi na cesti, saj je tudi begavi zadek postal zgodovina, ker ga krmili elektronika, ki preprečuje zdrsovanje koles.

Kot rečeno, tudi mercedes C ostaja mercedes. Obdelava je brezhibna, vsi karoserijski spoji so več kot natančni, le notranost je nekoliko toga, merilniki so tradicionalno pregledni, na pedalih, stikalih, volanu in preostalih ročicah pa se vidi, da so narejeni po strogih, kvalitetnih mercedesovih standardih. Ugodju in tišini v vozilu pa so ustregli z debelejšimi šipami in uleženjem diferenciala in podvozja.

Po nekajdnevem druženju (sicer z najmanjšim članom družine C 180) dobi človek občutek, da je pod zvezdo na nosu vnovič temeljit in zanesljiv avtomobil. Ne le z motorji, predvsem z izbiro opreme je Mercedes-Benz (po novem Daimler-Chrysler) natančno opredelil svoje prodajne cilje: vsakomur nekaj!

Chrysler stratus platinum 2,5 V6

Američan v Sloveniji

Če pomislimo na velike ameriške limuzine, se najprej spomnimo na močne in požrešne osem-, deset-, dvanajstvaljne motorje. V našem primeru pa smo preizkusili nekoliko manjšo ameriško limuzino, narejeno predvsem za zahtevnejši evropski trg. Kljub temu da je bil stratus predstavljen že leta 1994, so ga z izvedbo platinum nekoliko pomladili in dodatno opremili, da je še bolj sprejemljiv za kupce.

Čeprav stratus ni več najmlajši, je še vedno lepo zaobljen s klinastim nosom, na katerem se raztegujeta učinkovita žarometi, v sprednji spojler, ki je v barvi karoserije, pa sta vstavljeni še meglenki. Linija strehe se preko zadnjega stekla počasi spušča do strmo odrezanega zadka, ki je pri vzvratni vožnji nekoliko manj

viden, vendar se njegovih mer kmalu privadite. Če vozilo ne bi imelo dveh parov vrat, bi lahko pomislili celo na kupejevsko obliko karoserije. Stratus stoji na elegantnih 15-palčnih platiščih iz aluminija.

Kaj se skriva pod motornim pokrovom, je zapisano na zadku: 2,5 V6, kar pomeni, da je motor šestvaljni, da so valji postavljeni v obliki črke V in da je delovna prostornina 2,5 litra. Motor razvije 163 konjskih moči pri razmeroma visokih 5850 vrt./min in najvišji navor 230 Nm pri 4350 vrt./min. Slednje zadošča za 210 km/h najvišje hitrosti in pospešek 0-100 km/h v dobrih desetih sekundah. Na videz odlični podatki, vendar smo bili razočarani nad samodejnim menjalnikom in porabo. Povprečna poraba je bila okoli 13 litrov na 100 km.

Ameriška limuzina po evropskem okusu.

Piaggio kupujejo Američani

Texas Pacific Group (TPG), ameriški investicijski fond, ki je leta 1996 kupil skoraj propadlega Ducatija in ga vrnil med žive, namerava sedaj kupiti še italijansko motociklistično legendo - Piaggio. Američani so pripravljeni ponuditi 651 milijonov dolarjev za največjega evropskega proizvajalca skuterjev, tovarno, ki je izdelala legendarno vespo, njihova ponudba pa bo najverjetneje sprejeta. Po smrti mladega Giovannija Alberta Agnellija, nesojenega naslednika Fiata, ki je bil največji delničar Piaggia, le-ta sedaj išče nove partnerje. Vest, da novi partnerji prihajajo iz Amerike, je močno razburila italijansko javnost. Zanimivo pa je, da so največ prahu okoli prodaje enega od italijanskih simbolov dvignili ravno komunisti.

Honda S 2000

Na dan je prišla cena ognjenega japonskega roadsterja, ki je letos spomladi na avtomobilskem salonu v Ženevi prejel laskav naslov kabriolet leta. Honda S 2000, katero so Japonci razstavljali na vseh možnih salonih, sedaj pričinja svoj pohod po Evropi. Najprej jo bo moč dobiti v Nemčiji za ceno 62.500 DEM. Ni kaj, ognjena cena za ognjevit avto!

Carisma 2000

Za leto 2000 so tudi pri Mitsubishiju pripravili pomlajeno carismo. Novo vozilo naj bi bilo bolj po okusu evropskih kupcev. Gre za novo izboljšano družinsko limuzino, ki bo zadovoljila različne zahteve današnjih kupcev. Predvsem so veliko skrb posvetili udobju, razkošju, izboljšanju vozniških lastnosti, varnosti in ohranjanju okolja. Moderni dizajnerski prijemi dajejo vozilu sodobnejši videz. Z novim bencinskim motorjem GDI nudi carisma kombinacijo živahne, zanesljive in varčne vožnje. Pri nas naj bi se nova carisma pojavila še ta mesec.

Motor prenaša moč na prednji kolesi preko štiristopenjskega avtomatskega menjalnika, ki nikakor ni uspel slediti celotni konjenici. V uteho nam je bil sistem "avto stick", ki nudi tudi ročno prestavljanje. Sistem zagotavlja bolj dinamično vožnjo, predvsem pa je uporaben pri prehitevanju, saj lahko sami nadzorujemo prestavljanje. Da ne bomo mislili, da so Američani prekopalirali kakšen evropski sekvenčni menjalnik, moramo v stratusu potisniti ročko v desno, da prestavimo v višjo, in v levo, da prestavimo v nižjo prestavo (pri podobnih menjalnikih se prestavlja s pomikom ročke naprej in nazaj). Kljub ročnemu prestavljanju pa bo sistem sam prestavil v višjo prestavo pri 6300 vrtljajih in prestavil v prvo prestavo, če se vozilo ustavi. Ko se sistema navadite, je rokovanje z njim prav prijetno. Predvsem je razveseljevalni paket serijske opreme. V stratusu imate skoraj vse: usnjene sedeže (voznikov sedež je električno nastavljen), električni paket za stekla in ogledala, daljinsko centralno zaklepanje, klimatsko napravo, soliden avtoradio, tempomat, vgrajen v volanski obroč, ABS, dve zračni vreči (stranskih ne vgrajujejo).

Notranost ponuja veliko prostora tako spredaj kot na zadnji klopi. Tudi prtljažnik je presenetljivo velik, saj meri 436 litrov, s podiranjem zadnje klopi pa ga lahko še povečamo. Chrysler stratus platinum je limuzina, namenjena predvsem daljšim potovanjem, kjer vam pokaže vse svoje čare udobja in zmogljivosti. Kljub nekaterim pomanjkljivostim je njegov glavni adut vsekakor cena, ki znaša 3.999.000 tolarjev, kar je občutno manj od cene podobnih evropskih limuzin, pa nekoliko več od korejskih. Toda Chrysler ima daljšo tradicijo.

Peugeot je model 306 prodal v več kot 2,2 milijona primerov.

Peugeot

Podoba 2000

V iztekajočem se tisočletju, ko je francoski Peugeot po dolgih pogovorih ponovno podpisal pogodbo o sodelovanju z moštvom Prost v formuli 1, so v podjetju predstavili prenovljeni model 306 in povsem novi model 607.

Tristošestka je že stara znanka slovenskih in svetovnih kupcev, saj se je zapeljala v kar 2,2 milijona domov. Tokrat smo preizkusili karavansko različico z 1,6-litrskim motorjem, ki že napoveduje stilske spremembe za novo tisočletje.

Najbolj vidne so spremembe na prednjih žarometih, ki imajo sedaj dvojno parabolo z gladkimi stekli in diamantnim odbojnim učinkom, na boku vozila so postavljeni kristalni smerokazi, v sprednjem spojlerju pa so nameščene tudi lečaste meglenke. K večji estetiki prispevajo svoj delež tudi v barvo karoserije pobarvani odbijači, bočna ogledala, letve na vratih in kljuge za odpiranje vrat.

Tudi notranost je spremenjena in se sedaj odlikuje s pestrejšim barvnim oblaginjenjem, armaturna plošča in merilniki so obdani s kovinsko sivo barvo, medtem ko so kazalci na merilnikih povsem beli. Dele notranjosti, ki se večinoma uporabljajo ročno so odeli s zlahtno kovino, tako lahko najdemo kromiran ročaj prestavne ročice in gumb ročne zavore ter drsnike zračnikov.

Pod motornim pokrovom je v našem primeru prepeval 1,6-litrski štirivaljni, ki pri 5.600 vrtljajih razvije solidnih 90 konjskih moči, pri 3.000 vrtljajih pa doseže najvišji navor 135 Nm. Ti podatki kažejo, da vozilo pospeši z mesta do 100 km/h v 14 sekundah in doseže najvišjo hitrost 180 km/h.

Vozilo je v zavoju dolgo nevtravno, pri pretiravanju vam bo pričel iz ovinka bežati nos vozila, kar pa se spretno in enostavno korigira s plinom in dodajanjem volana. Tudi zadek ni nemiren, saj ga stabilizira samovodljiva zadnja prema. Izboljšali pa so tudi zavorni sistem, ki sedaj elektronsko porazdeljuje zavorni učinek v povezavi s sistemom ABS.

Peugeot 306 za modelsko leto 2000 že lahko dobite pri pooblaščenih prodajalci. Novemu vozilu so namenili kar 14 različnih barvnih odtenkov, tri karoserijske izvedenke (limuzina, kombi limuzina in karavan), tri motorje (1,4; 1,6; 2,0D) in dva paketa opreme (XR in XT). Iz-

vedba, katero smo mi imeli na testu, je bila nekoliko bolj opremljena in je nosila oznako XT brake, zanjo je potrebno odšteti: 2.628.000,00 tolarjev. Z modelom 306 Husky pa so peugeotovci letos nagradili zmagovalko na nedavnem izboru za miss Slovenije.

V Parizu pa so "pežojevci" predstavili največjo noviteto letošnjega salona v Frankfurtu - peugeot 607. Novi lev bo zamenjal model 605, ki je na tržišču že deset let. Z njim nameravajo Francozi konkurirati mercedesu razreda E, BMW-ju serije 5 in audiju A6. Že po tradiciji so ga oblikovali v italijanski delavnici Pininfarina, kjer so v novega peugeot 607 vključili vse najboljše in izdelali skoraj pet metrov dolgo limuzino. Tako kot zunanost so temeljito, višjemu razredu primerno, priredili tudi notranost. Skrivnost prostornosti je v prečno nameščenem motorju, kar veliko zagotavlja tako spredaj kot tudi na zadnjih sedežih. Pregledna in pridušeno osvetljena armaturna plošča z neparnimi številkami se nadaljuje v sredinsko konzolno, kjer najdemo informacijski blok s satelitsko navigacijo, glasbeno linijo, telefonom in klimatsko napravo na televizorskem ekranu. Za varnost potnikov skrbi kar deset zračnih vreč in varnostni pasovi s programiranim zategovanjem.

Za pogon bodo skrbeli trije motorji: dva 2,2-litrski štiri valjniki, od katerih bencinec razvije 160 konjev, dizel pa 136, in šestvaljni trilitrski V6-motor, ki razvija 210 konjev. Vozilo je opremljeno tudi z visoko zmogljivimi računalniki, ki nadzorujejo sistem proti blokiranju koles (ABS), proti zdrsovanju koles (ASR), sistem za povečanje dinamične stabilnosti (DSC), korigiranje smeri (ESP), v opciji pa je tudi sistem za nadzorovanje tlaka v gumah.

Cena je trenutno še neznana, lahko pa pričakujemo, da bo zaradi preboja na tržišču nekaj odstotkov nižja od nemške konkurence.

607 bo zamenjal model 605.

Zlata obletnica: 100 let Fiata

Tradicija se je pričela 11. julija 1899, ko je konjeniški častnik Giovanni Agnelli s še dvema ambicioznima podjetnikoma podpisal temeljni dokument o nastanku podjetja "Fabbrica Italiana di Automobili - Torino". Zagradili so 12.000 kvadratnih metrov površine in pričeli graditi moderno avtomobilsko tovarno. Medtem so prevzeli podjetje Ceirano & Co in že čez tri mesece se je na cesto pripeljala bleščeča motorna kočija z oznako 3 1/2 CV. Uspeh je potrdila prodaja celotne serije, ki je znašala 50 vozil - kočij. Prvi pravi Fiatov avto je bil Zero iz leta 1912. Med prvo svetovno vojno se je Fiat proslavil z izdelavo vozil za posebne namene, ter z izdelavo ladijskih in avionskih motorjev. Velika gospodarska kriza v tridesetih letih je prizadela tudi Fiata. Agnelli takrat prinese odločitev, da bo

prihodnost v malih in cenjenih avtomobilih, in leta 1936 pride na tržišče mali fiat 500 topolino (miško).

Po masovni vojaški proizvodnji leta 1945 Agnelli nenadoma umre. Na krikih Marshallovega plana se Fiat temeljito obnovi in novembra pride v sam evropski vrh. Modeli 500, 600 (fičo), 110 in 1500 so najuspešnejši v razredih. Leta 1966 postane predsednik podjetja Giovanni Agnelli mlajši, vnuk slavnega stvaritelja, in takrat se prične zlata doba Fiata. Pod torinsko upravo pridejo vse važnejše italijanske avtomobilistične znamke: Alfa Romeo, Lancia, Ferrari, Maserati... Avtomobili iz Fiatovega koncerna so osvojili kar devet titul naslova evropski avtomobil leta: 124 (1967), 128 (1970), 127 (1972), Uno (1984), Tipo (1989), Punto (1995), Bravo & Brava (1998), Lancia Delta (1980), Alfa Romeo 156 (1998).

V novo tisočletje se Fiat podaja s popolnoma prenovljenim puntom, s katerim tudi vračajo v uporabo stari (iz leta 1929) okrogli logotip.

BORIS ANDRIJANIČ

Njegov spomenik je Krka

Ob 45-letnici novomeške Krke so v avli Krkine upravne stavbe odkrili doprni kip mag. Borisa Andrijaniča, ustanovitelja in dolgoletnega direktorja te firme, ene najuspešnejših v Sloveniji sploh. Decembra bo minilo 6 let od smrti mag. Andrijaniča, velikega in nadvse zaslužnega Novomeščana. Njegova vdova gospa Mara tako rekoč od smrti svoje ga moza v njunem novomeškem domovanju ureja možovo zapuščino in tako je nastala Andrijaničeva spominska soba. V njej je zbrano in urejeno poleg njegovih osebnih stvari, dokumentov, številnih priznanj, nagrad, medalj, diplom itd. tudi veliko dragocenega dokumentarnega, pisnega in slikovnega gradiva, pomembnega tako za zgodovino Krke kot tudi širše.

Tako se je nabralo kakih 20 fasciklov, v katerih je zbrano gradivo s številnih področij Andrijaničevega življenja in dela. Tako so tu fascikli o Krki, Gorjanskem bataljonu, partizanski lekarni Planjavi, Pleterjah, obsežno gradivo o razvoju farmacije, zdravstva in veterine na Dolenjskem itd. "Bo-

Boris Andrijanič leta 1979

ris ni nikoli nič vrgel stran, vse je shranil, celo nekaj listkov, na katere si je zabeležil kakšne drobne ali dnevne opravke, se je ohranilo," je povedala gospa Andrijaničeva. "Želel je, da bi to uredil, a v dejavni dobi za to ni imel časa, potem pa ga je prehitela bolezen. Zato sem se potem dela po njegovi smrti lotila jaz ob izdatni pomoči nečakinjine hčerke Sandre. Sedaj je večji del tega gradiva zbran, popisan in urejen, nekaj dela pa naju še čaka to zimo."

Andrijaničeva lekarna

Pri urejanju gradiva je marsikatero zagato rešil izvrsten spomin gospe Mare. Gospa Andrijaničeva je v 89. letu starosti, a njen spomin je natančen in zanesljiv. Še posebej se spominja vsega, kar je povezano s njenim možem Borisom, ki ga je poznala od otroških let. "Oba sva Novomeščana, Boris je bil leto starejši od mene. Ko je bil v 4. gimnaziji (sedanji 8. razred osnovne šole), jaz pa leto za njim v meščanski šoli, sva se na sankanju na Loko zaljubila in najina navezanost je potem trajala do njegove smrti." Poročila sta se leta 1938, ker Andrijaničeve oče Drago, novomeški lekarnar, ni dovolil, da bi se vzela prej, preden je Boris končal študij farmacije v Zagrebu.

Borisov oče Drago izhaja iz stare in ugledne rodbine pomorščakov iz Bakra. V Novo mesto je prišel leta 1906. Ni se mogel odločiti, ali naj odpre lekarno v Karlovcu ali v Novem mestu. Anekdota pripoveduje, da se je šel, v fraku in s cilindrom, v Novo mesto predstaviti županu. Pred rotovžem pa mu je spodrsnilo in tako eleganten je telebnil v cestno blato. Ko je vstal, je bil že odločen: "Tu bom ostal!" V Novem mestu sta se mu 1906 rodila hči Neda, kasneje žena znanega skladatelja, Novomeščana Marjana Kozine, leta 1910 pa še sin Boris, ki naj bi po njem prevzel lekarno.

Sprva je bila Andrijaničeva lekarna v Ogorevcu hiši na Glavnem trgu, v delu lokala, kjer je danes knjigarna Mladinske knjige; Andrijanič je lekarno kupil od prejšnjega lastnika Simona Sladoviča pl. Sladojevič. Družina je stanovala v Hočevarjevi hiši, potem v Oblakovi in nazadnje v Fichtelnaui. Dvajset let po tistem, ko je prišel v Novo mesto, je Drago Andrijanič kupil hišo v sedanji Rozmanovi ulici; kasneje je spodnje stanovanje po načrtih arhitekta Marjana Mušiča preuredil in leta 1938 tam odprl za takratne čase zelo moderno lekarno. "Po poroki sva z Borisom živela v tej hiši, ker je njegov oče tako hotel, Boris pa je delal v lekarni skupaj z očetom," pripoveduje gospa Mara. "Poročena sva bila celih 55 let."

Krka se je rodila na Loki

Med vojno je odšel Boris Andrijanič v partizane, kjer je med drugim v Babnem polju organiziral partizansko lekarno Planjavo, njegovo mamo in ženo s sinom pa so Nemci odgnali v taborišče. "Sin Mišo je imel takrat 17 mesecev, ko smo prišli nazaj, je bil star pa tri leta." Po vojni so Andrijaničeveo lekarno nacionalizirali. Ko je stari gospod Drago novo oblast vprašal, od česa bo sedaj živel, so mu odgovorili, da ima otroka, pa ga naj živi.

Boris Andrijanič, ki je bil na Novo mesto vseskozi močno navezan, je na vsak način hotel, da bi tu nekaj nastalo, da bi ljudje dobili delo, da bi se kaj ustvarjalo. O zametkih Krke gospa Mara pripoveduje: "Borisa sta obiskala njegova prijatelja Mirko Pongračič iz Zagreba in Uroš Ruprecht iz Ljubljane. Z njima in magistro Marto Slapar, Novomeščanko iz znane Mušičeve družine, smo v soboto popoldne posedali v gostilni na kopališču na Loki. Vse to so bili ljudje, željni v takratnih razmerah ustvariti nekaj novega. Beseda je dala besedo in rodila se

je ideja o galenskem laboratoriju." In ta laboratorij, ki so ga postavili kar v Andrijaničevem stanovanju, je kasneje prerasel v tovarno zdravil Krka.

"Začelo se je z eno tabletirko, preprosto napravo za proizvodnjo tablet, in strojem za pripravo mazila proti revmi, imenovanega revmin, po katerem je smrdela cela hiša," se nasmeje gospa Mara. "Zaposlene so bile tri ali štiri delavke. Ko je prišlo prvo veliko naročilo, so izdelke v šajtrgah vozili na železniško postajo v Brsljin; Boris je bil zraven in je krepko porival. Zgodilo se je, da se ni pravi čas nabralo dovolj denarja za plače. Tudi Boris je bil brez njega, pa je skrivaj vzel denar z očetove hranilne knjižice, samo da so delavke imele plačo. Seveda je potem vse denar vrnil na knjižico, tako da oče za to sploh ni izvedel." Iz domače drvarnice je naredil skladišče, podstrešje je bilo polno embalaže, ko je hotel iz zakonske spalnice narediti pisarno in vanjo iz spodnjih prostorov speljati stopnice, je pa ženi pošlo potrpljenje in je to preprečila.

Bolje biti pošten državljan kot slab komunista

Čeprav je bil Boris Andrijanič spoštovan Novomeščan, zelo predan svojem rojstnemu mestu, partizan, prizadeven in uspešen direktor, je moral prenašati tudi grde in umazane stvari, primitivna očitavanja in podla podtikavanja. "Saj je imel podporo, v Novem mestu ga je še najbolj podpiral Jože Borštnar, v Ljubljani je bil takrat Franc Pirkovič, njegov mladostni prijatelj, ki je kot Šentjernejčan v času obiskovanja novomeške gimnazije stanoval pri Andrijaničevih. A v Novem mestu so se takrat dogajale grde reči, kaj vse so mu po krivem očitali, tudi to, da dela za buržuje, ker se je zavzemal za obnovo otoškega gradu. Začel je obnavljati tudi Stari grad, in če bi bilo po njegovem, bi danes tudi ta grad prinašal dobiček, tako kot ga Otoček. Celotno so se grdo spravili nadenj, o čemer govori tudi obsežen zapisek, ki je ostal v njegovi zapuščini. Boris je bil zelo mehak in občutljiv

SPOMINSKA SOBA - Andrijaničeva vdova gospa Mara je ob izdatni pomoči sorodnice Sandre v domu, v katerem sta živela več kot 55 let, uredila spominsko sobo svojega moža Borisa Andrijaniča. (Foto: A. B.)

človek, po srcu zelo dober in krivice ni prenesel. Tako so ga prizadeli, da je hotel vse pustiti, pa ga je pregovoril Rudi Avbelj in mu dejal: 'Pusti jih, majhne in podle ljudi, ne oziraj se nanje. Oni gledajo samo nazaj, ti pa naprej!'"

Ker je Andrijanič gledal naprej, je imela v začetnem obdobju Krka več štipendistov kot zaposlenih. Bil je tudi eden redkih direktorjev velikih slovenskih podjetij, med največjimi pa kar edini, ki ni bil v partiji. Ko ga je Lidija Šentjerc vprašala, zakaj noče v partijo, ji je odgovoril s stavkom, ki ga je nasploh rad uporabljal: "Bolje biti pošten državljan kot slab komunista!"

Ni smel odpreti lekarne

Med delavci in sploh med prostimi ljudmi je bil Andrijanič izredno priljubljen in spoštovan. "Kadar sva se sprehajala po novomeški okolici, so ga ljudje kar čakali in takoj prišli k njemu, se z njim pogovarjali. Boris je znal prisluhniti malemu človeku, poslušati njegove težave in mu, če se je le dalo, tudi pomagati. Nasploh pa velja, da je, kar je obljubil, za kar se je zavzel, tudi izpeljal, pa tudi če je to plačal s krvjo. Do smrti je ostal zvest sebi in Novemu mestu."

Ko je že kot upokojenec dobil nazaj nacionalizirane prostore v

domači hiši, je želel spet odpreti Andrijaničevu lekarno, ki jo je v Novem mestu leta 1906 začel njegov oče, potem pa sta jo nekaj časa vodila skupaj. Pa mu nova oblast tega ni dovolila, češ da nima strokovnega izpita! On, magister farmacije, človek, ki je delal v lekarni, med vojno organiziral partizansko lekarno, iz nič zgradil najodobnejšo farmacevtsko tovarno, ni imel kvalifikacij za odprtje svoje lekarne in s tem za nadaljevanje družinske tradicije! To ga je strlo. Tega ponižujočega udarca ni prenesel. Kot da bi se mu vse porušilo, se je zgrudil vase in šele smrt ga je odrešila. "Ti ljudje, ki so mu to naredili, ga imajo na vesti!" je prepričana njegova vdova.

Ko je gospa Mara urejala njegovo zapuščino, je našla 73 različnih priznanj, diplom, zahval, nagrad, plaket, odlikovanj, od medalje zaslug za narod iz leta 1952 do priznanja ob 70-letnici nogometnega kluba Elan, katerega podpornik je bil kot športni simpatizer in zaveden Novomeščan, ki ga je dobil leto dni pred smrtjo. Andrijaničev doprni kip sedaj stoji v avli Krkine upravne stavbe. Sicer pa je njegov spomenik cela Krka. S spoštovanjem in hvaležnostjo se ga spominjajo tisoči ljudi.

ANDREJ BARTELI

SPOROČILO SPOMINSKEGA DNEVA

Ob obletnici ustanovitve prve novomeške partizanske čete

Spominski dnevi so priložnost, da se ozremo v preteklost, k dogodkom, ki so odločilno zaznamovali naše življenje in bodo po svojem pomenu ostali zapisani v slovenskem narodnem spominu. V zgodovini Novega mesta in vse Dolenjske med drugo svetovno vojno je vsekakor takšnega pomena ustanovitev prve novomeške partizanske čete 29. oktobra 1941, ki je neposredno povezana z oboroženim odporom proti nacističnemu nasilnemu izseljevanju slovenskega prebivalstva v Posavju in ob Sotli. Se istega dne, ko je bila ustanovljena, se je namreč četa napotila proti takratni nemško-italijanski meji, da bi sodelovala v vojaških akcijah proti preseljevanju Slovencev.

Da bi si mogli predstaviti vse razsežnosti tega dogodka, si moramo vsaj v osnovnih obrisih priklicati v spomin takratne razmere v Sloveniji po nasilni okupaciji s strani fašističnih in nacističnih zavojevalcev.

Po sporazumu med Hitlerjem in Mussolinijem je spomladani leta 1941 Dolenjsko zasedla italijanska vojska, le 10 do 15 km širok pas ob desnem bregu Save je pripadel nemškemu Tretjemu rajhu. Meja med Italijo in Nemčijo je nekaj dni potekala v bližini Novega mesta pri Mačkovcu, potem pa so jo prestavili nad Skocjan v Kostanjevico na Krki. Zavojevalci so to razdelitev pojmovali kot dokončno. Mussolini je Dolenjsko in Notranjsko skupaj z Ljubljano priključil k italijanskemu imperiju, Hitler, ki je zasedel vso Gorenjsko in Stajersko, pa je mejo južno od Save nameraval utrditi tako, da je sklenil izseliti vse slovensko prebivalstvo in v te kraje naseliti nemstvo vdane Kočevarje, Nemce iz Besarabije in drugih dežel.

OF je pritegnila v boj za preživetje in osvoboditev vse narodno zavedne ljudi. Novo mesto je takoj po okupaciji dobilo videz italijanskega mesta. Ulice je preplavilo veliko

število italijanskih vojakov in oficirjev, uradnikov, policistov in karabinerjev. Vse urade so prevzeli italijanski funkcionarji in zamenjali naslove z italijanskimi. Tudi trgovine in drugi lokali so morali nositi italijanske oznake. Po vsem mestu, zlasti na Glavnem trgu, so se na pročeljih hiš pojavili veliki napis s fašističnimi parolami in portreti fašističnega voditelja. Čeprav so si v začetku nadeli prijazen videz, tudi Italijani niso skrivali, da nameravajo čimprej poitalijančiti našo deželo. V vse šole so uvedli obvezno pouk italijanskega jezika in obvezno članstvo v fašistični organizaciji mladine, s podobnimi društvi in organizacijami pa so poskušali širjenju italijanstva podrediti vsa področja javnega življenja, kulture in športa.

Med prebivalci Novega mesta se je prav zato hitro širilo prikrito delovanje Osvobodilne fronte, ki je v svoje vrste pritegovala vse narodno zavedne ljudi ne glede na njihovo prejšnjo strankarsko pripadnost, poklicne ali socialne razlike. Letaki in glasila OF so prodirala v vsa okolja in njihovo skrivno razširjanje je postalo vse močnejša oblika zaupnega povezovanja Slovencev ter kljubovanja tujim osvajaalcem. V Novem mestu pa tudi v bližnjih vaseh skoraj ni bilo človeka, ki ne bi bil tako ali drugače povezan v OF, razen nekaterih skrajnežev, ki so se že pred vojno navdoveševali za fašizem. OF je že ob ustanovitvi sprejela sklep o nujnosti oboroženega upora tujim osvajaalcem. Sredi poletja 1941 so se v bližini Novega mesta pojavile prve oborožene skupine partizanov, izvajale posamezne vojaške akcije, predvsem pa med prebivalstvom budile zaupanje v možnosti boja za osvoboditev.

Nemški nacisti, ki so pred tem že prisilno izselili veliko število Slovencev iz Gorenjske in slovenske Stajerske v Srbijo, so 20. oktobra objavili odlok o prisilni

izselitvi Slovencev v Posavju in ob Sotli, 23. oktobra pa so od tam že pričeli izseljevati slovenske družine v Nemčijo. Medtem ko so na Gorenjskem in Stajerskem za deportacijo izbirali ljudi po rasnih in političnih kriterijih, predvsem pa tiste, ki bi lahko ovirali uresničevanje pomembnejših načrtov, so iz t.i. južnega obrambnega pasu ob Savi nameravali preseliti v Nemčijo vse Slovence, to je več kot 70.000 ljudi, ki so jim predhodno zaplenili premoženje.

Glede na vse to je glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet sklenilo organizirati skupno vojaško akcijo stajerskih in dolenjskih partizanskih enot na nemškem zasedbenem ozemlju, da bi preprečevali izseljevanje z napadi na nemške postojanke, ob tem pa vršili mobilizacijo v partizane ali vsaj omogočali prebeg ljudi z živino in drugo imovino na italijansko stran. Novomeška četa je dobila nalogo, da napade in zavzame orožniško postajo na Bučki.

Uspešno izvedbo teh nalog je - poleg pomanjkanja vojaških izkušenj - preprečil visok sneg, ki je nenadoma zapadel prav v tistih dneh in zadržal prihod nekaterih drugih partizanskih skupin. Okrepljene nemške policijske enote so zadržale prihod prvega stajerskega partizanskega bataljona na območje izseljevanja, Brežiško četo pa so po izdaji obkolili in 28. novembra popolnoma uničili. Tudi italijanski okupatorji so nemudoma reagirali in v skupno akcijo proti partizanom pritegnili več bataljonov vključno s topništvom in konjenico. Tako je tragično usodo doživela Belokranjska četa, ki se je že vračala proti Beli krajini, potem ko ni uspela priti pravočasno preko Krke. Italijanske sile so utrjene borce presenetile na prenočevanju v Gornjih Lazah. V tem spopadu, v katerem so Italijani postrelili tudi vse ujetne in ranjene, je izgubilo življenje 19 borcev.

Okupator je moral ustaviti prvotni načrt za izselitev 200.000 Slovencev

Partizanski pohod proti preseljevanju v Posavju in ob Sotli je imel navkljub tragičnim izgubam ogromen spodbuden odmev med Slovenci. Pokazal je, da se ne bomo pustili uničiti brez boja, kar so kmalu potrdile tudi velike partizanske akcije proti preseljevanju na Gorenjskem. Izvajalce nacistične politike je presenetila širina upora in prisilila, da so nadaljnje množično preseljevanje omejili ali ustavili. Opustili so prvotni načrt, ki je predvideval, da bodo iz Gorenjske in Stajerske izselili več kot 200.000 Slovencev. Vendar so iz Posavja izselili 35.000 ljudi.

Dokumenti, ohranjeni v arhivih nekdanjih okupacijskih oblasti, nam nudijo dovolj dokazov, da so nacistične voditelje v Berlinu zaskrbeli pojavi oboroženih akcij proti preseljevanju predvsem kot izraz razpoloženja slovenskega prebivalstva, ki je pretilo, da se razmahne v splošno množični odpor. Zavedali so se, da bo njegovo obvladovanje zahtevalo veliko naporov, zlasti uporabo znatnih vojaških sil, tako zelo potrebnih na svetovnih bojiščih. To potrjuje, da akcij prve novomeške čete pa tudi bojev drugih enot proti izseljevanju Slovencev ne smemo ocenjevati samo z merili neposrednega vojaškega uspeha, temveč kot dejanja, ki so imela mnogo bolj daljnosežne politični in moralni pomen v boju Slovencev za preživetje na svoji zemlji.

Naravnost nepojmljivo je, da se še po tolikih letih, v katerih so tudi zgodovinarji imeli priložnost preveriti vsa omenjena dejstva, oglašajo trditve, da je bil narodnoosvobodilni boj nepotreben ter da bi si brez njega lahko izognili odvečnim žrtvam. Prav množično preseljevanje Slovencev, ki so ga tuji osvajačji načrtovali še pred začetkom vojne in pričeli izvajati takoj po okupaciji Slovenije, je

najboljši dokaz, da začetek vsega zla, povzročenega med drugo svetovno vojno, ni bil na strani tistih, ki smo se morali podati v boj za preživetje in osvoboditev slovenskega naroda.

Zagovarjanje zločinov okupatorjev in njihovih pomagačev, češ da so le odgovorili na nasilje partizanov, pomeni popolnoma neutemeljeno spreminjanje zgodovinskih dejstev in predstavlja hudo žalitev vseh tistih, ki so se borili proti tujim zatiralcem, še zlasti borcev, ki so prvi prišli za puške, ne meneč se za bližnjo zimo in vsa tveganja upora proti takrat še navidez nepremagljivemu sovražniku.

Ustanovitev prve novomeške čete je bila pomembna tudi kot dejanje, ki označuje začetek graditve slovenske partizanske vojske, prve lastne vojske slovenskega naroda v njegovi zgodovini.

V začetku avgusta leta 1941 so voditelji zavezniških držav podpisali t.i. Atlantsko listino "o naceh politike svojih držav, na katerih temeljijo upi za boljše prihodnost sveta". Med temi načeli je tudi priznanje pravice vsem narodom, da si sami izberejo obliko vladavine in da živijo v svobodi. V tem duhu je le mesec dni kasneje Vrhovni plenem OF sprejel sklep, da se razglašajo za slovenski narodnoosvobodilni odbor, ki v času osvobodilnega boja vodi in predstavlja slovenski narod na vsem slovenskem ozemlju. Sklep je bil utemeljen glede na množično podporo, ki jo je že uživala OF slovenskega naroda, in je pomenil prvo dejanje v toku uveljavljanja slovenske samoodločbe. Eden izmed najpomembnejših odlokov odbora je ugotavljal, da "že obstoječe in bodoče slovenske partizanske čete sestavljajo slovenski vojaški zbor z lastnim poveljstvom, ki se kot takšen vključuje v partizanske oddelke Jugoslavije". Odlok je pomenil odločno razmejevanje s stališči vlade v Londonu in v njej zastopanih slovenskih politikov, da je edina zakonita jugoslovanska vojska srbsko četništvo pod poveljstvom generala Mihajloviča, ki so ga razglasili celo za vojnega ministra. Kako potrebna je bila takšna razmejitev, nam dokazuje kasnejše medvojno dogajanje, ko

so se pristaši četništva v Sloveniji pojavili skupaj z belogardisti v t.i. Legiji smrti, se izdajali za partizanski stajerski bataljon, zahrbtno morili ujetne partizane in aktiviste ter vzdrževali skrivne stike z italijanskimi posadkami, kasneje pa odkrito sodelovali v prostovoljni protikomunistični milici, ki so jo italijanski okupatorji oboroževali in uporabljali za boj proti slovenskemu narodnoosvobodilnemu gibanju.

Nesmiselnost zagovarjanja četništva Naravnost neverjetno je, da se še danes pri nas oglašajo novi zagovorniki četništva, čeprav je na razpolago dovolj dokazov, da je Mihajlovič med vojno sodeloval z Nemci v bojih proti narodnoosvobodilnemu gibanju, glede povojne ureditve Jugoslavije pa zastopal izrazito velesrbsko usmerjenost, v osnovi enako tisti, ki je vodila v krvave etnične spopade po razsulu avnojske Jugoslavije.

Ustanovitev novomeške partizanske čete v sestavi slovenske narodnoosvobodilne vojske je močno vplivala na nadaljnji razvoj osvobodilnega boja na Dolenjskem. Kljub hudi zimi se je kmalu po novem letu odpravilo v partizane več skupin novih borcev in bork iz Novega mesta in bližnje okolice. Že 3. marca leta 1942 so na Gornji Topli rebri ustanovili prvi dolenjski bataljon, ki je po vrsti uspešnih akcij in dotoku novih borcev 7. maja že prerasel v prvi dolenjski odred s 4 bataljoni. Enote tega odreda so v začetku poletja osvobodile velik del Dolenjske. Prav iz dolenjskega odreda so izšli nekateri najvidnejši vojaški poveljniki, ki so se kasneje izkazali na čelu slovenskih partizanskih brigad, divizij in korpusov.

Vsa ta dejstva potrjujejo, da je bila ustanovitev prve novomeške partizanske čete zgodovinsko dejanje, ki se ga ne bi smevalo noben svobodoljubljen narod. Čeprav obletnice tega dogodka niso več praznik sedanje občine Novo mesto, bodo kot spominski dnevi tudi v prihodnje odmevale v srcih večine prebivalcev tega mesta in vse Dolenjske s ponosom in spoštovanjem, ki ga zaslužijo.

BOGDAN OSOLNIK

MARTINOVO

Svet' Martin iz mošta dela vin'

Šega in navade ob martinovem izhajajo še iz poganskih časov, ko so naši davni predniki novembra obhajali praznik v zahvalo za letino - Cerkev je poganski praznik "posvojila" - Martinovanje tudi za duše v vicah - Nesprejemljivo šemljenje in spakovanje

Danes goduje sv. Martin, eden najpriljubljenejših svetnikov v naših krajih in na Slovenskem sploh. Martinovanje je tesno povezano z vinom, saj je sv. Martin tisti "čudo-delnik", ki iz mošta naredi vino. To je seveda treba primerno proslaviti. Kjer pa je vino, je veselje, zato ni čudno, da so včasih martinovemu rekli kar "jesenski pust". Martinovo je bilo v starih časih povezano ne samo z mladim vinom, ampak s pravilom jesenskih pridelkov nasploh in zaključkom paše. Karkoli pa se ob martinovanju godi, vse je veliko starejšega izvora. Naš izvrstni etnolog prof. Niko Kuret piše: "Spet je bilo namreč tako, da je priljubljen svetnik, čigar god je postavila Cerkev v primeren čas, moral prevzeti pogansko praznovanje in šega, ki jih ni bilo moč zatreči."

Novembra so namreč naši davni poganski predniki obhajali praznik v zahvalo za letino. Takrat so imeli tudi kolone, da so si pripravili zaloge za prihajajočo dolgo zimo, pastirji so se zahvalili za uspešno pašo. Praznik in njegove obrede so spremljale obilne pojedine in seveda mlado vino.

Nekateri strokovnjaki menijo, da je sv. Martin nadomestilo za neko starejšo, verjetno keltsko božanstvo, čeprav sam Martin kot zgodovinska oseba pri tem nima nič. Cerkev med pokristjanjevanjem poganskega praznika ni ukinila, saj ga zaradi zakoreninjenosti tudi ne bi mogla zatreči, ampak ga je raje "posvojila" in na mesto starega poganskega božanstva postavila priljubljenega svetnika. Cerkev se je pri tem in drugih poganskih praznovanjih ravnala po navodilih papeža Gregorja Velikega, ki je misijonarjem naročil, naj poganskih templjev ne podirajo. Malike naj sicer uničijo, na njihovo mesto pa naj postavljajo oltarje z relikvijami. Če so v preveliki gorečnosti razdeljali kakšno pogansko svetišče, so na njegovem mestu ali prav blizu postavili cerkev, poganskim navadam pa pridali krščanski pomen. To velja tudi za navade, ki jih obsega martinovanje in presegajo zgolj vinske in vinogradniške vsebine. "Poleg tega, da je bilo glavni zahvalni praznik za letino in tudi pomembno pastirsko praznovanje, so ljud-

je na ta dan poravnali najemnine in dajatve ter vračali dolgeve," piše prof. Janez Bogataj.

Zgodovinski Martin se je rodil oktobra leta 316 v današnjem Szombathelyju na Madžarskem blizu avstrijske meje, v "ajdovski", se pravi poganski družini. Odraščal je v Italiji in je že kot deček postal kristjan. Sprva je bil poklicni vojak, nato pa se je posvetil duhovniški službi in bil nekaj časa celo puščavnik. Postal je škof v francoskem mestu Tours in ustanovil prvi samostan na francoskih tleh. Umrl je leta 397. Okoli njega se je kmalu spletlo veliko legend. Njemu so kaj radi posvečali oltarje in cerkve zlasti v tistih krajih, koder jim je uspelo izriniti keltska božanstva. Od tod naj bi bilo tudi veliko število cerkva, ki so na Slovenskem posvečene sv. Martinu, vseh je več kot 120.

Sv. Martin je največkrat upodobljen kot usmiljen vojščak, ki z mečem reže svoje ogrinjalo, da ga bo polovico dal golemu revežu. Takega ga kažejo vse naše oltarne slike in ta legenda se je slovenskemu ljudstvu najbolj priljubila. Ze-

lo priljubljena, čeprav veliko poznejša je legenda o gosah, ki da so izdale Martina. Martin naj bi se v svoji skromnosti namreč skril med gosi, ko so mu prišli povedat, da je izvoljen za škofa, gosi pa so ga z gaganjem izdale. Legenda je izmišljena, razložila pa naj bi, odkod gos na podobah sv. Martina. Resnica pa je ta, da je bila gos v poganskih časih žrtvena, daritvena žival, iz njenih kosti pa so tudi pri nas prerokovali vreme. Vsekakor je gos prav obredna jed o martinovem, čeprav so pri nas ob martinovanju uživali tudi druge vrste perutnine in mesa nasploh. Po legendi naj bi tudi sv. Martin podobno kot Kristus v galilejski Kani vodo spremenil v vino.

Posebno slovesno je o Martinovem bilo in je deloma še v vinorodnih krajih, saj se na ta dan mošt spremeni v vino. Na predvečer praznika in na Martinovo nedeljo, ki je vedno nedelja po 11. novembru, ko goduje Martin, so ljudje hodili v zidance in hrame in povabili tja sosede in prijatelje. "Pripravili so pogače, potice ali pečene struklje, od mesa pa najraje pečeno gos, včasih namesto nje tudi purana, raco ali kakšno drugo perutnino, nekateri so celo zaklali prašička, za pijačo pa je seveda

MARTINOV KRST - Sodobni čas je popačil šega in navade ob martinovanju. Danes našemljani škofi Martinu na hrupnih zabavah po gostinskih lokalih in zidanih humoristično blagoslovijo oziroma krščujejo novo vino. (Foto: A. B.)

MARTINOVA GOS - Pečena gos je ob martinovem prav obredna jed. V Dolenjskih Toplicah so jo za razstavo martinovanskih jedi pripravili z mlinci in dušenim rdečim zeljem. Sicer pa je bila gos v poganskih časih, od koder izhaja navade in običaji ob martinovem, daritvena žival. Po legendi naj bi gosi z gaganjem izdale sv. Martina, ki se je skril mednje, ko so mu prišli povedat, da je izvoljen za škofa. (Foto: A. B.)

bilo novo vino. V zidanci so ob pokušanju vina in v vselem razpoloženju ta večer krstili vino. Ob tem so obvezno prepevali," piše etnologinja Ivica Križ iz Dolenjskega muzeja. V semškem koncu so včasih na martinovanju peli pesem: Pršu je, pršu sveti Martin, on ga je krstil, jest ga bom pil. Kume moj dragi, zdaj se napij, dugo ga ne boš, zdaj se navij! Na Javorovici nad Sentjernejem pa je bila zapisana tale: Kadar mi pride sveti Martin, on ga bo krstil, jaz ga bom pil. Dragi prijatelj, zdaj se napij! Se ga je v sodu, zdaj ga zaužij!

Po stari veri so prihajali k nekaterim slavjem tudi duhovi prednikov," piše Kuret. Da je martinovanje naslednik poganskih slavij, dokazuje tudi primer iz Bele krajine, kjer so po koncu Martinove pojedine, ko so gosti odšli, na mizi v zidanci pustili majoliko z vinom in kozarec, "da bi tudi verne duše v vicah bile deležne martinovanja, če bi se slučajno oglasile v zidanci".

Na Martinov dan so ponekod na Dolenjskem kuhali struklje, da bi bili volji bolj debeli. Za ta dan pa je bil na splošno v rabi rek: "Včeraj so bili tatje v gori, ves mošt so pokradli, vino pa pustili." Po be-

sedah Ivica Križ so v Grobljah pri Sentjerneju, kjer je sv. Martin tudi vaški patron, praznovali še bolj slovesno. Fantje in mošje so postavili visok mlaj, zraven kurili ogenj in pokali s karbidom.

Prof. Bogataj, ki je bil pred časom etnolog v Dolenjskem muzeju, je zapisal: "Dediščina martinovega in martinovanja je pestra in raznolika, kar sooblikuje bogastvo naše kulture in načina življenja. Seveda se je praznik s svojimi pojavnimi oblikami in rituali vedno spreminjal. Tako dobiva tudi v sodobnem življenju razne nove razsežnosti, ki so včasih na meji sprejemljivosti in povezanosti s kontinuiteto dediščinskih modelov. Med take sodijo npr. razni obhodi maskiranih oz. našemljenih škofov Martinov po naših vinogradih in humoristično blagoslovljanje vina... Dediščina martinovega in martinovanja seveda ponuja še razne druge izzive in primerjave, predvsem pa usmerja naša pogosto odključena, sprta, ogrožena in še kakšna življenja k sporočilom poznanih modelov, v katerih je znal človek uravnoveženo živeti v svojem naravnem in kulturnem okolju."

Zbral in priredil: A. B.

KAJ JE POVEZANO Z NJEGOVIM IMENOM

Martinovi "sorodniki"

V zvezi z besedo Martin, ki je osebno ime za moškega, se nehoti in mimogrede vzbudi zveza sorodnih misli in predstav. Če k prvim petim črkam besede Martin - marti dodamo obrazila nastanejo nove besede, izpeljanka iz Martina.

Takih izpeljank oziroma Martinovih "sorodnikov" je precej pri zemljepisnih imenih, v industriji, pri imenovanju ptic oz. živali itd. Preveč jih je, da bi objavili vse, zato le najbolj znane in zanimive. A najprej k izviru "sorodnikov", k osebnemu imenu Martin, ki ima še tisti dodatna imena: Davorin, Davor, Tine in Merten. V krščanskem okolju je Martin svetnik, ki se je rodil 316. leta v Sabarii (danes Szombathelyju) v rimski provinci Panoniji. Njegov oče vo-

jak je tega sina, ki je moral že s petnajstimi leti v vojsko v Italijo, imenoval Martinus-Martino, to je otrok vojaškega boga (mimogrede: v hrvaščini pomeni beseda martin mladega galeba).

Najbolj znani sveti Martin pa ni edini s tem imenom! Mestece ob reki Vah na severu Slovaške, središče kulturnega in političnega življenja na Slovaškem v 19. stoletju, kjer so 30. oktobra 1918 razglasili vključitev Slovaške v novo državo ČSR (kasneje ČSSR), se imenuje Sv. Martin.

V Sloveniji je šest krajev oziroma zaselkov z imenom Martin: blizu Raven, pod Paškim Kozjakom, ob Soči v Spodnji Trenti, blizu Podbrda, pri Praprotnem Brdu in v Polhograjskem hribovju.

Precej pa je v Sloveniji krajev ali območij, ki se začnejo z "marti" in so izpeljanka iz besede Martin. Med drugimi so: Martinčiči, Martin Breg, Martinč, Martinč, Martinček, Martinčev laz, Martinčev rovt, Martinčič, Martini, Martinikogel, Martinišče, Martinjak, Martinja vas, Martinje, Martinji hrib, Martinja grapa, Martinjščica, Martinj vrh, Martink, Martinkar, Martinkel, Martinski, Martinova Grapa, Martinovec, Martinovo, Martinovski Breg, Martinov stržen, Martinov vrh, Martin pod Okičem, Martič, Martičev graben in Martinševce.

In še nekaj oseb z gornjim imenom. Martin V. - rimski papež, Martin Frank - švicarski skladatelj, Martin Pierre - francoski inženir, ki je iznašel postopek pridobivanja jekla iz surovega in starega železa, Martin Archer-John Porter - britanski kemik, Nobelov nagradenec, Martin Dean Crocetti - ameriški filmski igralec in pevec in Martin du Gard - francoski pisatelj.

Zdaj pa k številnim besedam, katerih osnova je "marti". Marti Anton (prvotno ime Anton Martinčič) - igralec in režiser, Martinčič Andrej - botanik in Martinuzzi Carlo - stavbenik, po rodu iz Furlanije, delal pa je v Ljubljani.

Martinique - 1120 km² velikih hribovit vulkanski otok v Malih Antilih, Martinski Nikola - makedonski slikar, Martinov Leonid - ruski pesnik, Martinovic Ignac - madžarski privrženec francoske revolucije, ki so ga s sedmimi drugimi obglavili, Martinović Juraj - bosanski literarni zgodovinar in slovenist, Martinson Harry Edmont - švedski literat, Nobelov nagradenec, Martinson Moan Helga Svarts-Johanson - švedska pisateljica, Martin Bohuslav - češki skladatelj, Marti Jose - kubanski pesnik in Martialis Marcial - rimski pesnik.

Ne moremo pa tudi mimo številnih priimkov, katerih začetek je "marti", ki so zapisana v telefonskem imeniku. Na primer: Martič, Martin M., Martinak, Martinc, Martinčević, Martinčič, Martinec, Martinek, Martinec, Martini, Martinčič, Martinis, Martinjak, Martinjaš, Martinovič, Martinešek in Martinušč.

Najzanimivejši Martinov "sorodnik" je vsekakor beseda martinovo, v krščanstvu 11. novembra praznik sv. Martina. Martinova nedelja je 11. novembra ali pa prva po tem datumu. Še bolj znana je beseda martinovanje, ki pomeni praznovanje godu sv. Martina 11. novembra z gostijami in na dan, ko se po slovenskih tisočletnih izkušnjah mošt spremeni v vino. Na ta dan pa je pri jedachi obvezna martinova gos, lahko pa je tudi raca, purman ali petelin, če ni gosi.

Tudi udeležba na tem ljudskem prazniku oziroma praznovanju se imenuje martinovanje. Nekdanja stara puška, ki so jo polnili samo z enim nabojem, se je imenovala martinka in neka krizantema ima tudi ime martinka. Martinček je grozd na stranski mladiki, ki dozori zelo pozno ali pa sploh ne dozori. V težki industriji je martinar delavec, ki dela v martinarni v jeklarskem obratu v martinovkarni, v pečeh za pridobivanje jekla iz surovega železa.

Zelo znana "pijača" je martini, verumt oziroma koktajl, izdelek italijanskega podjetja Martini-Rosi. Martinka je pomanjševalnica ženskega imena oziroma ljubeče ime za Martino. Mnogokje na podeželju pravijo pri Martinovih, to je ponavadi po osebnem imenu lastnika. V italijanskih je martinazo srebrni galeb. Martirij je del cerkve ali kapele z grobom mučenca oz. svetnika, martirio pa je mučeništvo, v vzhodnih predelih pravijo mlademu vinu kar martinček.

Tudi živali in ptice imajo "sorodne zveze" z imenom Martin. Martinček je majhen kuškar (mimogrede: razlog, zakaj je izpeljanka iz svetniškega imena Martin, ni znan!), martinec je ob potoku oz. vodah živeča ptica z majhno glavico, ima pa več imen: rdečenogi, črni, mali, močvirski in zelenonogi martinec.

Nekoč so si gorenski pastirji kar na pašniku skuhal Martinovo kašo, sicer ne vedno v "počastitev Martina", ampak po želji. In še iz nekdanjih časov kmetovanja, ko so martinovo praznovali kot konec kmetovega leta v zahvalo svetniku Martinu za dobro letino in prošnjo tudi za bogato prihodnjo.

Za konec pa še o pomenu dveh besed: martinčkati se in martinčkati. Obe besedi imata podoben pomen: posnemati martinčka, ki se rad greje na soncu, torej pomenita besedi sončenje.

BOJAN AJDIČ

OB STOLETNICI SLAVICE LUNAČEK

Živeti je treba z optimizmom

Slavica Lunaček, nekdanja učiteljica v Šentrupertu, je včeraj praznovala 100-letnico. Po vojni je odšla v Ljubljano, sedaj pa živi v domu starejših občanov v Šiški.

Spoštovana gospa Slavica Lunaček, skoraj petino učiteljske poti ste preželi v Šentrupertu, hkrati pa ste s svojim možem Francjem povezani z rodbino Lunaček. V teh dneh se spominite posebej vračajo v preteklost, na začetek poti. Kako se spominjate najbolj zgodnjega otroštva?

"Rodila sem se 10. novembra 1899 v učiteljski družini - oče, mati in vse tri hčere smo bili v učiteljskem poklicu, zato smo se pogosto selili - v Veliki Dolini pri Brezicah, potem smo živeli v Orehovi, nato pa v Šempetru, danes njem Otočcu. Osnovno šolo sem začela v Škocjanu, nadaljevala v Smihelu pri Novem mestu, učiteljske pa naredila v Ljubljani. Moje bivanje v Ljubljani se je odvijalo prav med prvo svetovno vojno (zrelostni izpit je bil 2. julija 1918) in sem živela v velikem pomanjkanju."

Je bilo v Vašem času lahko dobiti učiteljsko službo?

"Ni bilo hudo za službo - jaz sem jo takoj dobila - mama je šla v Škocjanu na dopust, jaz pa sem

Slavica Lunaček skupaj s hčerko Bredo, ki je imela 99 let.

postala nadomestna učiteljica, že takoj naslednje leto pa sem dobila službo v Šmarjeti in kar nekaj časa tam ostala. Pred Šentrupertom sem bila krajši čas na Mirni, kjer je bil moj oče Ivan Benedičič šolski upravitelj."

Sedemindvajset let vam je bilo, ko ste prišli v Šentrupert - v svojih najbolj ustvarjalnih letih. Takrat je bil šolski upravitelj Matija Brezovar - pravzaprav sta skoraj hkrati nastopila, saj je tisto leto nadomestil vašega tasta Aleksandra Lunačka. Kup stvari, ki so se globoko vtisnile v spomin, kajne?

"Tisto leto je bilo res pestro - v februarju sem se poročila - moja sem spoznala v Šmarjeti, julija sem na Mirni rodila sina Borisa, v novembru pa sem se zaposlila na šoli v Šentrupertu. Obdobje med Šmarjeto, Šentrupertom in Mirno so najlepša leta mojega življenja. V Šentrupertu so bili prijazni ljudje, veselje, čutila se je domačnost, pogosto smo zahajali k Frelhihovi, kjer je vedno stanovala kakšna učiteljica. Kljub vsemu delu smo imeli čas, da smo hodili v zidance in iz srca prepevali. Rada se spominjam teh časov, še posebej, ker sta se v Šentrupertu rodili še hčerki Majda in Breda."

Nadaljevanje vaše učiteljske poti je Mirna - tja sta odšla oba z možem - on je kot šolski upravitelj nasledil vašega očeta in to bil do 1940. leta, nato je sam nekaj časa služboval v Adlešičih, v prvih mesecih vojne se je vrnil na Mirno, a bil že naslednje leto kot simpatizer OF zaprt; ko pa je 1944. leta obiskal družino, je bil zajet in zverinsko ubit. Marsikoga bi življenje z otroki, ki še niso bili pri kuhu, stilo, vi pa, kot da ste že takrat imeli svojo maksimo, da nikoli ne smete obupati, ste se zagrizli in dosegli, kar ste hoteli.

"Vedela sem, da ne smem obupati, da moram otroke spraviti h kruhu, zato sem želela priti v Ljubljano, da bi bila z njimi, ko se bodo šolali. Sprva, ko se je vojna končala, sem bila celo nekaj časa ravnateljica na Mirni, kasneje tudi nadzornica v Trebnjem, a to je bilo

zame prenaporno, zato sem se zaposlila v Mostah, od tam sem odšla v Šiško, nekaj časa sem delala tudi na občini, nazadnje pa pristala v vrtcu, ti so se prav tedaj začeli ustanavljati."

Po takem pestrem življenju se je prav gotovo upokojevala. Prvič sem se upokojevala 1954. leta, a sem kasneje še delala, tudi zato, da so se otroci lahko izsolali, tako da se mi je nazadnje nabralo 42 let delovne dobe, kar zadosti. Že čez petdeset let je Ljubljana kraj vašega bivanja, se spominite, kdaj ste bili nazadnje v Šentrupertu?

"Dokler sem lahko hodila, sem bila vsako leto vsaj enkrat v Šentrupertu, da sem obiskala grob svojega moža in njegovih sorodnikov. Ko sem odhajala z otroki in njihovimi družinami v Šentrupert, je bil zame vedno praznik, rekli smo, da smo naredili izlet, od 1993. leta pa je moj kraj samo še dom starejših občanov v Šiški."

Življenje je v vsakem obdobju lepo, če si tako sami želimo. Tudi v domu starejših občanov, še posebej, če hčerki (sin je v tujini) poskrbita, da nikoli niste sami. Recept za dolgo življenje?

"Tudi moja mama je doživela lepo starost, samo nekaj mesecev pred stotim rojstnim dnem je umrla. Recepta ni. Živeti pa je treba z optimizmom, brez sovraštva, nikoli obupati. Čeprav moža ni bilo veliko doma, so bili vendar lepi trenutki, kadar smo bili vsi skupaj in bili srečni, ko je otrokom bral knjige."

Nasvet mlajšim?

"Biti moraš odporen in uporen, vztrajen, da dosežeš, kar si zastaviš, pa večkrat obujati lepe trenutke življenja, saj se jih vedno najde, četudi je bilo marsikdaj zelo hudo."

Ves čas pogovora se je prijazno okrog nje vrtela najmlajša hčerka Breda, ki je kdaj pa kdaj dopolnila odgovor, če je bil zaradi slabšega sluha manj popoln. Zato pa je bil spomin na dogajanja, posebno v mlajših letih, tako živ, kot bi se odvijal film. JOŽE ZUPAN

RAZSTAVA O SLOVENSKEM DOMOBRANSTVU

Travmatično poglavje slovenske zgodovine

Rušenje desetletja trajajočih tabujev in počasno lučenje zgodovinskega iz ideoloških lupin je omogočilo, da se je pred javnostjo dvignila zavesa, ki je dolgo prikrivala eno od pomembnih prizorišč slovenske zgodovine dvajsetega stoletja. V Muzeju novejšega zgodovine v Ljubljani je od konca prejšnjega meseca na ogled razstava o slovenskem domobranstvu. Z njo stopa v javnost strokovna predstavitev doslej zamolčanega ali pa le enostransko prikazanega zgodovinskega dogajanja, ki je, naj to priznava ali ne, z najglobljimi vrezi zapisano v slovensko kolektivno zavest.

Razstava z naslovom *Mati, domovina*, Bog je plod dveletnega projekta, ki ga je podprlo ministrstvo za kulturo. Njena avtorica Monika Kokalj Kočevar je zasnovala kot sodobno "vizualizacijo znanstvenoraziskovalnega dela" z namenom, da omogoči odkrito soočanje s preteklostjo in odpre možnosti za

njeno razumevanje, saj lahko do celovitejšega spoznanja nekega obdobja pridemo le s približevanjem objektivni resnici, ne pa s pristranskimi stališči in odsevi strasti iz preteklosti, ki kalijo pogled in stvarnost spreminjajo v črno-beljo sliko.

Strah je uničeval gradivo

Gre za prvo takšno razstavo, zato zbujajo precejšnjo pozornost. Privrati so javnosti na ogled nekateri dokumenti, fotografije, uniforme, predmeti, filmsko in drugo gradivo, ki je bilo desetletja ali skrito v muzejskih depojih, arhivih in knjižnicah ali skrbno varovano pred nepoklicanimi očmi, nekaj pa je tudi takega, kar so hranili posamezniki. Žal je to le del tistega, kar bi lahko muzealci zbrali, če bi se prej lotili raziskovanja in zbiranja. A ideološki primice je bil preveč pritisk in ni bilo ne volje ne poguma. Tako je bilo veliko

gradiva na terenu uničenega, da seveda sploh ne govorimo o tistem arhivskem gradivu, katerega usoda je še danes neznana. Kot je povedala Monika Kokalj Kočevar, je na terenu našla razmeroma malo gradiva in je zato vsako toliko bolj dragoceno. Ljudje so po vojni uničevali vse, kar je dihalo po domobranstvu, da ne bi imeli težav. Nezaupanje in strah sta se tako globoko zaširila, da še dandanes niso pripravljene govoriti o teh stvareh. Kočevarjeva je denimo med vsemi pričevalci našla le na enega, ki si je upal govoriti v mikrofon.

Podoben izkušnje ima tudi zasebni zbiralec domobranskega gradiva Aleš Nose, ki je za razstavo posodil domobranske uniforme in vojaške oznake. Toliko bolj zanimivo je torej, da se je ohranil dnevnik dolenskega domobranca Franca Goloba. Njegov brat Silvester iz Sentejereja ga je kljub nevarnosti hranil do današnjih dni. Kopija dnevnika je zdaj v muzeju, uporabili pa so ga tudi kot gradivo za katalog, ki spremlja razstavo.

Tri sobe - tri optike in še četrta

Razstava je postavljena v štirih sobah, ki niso zgolj razstavni prostori, ampak so zasnovane kot prikazi zgodovine skozi različne optike. V prvi je prikaz domobranstva skozi gesla in propagandno gradivo, v katerem so poudarjeni predvsem ideološki protikomunistični in rodoljubni temelji slovenskega domobranstva z osrednjim geslom s protikomunističnih zborovanj *Mati - domovina* - Bog, po katerem je razstava dobila naslov. (V gradivih ni nikjer omenjeno, da gre pravzaprav za triado iz sklepe črtice Cankarjevih Podob iz sanj.) Slikovno, filmsko in

drugo gradivo, med katerim so prvič predstavljene tudi popolne domobranske uniforme, govori o domobranski prisegi, življenju v posadkah, bojih s partizani (velika fotografija uničenja 4. bataljona Cankarjeve brigade na Javorovici) in o umiku na Koroško ob koncu vojne ter tragični vrnitvi. Pečat vsemu razstavljenemu gradivu dajeta kipa nemškega častnika in domobranskega vojaka v naravni velikosti z jasno prepoznavnim sporočilom o kolaborantskem značaju slovenskega domobranstva.

V drugi sobi je prikazana identična tematika, vendar skozi partizanski optiko. Filmsko gradivo je delno celo domobransko (prisega), vendar pa uporabljeno bremenljivo. Osrednji točki druge sobe sta bunker Edvarda Kocbeka kot osebnosti, ki je presegla medvojne ideološke razkole, in stena, popisana z imeni po vojni usmrčenih gorenjskih domobrancev. Slednje obiskovalec ugotovi le ob pomoči zloženke. Nekako se ni mogoče znebiti vtisa, da je preveč omiljeno in zabrisano prikazano zunajsojni poboj tisočev vrtnih domobrancev, ki je domobranstvu vtisnil tragični pečat žrtve in revoluciji krvavi pečat zločina ter za dolgo travmatično zaznamoval slovensko kolektivno zavest.

Tretja soba je prizorišče povojnih spominov, nostalgije in strahu, govori pa o zaprtosti in potisnenosti javnega spomina med stene doma oziroma v emigracijo. V tej sobi je med drugim razstavljena tudi uniforma generala Leona Rupnika, ki jo je muzej dobil iz Amerike, ob njej pa Goršetova upodobitev po vojni obsojenega in usmrčenega generala.

Četrta soba s prebarvanimi nakupovalnimi vozički kot simboli potrošništva ter s fotografijami vojn

OHRANIL JE BRATOV DNEVNIK - Silvester Golob iz Sentejereja hrani doma dnevnik svojega brata Franca, ki je bil pri domobranstvih in komaj polnoleten po vojni usmrčen.

ZASEBNI ZBIRATELJ - Aleš Nose ima v svoji zbirki kompletne domobranske uniforme, ki so predstavljene tudi na razstavi.

po svetu in prometnih nesreč na slovenskih cestah kot prisotnost sedanjih nasilnih smrti obiskovalca preseneti in najprej pomisliti, da je zašel na neko drugo razstavo, a ekran s filmskimi posnetki o spravi maši v Kočevskem Rogu in o odkrivanju spominskih plošč z imeni pobitih domobrancev obiskovalcu ponudi vezno nit z ostalimi sobami ter ga sili v razmislek o povezanosti zgodovine s sedanostjo.

Pomembno dopolnilo razstavi je zbornik s prispevki Borisa Mlakarja, Monike Kokalj Kočevar, Vanja Martinčiča in Gregorja Tomca, ki so obdelali vaške straže, prostovoljno protikomunistično milico, slovensko domobranstvo v Ljubljanski pokrajini, primorsko in gorenjsko domobranstvo, domobranske uniforme, čine in orožje ter sociološki lik domobranca. V zborniku je objavljen tudi dnevnik domobranca in več dokumentarnih fotografij.

Sprejeti zgodovino

Odmevi na razstavo so različni. Nekaterim se zdi povsem odveč, da

so muzealci tako razstavo sploh pripravili, češ da po nepotrebnem odpirajo že zarasle rane, da spodbujajo ločevanje duhov, slišati je celo cinično govorjenje o odvečnem preštevanju kosti ipd. Drugim se zdi razstava nepopolna, ker prikriva vzroke za nastanek domobranstva, in da prenežno odpira travmatična poglavja slovenske zgodovine. Mnega se bodo najbrž še kresala, saj gre za zares za temo, ki se mukoma prebija v javnosti in zavzema svoje pravo mesto. Vsekakor pa je dobro, da obiskovalec vtise z razstave dopolni z vedenjem, ki ga nudi zbornik.

Domobranstvo spada v našo narodno zgodovino tako kot partizanstvo, je njen neizbrisni del, ki ga treba sprejeti, če hočemo pač sprejeti zgodovino v celoti, z njenimi svetlinami in temnimi platmi. Zamolčevanje in potiskanje pozabo enega ali drugega krni njeno celovitost, krha zgodovinsko resnico v delno resnico, morda celo kar neresnico. Narod, ki ne zmore sprejeti svoje zgodovine, bo ostal pač brez nje in tudi brez prihodnosti.

MILAN MARKELJ

V SLUŽBI OKUPATORJA - V prvi sobi razstave dominirata kipa nemškega častnika in domobranca, ki od okupatorja sprejema odlikovanje.

JUG SLOVENIJE

Nekoč pozabljeni, a danes vse bolj znani

Široka asfaltna cesta, ki pelje od Vinice proti Staremu trgu, se za Sinjim Vrhom močno zoži in postane makadamska. Pred nekaj leti je bila takšna celotna pot od Vinice do odcepa za Stari trg, čeprav nosi zveneče ime: obkoljska magistrala. Vendar pa je vse pogostejše slišati obljube, da bodo začeli tudi slabih osem kilometrov makadamske magistrale ob Kolpi, na skrajnem jugu Slovenije, kmalu asfaltirati.

Ce pristojni obljublja, bodo zagotovo tudi kaj naredili. Tako vsaj je prepričanih okrog tristo prebivalcev Sinjega Vrha, Gorice, Špeharjev, Dalnjih Njiv, Brega, Hriba, Selce, Drage, Damlja in Kota. Desetih najjužnejših slovenskih vasi torej, povezanih v krajevno skupnost Sinji Vrh. Se pred nekaj leti do njih namreč niso prišle niti obljube, kaj šele, da bi bilo kaj narejenega. Desetletja po drugi svetovni vojni so bili ti ljudje pozabljeni od občine, države, boga. Ne čudi torej, da so se številni odselili. Mnogi od tistih, ki so vztrajali v vaseh, ki jih s svetom niso povezovali niti dostojna cesta, niti telefon, niti televizijski signal, pa so se nekako vdali v usodo. Zlasti starejši. Mlajšim pa le ni bilo povsem vseeno, da njihovi kraji ne le stagnirajo, ampak močno nazadujejo. Še dobro mi je, da ostalo v spominu, kako so se pred leti, ko so bili še v krajevni skupnosti Vinica, možakarji odpravili na črnomaljsko občinsko upravo in povprašali, ali bodo morali svoj življenjski prostor, ki je vse bolj zaraščal, res za vse večne čase deliti le s srnjadjo, jelenjadjo, divjimi prašiči in medvedi. Čeprav se po tistem obisku ni kaj prida spremenilo na boljše, pa so vsaj dali vedeti, da niso več pripravljene zgolj od strani opazovati napredka v drugih krajih in celo v drugih vaseh njihove krajevske skupnosti, medtem ko bodo sami capljali na mestu.

Končno prebujenje

Dokončno so se na Sinjem Vrh in okoliških vaseh prebudili pred šestimi leti, ko je bilo ustanovljeno Turistično društvo Sinji Vrh, njegov prvi predsednik pa je postal Ivan Černjak, ki so mu pred nedavnim podaljšali mandat za naslednja štiri leta. Kaj kmalu pa so spoznali, da bodo lahko naredili veliko več za razvoj, če bodo imeli tudi svojo krajevno skupnost. Tako so se na referendumu pred štirimi leti odločili še

za samostojno krajevno skupnost Sinji Vrh, njen predsednik pa je prav tako postal Ivan Černjak. V zadnjih nekaj letih so krajin dokazali, kako pravilna je bila njihova odločitev. Dobili so marsikaj, o čemer so prej dolga leta lahko le sanjali. Težko bi bilo v nekaj besedah naštet vse pridobitve, a to morda tokrat niti ni potrebno, saj so se ob vsem trudu, ki so ga ime-

MIHELČIČEVA - Marjana in Alojz Mihelčič se še borita z vse bolj vsiljivim gozdom, da ne bi zarasel Selc, ne vesta pa, koliko časa bosta še zmogla. S prihajajočo starostjo so tudi njune roke vse bolj utrujene. (Foto: M. B.-J.)

KAŽIPOT - Na obkoljski magistrali je lično urejeno križišče z odcepi za Breg in Selce. Ne manjka niti razpelo. In odkar je pot v Selce dovolj široka, da je po njej mogoče peljati z vsemi vozili, Selčanov ne obiskujejo le srnjad, jelenjad in medvedi, ampak celo turisti.

li prebivalci z Ivanom Černjakom na čelu, vedno znani potrditvi tudi, da so njihove pridobitve prišle v javnost. Rezultat vseh teh prizadevanj pa je že videti: ljudje ostajajo v teh krajih, nekateri, ki so se odselili, pa razmišljajo, da bi se vrnili.

Čeprav v sinjevrhovski krajevni skupnosti že ves čas govorijo, da

njihova skupnost šteje deset vasi, pa od vsega začetka ni bilo tako. Še ne tako dolgo nazaj so črnomaljski svetniki sklenili, da naselja, ki so bila nekdanj samostojna, pozneje pa so jih priključili k sosednjim večjim vasi, znova dobijo svoja prvotna imena. A čeprav domačini že ves čas uporabljajo nekdanja vaška imena, sklep svetnikov še ni povsem udejanjen. Tako imajo na primer v najjužnejši slovenski vasi Kotu na hišah še vedno tablice, na katerih piše, da gre za bližnjo vas Damlje, medtem ko je lastnike telefonskih priključkov - telefon je prišel v vas pred dvema letoma - že mogoče najti pod vasjo Kot pri Damlju. Vse drugače je z vase-ma Hrib in Selce. V telefonskem imeniku ju boste zaman iskali. Selce, kjer danes v dveh hišah živijo štirje ljudje, še vedno prištevajo k Bregu, čeprav stojita hiši z gospodarskimi poslopi povsem na samem in sta bili do nedavnega skoraj odrezani od sveta.

Štirje prebivalci Selce

Edina prebivalca Selce, ki živi tam že od rojstva, je Marjana Mihelčič. Njen mož Alojz se je priselil k ženi iz Nove Lipe pri Vinici

umrla, kmalu pa se je sesedla vase tudi njena s slamo krita koč. Čeprav so se Mihelčičeva rodila trije otroci, Mihelčičeva pa dva, so starši, ko so otroci odšli v šole v večje kraje, ostali sami. Nihče se ni več vrnil. "Najini hčerki sta ostali v Suhorju pri Vinici in Semiču, sosedova fant v Kočevski Reki in Novem mestu, hčerka pa v Metliki," našteva Marjana. "Naši nas vsaj pogosto obiskujejo, nismo pa jih mogli prepričati, da bi ostali doma. A starejši sin bi skoraj zagotovo ostal. Če bi se nas razvoj dotaknil nekoliko prej. Če bi bilo takrat, ko je bil mlajši, tako, kot je danes, najbrž danes na domačiji z možem ne bi samevala," je prepričana Rozalija. A Alojz hitro pristavi, da je boljše, da so mladi odšli, saj jim je bilo prihranjeno mučno življenje na osamljenih domačijah.

Prav Alojz od vseh štirih prebivalcev Selce najbolje ve, kako je bilo nekdanj hoditi iz divjine, v kateri so živeli, v službo v Črnomelj. Poleti je še nekako šlo, veliko težje pa je bilo pozimi. Neštetokrat se je odpravil od doma ob štirih jutraj. Če obkoljska magistrala še ni bila spluzena, se je bal, da avtobus ne bo prišel v bližnje Špeharje, zato jo je kar po celem mahnil na štiri kilometre oddaljeni Sinji Vrh. "Svetil sem si z lampico, ki je dajala le medlo svetlobo. Ničlikokrat so mi prečkali pot divji prašiči, da o srnjadi in jelenjadi, ki sta za nas že kot domače živali, niti ne govorim," pravi Alojz. In tako je bilo 32 let, leto za letom, dokler ni šel Belt, kjer je bil zaposlen, v stečaj, on pa je kot invalid tretje kategorije ostal brez dela. "Sedaj ne morem ne v pokoj, ker sem premlad, a tudi delati ne morem. Z Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje dobivam nekaj denarja, na mesec pa plačujem po deset tisočakov prispevkov, da bom šel lahko čez tri leta, ko bom dopolnil osemindeset let, v pokoj," pove Mihelčič, ki je najmlajši prebivalec Selce. Žena Marjana je dve leti starejša, medtem ko jih šteje sosedov Ivan štirinosemdeset, njegova žena pa dve leti manj. Povprečna starost prebivalcev Selce je torej kar devetinšestdeset let in pol.

Škoda, da je napredek prišel tako pozno

Mihelčičeva sta imela nekdanj govedo, prašiče, ovce, na starost pa

SIMČIČEVA - Simčičeva Rozalija in Ivan pred svojo hišo, ki je bila nekdanj polna njihovih otrok. Čeprav sta na starost ostala na domačiji sama, pa pravita, da nista osamljena. (Foto: M. B.-J.)

so jima ostale le še kokoši. Pravi-ta, da z Rozalijinim borčevskim dodatkom in Ivanovo kmečko pokojnino kar nekako shajata. Zgovorna Marjana ju pohvali, da se prav nič ne pritožujeta, pa ji še vedno zelo čila Rozalija hitro odgovori: "Ah, kaj bi se, saj bo smrt tako in tako prišla sama od sebe!" Pri Mihelčičevih pa še redi-jo dve kravi, vola, junca in prašiče. A mleka ne oddajajo. Marjana pravi, da bi ga morala z možem nositi v Špeharje, pa še tako slabo ga plačajo, zato ga dajo raje kar prašičem. Z Alojzem potarnata, da je okrog njih veliko zemlje, ki bi jo lahko obdelovali, a kaj, ko so vse starejši in jim gre delo vse težje od rok, zato vse bolj zarašča. "Ze sedaj sami zase pridelamo več, kot lahko pojemo," se nasme-hne Mihelčičeva.

Mihelčičeva si pri obdelovanju pomagata s traktorjem, to pa je bilo do letošnjega avgusta tako rekoč edino prevozno sredstvo, ki je lahko prišlo v Selce. Res je sicer, da ima Alojz tudi avto, s katerim mu je uspelo pripeljati v vas, a le zato, ker je dobro poznal cesto, ki bi ji bil bolj prikladen kolo-voz. "Patronažna sestra, ki se je namenila v vas, je z avtom obsta-la sredi poti. Poštarja smo, zlasti ko je bilo potrebno prevzem po-šiljk podpisati, marsikdaj čakali v Špeharjih tudi po nekaj ur, včasih pa ga sploh ni bilo. Kumbajn je prišel v vas kar po njivah, saj po preozki poti ni mogel. Zgodilo se je, da smo bolnika peljali k zdrav-niku kar z volovsko vprego, pre-cej hudo pa je bilo tudi, ko je gori Simčičev skedenj," našteva Alojz, ostali trije pa mu prikimavajo.

Letošnjega avgusta so Selčani končno dočakali široko cesto. Danes so hvaležni predsedniku krajevske skupnosti Černjaku, da niso več tako odrezani od sveta. A Černjak pravi, da ni šlo tako lah-ko. "Mislim, da so se ti ljudje, ki so samevali sredi velike jase, kar nekako vdali v usodo. Dve leti

sem jih hodil prepričevati, kako dobro bi bilo zanje, da dobijo širšo cesto. Marsikaj sem tudi pogoltnil in preslišal, vesel pa sem, ko vi-dim, da ljudje na koncu le prizna-jo, da sem imel prav in da so za-dovoljni," pravi Černjak. Na Sel-cih, kjer so se najprej tako branili širše ceste, pa sedaj upajo, da bodo dobili še asfalt. Predsednik krajevske skupnosti je obljubil, da bo od slabega kilometra maka-damske poti prihodnje leto asfal-tiranih približno tristo metrov ceste tik pred vasjo ter prav toli-ko na strmeh klancu.

A že v teh nekaj mesecih, odkar so postale Selce dostopne z vsemi vozili, je zaselek kar oživel. "K nam ne prihaja le poštar, ampak tudi Ribičnik z velikim tovornja-kom, trgovka s Sinjega Vrha, ki ji po telefonu naročimo, kaj potre-bujemo, in celo izletniki. Sedaj imamo skoraj vse, škoda le, da nas je napredek opazil tako pozno. Dobro vemo, da vodovoda goto-vo ne bomo dobili tako kmalu, naša največja želja pa je poleg as-falta na preostanku obkoljske magistrale še sprejem programa slovenske televizije. Ze dolga leta plačujemo naročnino v Ljubljano, pa bi bil končno že čas, da bi od tega plačila tudi kaj imeli, malo pohvalijo in nekoliko potarnajo vaščani. Kljub temu da so pred kratkim v bližini naredili dva pre-tvornika, lahko tako kot na Dal-njih Njivah, v Kotu in delu Sinje-ga Vrha gledajo le program hrvaške televizije. Černjak je obljubil, da bodo problem kmalu rešili s satelitskimi antenami. In takrat bodo gotovo tudi na Selcah konč-no povsem začutili, da le niso pozabljeni. Tako kot v nekaterih drugih vaseh v krajevni skupnosti Sinji Vrh, kjer spoznavajo, da postajajo zadnja leta tudi zaradi razvoja, ki jih je končno "našel", vse bolj znani in poznani, pred-vsem pa zanimivi za turiste, ki si želijo miru in neokrnjene narave. MIRJAM BEŽEK-JAKŠE

OB TRAGIČNI SMRTI VARNOSTNIKA

Umrl, ker je odgnal tatinske Rome

Kermčevi s Sel pri Zburah si pred slabima dvema mesecema gotovo niti mislili niso, da bodo ob letošnjem 1. novembru stali na pokopališču v Šmarjeti ob svežem grobu svojega gospodarja, 41-letnega Ivana Kermca. Bil je zdrav, priden kmečki mož. Toda zgodilo se je ravno to. Prižgali so mu svečke, prinesli cvetje in se zalostili, to pa je bilo tudi vse, kar so lahko storili.

30. oktobra je namreč Ivan po mesecu dni boja za življenje, ko so ga v službi varnostnika Ljubljanskih mlekar v Sevnem pod Trško Goro pretepli tatinski Romi, omagal v ljubljanskem Kliničnem centru. Poškodbe so bile prehudе.

Odgnal Rome, ki so kradli mleko

21. septembra je Ivan Kermc delal v popoldanskem predstavnistvu Ljubljanskih mlekar v Sevnem pod Trško Goro. Proti večeru je prodajalka v tamkajšnji trgovini Mlečni diskont opazila tatove in to sporočila varnostniku. Trije Romi so namreč odnesli 84 litrov alpskega mleka. Ivan jim je pogumno zaprl pot z avtomobilom in nato izstopil, takrat pa ga je eden od treh Romov udaril po glavi z neznanim predmetom, ne da bi ga prej Ivan, ki ni bil oborožen, opazil. Ivan se je potem zavedel le kratak čas, ves mesec pa se je v Kliničnem centru v Ljubljani boril za življenje. Zaman.

Vsi trije Romi: 37-letni D. B., 20-letni V. K. in 23-letni D. K., so po kraji in napadu na varnostnika pobegnili z dvema avtomobila, vendar so jih novomeški policisti kmalu zatem izsledili, pridržali ter napisali kazenske ovadbe.

Prvi tak napad

Mnogi pravijo, da se je na Bajnofu zgodilo že več neljubih dogodkov z Romi in da so bile njihove kraje mleka stalne. Zakaj se torej za varnost tamkajšnjih delavcev ni več storilo še pravi čas?

Komandir policijske postaje Novo mesto Franc Prašnikar pravi, da je tokrat šlo za prvi neposredni napad na varnostnika oz. za tak hud konflikt. Ob pregledu evidence kaznivih dejanj je ugotovil, da sta bili edini prijavi iz novomeških Ljubljanskih mlekar januarja 1998 in septembra letos; šlo je za tatvino mleka v dopoldanskem času, vendar je v obeh primerih odgovorna oseba odstopila od pregonov, ker je šlo za majhne vrednosti. Policija je okrogno državno tožilstvo obvestila tako o dejstvu kot o odstopu, "za druge kršitve, neposredno povezane z Ljubljanskimi mlekarji, pa ne vemo. Je pa res, da smo tudi z bližnje srednje kmetijske šole dobivali obvestila, da se v neposredni bližini večkrat pojavljajo Romi, ki jih mikajo poljščine, blizu so vinogradi in zidaničnice, tako da so naši policisti tudi sicer večkrat zavili tja na ogled. To bomo počeli še naprej," je dejal Prašnikar.

Zdaj oborožen varnostnik

O tragičnem dogodku na Bajnofu ni želel spregovoriti vodja predstavnistva Ljubljanskih mlekar v Novem mestu Miro Znidarič, češ da za to ni pristojen. Dejajle je le, da obžaluje, da je prišlo do te nesreče, in sočustvuje z domačimi. Matjaž Vehovac, direktor trženja v Ljubljani,

skih mlekarjih, je povedal, da so jih presenetile govorice, da so se kraje Romov tam dogajale že prej, saj o tem niso nič vedeli. Znan jim je le dogodek pred mesecem dni, ko je čuvaj obvestil policijo o manjši kraji.

V Novem mestu so imeli zaposlene tri varnostnike, ki so delali v treh izmenah. Nobeden od njih ni bil oborožen niti ni imel pri sebi mobilnega telefona, "ker nismo imeli izkušenj kakšnih nasilnih dejanj. Tudi bližnja šola nima varnostnika. Naš varnostnik ima čuvajnico

OBUPANA IVANOVA MAMA - "Vse bi dala, da bi bil Ivan še živ," pravi ostarela in bolna pokojnikova mama.

pred vstopom v mlekarne, notri ima telefon, da lahko pokliče policijo ali koga drugega, in to je do zdaj zadostovalo. Hudo nam je, da je prišlo do tega tragičnega dogodka," je dejal Vehovac in dodal, da ni res, da so delavci Ljubljanskih mlekar reševali mleko pred tatovi zato, ker so sicer morali škodo plačevati iz svojih žepov.

Za večjo varnost zaposlenih je uprava Ljubljanskih mlekar zdaj le bolj poskrbela. Od 1. novembra je tam 24 ur na dan oborožen varnostnik, v nekaj tednih pa bodo po besedah Vehovca okrog mlekarne poslopja postavili še ograjo.

Kakšna je varnost varnostnikov?

Ob omenjenem dogodku se zastavlja vprašanje, ali je bilo za Ivanovo varnost res storjeno vse, kar je sploh mogoče, in kako je sploh poskrbljeno za varnost ljudi, ki naj bi varovali druge ljudi in objekte. O tem je spregovoril direktor G 7, Družbe za varovanje, Sektor Dolenjska - Matjaž Bradac.

Zakon o zasebnem varovanju in obveznem organiziranju službe varovanja predpisuje obvezno organizirano službo varovanja v vseh podjetjih, ta pa se sama odločijo, na kakšen način. Podjetja lahko pridobijo licenco za opravljanje fizičnega varovanja za lastne potrebe, ter sama zaposlijo osebe, ki izpolnjujejo pogoje za opravljanje del in nalog fizičnega varovanja, ali pa se odločijo za zunanje izvajalce - profesionalno varnostno službo, ki jim nudi in zagotavlja celovito storitev varovanja. Podjetja se največkrat odločajo za kombinacijo fizično - tehničnega varovanja. Pri tej odločitvi imajo zagotovljeno varovanje v in izven delovnega časa. V delovnem času podjetja varnostniki poskrbijo za kontrolo vstopa in izstopa, v izven delovnega časa pa za tehnično protivlomno, protipožarno in video - nadzorno varovanje ter posreduje v primeru sprožitve alarmnega sistema.

Bradac je povedal, da vsak, ki začne opravljati delo varnostnika ali delo, povezano z varovanjem, mora za to opraviti poseben izpit. Pridobiti mora licenco za opravljanje tehničnega ali fizičnega varovanja. Šele na podlagi službene izkaznice lahko na upravni enoti zaprosi za pooblastilo za nošenje orožja, za kar mora opraviti poseben tečaj in izpit, kjer varnostne službe sodelujejo s policijo. Vsi varnostniki seveda ne izpolnjujejo teh pogojev, na primer receptorji, reditelji, varnostniki parkirnih prostorov, informatorji.

Orožje ne reši vsega

V omenjenem tragičnem primeru na Bajnofu ni šlo za varnostnika podjetja G 7, saj so Mlekarne na tem mestu zaposlile svojega delavca, "toda treba je vedeti, da bi se ravno to, kar se je zgodilo tam, lahko zgodilo tudi našemu varnostniku. Sploh ni rečeno, da bi kaj pomagalo, če bi pokojni imel pri sebi orožje in bi ga uporabil. Če varnostnik ali kdo drug, ki ima pooblastilo za uporabo orožja, to res uporabi,

ostaja veliko vprašanje, ali so bili za takšno odločitev res izpolnjeni vsi pogoji. Kar 90 odstotkov naših zaposlenih ima pooblastilo za nošenje orožja, toda v petih letih, kar obstajamo, še ni bilo primera, da bi ga naš varnostnik uporabil pri varovanju premoženja ali oseb. Če ima varnostnik pri sebi orožje, to še zdaleč ne pomeni, da obvlada vsako zadevo," je povedal Bradac. Uporaba strelnega orožja je le najstrožja uporaba prisilnih sredstev. Varnostniki v glavnem niso oboroženi razen tam, kjer so najbolj izpostavljeni ali kjer to zahteva zakon ali naročnik, na primer pri spremstvih pri prevozu gotovine.

Varnostnik mora torej pred uporabo orožja prej izkoristiti vse druge možnosti. Kot je povedal Bradac, imajo zaposleni v podjetju G 7 pri sebi napravo, ki je v vsakem trenutku povezana z njihovim nadzornim centrom. "Ko pride do incidenta, kjer varnostnik oceni, da potrebuje pomoč, samo pokliče to številko in na kraj dogodka v nekaj minutah prispejo intervencijske skupine, ki so še bolj izurjene za prijetje na primer tatov ali vlomilcev oz. za preprečevanje storitve kaznivih dejanj. To je prednost najetih varnostnih služb in morda bi ravno tak klic na pomoč oz. drugačno ukrepanje pomagalo tudi v tragičnem primeru," meni.

Glede na porast kriminala se tudi pri nas ne le podjetja, temveč tudi vse več ljudi odloča za varovanje svojega premoženja. Bradac je povedal, da imajo veliko dela po vsej Sloveniji, na Dolenjskem pa jim

MLEKARNIŠKO POSLOPJE - Od 1. novembra mlekaršisko poslopje 24 ur na dan varuje oborožen varnostnik, postavili bodo tudi ograjo. Morda bo to komu v pomoč, za Ivana je prepozno.

"Mar mislijo, da smo bili turisti?"

Vojna je grozljiva, neprijetna stvar. Takrat, ko besni. In pozneje, ko preštevajo njene žrtve. Neprijetno, malodane odveč se je zdelo tudi Rozaliji Grnčarski napisati pismo Antonu Ropu, ministru za delo, družino in socialne zadeve. Vendar je ministru osebno napisala pismo, z uvodom: "V zvezi z vašo odločbo (št. la in ta, op. M. L.) Vam na vašo zahtevo pošiljam natančen opis življenja mene in mojih staršev pred in po pobegu 26. oktobra 1941." Z omenjenim dopisom ministru Rozalija želi doseči, da ji slovenska vlada skladno z zakonom o žrtvah vojnega nasilja prizna status begunca iz časa 2. svetovne vojne. Tak status je vlada že priznala nekaterim ljudem, ki so preživljali zelo podobno grenko usodo.

"Ne prosim, ampak zahtevam, da moje vlogo za priznanje statusa in pravic žrtve vojnega nasilja ugodno rešite. V nasprotnem primeru se bom pritožila na mednarodne ustanove, kjer bom dobila, če nič drugega, vsaj moralno zadostitev." Tako med drugim obljublja ustreznim najvišjim državnim ustanovam državljanka Rozalija, nekdanja begunka iz Krške vasi.

Različna merila za enake usode

Begunstvo, za katerega priznanje si prizadeva Rozalija Grnčarski, bi stežka razložili kako drugače kot svojevrstno vojno zgodbo. Uslužbenici, ki danes z zakonom v roki ugotavljajo, kdo je bil in kdo ni bil v Sloveniji v času protifašističnega odpora begunec, bi morali vse primere sejati na istem situ. Rozalije še niso prepričali, da res vse takratne begunce obravnavajo enako. "Rada bi izvedela predvsem, zakaj vloge rešujete tako dvolično? Poznam nemreč kar nekaj ljudi, ki ste jim rešili vlogo pozitivno in že več kot leto dni prejemale mesečno rento ter imajo ostale ugodnosti, ki izhajajo iz tega. In vendar ti niso bili več kot nekaj kilometrov stran od doma, in sicer v vinogradih," pravi ženska iz Krške vasi, ki je med vojno kot deklica skupaj s starši bežala od doma v Belo krajino, in sicer pred nemškimi nasiljem in pred

KDO BO DOKONČAL NOVO HIŠO? - Ivan je z velikim veseljem ob staro hišo gradil novo. Vsak tolar je namenil za nov dom. "Kdo bo zdaj hišo dokončal in skrbel za kmetijo?" se sprašujejo Kermčevi.

največ problemov povzročajo Romi. "Naši zaposleni se dnevno srečujejo z njimi, na primer v Bršljinu v BTC-ju, v Mercatorjevih trgovinah na Livadi, na Cikavi in drugje. Pogosto gre za kraje ali grožnje. Problemi z Romi so pri nas res veliki." Na to kaže tudi nepotrebna Ivanova smrt, ki je gotovo najbolj prizadela njegove domače.

Ivan doma nepogrešljiv

"Tako rad je hodil v službo. Varnostnik je bil kar 23 let, in to res z dušo in srcem. Vedno je pazil, da je bil točen. Odkar se je pred dvema letoma lotil gradnje nove hiše, pa je imel še večje veselje," je žalostna povedala 76-letna pokojnikova mama, ki ne more verjeti, da nima več Ivana. "Kaj vse bi dala, da bi bil še živ!" pravi. Od štirih otrok je namreč pokopala že dva. Sina in hčerko ima še, toda oba sta si družini ustvarila drugje, na Ivana, ki je gospo-

daril doma, pa je bila seveda najbolj navezana.

Ob našem obisku doma ni bilo Jožice, Ivanove življenjske sopotnice, ki je pri hiši 13 let. V Ljubljano se je namreč z drugimi sorodniki odpeljala po mrlški list. Je pa zato mama povedala, da so se pri hiši kar razumeli, čeprav so živeli skromno, še slabše pa jim kaže zanaprej. "V službi je bil namreč le Ivan, 36-letni Jožica je brezposelna, jaz imam majhno pokojnino, pri hiši pa že vseskozi živi še bolni brat mojega pokojnega moža, ki zahteva vso skrb in nego. Jožičin 15-letni sin sedaj obiskuje 1. letnik strojne šole v Novem mestu in bo menda dobil kakšno štipendijo. Kakršnakoli socialna pomoč bi nam res prišla prav," je pripovedovala Ivanova mama. Skrb jo tudi, kako bo z majhno hribovito kmetijo, ki jo imajo: v hlevu stojita dve kravi, vendar mleka ne oddajajo, prašiče pa redijo zase. Traktor in nasploh delo s stroji je bilo Ivanovo delo, kdo bo zdaj poprijel za to? "Kdo bo tudi doživel novo hišo? Ivan je imel takšno veselje z gradnjo. Hiša je zdaj pod streho, zaprta je garaža, toda veliko je še dela in potrebno veliko denarja, ki pa ga ni. Sin je načrtoval selitev v dve leti," je pripovedovala mama. Zdaj živijo v nizki, stari kmečki hiši, novo bi še kako potrebovali za solidno bivanje.

"Kjer je že hudo, je lahko samo še huje. Žal je v življenju tako," je utrujena od vsega dejala pokojnikova mama in še naprej počasi v sivem jesenskem dnevu lupila krompir za kosilo.

Besedilo in slike: LIDIJA MURN

REKORDERKA V DOLŽINI LAS

Ko lasje zrastejo skoraj do tal

Z lasmi, spetimi v umetelno oblikovano pričesko Anica Turk iz Kočevja med someščani zbujajo občudovanje. Domiselnost njenih lastnih kreacij s se vedno naravno temnimi lasmi ob šestdesetletnici nehoti pritegne pogled. Samo tisti, ki Anico poznajo, pa vedo, da se v njenih pričeskah "skriva" kar poldrugi meter dolgi lasje.

Anica ima dolge lase, odkar pomni. Razen konic in edinega večjega posega, ko si je še v letih odrasčanja skrajšala lase za približno 15 centimetrov, se ni strigla že od svojega osmega leta. V osnovni šoli je lase spletala v kiti ali spenjala v čop, še vedno dolgi lasem kljub večjemu skrajšanju pa se ni odpovedala niti tedaj, ko je po končani osnovni obiskovali srednjo trgovsko šolo. Da si je nekoč odstrigla lase za več kot običajnih dva do tri centimetre, ji je danes žal. Če bi vedela, da se bo čez 30 let potegovala za osvoboditev slovenskega rekorda v dolžini las skupaj z ostalimi redkimi dekletin in ženami, ki jim lasje zrastejo več kot meter, se ne bi ostrigla. Vendar bi to samo povečalo njen osebni rekord. Ze z dolžino 155 centimetrov, kot njeni lasje merijo danes, je bila namreč v pred nedavnim zaključeni akciji revije Jana "Najdaljši lasje" Anica absolutna zmagovalka.

Dekleta z dolgimi lasmi običajno nosijo kite ali pa imajo lase razpuščene, Anica pa si je od nekdaj oblikovala domiselne pričeske. Takšne, kot si jih spleta še danes, si je omislila sama že v srednji šoli. V vseh letih, odkar ima dolge lase, se je navadila na njihovo težo, tako da je ne pri delu doma ne v službi - zaposlena je kot računovodkinja v kočevski Nami - ne ovirajo. Naučila pa se je z njimi tudi izredno spretno ravnanje. Umetelno pričesko si

Aničina običajna pričeska "za v službo" ne razkriva, da so vanjo speti poldrugi meter dolgi pramen las

oblikuje v pičlih desetih minutah, pa tudi umivanje las ji ne dela težav, le nekoliko več časa porabi kot tisti, ki imajo krajše lase. Ker je umivanje pravi obred, za katerega s sušenjem porabi več kot dve uri, si lase običajno umiva ob koncu tedna, ko ima več časa. Pri tem vedno uporablja regeneratorski, saj, kot pravi, si drugače las ne bi mogla razčesati.

Najdlje pa traja sušenje. Lase si namreč suši naravno, saj je prepričana, da jih le tako lahko ohrani lepe in zdrave. Poleti si jih suši na domačem balkonu, kjer soncu pusti, da opravi svoje, pozimi pa dolgo čakanje na to, da se lasje posušijo, običajno izkoristi za likanje perila. Ker je razčesavanje pri dolgih laseh tudi drugače največja težava, si jih pred spanjem spleta v kito ali spne v čop. Zjutraj jih samo malo pokrtači, tako da za oblikovanje pričeske, ki temu sledi, porabi največ 15 minut. Ker so ženske, ki tudi s kratkimi lasmi porabijo za pričesko pred odhodom v službo več časa, Anica niti ne pomisli, da bi se ostrigla. Nazadnje se je - strizse se namreč sama - pred dvema letoma. Čeprav je odstrigla le konice, je prav nič ne mika, da bi to spet kmalu storila. Daljši kot so namreč lasje, počasneje rastejo, prav tako pa tudi počasneje rastejo zaradi let, ki jih že ima, čeprav jih tudi zaradi še vedno naravnih temne barve svojih las, kar ima, kot pravi po materi, ne kaže. V zadnjih letih so ji morda zrastle za 3 centimetre na leto, zato možnosti, da bi bili še kaj dosti daljši, ni veliko. Aničini lasje so svojevrsten fenomen. Običajna življenjska doba lasu je 7 do 8 let, nakar odmre. Aničini lasje pa so dokaz, da so tudi izjeme!

MOJCA LESKOVŠEK-SVETE

Če bi bili lasje samo še malo daljši ali pa Anica za nekaj centimetrov nižja, bi ji lasje segali do tal.

Rozalija Grnčarski

Tako se danes spominja Rozalija Grnčarski, ki rada suče pero in to počne spretno, nekdanji hudim časom navkljub. Časi so bili hudi tudi v šoli. Po kratkem prihodu v Metliko je Rozalija začela kmalu obiskovati tretji razred. Ni imela ne knjig, ne zvezkov, ne peresnika - vse to so ji podarili dobri součenci. "V šoli nas je takrat učil verouk kaplan, ki je bil poveljnik belogardijske postojanke na Suhorju. Ta nasilni učitelj je v šolo prihajal v popolni vojaški opravi s črno baretko z znakom mrtvaške glave, za pasom je imel pistolo in bombi. Pouk pri njem je bil prava nočna mora."

Da bi begunstvo Rozalije Grnčarski postalo nočna mora ministra Ropa, Rozalija ne želi niti slučajno. Pismo, ki ga zaradi obširnosti tale spis ne more objaviti v celoti, je napisala zato, ker je minister zahteval res temeljit opis njene in njene družine življenja. Napisala ga je tudi zato, da ne bi uradna Slovenija in Ropovi uslužbenici danes mislili, da so njeni državljani nekoč v preteklosti za časa nemške oblasti šli v Belo krajino "zganjat turizem".

M. LUZAR

POGLED V ŠOLSKO ZGODOVINO

Častitljivih 120 let osnovne šole Gorenje Sušice

Da sem se začela ukvarjati z osnovno šolo na Gorenjih Sušicah, ki so jo prebivalci sezidali že pred 120 leti, je bil pravzaprav kriv brbuč - povodni mož, ki sem ga zaman iskala v suhem koritu Sušice. Tudi v Kotlu, Zelencu in Fajfarju ga ni bilo. Morda bo izbruhnil z vodo vred zdaj v jeseni, ko bo Sušica spet polna in bo povsod brbotalo iz zemlje.

"Kako smo se ga bali, ko smo šli tukajle v šolo," je povedal Dominik Kralj, ki mi je tisti dan razkazoval brbučev svet.

"V šolo? Stoji v vaši vasi šola?" "O, je že ni od 1973. leta," je povedala njegova sestra Joži. "Zdaj vsi otroci iz sušičke doline hodijo v šolo v Dolenjske Toplice. Ko sem jaz bila šolarka na tej šoli, nas je bilo pa še nekaj čez 100," se je spominjala z nostalgijo v glasu.

No, bom raziskala pa šolo, če brbuča ne morem, sem sklenila in ni mi žal, da sem se lotila tega dela.

Gradnja šole

in zgodovina stavbe

Na prvih straneh šolske Kronike preberem: "Potrebe sušičke doline od Uršnih sel do Toplice so zahtevale, da ob šoli v Toplicah zgradijo šolo še tu." Takratni župan občine Toplice Miha Zamida, ki je bil posestnik za Uršnih sel, je od takratnega ministrstva za uk in bogočastje dobil 3000 gld podpore in 8. avgusta 1877 je bil položen temeljni kamen za novo šolo. "Gospod župan je žrtvoval veliko stopinj in mnogo svojega premoženja, ker mu je bilo dobro znano, da je šola podlaga častne in večne sreče. To bode že vse črna zemlja krila, njegovo ime pa bode na čelo tukajšnje šole še vedno pričalo," je v svojem navdušenju zapisal njen prvi učitelj Franc Kalan, ki je sprejel službo na šoli za 400 gld letne plače.

Šola je bila zidana s "kulakom". "Vsi ljudje so radi hodili ob določenem času na delo", je zapisal učitelj Kalan. 28. oktobra 1879. je bila enorazredna nadsva svečano otvorjena za 101 otroka iz šolskega okoliša, ki je obsega vasi: Gorenje in Dolenje Sušice, Drganja sela, Dobindol, Uršna sela, Vrdun in Hrib. Za pouk je bila na rejena samo ena učna soba za 54 učencev, v šoli pa je bilo tudi stanovanje za upravitelja. Zazidalne površine je bilo 143 m², stavbo pa je vzdrževal krajevni šolski odbor, ki je obenem skrbel tudi za drva, učne pripomočke in učila.

V letu 1880 je sosed šole Franc Kulovec šoli podaril prostor nasproti nje v izmeri 192 m² za šolski vrt, ki so ga v šolskem letu 1934/35 povečali na 548 m². Oskrboval ga je šolski upravitelj. 10. maja naslednje leto so pred šolo zasadili lipo "v spomin na poroko cesarjevega Rudolfa s princesinjo Štefanijo", in jo poimenovali Rudolfova lipa. (Mislim, da je to ta, ki stoji med šolo in cerkvijo.) Zasadili so tudi dva jagneda v znamenje, "da hočemo biti in vedno ostati kakor jagnjeta: pohlevni, pokorni in iz srca vdani zvesti sinovi presvitlega vladarja naše močne Avstrije," je ganljivo zapisal vzgojni smoter tistega časa kronist Kalan. V šolskem letu 1905/06 so s pomočjo Odbora krajske hranilnice v Ljubljani in trgovca Javornika iz Soteske postavili še čebelnjak.

Ker je število šolobveznih otrok stalno naraščalo, se je 14. aprila 1910 vršil ogled zaradi morebitne gradnje nove šole na Uršnih selih, a prebivalci tega kraja so bili odločno proti temu, zato je okrajni šolski svet sklenil, da napravijo v starem župnišču tako šolsko sobo, ki bo odgovarjala vsem zahtevam pouka. Tako se je s pridržkom šolskega leta 1910/11 odprl na šoli še drugi razred.

V šolskem letu 1920/21 so ob šoli postavili prvo drevesnico, sama šolska stavba pa vse do 1925/26 ni bila deležna večjih po-

pravil. To leto so nabavili nova dvojna okna, preložili so peč v razredu, šolo prebelili znotraj in zunaj, nakupili so nekaj novega inventarja, napravili pa tudi zunanje okno pri šolski sobi v župnišču. V naslednjem šolskem letu so opravili še nekaj nujnih popravil, tudi pri drvarnici, popravili so streho pri čebelnjaku ter stopnice na podstrežje in v klet. Šele po petdesetih letih pa je šolskemu upravitelju uspelo, da je katastrofiški urad v Novem mestu določil meje šolske zemlje. "Dostojno so mnogi prešli na šolskem zemljišču," berem. "Na ta način se bo šola lahko ognila prepričam, ki so nastajali zaradi tega."

V naslednjih letih so se lotili popravila strehe, za razred v župnišču so v šolskem letu 1929/30 sezidali novi dve stranišči in popravili pri šoli tudi stara (seveda nobeno ni bilo na izplakovanje, saj ni bilo vodovoda!). V šolskem letu 1931/32 so položili v šolskem razredu nov pod in ga premazali s prašnim oljem, 1934/35 pa popravili vodnjak in dobili prvo vodno črpalko!

Med 2. svetovno vojno šolska stavba k sreči ni bila poškodovana. Prebivalci šolskega okoliša so se lotili prenove nekdanjega župnišča. Z udarniškim delom so prizidali del stavbe in tako naredili prav primerno dvorano za kulturne prireditve. "To je naš zadružni dom, čigar otvoritev je bila 10. junija 1951," je zapisala takratna upraviteljica Angela Praprotnik. Ob šoli je nastalo tudi šolsko igrišče, kjer je bilo opravljenih nad 6000 udarniških ur. Svečano je bilo odprto 22. junija 1952. To leto so popravili streho na šoli in zadnjo steno ter celo šolo prebelili in premazali lesene dele.

Ker je higienska komisija ugotovila, da je voda v šoli neprimerena, so 1956. leta dobili nov čistilnik in vodovod (hidrofor) v šolsko kuhinjo, ki je začela delovati 30. januarja 1956. V šolskem letu 1962/63 so postavili novo vrtno ograjo, a že leta 1973 je bilo s poukom v kraju konec. Šolsko stavbo je vzel v upravljanje takratni Dominvest iz Novega mesta, sedaj pa je pod upravo Terce. V njej vse od odhoda učencev stanujejo delavci Novolesa in drugi najemniki, ki upravljalcu plačujejo stanarino, za drugo jim ni mar. Stavba vidno propada, v njej še vedno ni vodovoda, razen v kuhinji. Lani so otroci z zadnjo učiteljico na tej šoli Heleno Kulovec s podstrešja rešili zadnji dve šolski klopi, stojalo za tablo in šolski stol, iz druge so že skurili.

Rešena šolska klop

V nekdanji dvorani pri župnišču je bil nekaj časa mladinski klub, sedaj je tam skladišče čevljarskega obrata Bor iz Dolenjskih Toplic, sicer pa je vse spet v lasti župnišča.

Prej tako lepa okolica, vsa v cvetju in z novo vrtno ograjo, je danes zanemarjena.

Pouk skozi čas

Na osnovni šoli Gorenje Sušice nikoli niso bili problem učenci, saj jih je bilo še v šolskem letu 1948/49 toliko kot ob otvoritvi šole, učiteljev pa je posebno prva leta primanjkovalo, da zaradi pomanjkanja večkrat ni bilo pouka.

Prvi učitelj Franc Kalan je ostal na šoli osem let (do 27. februarja 1888). Po njegovem odhodu ni bilo pouka do začetka drugega šolskega leta. Potem je bil na šoli imenovan Maks Šribar, naslednje leto je za njim prišla še njegova žena kot učiteljica ročnih del. V šolskem letu 1889/90 sta oba odšla in v drugem polletju spet ni bilo pouka. V jeseni je na šolo prišel Mihael Jazbec, a le za kratko. V šolskem letu 1891/92 so za šolo odredili "ekskuren pouk", dvakrat tedensko je na šolo prihajal učitelj Potokar iz Toplice. Za njim so učili še Ivan Vozelj, ki je na šoli ostal tri leta, Ferdinand Reiniger, a je bil že naslednje leto premješčen, na njegovo mesto pa je prišel Josip Zupančič, a spet le za dve leti. Za njim je za pet let prišla Gizela Ekel, v šolskem letu 1904/05 pa se je vrnil Reiniger in ostal celih petnajst let.

Zvrstilo se je še več učiteljev (našteti, kot so prihajali): Angela Gradišar, Marica Suz, Valerija Jeraj (por. Sešek), Antonija Miklavčič, Ema Kastelic, Pavla Štrubelj (por. Janko), Franja Bole, Franc Zupančič, Betka Šuman (por. Lampič), Josip in Ernesta Zajec, Alfred Janko, Stanko Lampič, Franc Kimovec, Matilda Osvalt, Hermina Sotlar, Štamcer, Josip Rihar, Gustav Kraševce, Stanislava Novak, Angela Praprotnik, Marija Božič, Miroslava Zalokar, Ivanka Brus, Pavla Rovne, Hedvika Gričar, Marija Zorko, Brigita Jug (por. Picek), Marija Hrastar, Helena Pavlič (por. Kulovec), Hilda Arnuš, Majda Žvan in Milka Lavrič.

Z odhodom Jerajev se je 1917. leta končal tudi pouk nemščine kot prost predmet, namesto nje se v šolskem letu 1923/24 pojavi srbohrvaščina, poleg obveznih predmetov pa v šolskem letu 1919/20 tudi kmetijstvo. Nekajkrat je bil na šoli tudi zelo dobro obiskani petmesečni gospodinjstvi tečaj za dekleta in žene. Na šoli je bila v začetku vodena tudi Zlata knjiga, kjer so bili vpisani najboljši učenci, vendar je nisem mogla najti.

Pouk se je vršil dopoldne in popoldne. V šolskem letu 1929/30 je prvi razred dobil celo vzporednico. V šolo so hodili učenci od 1. do 7. razreda, kasneje tudi osmega. Že 1895. so otroke z Dolenjskih Sušic prešolali v topliško osnovno šolo, v šolskem letu 1929/30 pa so učence z Uršnih sel in del vasi Ljuben (če so spadali pod katastrofsko občino Dobindol) prešolali na osnovno šolo Laze.

V šolskem letu 1932/33 je bil izdelan začasni učni načrt za "višje narodne šole", ponavljalne šole pa so ukinili. To leto je izšel tudi odlok za otroke kmečkih staršev, ki obiskujejo šolo 7. ali 8. leto. Pouk so lahko obiskovali le od 1. novembra do 30. marca.

Ta je tekel dokaj redno tudi v času obeh svetovnih vojn. V času 1. svetovne vojne je bilo pod orožje vpoklicanih 94 mož iz šolskega okoliša, zato so morali otroci poprijeti za vsako delo. Upravitelj Reiniger je zapisal v Kroniko: "To je prava izstradalna vojna napram civilnega prebivalstva. Posebno moramo varčevati z moko, ako naj vzdržimo do prihodnje žetve." Pove tudi, da je bil v tistih letih obdelan vsak kosček rodovitne zemlje, otroci pa so prihajali k pouku neredno in zelo utrujeni. Kljub revščini so delali darilne zavitke za vojake, zanje pletli rokavice in nogavice, izre-

zovali papirnate podplate, da jih ne bi zeblo, pletli so slamnate kite, zbirali perilo za vojake in denar za vdove in vojne sirote...

Ko propade velika Avstrija, začno prav kmalu zbirati denar za pirhe - za Jugoslovansko matico, Rdeči križ, "narodno prosvetevanje"... V šolskem letu 1926/27 najdem zapis: "Sresko poglavarstvo Novo mesto priporoča zatiranje rjavega hrošča. Vsaka hiša mora nabrati mirnik rjavih hroščev oz. plačati 12 din. Šolski otroci to delajo po pouku. Za vsak liter od županstva dobe 1 din nagrade." Upravitelj Zajec jih pohvali, da so jih nabrali 250 litrov!

V šolskem letu 1936/37 je začela na šoli delovati ljudska knjižnica, v katero so ljudje zelo radi prihajali, predvsem v zimskem času. Podatka, kdaj je nehala delovati, žal nisem našla.

Revščina je bila pred drugo vojno vsako leto večja, malo pred njo je že primanjkovalo raznih živil, večal pa se je predvsem strah pred njo. Ker je bila tamkajšnja občina določena, da v primeru evakuacije prebivalstva sprejmejo prebivalce Jesenic, Koroške Bele in Radovljice, je bila vsa mladina od 2. do 12. leta dvakrat cepljena proti davici, v avgustu pa je bila na šoli nastanjena počitniška kolonija otrok iz Jesenic v organizaciji Državnega higienskega zavoda v Ljubljani.

Druga svetovna vojna

Za te kraje se je začela na veliko soboto 1941, ko so vasi šolskega okoliša zasedli Italijani. Konec junija 1941 so dinarje zamenjali z lirami (100:263), potem pa je sedem listov iz šolske kronike iztrganih. Iz drugih zapisov izvem, da je bilo to področje osvobojeno že 1942. leta in je pouk do poletja 1943 potekal redno, potem pa je bil do osvoboditve skrčen zaradi večkratnih vpadov sovražnikov, vendar v šolsko stavbo nikoli niso prišli. Učilnica je bila večkrat zasedena od partizanov. V njej so bili občasno štabi partizanskih enot pa tudi različni upravno-politični tečaji. Ves čas je v šoli živela upraviteljica žena, ki je otroke tudi poučevala, sam upravitelj Janko pa je odšel v partizane.

Po osvoboditvi sta na šoli zaživele pionirska organizacija in podmladek Rdečega križa. Otroci so se lahko vključili v razne krožke, med katerimi je bil poseben uspešen modelarski, saj so v šolskem letu 1948/49 izdelali 20 parov smuču za šolarje. Zbirali so star papir, železo in zdravilna zelišča, hodili so na udarniško delo predvsem za svoje igrišče, uničevali so (sedaj) koloradskega hrošča, pogozdovali...

Pouk je potekal v kombiniranih oddelkih (1. in 2., 3. in 4. ter od 5. do 7. razreda). Ločili so jih na nižje in višje razrede. V šolskem letu 1952/53 je število otrok padlo na 78, s pričetkom šolskega leta 1953/54 pa celo na 47, ker so na Drganjih selih v drugem polletju za otroke iz te vasi in Novega Ljubna osnovali en oddelke pod upravo šole Gorenje Sušice. V naslednjih letih se je število šolobveznih otrok gibalo okrog 50, po letu 1960 pa je padlo celo na 38!

V šolskem letu 1961/62 so se učenci 5. in višjih razredov prešolali v šolo Dolenjske Toplice in Šmihel, v naslednjem šolskem letu pa je šola Gorenje Sušice postala podružnična šola popolne osnovne šole Dolenjske Toplice. Matična šola je prevzela tudi finančno poslovanje in šolsko matico.

Dve šolski leti je ostala z učenci nižjih razredov na šoli sama učiteljica Marija Hrastar, ki je bila obenem tudi vodja podružnične šole. Ko je prišla Kulovecva in prevzela 1. in 2. razred ter malo šolo, je delo spet steklo normalno.

"Tisto je bilo moje prvo službeno leto in Hrastarjeva mi je bila odlična mentorica. Brez njene pomoči se ne bi razvila v tako učiteljico," je s hvaležnostjo spregovorila o njej Kulovecva. Tudi tega, kaj vse sta z otroki počeli, ne more pozabiti: "Koliko imenitnih proslav smo imeli! Kako lepi so bili sprejemi v pionirsko organizacijo, noveletna praznovanja, dnevi žena... Nikoli ne bom pozabila do solz ganjenih mater, ki so v visokem snegu prišle na proslavo in od svojih otrok dobile zvončke in košaricah! Nabrali smo jih seveda tik pred novim snegom. V delo sva vključevali tudi svoje može, ki so pomagali delati pakete, se preoblekli v dedka Mraza, popravili so to in ono. Šola je bila obenem tudi kulturno središče za vse tiste vasi. Nekdanji šolarji so se še dolgo ob sobotah in nedeljah vračali na šolsko igrišče, niso nas pozabili. Tudi starši so nas spoštovali in cenili," je ganjena pripovedovala.

V šolskem letu 1972/73 je Hrastarjeva odšla na osnovno šolo Bircna vas, na njeno mesto pa je prišla Hilda Arnuš, ki je prevzela 1. in 2. razred, vodstvo ter 3. in 4. razred pa Kulovecva. Ker je Arnuševa zbolela, so njene učence začeli voziti v Dolenjske Toplice, ko pa je odšla še Kulovecva (na porodniški dopust), so na Gorenje Sušice vključili še otroke iz osnovne šole Poljane, učiti pa sta jih hodili učiteljici iz matične šole Majda Žvan in Milka Lavrič.

V šolskem letu 1973/74 so šolo na Gorenjih Sušicah dokončno zaprli, otroke pa prešolali v novo, moderno šolo pod Rogom.

Proslave in drugi pomembnejši dogodki

Iz vseh zapisov, tudi iz časov Avstro-Ogrske, se lepo vidi, kako je šola vedno bila odraz vsakokratnih družbenih in političnih razmer. Vse do druge svetovne vojne je bila najtesneje povezana s cerkvijo. Na vseh proslavah, ob vsakem začetku in koncu šolskega leta so bili prisotni tudi duhovniki iz Toplice, ki so otroke tudi učili verouk.

Najpomembnejše proslave na šoli so bile: otvoritev šole ("v krasno okinčeni šolski sobi"), posaditev Rudolfove lipe, praznovanje 600-letnice cesarske dinastije Habsburžanov 11.7.1883. "Slednjič pogoščeni so bili vsi otroci z mesom, kruhom in vinom (!), potem razšli so se veselo proti domu." V šolskem letu 1898/09 so proslavljali 50-letnico vladanja avstrijskega vladarja, 25.5.1914 so otroci z zastavicami pozdravili otvoritev Belokranjske železnice in se julija po novi železnici odpeljali do Rudolfovega. ("Otroci pogoščeni so bili s kruhom, sirom in vinom!"). Zalovali so ob smrti cesarja Franca Jožefa I., a že 10.11.1918 je bila v Toplicah "velika in sijajno uspešna manifestacija za Jugoslavijo in ustanovitev narodne obrambe," je zapisal upravitelj Reininger.

V novonastali državi Jugoslaviji so prav tako kot v času Avstro-Ogrske proslavljali godove, rojstne dneve, poroke... vladarske družine, sedaj seveda Karadžordevičev, pa še kosovsko bitko, dan ujedinjenja, Vidov dan, dan kralja Aleksandra... Od kulturnih dogodkov sem zasledila le 50-letnico Otona Župančiča.

V novi Jugoslaviji vladarski prazniki odpadejo, proslavljamo pa dneve osvoboditve, Titov rojstni dan s štafeto, razne kongrese, zborovanja, med katerimi je najpomembnejše tisto, ko v Dolenjske Toplice pride sam Tito (1952). V okviru pionirskega odreda Matija Gubec in kulturnega društva "Jože Janko" šolarji pojejo, igrajo, tekmujejo tudi v republiškem merilu... Prvič se zgodi, da pridejo na šolo kar trije slovenski književniki: France Bevk, Severin

Šolska stavba

Šali in Tone Pavček (20.11.1959). S čistim dobičkom od iger pridejo do denarja za to in ono. Sproščeni razvijajo najrazličnejše sposobnosti in nagnjenja in dosegajo lepe rezultate.

Zdravstveno stanje otrok

Zapisala sem, da je bil prva leta pouk moten zaradi pomanjkanja učiteljev, drugi razlog za moten pouk pa so bile nekatere hude zime (tudi -20°), obe svetovni vojni, predvsem pa epidemije, ki so razsajale med otroki.

V šolskem letu 1902/03 so razsajali škrlatinka, davica in oslovski kašelj, v šolskem letu 1924/25 dvajset dni ni bilo pouka zaradi ošpic, 1937/38 je bila v Drganjih selih epidemija tifusa, 1956/57 pa epidemija otroške paralize. Ko so 19.6.1958 opravili prvi sistematični pregled šolobveznih otrok v okviru UNICEF, so ugotovili splošno podhranjenost, slabo držo in zobno gnilobo pa tudi splošno higiensko in zdravstveno nepoučenost staršev. Otroci so bili slabo hranjeni, pomanjkljivo oblečeni, voda je bila celo v šoli oporečna, stranišča so bila na "štrbunk", roke so si otroci umivali v enem umivalniku... Še v šolskem letu 1969/70 je dvakrat izbruhnila epidemija zlatenice.

Selitev v novo, moderno šolo

Ni čudno, da so bili vsi veseli, ko so se selili v veliko in svetlo, zdravo šolo: otroci, starši in učitelji.

"Veselila sem se, da bomo prišli v šolo, kjer bo vse svetlo, toplo, kjer bo polno novih učil, velika kuhinja in jedilnica, centralna kurjava, povsod vodovod... Ne bo nas več zeblo, ne bo se nam kadilo v oči iz velike lončene peči, sem si mislila. Danes pa se prav z nostalgijo spominjam na tisto šolo. Kljub vsem težavam nam je bilo tam strašno lepo. Če samo pomislim na naše malice! Zazeleli smo si na primer palačink, pa smo prinesli od doma jajčka in mleko in nam jih je kuharica Milka Avguštin, ki je bila obenem čistilka, spekla. Spomladaj smo na sprehodu nabrali regrat, pa smo ga imeli v solati s toplim krompirjem. Nabrali smo si gob za okusno enolončnico, v času trgatve smo prinesli grozdje in sočili tudi po 300 l soka, ki smo ga pili za približek. Za vse smo se lahko dogovorili in živeli kot slozna družina.

Danes mislim, da bi se morali potruditi in šolo ohraniti, saj kraj brez nje stagnira. Nič se ne dogaja. Vse kulturno življenje je zamrlo. Na Sušicah, Lazah, v Poljanah... Vesela sem, ko vidim, da so se podružnične šole marsikje drugje ohranile. Res mislim, da so šola na Gorenjih Sušicah prehitro in prelahko ukinili," meni njena zadnja učiteljica, ki ji iz izkušenj pritrjujem.

IVANKA MESTNIK

Viri: Šolska kronika: od 1879/80 do 1914/15, od 1915/16 do 1964/65. Poročilo z dne 13.3.1935 in Zgodovina dvorazredne osnovne šole Gorenje Sušice vključno s Podatki za čas domovinske vojne (11.9.1949), oboje v arhivu Slovenskega šolskega muzeja v Ljubljani. Ustni viri: učiteljica Marija Hrastar in Helena Kulovec

KAKO JIM VRNITI ŽIVLJENJE

Mestna jedra ne bodo zmogla sama

Stara srednjeveška jedra lahko naredi naša mesta tako prikupna, da vanje z veseljem zahajajo domačini in se jim ne morejo načuditi turisti, ali pa postanejo dom strahov, zapuščenih ulic in zanemarenih izločkov. Pogled po dolenskih ali posavskih mestnih jedrih nam pokaže ravno to različnost, kajti usoda starega središča je v prvi vrsti odvisna od vloge, ki jo ima danes za mesto ali širše območje. Tisti, ki krojijo usodo mestnih središč, so v praksi različni interesi glede prometa, stanovanj, izbire dejavnosti, obnove zgradb. V praksi so najbolj uspešni tam, kjer znajo pustiti na eni in drugi strani, kajti stara mestna jedra bodo bolj slabi spomeniki, če bodo povsem izumrla in v njih ne bo življenja.

Stari del Novega mesta, ki se dviga nad Krko z značilno silhueto in je prisloneh h kapiteljski cerkvi, obiskovalca prevzame, vsaj na prvi pogled. Mestno jedro se je ohranilo, vendar ni uspelo obdržati svoje prvotne vloge, zato je te čase eno od osrednjih vprašanj občinske oblasti, enako kot je bilo poleti tudi v sosednji Metliki, kako staremu mestnemu jedru vrniti življenje, kaj narediti s prometom in kako vzpodbuditi lastnike, da bodo v ta prostor umestili primerne dejavnosti.

Na osrednjem Glavnem trgu je trenutno kar nekaj lokalov praznih. Trgovsko podjetje Dolenjka je v tem letu izpraznilo tri prodajalne in njihovo dejavnost preselilo v novi trgovsko-poslovni center v Bršljinu. Stavbe so bile vrnjene denacionalizacijskim upravičencem, vendar jih Dolenjka ni kupila, ker je bila cena za kvadratni meter dvainpolkrat višja od cene v novogradnji.

Vse drvi v Bršljino

Denacionalizacija nikakor ni osrednja ovira pri oživljanju mestnega jedra, čeprav morda tu in tam kaže tako. Že omenjena selitev trgovskih in poslovnih dejavnosti v druge dele mesta je bila gotovo odločilnejša, kot potrjujejo tudi prodajalci nepremičnin. V novomeškem Leranu tako ugotavljajo, da se je zanimanje za nakup ali najem nepremičnin v mestnem jedru v zadnjem letu, odkar se pospešeno razvija center v Bršljino, močno zmanjšalo. Še naprej se sicer dobro prodajajo ali oddajajo v najem lokali za trgovine in gostinstvo, a samo tisti, ki imajo vhod z Glavnega trga. Cena tu sega od 3.000 in za izjemne lokacije tudi do 6.000 mark za kvadratni meter, medtem ko je cena najetega kv. metra od 20 do 60 mark.

Prostori, ki imajo vhode drugje ali pa niso v pritličju, imajo precej nižjo ceno, a kljub temu zanje ni zanimanja. Mesto je očitno tudi predrag za pisarne in premalo zanimivo za stanovanja, zato ostaja v starem jedru bore malo stanovanj. Stavbe v jedru so slabo vzdrževane in tudi na zunanje ne izgledajo prav lepo, saj imajo dejavnosti v lokalih predvsem najemniki. V mestu se posebej izstopa propadajoči Sokolski dom, ki je v občinski lasti in nima nobene vsebine, na drugi strani Kapitlja pa se mu pridružuje državna stavba bivše poročnišnice, po kateri še vedno blodijo samo duhovi.

In da ne bomo tako črnogledi: napredek v mestu in tudi v razmišljanju občinskih oblasti je kljub vsemu viden. Začeli so se zavedati, da bo mesto povsem izumrlo, če oblast in krajani ne bodo

česa ukrenili. In to je za začetek že nekaj. Kot pravi Mojca Novak, direktorica občinske uprave, je naloga dolgoročna. Prometne zagatje naj bi nekoliko omilili pravkar uvedeni javni mestni promet, nekaj življenja pa naj bi v središču ohranila prenovljena tržnica in rotovž, v katerega naj bi se preselil župan. Občina je poskusila vzpodbuditi lastnike nepremičnin k uvajanju primernih dejavnosti z ugodnostmi pri plačilu nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč, predvsem pa bi morala poskrbeti, kot razmišlja Novakova, za več kulturnih in drugih prireditev, ki naj bi bile tudi bolj odprtega tipa.

Mestni arhitekt

Zaradi obmejnega položaja, turizma, trgovine in znanega prasičjega sejma je mesto Brežice obdržalo pomembno vlogo; še več, postalo je kulturnozgodovinski spomenik s pomembnim regijskim muzejem v brežiškem gradu ter z dvema tehničnima spomenikoma: železnim mostom in vodovodnim stolpom. Cesta prvih borcev, ki je osrednji del starega jedra, je lepa tudi na pogled, saj je večina stavb prenovljenih, v njih pa mrgoli vsakovrstnih dejavnosti. Enako je tudi v vzporednih ulicah.

K temu je prispevalo morda tudi dvajsetletno prizadevanje krajanov in strokovnjakov za oživljanje mestnega jedra. Občina je dolga leta imela poseben odbor in brez njegovega mnenja se ni dalo v starem jedru nič spreminjati. Žal je odbor po letu 1991 izgubil vlogo, čeprav bi bil, kot meni predsednik sveta KS mesto Brežice Tone Zorko, še vedno potreben, saj presoja Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine ne zajema vseh vidikov. V Brežicah se zdaj zavzemajo, da bi z odlokom določili mestnega arhitekta, ki bi bdel nad izgledom mesta. Tega zdaj kvarijo reklamni napisi in table pa tudi terase gostinskih lokalov, ki so sicer v mestu dobrodošle, a bi bilo treba poenotiti njihov izgled.

Mesto je dopoldne zatrpalo s prometom in le malo manj popoldne, zato iščejo parkirišča za uslužbence. Sicer pa ga kazi stara osnovna šola, ki je v lasti zasebnega lastnika iz Maribora in je po dolgih letih primerna le še za rušenje. Druga boleča rana je ena najlepših stavb - sedanje sodišče, ki ima novo streho, a obupno fasado in nemogočo notranjost.

V Krškem prepočasni

Kot pravijo v Gradbeni hiši Čepin, bi v starem mestnem jedru Brežice lahko prodali ali oddali v najem veliko več nepremičnin, kot jih je na razpolago. Za med grede predvsem gostinski in trgovski lokali. Največ povpraševanja je po najemu (20 do 35 mark po kv. metru), zadnje čase pa se za prostore vse bolj zanimajo tudi Hrvatje. V Krškem je zanimanje za nepremičnine v starem jedru vsaj za tretjino manjše, za enako so nižje tudi cene nepremičnin ali najemniške cene.

Krško ima to smolo, da ima tako rekoč tri mestne centre, ki jih med drugim deli tudi reka Sava. Kot pravi Slavko Šriber, dolgoletni aktivist v mestni krajevni skupnosti, je srednjeveško mesto pokvarjeno z novogradnjami in obremenjeno s prometom, ki ga nekateri radi povsem umaknili iz osrednje ulice. Stavbe kazijo telefonski in električni kabli, pa tudi

KLJIČE K UKREPANJU - Rotovž je ena najlepših zgradb v starem delu Novega mesta. Zadnje čase se nagibajo k ideji, da bi se vanj preselil župan, toda še predtem je treba preseliti Center za socialno delo in rotovž temeljito prenoviti. (Foto: B. D. G.)

sicer fasade niso prenovljene in nimajo enotnega videza. Stare zgradbe se prepočasno prenavljajo - po eni strani zato, ker občina nima dovolj denarja in kdaj tudi ne volje (Valvasorjev kompleks) ali pa lastniki ne dovolijo ali ne poskrbijo za posege (Mencingerjeva hiša).

Mesto je popoldne večinoma prazno, čeprav so zdaj nekatere prodajalne podaljšale obratovalni čas proti večeru. Je sicer nekaj pivnic in bifejev, vendar se v mestu dogaja mnogo premalo, da bi vanj zahajali popoldanski ali večerni obiskovalci. Ideje o oživljanju mesta in o izboljšanju ponudbe so tudi tu vse glasnejše, a staremu jedru mesta kljub temu ne kaže prav dobro, saj se mu obeta izguba zdravstvenega doma ter glasbene in prav v kratkem še srednje šole.

Zadnji čas za pomoč

V tem letu so se močno okrepile tudi razprave, kako ohraniti življenje v stari Metliki, kjer zdaj po 15. uri zavlada mrtvilo. Mesto je še dodatno prizadeto, ker sta se iz starega jedra preselili upravna enota in davčna uprava. Po obnovi kliče tudi stara Sevnica, kjer se velik del življenja prav tako odvija v preceji oddaljenem novem delu. V občinskem oddelku za okolje in prostor pravijo, da so v zadnjih letih pospešeno vlagali v obnovo starega del mesta, predvsem v infrastrukturo, medtem ko prenova zgradb ne teče tako gladko, saj je jedro tudi tu spomeniško zaščiteno. Staro središče tudi nima primerne prostora za prireditve.

Kamorkoli se torej ozremo, je več kot očitno, da so stara mestna središča sicer mogočna s svojo preteklostjo, pa vendar nemočna v toku sodobnega življenja. Ta pelje dogajanje mimo njih, zato to pot sama, brez dobro pripravljanih programov, mestnih arhitektov, ki bi bdeli nad njimi, in vzpodbud iz občinskih proračunov, ne bodo zmogla.

BREDA DUŠIČ GORNIK

V FAZI OBDELAVE

Ja, gotovo ste že slišali take cvetke:

- projekt je v fazi izdelave
- smo v fazi pridobivanja projektne dokumentacije
- cesta je v fazi asfaltiranja
- smo v fazi izgradnje skladišča

Pa si zamislite kmeta, ki bi govoril po zgornjem vzorcu:

- krava je v fazi pašnje
- pšenica je v fazi zorenja
- ajda je v fazi cvetenja

Gotovo bi pomislili, da je takšen človek, tak kmet v fazi norenja. Nihče pa ne pride do tega sklepa, če sliši tako govoriti svetnika v državnem zboru. On lahko "v fazi govorjenja" pači materiščino, kolikor se mu zljubi. Pa še plačo dobi za to!

TONI GAŠPERIČ

KNJIŽNA POLICA

Drugačni pogledi na komunizem

Knjižna zbirka Premiki, ki jo izdaja Mladinska knjiga, že nekaj let prinaša v naš prostor politično literaturo izpod peres domačih in tujih avtorjev, ki s svojim pisanjem poskušajo razsvetljevati zdajšnjost in bližnjo preteklost na osnovi osebnih izkušenj ali dokumentov, ob tem pa naj bi njihova dela ne opisovala le tektonike, ki je in še sproža politične in družbene premike, ampak naj bi pomagala tudi do miselnih premikov v glavah bralcev. Zadnji dve knjigi, ki sta pred kratkim izšli v tej zbirki, sta bili že takoj ob izidu deležni izredno velike pozornosti in tudi nasprotovanj ter zavračanj, ker pač obravnavata stvari, ki so, četudi časovno zasidrane v preteklosti, na svoj način še vedno žive in aktualne. Gre za zajetni knjigi, po katerih bo z radovednostjo in najbrž tudi s precejšnjo osuplostjo polistal prenekateri bralec. Obe obravnavata bližnjo preteklost: prva, ČRNA KNJIGA KOMUNIZMA, z globalnega vidika, druga, Aleksandra Bajta BERMANOV DOSJE, pa iz osebne avtorjeve izkušnje obravnava naš ožji prostor.

Črna knjiga komunizma je v francoskem izvirniku izšla pred dvema letoma ob 80. obletnici oktobrske revolucije in hitro postala evropska intelektualna uspešnica. Napisalo jo je šest vrhunskih zgodovinarjev z glavnim urednikom Stephanom Courtoisom na čelu. Pri pisanju so se oprli na podatke iz državnih in partijskih arhivov, ki so jih v nekdanjih komunističnih državah vsaj delno odprli za javnost. Knjiga ponuja pretresljivo branje o terorju, represiji in kriminalu totalitarističnega komunizma, ki je v osmih desetletjih revolucij in komunističnih vladavin v 20. stoletju po vsem svetu terjal blizu sto milijonov žrtev. Od prvega komunističnega režima v Sovjetski zvezi z Leninom in Stalinom do režimov, ki so po drugi svetovni vojni nastali v Evropi, Aziji, Afriki in Južni Ameriki, se vleče krvava sled terorja, ki ji knjiga sledi z znanstveno kritičnostjo in objektivnostjo. Njeno strašno sporočilo se izteka iz misel, da je teror od samega začetka temeljna značilnost komunizma, ne pa zgolj občasna zabloda. Množični poboji, načrtno stradanje množic, uničevalna koncentracijska, delovna in prevzgojna taborišča, montirani sodni procesi, zatiranje političnih nasprotnikov, vse to je neizbrisen sestavni del komunizma, ki se je res začel kot eno največjih upanj človeštva, a se je izrodil v hudo moro tega stoletja. Delo je v slovensčino prevedel in mu napisal spremno besedo Božidar Pahor.

V črni knjigi komunizma je o delovanju komunističnega totalitarizma pri nas napisanega zelo malo, je pa toliko več mogoče prebrati v knjigi Bermanov dosje, v kateri je znani in ugledni slovenski ekonomist, ustanovitelj Ekonomskega instituta Pravne fakultete dr. Aleksander Bajt, na več kot 1300 straneh popisal svoja doživljanja in razumevanja dogodkov od 1943. do 1947. leta. Knjigo je skrbno in v tajnosti pripravljala več kot deset let z namenom, da bi prispevala k razčiščenju tistega obdobja slovenske zgodovine, za katero poznamo predvsem tako imenovano uradno verzijo, ki ji Bajt pravi partijsko zapisano in izpovedovano zgodovino zmagovalcev. Zdaj, ko je nastopil čas kritične analize tedanjega dogajanja, Bajt v svoji avtobiografski študiji druge svetovne vojne na osnovi spominov in številnih, tudi nekaterih pri nas doslej neuporabljenih virov analizira nacionalistični odpor in partijsko monopolizacijo osvobodilnega boja zoper okupatorje Jugoslavije. Po njegovem je partija izkoristila osvobodilni boj za izvedbo revolucije in s tem "zagrešila nad slovenskim narodom najhujši zločin, ki si ga

je mogoče zamisliti", saj je bil odpor, kakršnega je partija sprožila za našo uvrstitev med demokratične sile sveta ter za osvoboditev države in pridobitev zasedene Primorske, nepotreben. Čisti in nesporni nasledek odpora so bile le žrtve, ki jih je zaradi njega pretrpelo prebivalstvo - njihovo število presega 1.700.000. Najhujših realističnih ekscesov nas je po vojni obvarovala zgolj informbirojevska resolucija, ki je Jugoslaviji in vladajoči partiji zagotovila simpatije in podporo Zahoda. Bajt zaključuje knjigo z zanimivimi zapisi o organiziranju slovenskega gospodarstva v prvih letih po vojni, ki je potekalo pod budnim očesom državne varnosti.

M. MARKELJ

Tri nove knjige Dolenjske založbe

Že pred nekaj meseci sta pri Dolenjski založbi izšli dve knjigi pesmi Petra Kovačiča Peršina: TEMNE SVETLOBE in SPEV ODRŠITVE. Če se domača založba zadnje leto javno ne postavlja s številom novih izdaj, to ne pomeni, da nima česa pokazati. Izid kar dveh knjig poezije znanega kulturnega delavca in urednika Petra Kovačiča Peršina je dramaturg Mirko Zupančič pospremlil s mislijo, da "urok čarobni vsemu je ljubezen" in da sta dve, v en cikel povezani novi knjigi, odprti pogled v svet poetove poezije. V ljubezni, trpljenju in smrti je skrita osrednja misel nove lirčne epopeje, ko pesnik govori o Erosu in Tanatosu, pri čemer vedno išče tudi tisti vmesni člen, ki naj bi ljubezen ohranil pred smrtjo. V sonetnem ritmu se pesnik spreha po skrivnostnem svetu ustvarjanja brez vseh zadržkov in nam podaja zanimivo lirčno epopejo.

Knjigi je oblikoval Jurij Kocbek, Dolenjska založba pa izdala kot 35. in 36. delo v literarni zbirki Utva.

Ponovno se je na polih Dolenjske založbe pojavila Mira Ružič, tokrat s knjigo Znova Marx? Sama jo imenuje "reportaže", ki jih je razvrstila v štiri poglavja. V prvem pove, da je razviti svet, ki nam je vzor, spremenil negativno mnenje o marksizmu. Čeprav je minilo že 150 let od izida Marx-Engelsovega Komunističnega manifesta, je Marx deležen nove pozornosti zahodnih gospodarstvenikov, sociologov in filozofov. V Nemčiji ponovno tiskajo njegov "Kapital" v celotnem obsegu (čez 2200 strani). Tamkajšnji založniki so po njenem mnenju že zaznali prebujen interes svojih bralcev.

V besedi urednika Franca Šalija lahko preberemo, da gre pri Ružičevi za "reportaže o socialni, politični in moralni sceni, ki jo dandanes po svetu in pri nas poraja kapitalizem". Gradivo je avtorica razvrstila v miselno celoto. Njeno vprašanje je, ali znova prihaja Marx, kajti svet kapitala, denarja in dobička vse bolj razgalja njegova lastna protislovja in svoj nesmisel. O tem, da je Marxovo humanistično načelo, ki je danes v načrtih skoraj vseh naprednih držav, da namreč nihče ne bi bil izkoriščen in da nihče ne bi trpel lakote, treba izpeljati v miru in s toleranco, se pravi z razumevanjem, ne s silo, z revolucijo, piše v spremni besedi nove knjige Leon Jerovec.

Po samorasntiški zbirki OBRAZ se z novo knjigo pesmi pojavlja v založbi tudi Vida Bošnjak Logar: v samozaložbi je izdala knjigo SLUTNJA...Ko so ptice pele jutro. Na zavihu knjige beremo, da je bila avtorica rojena v Radoviču pri Metliki in da je vzgojiteljica ter ravnateljica na predšolskem področju v Hrastniku. V sedem razdelkov je uvrstila svoje pesmi, notranjo podobo nemirne ustvarjalke pa nam predstavi urednik založbe Franci Šali. Njen svet ji je odprl dveri v prostranstva vesolja, čeprav ostaja med ustvarjanjem zemeljsko pričujoča s svojo bolečino in spomini z Njim, ki ji ga je usoda iztr-

gala iz življenja in spremenila v breztesno bivajočnost in navzočnost.

Knjigo, ki ji je ovitek oblikoval Dušan Lazar iz založbe, likovno pa jo opremila avtorica sama, je kot prvi dve natisnila Tiskarna Novo mesto. Izšla je kot 38. delo v literarni zbirki Utva.

TONI GOŠNIK

Kronika slovenske zgodovine

Že pred meseci je v založbi Mihelač na 520 straneh izšla zajetna in bogato ilustrirana kronika naše preteklosti, katere osnovna ideja se je v začetku devetdesetih let porodila na pobudo dr. Janka Prunka, Miloša Mikelnja in Jara Mihelača. Izšla naj bi konec marca 1995, a smo naročniki že takrat in prej dobili kar nekaj opravičil založbe, obvestil o težavah s sodelavci in napovedi o ponovno prestavljenih rokih izida. A trajalo je vsaj še pet let, da je knjiga prišla na svetlo.

Pred nami je obsežno delo in soliden pregled zgodovine našega naroda in ozemlja, na katerem živimo Slovenci od začetkov vse do današnjih dni. Po dobnege pregleda v slovenskem zgodovinsko pisarstvu nimamo, zato bo knjiga prav gotovo številnim bralcem odpirala nove poglede na našo preteklost in nas vodila skozi dvajset stoletij. Po njej bodo segali šolniki, dijaki in študenti, a tudi vsi tisti, ki bi radi podrobneje spoznali našo preteklost. Urednik Jaro Mihelač, ki "... se je dela lotil, ko je prvotno izbrani urednik obupal..." v uvodni besedi nove knjige med drugim omenja tudi tole: "Trdit, da je ta kronologija najboljša, kar se v tej obliki da napisati, bi bilo prepotentno, vsekakor pa je prvi poskus, ki bo zagotovo vzpodbudil še nadaljnje." Ker je knjiga pisana kronološko, so avtorji prispevali besedila za posamezna obdobja takole: dr. Janez Marolt - obdobje do četrtega stoletja, dr. Darja Mihelič do leta 1500, dr. Maja Žvanut do leta 1738, dr. France Rozman čas do prve svetovne vojne, medtem ko so obdobje med obema vojnami obdelali trije pisci: dr. Janko Prunk, dr. France Kresal in dr. Milica Kacin-Wohinz. Gesla za obdobje od 1941 do 1945 oz. za drugo svetovno vojno je napisal dr. Tone Ferenc, medtem ko je dr. Božo Repe knjigo zaokrožil z obdobjem od osvoboditve 1945 do osamosvojitve in še malo čez. Pri tem urednik knjige poudarja, da so zlasti poudarjena tista zgodovinska obdobja, ki so za nas najpomembnejša, predvsem glede naše samobitnosti in državotvornosti, kar velja še posebej za obdobja med obema vojnami, za drugo svetovno vojno in čas po osamosvojitvi.

Menda se zlepa kakšna knjiga na Slovenskem v zadnjem desetletju ni rodila s tolikimi težavami in zapletki kot kronologija o slovenski zgodovini. O njih je založnik pisal naročnikom že prej, a jih omenja tudi v uvodni besedi. Kljub tako dolgem nastajanju pa so v knjigi številne tiskarske napake in nepotrebni drugi spodrsilaji. O tem so v Delu 8.4.1999 javno spregovorili tudi avtorji prispevkov v knjigi. Doktorji Tone Ferenc, Milica Kacin-Wohinz, France Kresal, Janez Marolt, Darja Mihelič, Božo Repe, Franc Rozman in Maja Žvanut obžalujejo, da urednik Mihelač pisec pred izidom dela ni poslal njihovih besedil v končni pregled in avtorizacijo. V vsebinskem smislu se v ničemer ne odrekajo temu, kar so za knjigo napisali. Lahko pa bi v svoje tekste vnesli razne popravke in uskladili besedila, ki so bila pisana vsaj z dveh različnih konceptualnih izhodišč. Predlagali bi tudi nove ilustracije, o čemer so imeli z založbo (ustni) dogovor, a je založnik sam izbral ilustrativno gradivo, ki je večinoma že bilo objavljeno, sam pa ga je opremil tudi s podnapisi.

Knjiga je torej izšla pet let po dogovorjenem roku brez soglasja avtorjev, ki pred izidom dela niso imeli priložnosti videti besedilo in opraviti potrebne korekture. Zato tudi niso prevzeli odgovornosti za opisane pomanjkljivosti in napake, ki bi se jim založba lahko izognila.

TONI GOŠNIK

DVAJSET LET ZA OŽIVLJANJE - V Brežicah bi lahko prodali ali oddali več lokalov, kot jih je na razpolago. (Foto: B. D. G.)

Kako me vidijo drugi

Sem živahna 13-letnica, po horoskopu škorpion, zaljubljena v avanture. Že od majhnih nog rada pojem. Seveda najraje doma pred ogledalom, ko se brez skrbi "afnam" in me nihče ne opazuje. Včasih se sama sebi zdim kot nekakšna zvijajoča se "glita". Sicer pa vem, da sem dobrega srca, rada pomagam ljudem in se kot prava papiga pogovarjam po telefonu, če se le da, ure in ure. Starša se zato včasih čudita in napenjata oči, ko zagledata telefonski račun. Pa tudi energije mi ne manjka, saj se rada vozim s kolesom ali z rolerji, če je deževen dan, pa doma skačem po svoji terapevtski žogi.

NA EKSKURZIJI

Sredi septembra smo osmošolci odšli na ekskurzijo. Vključevala je obisk pivovarna v Laškem, hidroelektrarne Vrhovo in obnovo sejma v Celju. Vodja ekskurzije je bila Tončka Novak. Učenci smo bili razdeljeni v dve skupini. Izvedeli smo za zgodovino pivovarne, razložili so nam postopek pridobivanja piva. Vmes smo reševali vprašanja iz kemije. Tudi v elektrarni Vrhovo so nam razložili, kako deluje. Tudi kaj smo pomalicali. Sejemski prostor v Celju je bil velik. Na sejmu so se predstavile različne gospodarske panoge in še polkline šole. Organizatorji so poskrbeli za prigrizek, program, veliko hrane in pijače. Za oglede smo imeli na voljo tri ure. Reševali smo vprašanja iz tehnične vzgoje. Malo utrujeni smo se okrog šestih vrtnili domov. Na ekskurziji smo se zabavali in izvedeli marsikaj zanimivega.

MOJCA REBOLJ, 8. a
OŠ Trebnje

NAŠ NARAVOSLOVNI DAN

Z avtobusom smo se odpeljali v Volčji Potok. Tam smo se imeli lepo. Videli smo bambus, pušpan, tulipanovec in mnogo drugih rastlin. Reševati smo morali različne naloge. Videli smo tudi angleški in francoski park. Bila sta zelo lepa. Na vodi so bili tudi lokvanji. V gnezdu je bil labodji mladič, njegova črna starša pa sta plavala po vodi. Beli labod je bil napadalen, ker je bil osamljen. Videli smo tudi male račke, ki so plavale po vodi.

JOŽICA PAVLIČ, 3. r.
OŠ Blanca

Kakšno pa me vidijo drugi? Pravijo, da sem prijazna, jim veliko zaupam, imam srednje postavno in sem nerazdražljiva, včasih pa tudi pozabljiva. Tako menim jaz, moji prijatelji, za ostale pa se zanimajte sami, če vas še kaj zanima o meni.

JANJA KOPRIVC, 8. r.
OŠ Šentjanž

KAKO SEM DOBILA IME

Vsak novorojenček dobi ob rojstvu ime, za katero so se starši že prej odločili. Rodila sem se v najlepšem mesecu pomladi. Na svet sem prišla 10. maja malo pred polnočjo. V rojstnem listu pa je zapisan datum 11. maja 1988. Tako, kot so v poročnišnici zapisali, tako je ostalo. Na poti v poročnišnico sta se oči in mami pogovarjala, kako naj bi mi bilo ime. Starša sta bila prepričana, da bom fantek. No, vam povem, če bi bila fantek, bi bila Peter ali Aljaž. Ko sta se pripeljala pred poročnišnico, sta imela izbrana tri dekliška imena: Tamara, Vesna in Kristina. Pred odhodom mame v stavbo poročnišnice sta se dokončno odločila za ime Vesna. Ime sta izbrala po slovenski boginji pomladanske radosti in bujnosti - Vesni, ki preganja zimo. Če bi si lahko sama izbrala ime in če bi bil mesec december, bi si izbrala ime Maša. Vsa imena so lepa. Otroci bi bili veseli, če bi si lahko sami izbrali ime. A žal to ni mogoče.

VESNA PLAVEC, 5. a
OŠ Mirna Peč

ARONOVE VITEŠKE IGRE

Naravoslovni dan se je pričel s čakanjem na avtobus. Odpeljali smo se proti Logatcu. Med potjo je učiteljica za zemljepis in zgodovino preko mikrofona predstavila kraje, mimo katerih smo se peljali, kar mi je šlo malo na živce. Namreč hotel sem imeti nekaj časa tudi za sošolce. Razumel pa sem tudi, da je naravoslovni dan namenjen pouku, ne zabavi. V Logatcu smo se peš odpravili proti gradu, kjer so se že pričele Aronove viteške igre. Pošteno smo se zabavali. Vstopili smo v prave srednjeveške čase. Po grajskem dvorišču so se sprehajali vitezi, dvorni norček in birič. Na začetku nam je vitez Aron povedal, kje se bo vse skupaj dogajalo. Ogledali smo si mečevanje, zbijanje konja, streljanje z loki, srednjeveško tržnico. Jaz sem se najdlje zadržal pri dvornem norčku. Za spomin sem si kupil bakren srednjeveški kovanec. Tako je minil naravoslovni dan. Ta dan sem imel tudi rojstni dan, zato je bil zame nekaj posebnega.

NEJC POVŠE, 6. a
OŠ Mirna Peč

OB JUBILEJU - Učenci podružnične šole Rob pred šolsko zgradbo.

130 let podružnične šole

Na skrajnem jugozahodu turjaške pokrajine leži naselje Rob. Že leta 1869 so tu sezidali šolo pod nadzorstvom župnika Blaža Lenčeka. Leta 1884 je šola dobila prvega stalnega učitelja Ferda Vegla. Učitelji so se trudili, da so skromne razmere za delo izboljševali, ravno tako program dela, pouk, uvažali so obšolske dejavnosti, pripravljali razna slavlja. Leta 1941 je bil zaradi prihoda italijanske vojske pouk prekinjen, dve leti pozneje so šolo in župnišče požgali, da bi se tam naselila nemška posadka. Šole po vojni so pričeli pouk v zasebni hiši pri Koru, pouk je prevzela Anka Kunstl. Pogoj za delo so bili težki. Šolo je obiskovalo 93 učencev. Šele leta 1953 je v šoli zagorela električna svetilka. Leta 1960 se je šola pre-

selila v prostore KZ Rob, kjer domuje še danes. Leta 1989 smo šolo v Rutah zaradi premajhnega števila otrok ukinili, za Minko Lenič je vodstvo in pouk na Robu prevzel učitelj Igor Grčar, ki vztraja še danes. Šele po 130 letih bomo uspeli ustvariti normalne pogoje za delo na tej podružnični šoli. Pridobiti smo morali dobro voljo predstavnikov KZ in Občine Velike Lašče. Dognadili smo učilnice, kabinet, sanitarije, hodnik in ropotarnico in s tem omogočili izvajanje devetletne osnovne šole.

Tako bomo solidno proslavili jubilej šole, in sicer v petek, 19. novembra, ob 14. uri. Pripravljamo zanimiv program. Vsekakor gre za dogodek, vreden pozornosti.

EDI ZGONC

V Krmelju smo praznovali

22. oktobra praznujemo prebivalci Krmelja krajevni praznik. Tudi letos je bilo slovesno. Pripravili smo svečano akademijo. Na njej smo nastopili: ženski pevski zbor Mirna pod vodstvom Stane Pečka, otroški pevski zbor naše šole pod vodstvom Suzane Tratnik Umek, otroška plesna skupina krmeljske šole ter recitatorji: srednješolec Lojzi, študentka Janja, učiteljica Gusta in Saša.

Proslavo je pripravil naš učitelj g. Kostrevec. Podelili so tudi priznanja KS, ki so jih prejeli: Drago Jaklič za vodenje balinarskega kluba, Milena Papež za prizadevno delo pri urejanju našega krajevnega časopisa Krmeljčan, ravnateljica Berta Logar za vodenje naše šole, za dobro sodelovanje s KS, občino, za vodenje nas dopisnikov, kar dela že preko 30 let.

ČEZ DVESTO LET

Pouk se je v Krmelju začel leta 1946. Takrat so učenci pisali na tablice in s kamenčki. Čez nekaj časa so pisali z gosjim peresom, ki so ga namakali v črnilo. Prišla je nova doba in začeli so pisati s svinčniki. Nekaj časa po tem so izumili računalnike. Imenitno, kajti s pomočjo računalnikov se da veliko naučiti. Sedaj so računalniki zelo popularni, kajti z njimi se lahko igraš, učiš, delaš razne vizitke, pišeš elektronsko pošto, rišeš in še marsikaj drugega. Verjetno bo kmalu še kaj novega, recimo, da bodo čez kakih 200 let poučevali namesto ljudi roboti. Učitelji pa bodo samo za rezervo, če se bo kakšen robot pokvaril.

LARA PLAZAR, 3. r.
OŠ Krmelj

V ŠOLI

V šoli se učimo, da si znanje utrdimo, da vsevedi bomo, ko odrastemo.

Vendar včasih pride lenoba na obisk, takrat hitro knjigo v roke in zbežala bo kakor blisk.

ERMAN DAVORIN, 2. r.
OŠ Krmelj

POMAGALI PRI SPRAVILU KORUZE

Vsako leto učenci 7. razreda OŠ Tržišče pomagajo kmetom pri spravilu koruze. Tako smo tudi mi imeli v petek delovni dan, na bližnji kmetiji smo lomili koruzo. Po malici smo se z vedri odpravili na njivo. Sprava kar nismo mogli začeti, ko pa smo se segreli, nam je šlo delo zelo hitro od rok. Nekateri fantje so imeli samokolnice, drugi brente, da so odvažali in odnašali nabrano koruzo na prikolico. Ko je šlo delo proti koncu, smo še bolj pospešili, in ker smo hoteli, je prišlo do nesreče. Veliko sošolcev in sošolk se je obrezalo z ostrimi koruznimi listi. Ko smo delo opravili, nam je gospodar prinesel sok in veliko peciva, da smo se posladkali, nato pa smo se vrnili v šolo. S skupnimi močmi smo delo lažje in hitreje opravili in s tem razveselili kmeta Ferdija Kovača in njegovo družino.

METKA KOČEVAR
7. r., OŠ Tržišče

PIKA NOGAVIČKA

Učenci 5. in 6. razredov OŠ Brežice so si pred kratkim v Ljubljani ogledali gledališko predstavo Pika Nogavička. Danijeli je bila najbolj všeč Pikina raztresenost, Nataliji, kako je Pika obvladovala policiste, Damjanu iskanje zaklada, Maji Pikino obnašanje v šoli, Sanji Pikini veliki čevlji in Juretu kostumu. KATJA BERIBAK in DUŠANKA GRAHOVAC
Novin. krožek OŠ Brežice

MALO DRUGAČEN DAN - Prav veselo se je dan začel za prvošolce, ko so bili sprejeti v šolsko skupnost. Večji učenci so jim pripravili lep kulturni program, kumarice dobro malico, šola pa jih je nagradila z ogledom risane filma Levji kralj. Pa še to: prvošolci so zasadili tudi svoje drevo (na sliki). (Novinarski krožek OŠ Dobova)

Priznanje je dobil še prejšnji predsednik KS in sedanji občinski svetnik Rudi Dobnik, ki je velik prijatelj otrok in nam pri raznih akcijah rad priskoči na pomoč. Med nami je bil tudi sevnjski podžupan z ženo, ki je vsem čestital in nam zaželel, da bi Krmelj še hitreje napredoval.

Na koncu bi v imenu učencev naše šole čestitala vsem dobitnikom priznanj in jim želela, da bi še naprej s svojim delom doprinesli k dobroti našemu kraju.

NINA UMEK, 7. r.
OŠ Krmelj

PIŠEČKI KLEPETEC NA RAČUNALNIK

Petra in Maša sva na Pleteršnikovih dnevih obiskovalcem zaključnega dela srečanja predstavili računalniški projekt Obarvana slovenščina - slovarski kotiček na internetu. Najprej sva imeli tremo, potem pa sva kar pozabili na dvorano. V tem računalniškem slovarju so zbrane narečne besede pa tudi besedila, ki smo jih posneli pri domačinih. V zadnjih dveh letih smo zbirali besede in besedila s področja vinogradništva. Predstavljena je tudi šola, naš kraj, kulturne znamenitosti in še kaj. Pri terenskem delu so nam pomagali domačini, pri delu z računalnikom pa Primož Mlakar, študent računalništva. Letos smo zbrali še imena vinogradov v Pišecah in okolici, jih zapisovali in posneli razlago. Poslušalce je najbolj navdušil zvočni in slikovni zapis postavljanja klopotea, klepetca, kakor mu rečemo v Pišecah. Del projekta je dostopen na internetu.

PETRA ČERNELIČ IN
MAŠA KODELA
OŠ Maska Pleteršnika Pišce

OBISKALI CELJSKI SEJEM

Učenci 8. razreda smo se v torek, 14. septembra, odpravili na Celjski sejem, da bi si ogledali predstavitev poklicev dualnega sistema, v katere bi se lahko tudi mi sami vpisali. Tam so dijaki z delom predstavljali svoje šole. To so bile kuharska, steklarska, vrtnarska, usnjarska šola, pa tudi kamnoseštvo, zlatarstvo, slikopleskarstvo, čipkarstvo... Nekateri učenci so se udeležili tudi zanimivih igr spomin. Zmagovalec je dobil majico, poraženec pa tolažilno nagrado. Vstopnino in prevoz smo imeli zastopni po zaslugi Obrtne zbornice Črnomelj, za kar smo jim še posebej hvaležni.

GORDANA SAJOVIC, 8. a
OŠ Mirana Jarca Črnomelj

NA GOSPODIČNO

V sredo, 15. septembra, smo imeli na OŠ Otočec prvi športni dan. Učence od petega razreda naprej lahko izbiramo med tremi športnimi dejavnostmi: kolesarjenjem, tenisom in pohodnom na Gorjance. Večina, med njimi tudi jaz, je izbrala slednje. Ob 9. uri nas je šolski avtobus odpeljal do Gabrja, najprej dekleta, potem še fante. Od tam smo pot nadaljevali peš. Med potjo smo se pogovarjali, občudovali že skoraj jesensko barvo gozda, videli slepeca, pa tudi s poti smo zašli. Še sreča, da je do Gospodične toliko markacij. S prijateljicami smo ves čas hodile pred drugimi in tako prve pritele do izvira Gospodične in si v bistrem studencu, ki je nekoč pomladil grajsko gospo, zmočile obraz. Voda je bila mrzla. Na Gorjancih smo pomalicali, se še malo sprehodili in odšli proti domu. Imela sem se zelo lepo. Najbolj sem ponosna na to, da sem prva prišla do Gospodične.

TEA MIKLIČ, 5. b
Novinarski krožek OŠ Otočec

SLEPA GOSPA

K nam pride vsako leto na dopust mamina znanka, ki je pri 40 letih oslepela. Živi v Škofji Loki v domu slepih in slabovidnih. Mami se smili, pa jo vzame za nekaj dni na Dolenjsko. Pri mami v sobi se lepo znajde. Čeprav ne vidi, je čista in lepo urejena. Tudi jaz sem tej gospe pomagala, da sva se prehajali po dolini. V mladosti je živel na deželi. V mestu se je izučila in poročila. Ko pa je oslepela, so jo porinili v dom in vsi so nanjo pozabili. Ko je šla mama na izlet z upokojenci, sva midve skuhali fižolov golaž in spekli mesno štruco. Gospa mi je pripovedovala, jaz sem pa delala. Tudi slepi se lahko marsikaj naučijo, le poslušati in razumeti jih je treba.

DARJA KODRIČ, 7. r.
OŠ Krmelj

AKTIVEN TEDEN OTROKA - Od 4. do 10. oktobra je potekal teden otroka, zato smo na naši šoli pripravili več zanimivih dejavnosti. Učenci nižje stopnje so se pogovarjali o sožitju med generacijami, in si ogledali tudi film Trije lopovi in potepin, učenci višje stopnje pa film Moj najboljši očka. Slednji so se pogovarjali o temi letošnjega otroškega parlamenta Imava se rada. Učenci nižje stopnje so izvedli mini projekt Moja igračka, pripravili so tudi razstavo, risali na asfalt pred šolo na temo Jaz v prometu. Imeli smo tudi delavnice za predšolske otroke. Cicibani 1. r. so bili na slovesni prireditvi sprejeti v šolsko skupnost. Odbor za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Sevnica in Društvo Zagon iz Tržišča sta pripravila prireditev Razmisli! Jaz glasno o prometu. (Mihaela Jelenc, OŠ Tržišče)

POLHARIJA - V soboto, 9. oktobra, smo se odpravili na polhario. Vsi smo nestrno čakali, da se zjutraj odpravimo proti Ajdovcu, kjer so sošolci pripravili prostor in vse potrebno za naš polharski piknik. Punce so narezale kostanj, fantje pa so dali polhe iz kož. Kostanj je bil kmalu pečen in vsi smo se najedli. Fantje so ta čas nasolili polhe in jih dali peči. Bili so okusni. Sledile so igre brez meja, ki so bile zelo zabavne. Igrali smo se nogomet in odbojko. Za kosilo so punce naredile pomfrit, za malico pa smo pekli klobase. Vsi smo se zabavali do 16.30, ko smo morali domov. (Učenci 6. a, OŠ Žužemberk)

NA SEJMU - Od 19. do 24. oktobra je Gospodarsko razstavišče v Ljubljani odprlo vrata sejmu Narava in zdravje. OŠ Leskovec pri Krškem je vključena v omrežje zdravih šol že dve leti. Že aprila je skupina učencev pripravila projekt Črno-belo, ki ima namen vzbuditi pri ljudeh skrb za ohranitev planeta Zemlja in je zelo ekološko naravnano. Predstavila ga je svojim vrstnikom ob dnevu odprtih vrat šole. Prijavili pa so se tudi na razpis pod geslom Ekobazar 22. oktobra in se v Ljubljani predstavili na sejmu Narava in zdravje z igro Črno-belo, s plesom in pesmijo. (Mentorici: Tanja Pernar in Aleksandra Gajšek, OŠ Leskovec pri Krškem)

BABICE PRIPOVEDUJEJO - Gospa Milka Senčar, nekdanja ravnateljica naše šole, se je v tednu otroka pridružila tistim babicam, ki so prišle vsako jutro pripovedovat otrokom vtice in učencem nižjih razredov pravljice. Otroci so babicam z zanimanjem prisluhnili, saj so jim polepsale jutra, babice pa so bile vesele, ko so videle srečo v otroških očeh. Drug drugega so obogatili. (Ravnateljica OŠ Krmelj Berta Logar)

OB TEDNU OTROKA

Od četrtega do desetega oktobra je teden otroka. Na naši šoli imamo v tem tednu različne dejavnosti. Mlajšim otrokom vsak dan babice pripovedujejo pravljice. V torek so na šoli potekale različne likovne delavnice s starši. Izdelovali smo jabolka in hruške s prepletanjem barvnih trakcev. Na koncu smo na sadež prilepili še črvička. V naslednji delavnici smo oblikovali glino. Nastali so različni izdelki. Jaz sem naredila glineno posodico. Po končanem delu sem se odpravila še v delavnico, kjer smo izdelovali gozdne živali. Teden otroka je že minil. Želim si, da bi tudi čez leto starši našli veliko časa za nas otroke.

BARBI STIH
4. r., OŠ Krmelj

DAN Z ŽOGO, NE Z DROGO

V soboto, 18. septembra, smo imeli na Majerju v Črnomlju športni turnir. Tekmovali smo v košarki, nogometu, odbojki, tenisu in rolanju. Pričel se je ob 9. uri. Naša ekipa se je prijavila k nogometu. Imenovali smo se Orli, steli pa smo šest igralcev. Pri nogometu je bilo prijavljenih kar 12 ekip. Prvo tekmo smo igrali s Tigri in dosegli neodločen rezultat. Na koncu smo bili drugi. Dobili smo majice, na katerih je pisalo: Dan z žogo. Bilo je lepo.

TILEN MATAKOVIČ
Novinarski krožek OŠ Belokranjskega odreda Semič

Št. 45 (2620), 11. novembra 1999

Z manualno medicino do zdravja

Izkušnje Marije iz Ljubljane - Manualna medicina uspešna pri odpravljanju težav zaradi obolenja okostja

Z manualno medicino imam zelo dobre izkušnje. Dobre izkušnje. Bolečine v hrbtenici so se pojavile ob koncu pomladi; zaradi dolgih čakalnih dob pri fizioterapevtskih in ortopedskih mi je stanje zavleklo v poletje in v tistem času sem našla na članek v eni od slovenskih revij in na zapis nekoga, ki je ravno tako med čakanjem na fizioterapevtsko zdravljenje poskušal pri manualnem zdravljenju. Tudi jaz sem poskusila. Obiskala sem specialista manualne medicine dr. Igorja Želnina v Črnučah. Po šestih terapijah sem lahko spet normalno hodila, bolečine so se zmanjšale na minimum. Glede na zastaranost in intenzivnost mojih težav je bil to izreden uspeh.

Že prej, še bolj pa v času obiskovanja terapij, sem se skušala dokopati do čimveč informacij o tovrstnem zdravljenju pri nas in po svetu. Ugotovila sem, da o tem slovenski strokovnjaki dokaj malo pišejo in da

Dr. Igor Želnin pri zdravljenju. (Foto: D. Erban)

so tudi prevodi tuje literature malo številni. Pogostejše se omenja osteopatsko zdravljenje, glede na zbrane informacije in mojo praktično izkušnjo pa sklepam, da gre za dokaj podobne postopke, saj oboji izhajajo iz stališča, da korekcijo mehanskega neravnovesja v telesnih strukturah (mišicah, kosteh, vezeh, ovjnicah ter bližnjih organih sklepov in hrbtenice) dosežemo s ponovno vzpostavitev, ohranjanjem in izboljšanjem skladnega delovanja živčnega, kostno-mišičnega in žilnega sistema.

Manualna medicina je izredno uspešna pri odpravljanju težav najpogostejšega obolenja okostja, za katerim v Sloveniji trpi približno tretjina pacientov, ki obiskujejo zdravnike - to je pri herniji diska, pri kateri je uspeh odpravljanja težav približno 80-odstoten. Manualni terapevtski obvladajo preko tristo različnih prijemov, katerih uporabo prilagajajo vsakemu pacientu posebej. Pred prvo terapijo se izčrpno seznanijo s pacientovim zdravstvenim stanjem, zato je sodelovanje z ostalimi vejami medicine več kot dobrodošlo in v korist pacienta. Poudarjam pa, da je treba poleg terapije redno opravljati fizioterapevtske vaje za razbivanje hrbtenice in sklepov ter za utrjevanje mišic, ki pomagajo gibalnemu sistemu ter se karseda izogibati nepravilnim gibom in pritiskom, ki bi povzročili ponovne neprijetnosti.

Prepričana sem, da je samo vprašanje časa, kdaj bodo vse omenjene oblike zdravljenja priznane kot uradni del medicine tudi v Sloveniji, in se bodo tisti, ki krojijo meje uradnih medicinskih metod in postopkov, prepirali, da je ceneje, če pacient poskusi še s to obliko zdravljenja. S tem bo prihranjen denar za razna druga zdravljenja, pa tudi za invalidske upokojitve. Manualna medicina namreč ne terja kakšnih posebnih stroškov razen strokovno usposobljenega strokovnjaka in ordinacije, v kateri stoji posebna miza.

MARIJA PLAŽAR SOMRAK

Ljubljana

KORISTNO PREDAVANJE

MIRNA PEČ - Krajevna organizacija Rdečega križa (KORK) Mirna Peč je ena redkih, ki že šesto leto zapored redno dvakrat letno organizira zdravstvenozgodno predavanje za svoje krajanje. Konec prejšnjega tedna je tako njena prizadeta predsednica Sonja Šuštaršič v goste povabila dr. Jelko Repar iz Zdravstvenega doma Novo mesto, ki je v prostorih osnovne šole Mirnopolčanom predavala na temo Revma - naša neznana znanaka. Z zanimanjem so poslušali njene razlage in predvsem nasvete proti bolečinam v hrbtenici, ki z leti doletijo vsakega.

Družba SGP POSAVJE SEVNICA, d.d.
Trg svobode 9
Sevnica

razpisuje dva prosta delovna mesta
GRADBENI DELOVODJA.

Pogoji za zasedo prostih delovnih mest so:

- V. stopnja izobrazbe gradbeni smeri,
- sposobnost vodenja in organiziranja del,
- eno leto delovnih izkušenj.

Poskusno delo 3 mesece.

Pisne prijave z dokazili pošljite na naslov družbe v 15 dneh od dneva objave. Dodatne informacije dobite v kadrovske službi na tel. 0608/461-334.

DAN SKD

BELA KRAJINA - Minuli ponedeljek je SKD pripravila v Beli krajini dan Slovenskih krščanskih demokratov. Na povabilo vseh treh belokranjskih občinskih odborov SKD so člani izvršilnega odbora s predsednikom Lojzeto Peterleto na čelu, poslanci in člani izvršilnega odbora Mladih krščanskih demokratov obiskali semiško, črnomaljsko in metliško občino. V Semiču so si ogledali nastajajočo podjetniško-servisno cono Vrtača. V Gribljah so obiskali Toneta Filaka, predsednika Društva oračev Slovenije, ki je sodeloval na petih svetovnih prvenstvih oračev zapored, prihodnje leto pa se bo kot letošnji državni vice prvak pomeril na svetovnem prvenstvu že šestič. V metliški občini pa so v draški soseski zidanci poskusili belokranjska vina. V Črnomlju so imeli tudi za javnost zaprto sejo izvršilnega odbora, na kateri je tekla beseda o begu možganov iz Bele krajine, financiranju obmejnih občin, povezovanju SKD in SLS ter drugih aktualnih političnih dogodkih.

ZALETEL SE JE V DREVO

ANOVEC - 6. novembra ob 2:20 je R. S. vozil kolo z motorjem po lokalni cesti iz smeri Anovca proti Zdolam. Izven naselja Anovec je zaradi neprimerne hitrosti zaradi megle v ovinku zapeljal izven vozišča in se zaletel v drevo. R. S. so zaradi hudih telesnih poškodb, ki jih je dobil, čeprav je nosil varnostno čelado, odpeljali v brežiško bolnišnico.

Za več ljubezni

Otroški parlament v Krškem

KRŠKO - Nedavnega 10. občinskega otroškega parlamenta v Krškem na temo spolnost in aids se je od 130 povabljenih udeležilo 81 otrok iz vseh osnovnih šol v krški občini, med njimi so bili tudi učenci iz osnovnih šol Brežice, Velika Dolina in Cerklje ob Krki v brežiški občini. Parlament, ki so se ga skupaj z učenci udeležili mentorji in ravnatelj posameznih šol, je vodila Mojca Filipčič, urednica revije Otroci in družina.

V sklepah, ki jih je sprejel po razpravah, je parlament ugotovil, da imamo o spolnosti in ljubezni napačne predstave in premalo znanja, o teh se premalo pogovarjamo doma in v šoli. Mediji nam posredujejo napačno sliko o spolnosti in imajo na nas prevelik vpliv. Do okuženih z virusom HIV nimamo pravega odnosa. Za spolni odnos naj se mladi ljudje odločijo, ko dovolj spoznajo svoje telo in partnerja.

Parlament je menil, da bi morali prepovedati predvajanje pornografskih filmov na televiziji, saj ti filmi prikazujejo zgolj nagonno telesno občevanje in ne prave ljubezni.

Mlade parlamentarce v Krškem sta pozdravila med drugimi krški župan Franci Bogovič in Damjan Lah, predsednik ZPM Krško.

Zveza prijateljev mladine Krško, ki je organizirala otroški parlament, je pripravljala omenjeni delovni shod šolarjev domala vse leto, v kar so se vključevali šole,

• **Krški otroški parlament je izbral lokalna predstavnik za 10. slovenski otroški parlament na temo spolnost in aids. Osnovnošolce iz krške občine bo zastopal David Dolamič iz OŠ Leskovec pri Krškem in iz brežiške Anita Kodrič iz OŠ Cerklje ob Krki.**

mentorji in učenci. Po šolah so opravili anketo o spolnosti in aidsu. ZPM Krško je zagotovila literaturo o obravnavani temi in razpisala literarni natečaj za osnovnošolce in srednješolce v Posavju. L. M.

Lesarjevi mami

Odšla je tiho, kot bi le zdrsnila iz tukaj v neskončni ... tam, pustila vse, kar je ljubila, polje travnik in domači hram.

Podgorski zvon iz ozkih lin tke pesem mehko ji v slovo, lesene harfe so le še spomin na življenje trdo in grenko.

Odvandrala je Francka v nebo. Nebo v srcu je nosila, ko med njivami neskončnih brazd med trnje rože je sadila.

Zdaj je konec dolgih dni. Prišel je lon.

V nebesih cvetnik bo oplela. Rajska cveta, krilati angel njen, ji bo na nebeske harfe pela.

REŽKA POVŠE
Francka Lesar je umrla letos konec oktobra v 85. letu starosti.

Martinov teden v Toplicah

V gostilni Rog pripravljajo martinovanjske jedi in kostonjeve dobrote

DOLENJSKE TOPLICE - V Zdravilišču Dolenjske Toplice je od 8. do 14. vinotoka (novembra) Martinov teden. Za penzijske goste poteka te dni vrsta prireditev, od razstave martinovanjskih jedi, skupne priprave in peke Martinove gosi, koncerta vinskih pesmi do obiska zidanice.

V gostilni Rog pa te dni za goste, ki v ta priljubljeni lokal prihajajo od vsepovsod, pripravljajo martinovanjske jedi in kostonjeve dobrote. Za hladne predjede nudijo domačo gosjo jetrno pašeto, račjo galantino, tlačenko s čebulo, domačo šunko s hrenom. Juha je maronova. Od glavnih jedi velja omeniti Martinovo gos z mlinci in dušenim zeljem; tu so še s kostonjem nadevana račka s sirovimi štruklji in dušenim ohrovotom s slanino pa Martinova plošča in druge dobrote, ki sodijo v ta čas. Sladice so kostonjeve: rezine, potica, štruklji, strnjanka, nazadnje pa še pečen kostonj. Ob vsem tem pa mlado vino, seveda!

PRI OBORI NA ŠKRJANČAH

NOVO MESTO - Zadnji oktobrski četrtek smo učenci in učiteljice podaljšane bivanja osnovne šole Šmihel v Novem mestu odšli peš na Škrjanče. Tam smo si ogledali gojišče divjih živali. Med sprehomidom in opazovanjem gozda so nas presenetile srne in damjaki. V obori smo videli še divje prašiče, jazbine in lisice, mravljišča, visoke preže, krmilnice za divjad. Po obori nas je vodil gospod Vladimir Pavec, za kar se mu najlepše zahvaljujemo. Vsem nam je bil obisk obore zanimiv, saj smo doživeli neposreden stik z živalmi v naravnem okolju. HELENA MURGELJ, OŠ Šmihel

Alojz Bezek

V soboto smo se na pokopališču pri sv. Duhu poslovili od 86-letnega Semičana Alojza Bezka. Alojz Bezek je bil tesno povezan s krajem, v katerem je živel. Poznali smo ga kot dobrega čevljarja, člana društva upokojencev in vinogradnika pa tudi kot človeka dobre volje, ki jo je znal deliti tudi z drugimi, čeprav mu življenje ni ravno prizanašalo. Med vojno so ga kot aktivista Osvobodilne fronte skupaj s številnimi Semičani odpeljali v koncentracijsko taborišče na Rab. Ko je leto kasneje po kapitulaciji Italije prišel domov, se je pridružil partizanom, v 7. korpusu pa so ga kot čevljarkega mojstra razporedili v partizanske delavnice.

Po vojni je kot mojster vodil čevljarstvo delavnice semiške kmetijske zadruge, zaradi bolezni pa se je leta 1963 invalidsko upokojil. Takoj se je vključil v društvo upokojencev in mu za nekaj časa odstopil tudi prostor v domači hiši, dalj časa pa je skrbel za društveno blagajno in veliko pripomogel, da je društvo končno dobilo svoje prostore. Kot navdušen vinogradnik je bil med pobudniki in ustanovitelji društva vinogradnikov Bele krajine. Bil pa je tudi dober prijatelj, znanec in sosed, ki ga bomo vsi pogrešali.

SONJA ŠTRAUS

ZAHVALA

Oj, bratje, ko se to zgodi, tedaj končana pot bo moja in konec bo težav in boja, tedaj potihne za vsegar srca mi in sveta vihar!

Izčrpal je vso življenjsko moč in izjemno voljo 86-letni

ALOJZ BEZEK

čevljarški mojster v pokoju iz Semiča

V dnevih žalosti nismo bili sami, zato se želimo iskreno zahvaliti vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za ustne in pisne izraze sožalja, podarjeno cvetje in sveče. Za pomoč se posebej zahvaljujemo Lativovičevim, Bukovčevim, Džuraševičevim, ge. Lojzki Janežič in sodelavcem Iskre Semič. Hvala za pomoč v bolezni dr. Igorju Bostiču in dr. Mariji Plutovi. Zahvala pogrebnikom - sosedom, govornikom g. Ediju Malnariču za besede slovesa od sosedov, g. Alojzu Vidmarju od Društva upokojencev in Zveze borcev Semič, ge. Sonji Štravsovi od prijateljev in ge. Anici Lahovi za besede pred domačo hišo, zastavonošam, gospodu župniku za cerkveni obred, pevcem za zapete žalostinke, izvajalcu Tišine in pogrebni službi Kukar. Vsem ki ste ga imeli radi, vsem, ki ste bili z nami, in vsem, ki ste ga pospremili na zadnjo pot, iz srca iskrena hvala.

Žalujoci: žena Nežka, hči Mirjana, vnuk Uroš z ženo Valerijo in hčerkama Petro in Špelo ter sestra Nanca z družino

90 LET LUCIJE BENČINA - Lucija Benčina, rojena Stojin, iz Srednje-ga Lipovca pri Dvoru je pred kratkim praznovala 90. rojstni dan, ob častljivem jubileju pa jo je skupaj s predstavniki krajevnega odbora Rdečega križa obiskal tudi župnik Franc Škufca. Lucija (na sliki: druga z desne s šopkom) je imela težko življenje, saj ji je vojna vzela moža in jo pustila samo z dvema hčerama. Kljub starosti je še čila in zdrava in domačim pomaga pri marsikateri opravilu. (Foto: S. Mirtič)

ČESTITKE OB DEVETDESETLETNICI - Matilda Lokar iz Stranske vasi pri Novem mestu, ki je v začetku tega tedna dopolnila devetdeset let, je v ponedeljek prišla čestitat podžupanja Mestne občine Novo mesto Martina Vrhovnik. Pridružili so se ji tudi predsednik krajevnega združenja Stranska vas Marjan Ilar, predsednika tamkajšnjega RK in socialne komisije Zalka Rkman in Franc Hrovatič ter zastopnica vaškega odbora RK Anica Novak. Slavljenka je bila ganjena nad tolikšno pozornostjo, potem pa je povprašala po zdravju novomeškega župana in nazadnje obiskovalcem celo zapela nekaj starih narodnih pesmi. Matilda ima zdaj živega še enega sina, štiri vnuke in tri pravnuke. (Foto: T. Jakše)

SREČANJE MIRNOPEŠKIH STAROSTNIKOV - Preko 100 starostnikov se je v nedeljo, 7. novembra, odzvalo povabilu KORK Mirna Peč in se po posebej njim namenjeni maši udeležilo vsakeletnega srečanja starostnikov v prostorih šole. Zbrane je najprej pozdravil ravnatelj šole Aleksander Rupena, nekaj besed jim je namenil župan Zvone Lah, ki je posebne čestitke izrekel najstarejšim: 95-letni Mariji Bobnar in 91-letnemu Kocjanu Šeretu (srečanja se zaradi bolezni ni udeležil) ter zato še 90-letnemu Florjanu Lužarju. Predsednica KORK Mirna Peč Sonja Šuštaršič in gostja Andreja Rebnik, sekretarka OZRK Novo mesto, sta nekdanji predsednici mirnopolške organizacije Ani Pungerčar podelili posebno priznanje za dolgoletno uspešno delo. Prijeten kulturni program so oblikovali malčki iz vrta Cepetavček in OŠ Mirna Peč pod vodstvom Saše Brudar. Učiteljica Zdenka Mežan je s krožkarji poskrbela za domiselna darila starostnikom, ki so se s harmonikarjem Jožetom Lukšičem veselo zabavali še nekaj uric po kosilu. (Foto: L. Murn)

Tik pred dopolnjenim 101. letom bogate življenjske poti
nas je zapustil tiho, tako kot je živel,

LEON ŠTUKELJ

nosilec olimpijskih kolajn
in častni občan Občine Novo mesto.

Našega dragega častnega občana, ki je ponesel ime Novega mesta
in Slovenije po vsem svetu, bomo ohranili v trajnem spominu.

Mestna občina Novo mesto

V SPOMIN

Mineva leto, odkar nas je zapustil

**MARTIN
UHERNIK**
iz Otočca

V mislih je z nami sleherni dan. Njegov življenjski
optimizem nam daje moči.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Prezgodaj si nas zapustila,
vsa v cvetju tvoja je gomila,
a tebe ni.

Ob prezgodnji smrti hčerke, sestre in
tete

**JOŽICE
LINDIČ**

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem
in sosedom za iskreno sožalje, darovano cvetje in spremstvo
pokojne na zadnji poti. Zahvaljujemo se zdravnikom in
sestram Visceralnega oddelka za skrbno nego, ge. Mateji
Hunstek za njeno lepo petje na zadnji poti in gospodu
župniku za lepo opravljen pogrebni obred. Zahvala tudi vsem,
ki ste pokojno obiskovali v njeni bolezn.

Za njo žalujemo: oče in mama, sestra Zdenka, brata Jože in
Andrej z družinami

ZAHVALA

Trud in trpljenje -
tvoje je bilo življenje,
a zdaj k počitku leglo je telo,
a tvoje delo in
trpljenje pozabljeno ne bo.

V 70. letu starosti nas je zapustil naš
dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

ALOJZ SRČIČ
iz Radovlje pri Šmarjeti

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom,
sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje,
darovano cvetje, sveče in številno spremstvo na zadnji poti.
Iskrena hvala Zdravstvenemu domu Škocjan, patronažni
službi Novo mesto, g. župniku za lepo opravljen obred, g.
Šušteršiču za govor ob odprtem grobu, pevskemu zboru za
lepo zapete žalostinke, podjetju INTER TOB iz Novega
mesta in pogrebni službi Blatnik. Posebna zahvala sosedom
Turkovim in Ivančičevim za pomoč.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Mar prav zares odšel je tja v neznano,
kako je mogel, ko smo mi še tu?
Nositi moramo vsak svojo rano
molče, da mu ne zmotimo miru.
(Svetlana Makarovič)

Z bolečino v srcu sporočamo, da nas je v
64. letu starosti nenadoma zapustil naš
dragi mož, oče, deda, brat, stric in svak

IGNAC NACE COLARIČ
mizar v pokoju iz Krškega,
upokojska leta preživel v Šentjanžu

V sončnem jesenskem dnevu se je prehitro poslovil in za seboj
pustil praznino v širokem krogu domačih in tistih, ki so ga
poznali in imeli radi. Iskreno in iz srca se zahvaljujemo
sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v
težkih trenutkih stali ob strani, pokojniku darovali svete maše,
cvetje, sveče in našega očeta v tako velikem številu pospremili
k preranemu grobu. Zahvala tudi župniku Janezu Cevcu za
opravljen obred in poslovilne besede, pevcem, govorniku in
pogrebni službi. Zahvalo smo dolžni tudi kolektivom Radia
Brežice, SS Maribor, OS Bičevje - Ljubljana in Termoelektrarne
Brestanica. Vsem in vsakemu posebej, ki ste se poklonili
njegovemu spominu in mu izkazali spoštovanje, še enkrat
iskrena hvala!

Žalujoci: žena Štefka, otroci Jure, Marjeta in Boštjan z družinami,
vnuk Luka, bratje in sestre z družinami, nečakinje in nečaki
Šentjanž, Krško, Ljubljana, Kostanjevica na Krki, Cerklje ob
Krki, Chicago

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je za vedno
zapustila draga mama in stara mama

**VIDA
ŠUŠTARIČ**
Cerkvišče 15

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste z nami
delili žalost in bolečino ter pokojno v tako velikem številu
pospremili na zadnji poti. Iskrena hvala sorodnikom,
sosedom, vaščanom, prijateljem, sodelavcem in znancem za
izrečeno sožalje, darovano cvetje, sveče in za sv. maše.
Posebna hvala Odpremnemu centru CAT LOGISTIC
TRANSPORTA, d.o.o., Beti Črnomelj, Iskri Črnomelj,
Gasilskemu društvu Cerkvišče, zdravnici dr. Lilijani Spec,
gospodu Tonetu Kralju za ganljive besede slovesa pri domači
hiši, gospodu Petru Požek za besede slovesa ob odprtem
grobu, organizaciji ZB, upokojevcem, pevkam ter za odigrano
Tišino in gospodu župniku za lepo opravljen obred. Vsem in
vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 89. letu starosti nas je zapustila
draga mama, stara mama, prababica,
sestra in teta

**ANGELA
BARTOLJ**
Štinetova mama
Zavratnica 2, Straža

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in
znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam
izrazili sožalje, pokojni darovali cvetje in sveče, ter vsem, ki
ste jo pospremili k večnemu počitku. Posebej se zahvaljujemo
osebju Doma starejših občanov Novo mesto, Turističnemu
društvu Straža, gospodu Kregarju za poslovilne besede,
pevcem za zapete žalostinke, godbeniku za zaigrano Tišino,
pogrebni službi Oklešen in g. župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

107.5 MHz UKV

Rožna ulica 39, Kočevje
tel./fax 061/855-666

Verjemite ali ne...

**Krvavec
104,5**

**Kum
105,9**

*Skrb, delo in trpljenje -
tvoje je bilo življenje.*

V 75. letu nas je zapustil

JOŽE MAKUC

iz Šegove ul. 18

Zahvaljujemo se vsem skupaj in vsakemu posebej za izraze sožalja, podarjeno cvetje, sveče in za trenutke spoštovanja, katerega ste poklonili dragemu Jožetu.

Vsi njegovi

**POGREBNE
IN POKOPALIŠKE
STORITVE**

Leopold Oklešen

K Roku 26, Novo mesto

☎ 068/323-193

mobitel: 0609/625-585

0609/615-239

delovni čas: NON STOP

*Vsi, ki so upravičeni do povračila
pogrebni stroškov, imajo pri celotni
storitvi le minimalno doplačilo.*

*Opravljamo tudi prevoze v tujino in
v nekdanje jugoslovanske republike.*

ZAHVALA

Iskrena hvala vsem, ki ste na zadnji
poti pospremili našo sestro

**MARIJO
KOVAČIČ**

iz Cegelnice, Novo mesto

nam izrazili sožalje in pokojni poklonili sveče in cvetje. Zahvaljujemo se g. župniku iz Prečne za lep pogrebni obred, pevcem in govornikom g. direktorju Pošte Slovenije-poslovne enote Novo mesto ter ge. Mimi Vovkovi za občutene besede slovesa. Obenem se zahvaljujemo tudi Domu starejših občanov v Šmihelu za skrb in nego ter vsem, ki ste nam stali ob strani.

Sestri Joža in Ani, brata Tone in Ciril ter ostalo sorodstvo
Novo mesto, Ljubljana, Frankfurt

V SPOMIN

Minilo je že leto dni, odkar nas je
prezgodaj zapustil naš dragi mož, ati,
sin in brat

**IVAN
MALEŠIČ ml.**

iz Zemlja 16

Ne moremo ga preboleti, hvaležni smo vsem, ki nam pomagajo in so nam v uteho. Zahvaljujemo se vsem, ki prinašate cvetje in sveče na njegov grob. Posebno se zahvaljujemo tistim, ki ste darovali za svete maše.

Hvaležni vsi njegovi najbližji

ZAHVALA

V 94. letu starosti nas je zapustil naš
dragi oče, stari oče, pradedek, stric in
tast

PAVEL ZUPAN

iz Okroga 2 pri Šentrupertu

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste pokojnemu darovali cvetje in sveče ter ga pospremili na zadnji poti. Zahvala osebju Doma starejših občanov Novo mesto in Trebnje za dolgoletno nego, g. župniku in cerkvenim pevcem za lepo opravljen obred ter pogrebni službi Novak.

Žalujoči: vsi njegovi
Trebnje, 29.10.1999

ZAHVALA

*Skrb, delo in trpljenje-
tvoje je bilo življenje,
mnogo bolečin si prestala
in zdaj boš v grobu mirno spala,
a v naših srcih vedno boš ostala.*

V 61. letu nas je zapustila naša draga
žena, mama, stara mama, tašča,
sestra in teta

**ROZALIJA
HAJSINGER**

Oštrc 38, Kostanjevica na Krki

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, pokojni darovali vence, cvetje, sveče in za sv. maše ter jo tako številno pospremili na njeno zadnji poti. Vsem skupaj in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Njeni najdražji

*Le solza in duša ve,
kako boli, ko veš te ni!*

Zahvala ob izgubi predrage mame,
stare mame, prababice in tašče

**MARIJE
BOŽIČ**

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem, sodelavcem in vsem ostalim, ki ste jo spremili na zadnjo pot. Posebno se zahvaljujemo ge. Mariji Zupančič za izrečene besede ob slovesu, g. Hribniku in družinama Ferfolja in Jančič za nesebično pomoč v težkih trenutkih. Zahvaljujemo se tudi pogrebni službi Komunalne Novo mesto za vso organizacijo in Šmihelskemu pevskemu zboru. Naša skupna zahvala naj velja vsakomur posebej za ustno ali pisno izraženo sožalje, darovano cvetje in sveče.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega moža,
očeta, dedka in brata

**FRANCA
UDOVČA**

z Jablana pri Mirni Peči

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam izrazili sožalje, pokojnemu darovali cvetje in sveče ter ga pospremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se osebju Internega in Kirurškega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto za nego in skrb v času bolezni. Zahvaljujemo se sovaščanom in sorodnikom za vso nudeno pomoč. Govornikom iskrena hvala za občutene besede slovesa, kakor tudi pogrebni službi Novak za organizacijo pogreba. Še enkrat vsem in vsakomur iskrena hvala!

Vsi njegovi

OSMRNICA

Mnogo prezgodaj se je pretrgala nit življenja našega dragega sodelavca iz Sektorja za tehnično oskrbo in energetiko

SEBASTJANA SRPČIČA

C.O.Ž. 15, Šentjernej

Od njega smo se poslovili v ponedeljek, 8. novembra 1999, na pokopališču v Šentjerneju. S hvaležnostjo ga bomo ohranili v trajnem spominu.

Delavci Krke, tovarne zdravil, d.d., Novo mesto

ZAHVALA

*Zakaj si moral umreti,
ko pa s tabo je bilo lepo živeti?
Odkar utihnil je tvoj glas,*

V 41. letu nas je nenadoma in mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, sin, ati, brat, stric in nečak

IVAN KERMC

s Sel 7 pri Zburah

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ob težkih trenutkih stali ob strani, nam izrazili sožalje, darovali cvetje in sveče in ga s spoštovanjem v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala CIT oddelku KC Ljubljana ter vaščanu Tonetu Bečetu za poslovljene besede, pogrebni službi Oklešen, gospodu župniku za opravljen obred ter Ivanovim sodelavcem in Ljubljanskim mlekarjam. Vsem še enkrat najlepša hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

*Bila si vesela, rada si pela,
veliko pretrpela in sedaj si odhitela,
brez tebe hiša bo venela.*

V 79. letu nas je zapustila draga žena, mama in babica

ROZALIJA KOZLEVČAR

iz Medvedjeka 22

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom in sodelavcem Petrolov in Zmaja ter štirim župnikom za lepo opravljen obred. Posebna zahvala domačemu župniku za opravljene maše v Rinu. Enaka zahvala tudi dr. Marjanu Petru Pavlinu in sosedu Julki Stamcar. Hvala vsem, ki ste nam izrekli sožalje, pokojni darovali cvetje in sveče ter jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Hvala tudi godbeniku za odigrano Tišino in pogrebni službi Perpar.

Žalujoči: mož Franc, sin France, hči Marija in Ani z družinami, sin Jože in vnuki

ZAHVALA

*Ločitev je naša usoda,
srečanje
novo upanje.*

V 63. letu starosti se je mnogo prezgodaj končala življenjska pot ljubelega moža, očeta in dedka

VALENTINA ŽIBERTA

iz Kidričeve 21, Krško

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in vsem, ki ste z nami delili žalost in bolečino ter pokojnega v velikem številu pospremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se za skrb dr. Čakarju, zdravnikom ter osebju Internega oddelka Splošne bolnišnice Brežice. Hvala pevcem iz Brestanice in Senovega, gospodu za odigrano Tišino ter pogrebni službi Kostak Krško. Posebej se zahvaljujemo stanovskemu prijatelju gospodu Mižigoju za izrečene besede ter gospodu kaplanu iz Videmskega župnišča za lepo opravljen obred.

Žalujoči: žena Marija, sin Martin z družino ter ostalo sorodstvo

tedenski koledar

Četrtek, 11. novembra - Martin Petek, 12. novembra - Emil Sobotnik, 13. novembra - Stanislav Nedelja, 14. novembra - Nikolaj Ponedeljek, 15. novembra - Polde Turek, 16. novembra - Jerica Sreda, 17. novembra - Gregor

LUNINE MENE
16. novembra ob 10.03 - prvi krajec

kino

BREŽICE: Od 11. do 14.11. (ob 18. in 20. uri) in 15.11. (ob 20. uri) kriminalni film Generalova hči. 17.11. (ob 20. uri) kriminalni film Afera Thomasa Crowna.
ČRNOMELJ: 12. in 13.11. (ob 20. uri) ZF film Matrica. 14.11. (ob 17.30 in 20. uri) komedija Totalni pokvarjenci.
DOBREPOLJE: 12.11. (ob 19.30) dra-

ma Titanik. 14.11. (ob 15. uri in 19.30) komedija 10 razlogov, zakaj te sovražim.
GROSUPOLJE: 12.11. (ob 19. uri) komedija 10 razlogov, zakaj te sovražim.
KOČEVJE: 13.11. (ob 19. uri) drama Titanik. 15.11. (ob 18. in 20. uri) komedija 10 razlogov, zakaj te sovražim.
KRŠKO: 12.11. (ob 20. uri) in 14.11. (ob 18. uri) komedija 10 razlogov, zakaj te sovražim.
METLIKA: 12.11. (ob 20. uri) komedija Totalni pokvarjenci. 14.11. (ob 17.30 in 20. uri) ZF film Matrica.
NOVO MESTO: Od 11. do 14.11. (ob 18. uri) ZF film Kocka. Od 11. do 14.11. (ob 20. uri) kriminalni film Instinkt.
RIBNICA: 13.11. (ob 21. uri) komedija 10 razlogov, zakaj te sovražim. 14.11. (ob 16. uri) drama Titanik.
TREBNJE: 12.11. (ob 20. uri) in 14.11. (ob 17. uri) film Vojna zvezd. 17.11. (ob 17. uri) komedija 10 razlogov, zakaj te sovražim.
VELIKE LAŠČE: 13.11. (ob 19. uri) komedija 10 razlogov, zakaj te sovražim. 14.11. (ob 19. uri) drama Titanik.

film

• V LJUBLJANI SE DOGAJA "LAJF"

Glede na to, da se je jubilejni deseti Mednarodni filmski festival Ljubljana, LIFF, med prijatelji na "lajf", začel šele minuli petek, ob izteku roka za oddajo tega člana pa so minili samo štirje festivalni dnevi, je za kakršnokoli iskanje skupnih točk in rdečih nitih letošnjih naslovov daleč prezgodaj. Zgodila pa se je slovesna otvoritev, najprej uradna, ki jo je vodil radijski Andrej Karoli, ozvočili so jo mojstri hrupa na kovinskih sodih The Stroj, odprli pa, kot se spodobi za okroglo obletnico, sam kulturni minister Jožef Školč. Minister je navajal nekakšne nerodne vzporednice z aktualno politiko, češ, resda bomo zaprli nekaj brezcarinskih prodajal, toda naši mojstri filmskih iluzij bodo zato še odločneje osvajali taisto Evropo, ki zapira Duty Freeje. Sledil je neuradni del, fešta v Klubu CD-ja, postavljanje in popivanje tako imenovane urbane scene, ki bi je bil vesl vsak kronist tračarskih rubrik.

Festival se je začel z Bogovi in pošastmi, ameriškim kot da neodvisnim filmom o legendarnem holivudskem režiserju, ki na starost še vedno homofilično zapeljuje mišičastega vrtnarja. Stari je eleganten snob, mladi pa bo-

žansko postaven, pošten in navičen. Medtem ko ga stari portretira, se spominja svoje slave, mizernega otroštva in velike vojne, ki mu je pobrala največjo ljubezen, predvsem pa filmov o Frankensteinu, alegoriji za toliko skrivano homoseksualnost. V sekciji Predpremiere je navdušil tudi francoski Nori tujec, živahna zgodba o vagabundu iz Pariza, ki zatava med romanske Rome, da bi našel pevko Noro Luco in se tako oddolžil mrtvemu očetu, najde pa tipično cigansko skrajnost, nepopisno srečo in tragedijo obenem.

V tekmovalnih Perspektivah so se občinstvu zaenkrat najbolj priljubili Rusi, na prvem je V tisti deželi, na drugem pa Brat. Gre za filma o tragikomični prevladi babuške nad moškimi ter o občutljivem odnosu med plačanim morilcem in njegovim bratom, ki se v posel šele uvaja. Čudoviti ljudje pa je film bosanskega režiserja Jasmina Dizdara, ki je usode vojnih žrtev prepletel z življenjem članov štirih londonskih družin. Prvo mojstrovino pa je že ponudila tudi Retrospektiva, ki poravnava dolg prezrtim v tem desetletju. Francoski Ljubimca z mostu Pont-Neuf je ganljiv pri-spevek k boljsemu razumevanju ljudi na robu, ljubezenska zgodba med zasvojenim cirkusantom in na pol slepo slikarko.

Pravzaprav se zdi, da se rdeča nit že pleče, saj kot skupni imenovalec lahko vsem tem zgodbam brez zadržkov navedemo najmanj njihovo drugačnost in posledično marginalnost.

TOMAŽ BRATOŽ

KRKA ZDRAVILIŠČA

Krka Zdravilišča, d.o.o., obvešča poslovne partnerje, da so se vodstvo, marketing, nabavna služba in računovodstvo preselili na naslov:

Ljubljanska 26, 8501 Novo mesto (v Bršljinu).

Telefon: 068/373-19-40

DOLENJSKI LIST

Izdajatelj: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Direktor: Drago Rustja Uredništvo: Jožica Dornič (v.d. odgovorne urednice), Andrej Bartelj, Mirjam Bežek-Jakš, Breda Dušič Gornik, Tanja Jakš-Gazdova, Mojca Leskovšek-Svete, Martin Luzar, Milan Markelj, Lidija Murn, Pavel Perc in Igor Vidmar

Izhaja ob četrtek. Cena izvida 210 tolarjev; naročnina za 13 izvodov v 4. trimesečju 2.574 tolarjev, za upokojence 2.314 tolarjev, za pravne osebe 5.148 tolarjev; za tujino letno 70 evrov oz. druga valuta v tej vrednosti. V ceni izvida oz. naročnine je upoštevan 8-odst. DDV.

Naročila in pisne odpovedi sprejemamo samo s prvo številko v mesecu. Oglasi: Cena 1 cm v stolpcu za oglas (in mali oglas pravnih oseb) 2.800 tolarjev (v barvi 3.000 tolarjev), na prvi ali zadnji strani 5.600 tolarjev (v barvi 6.000 tolarjev); za razpis 3.300 tolarjev. V ceni oglasa oz. razpisa ni upoštevan 19-odst. DDV. Mali oglas do deset besed 1.900 tolarjev, vsaka nadaljnja beseda 190 tolarjev. V ceni malega oglasa je upoštevan 19-odst. DDV.

Žiro račun pri Agenciji za plačilni promet Novo mesto: 52100-601-59881. Transakcijski račun pri Dolenjski banki, d.d., Novo mesto: 970-7100-4405/9.

Naslov: Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 212. Telefoni: uprava, uredništvo in računovodstvo (068)323-606, 324-200; propagandna in naročniška služba 323-610; mali oglasi in osmrtnice 324-006.

Telefaks: (068)322-898.

Elektronska pošta: info@dol-list.si Internet: http://www.dol-list.si Nenaročenih rokopisov, fotografij in disket ne vračamo.

Računalniški prelom in filmi: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o.

Tisk: DELO-TČR, d.d., Ljubljana, Dunajska 5.

BELA TEHNIKA

POMIVALNI STROJ Candy in štedilnik 4 plin prodam. ☎ (068)66-547. 3745

KMETIJSKI STROJI

ŠROTAR za zrno ali stroke in gumi voz ter hišo ali samo gruš prodam. ☎ (0608)75-400. 3748

KUPIM

DELNICE Dolenjke kupim, prodam pa polo 60, letnik 1996. ☎ (041)812-230. 3762

MOTORNA VOZILA

JUGO KORAL 45, letnik 1989, zelo ugodno prodam. ☎ (041)806-467. 3709

ŠKODO PICK UP LXI, letnik 9/96, dobro ohranjen, prilagojeno za prevoz prehranbenih izdelkov, ugodno prodamo. ☎ (068)324-482. 3718

PEUGEOT 206 XS 1.4, letnik 2/99, rdeč, prvi lastnik, 3V, servisna knjižica, 20.000 km, 4 zimske gume, prodam za 1.800.000 SIT. ☎ (041)253-008. 3721

CLIO 1.2 RN, letnik 1994, registriran do 3/2000, prodam. ☎ (068)75-334 ali (041)697-963. 3734

CORRADO G 60, letnik 1991, črn, ABS, servo, električno zaklepanje, lepo ohranjen, prodam za 1.100.000 SIT. ☎ (041)201-192. 3736

R 5, letnik 1991, kovinsko zelen, 5V, registriran do 4/2000, prodam. ☎ (041)402-801. 3737

R 5, letnik 1995, prodam. ☎ (068)25-364. 3738

Z 128 SKALA 55, prva registracija 1989, prodam. ☎ (068)58-426. 3761

GOLF JX D, letnik 1988, moder, 3V, zelo lepo ohranjen, brezhiben, prodam. ☎ (041)720-038. 3766

MALI OGLAS

Lepo grajen, manjši, močan, ljubitelj športa in narave, sposoben, vzdržljiv ponujam trajno varnost predvsem ženskam, pa tudi moškim vseh starosti.

CENA: že od 250 SIT na dan. ŠIFRA: Mercedes-Benz, razred A, 3+financiranje.

Dodatne informacije: AUTOCOMMERCE, d. o. o., Seidlova cesta 16, Novo mesto, telefon: 068 321 000.

FORD FIESTO 1.25 16 V, belo, 3V, letnik 2/97, prodam. ☎ (068)22-898. 3767

OPEL KADETT, letnik 1986, registriran do 8/2000 in traktorsko rotacijsko kosilnico Fahr 165 prodam. ☎ (041)689-432. 3769

PASSTAT 1.8 i CL limuzina, rdeč, letnik 1992, druga lastnica, nekaramboliran, redno servisiran, prodam. ☎ (068)45-271. 3770

R 5 CAMPUS, letnik 1991, 5V, zelen, lita platišča, prodam. ☎ (068)40-352. 3775

ŠKODO FAVORIT, letnik 1991, in opel astro 1.7 D, letnik 1993, prodam. ☎ (068)24-643. 3724

R 19 ADAGIO, letnik 1995/96, 46.000 km, prvi lastnik, prodam. ☎ (068)78-278. 3740

KOMBI FURGON MB 209 D, letnik 1986, registriran do 10/2000, prodam. ☎ (041)620-518. 3753

JUGO KORAL, letnik 1990, prodam. ☎ (068)79-618. 3759

POSEST

V NOVO MESTU prodam starejšo hišo, potrebno popravila. ☎ (041)420-682. 3730

VINOGRAD z zidnico, na Starem gradu v Pohorju pri Kostanjevici na Krki prodam. ☎ (061)481-978, od 19. do 21. ure. 3732

PREKLICI

JOŽE PAVŠE, Brezje pri Rožnem Dolu 4, Semeč, opozarjam Martina Škedjaja, Brezje 3, naj preneha širiti laži o meni, me po krivici obsojati, in mi ne groziti s policijo, sodiščem, pestmi in sekiro. Naj se drži kulture človeškega razuma, sicer ga bom sodno preganjal.

PRODAJ

STRŽNICO POTISJE PA 900/1500, letnik 1982, vrtni stroj Dalstroj MK 2 in MK 3, stanca, 40 ton, rezkalni stroj UVG 1200 x 300, letnik 1986, in druge stroje prodam. ☎ (041)726-503 ali (062)687-235, zvečer. 3710

SUZUKI

AVTOSERVIS MURN
Resslova 4, Novo mesto
☎ 068/24-791

UPOGIBNI STROJ 3,5 m, 100 ton, proizvajalca MIN, v delovnem stanju, ugodno prodamo. Kambi, laboratorijska oprema, Semeč 40, ☎ (068)67-006. 3715

KVALITETNO hribovsko balirano seno prodam. ☎ (061)789-434. 3717

SVEŽO SLANINO za cvrtje prodam. ☎ (068)375-080. 3726

POKOJNINSKE BONE, delnice vseh skladov in podjetij lahko prodate preko borznoposredniške hiše Medvešek Pušnik v Mercator centru Novo mesto. ☎ (068)393-02-62. 3748

KAMEN, pohorski škrljavec, naraven, različnih barv in debelin, prodajamo. Nudimo polaganje kamna in prevoz. ☎ in fax: (063)754-003 ali (041)621-478. 3748

LES, stenski opaž, bruna, ostrešje, late, talni pod, rezan les prodajamo. Nudimo prevoz! ☎ in fax: (063)754-003 ali (041)621-478. 3748

NOVO termoakumulacijsko peč AEG poceni prodam. ☎ (068)22-249. 3754

RABLJEN mešalec za beton Lescha prodam. ☎ (068)326-089. 3771

SADIKE JABLAN vseh vrst, za sadjarje in vrtičkarje prodajamo po ugodni ceni. Nudimo količinski popust. ☎ (0601)84-112 ali (041)501-969. 3778

NOVE zavorne čeljusti, komplet za vsa 4 kolesa, za TAM 110, 130, prodam. ☎ (068)89-789 ali 315-632. 3713

RAZNO

INŠTUIRAM vse strokovne predmete na srednji in visoki šoli ekonomske usmeritve. Zagotovljen uspeh, pogoj pa je resno delo. ☎ (068)324-377. 3626

ANGLEŠČINA - Nudim kvalitetne instrukcije za srednjo solo in maturitetno pripravo. ☎ (068)341-106, po 17. uri. 3714

V NAJEM oddamo poslovne prostore - pisarne v izmeri 20 m² ali skupno 80 m². Parkirni prostori zagotovljeni! Elfis, d.o.o., Ragovska 7 a, ☎ (068)373-08-11. 3723

VAS ZANIMA USODA, potrebujete pogovor, nasvet? Pokličite! ☎ (090)46-52, 156 SIT/min. 3727

VEDEŽEVANJE PO POŠTI! Postavite jasno vprašanje. Navedite rojstni datum. Plačilo po povzetju 1500 SIT + PTT za eno vprašanje. Storžek - MC, d.o.o., Partizanska 2, 2319 Poljčane. 3728

V CENTRU Novega mesta, na Glavnem trgu, oddam v najem 2 pisarni, velikosti 32 m². ☎ (068)376-390. 3756

FIRMO, d.o.o., dokapitalizirano, v Krškem prodam. ☎ (0608)21-616. 3763

V BREŽICAH iščem prostor do 50 m², primeren za trgovino s tekstilom. ☎ (041)610-737. 3774

ODDAM ali prodam poslovni prostor v centru Trebnjega. ☎ (068)30-507 ali (041)415-836. 3729

SLUŽBO DOBI

CANKARJEVA ZALOŽBA vabi k sodelovanju zastopnike za prodajo na terenu. ☎ (064)351-430, ga. Lučka. 3712

COMMEX, d.o.o., servis za čiščenje, redno zaposli čistilca. ☎ (041)757-648. 3719

ZASTOPNIKE z prevozom zaposlimo za trženje oglasov v občinskem telefonskem imeniku v Krškem in Selnici. Slovenska knjiga, d.o.o., PE PIRS, Litijška cesta 38, 1000 Ljubljana, ☎ (041)746-823. 3722

NATAKARJA (-ICO), lahko tudi pripravnik, in samostojnega računovodjo za dvostavno knjigovodstvo zaposlimo. Kovinarstvo, pivovarstvo in pivnica AS, Prelesje (okolica Trebnjega), ☎ (068)40-194. 3738

SMO PODJETJE, ki zastopa najbolj prodajane izdelke. Če želite sodelovati kot zastopnik za Dolenjsko, pokličite na ☎ (068)376-330. 3773

MLAD VOZNIK C- in E- kategorije dobi delo na vlačilcu za mednarodni prevoz Hrvatska - Madžarska - Avstrija. ☎ (041)643-563. 3773

FARMACEVTSKEGA TEHNIKA s strokovnim izpitom zaposlimo za delo v trgovini Medis v Novem mestu. Ponudbe pošljite v sedmih dneh na naslov: Medis, Kastelečeva 5, Novo mesto. Informacije na ☎ (068)321-704 ali (041)639-104. 3776

SLUŽBO IŠČE

FANT, star 45 let, išče delo na kmetiji. Opravljam vsa kmečka dela. ☎ (041)205-643. 3743

STANOVANJA

V TREBNJEM najemam dvosobno stanovanje. ☎ (041)823-888. 3716

GARSONJERO v Novem mestu oddam. ☎ (068)25-277. 3720

PROSTOR, 100 m², v centru Novega mesta, Prešernov trg 14, registriran za pisarniško dejavnost (lahko tudi kot stanovanje), oddam. ☎ (041)625-620. 3725

DVOSOBNO STANOVANJE, 46 m², s pohištvom ali brez njega prodam. ☎ (0608)22-326. 3743

SUZUKI

AVTOSERVIS MURN
Resslova 4, Novo mesto
☎ 068/24-791

PRODAJA IN SERVIS

SUZUKI GRAND
FINANCIERANJE
TUDI NA POLOŽNICE BREZ POLOGA!

KREKOVA BANKA

UGODNA PONUDBA KREDITIRANJA PREBIVALSTVA
DO 5 LET

ZA KOMITENTE IN NEKOMITENTE

PE NOVO MESTO, Prešernov trg 1 Tel.: (068) 371-9860

www.krekova-banka.si

Da bo denar v službi človeka

Prispevajte
za obdaritev otrok v
Veselem decembru
na žiro račun DPM "Mojca"
52100-678-80209

DVOSOBNO STANOVANJE v Novem mestu prodam. ☎ (041)227-028. 3746

DVOSOBNO STANOVANJE v Trebnjem oddam. ☎ (068)324-696. 3764

ŽIVALI

BREJO TELICO sivko in bika za zakol prodam. ☎ (068)78-350. 3736

KRAVE SIVKE, breje 8 mesecev, prodam. ☎ (068)78-412. 3737

TELICO SIMENTALKO, brejo 8 mesecev, prodam. ☎ (068)76-014. 3750

OVCE in drva prodam. ☎ (041)877-136 ali 344-333. 3760

OVNA, plemenskega, JSR pasme, prodam. ☎ (068)79-618. 3765

OČIŠČENE ali žive piščance in purane za nadaljnjo rejo prodajamo. Dostava na dom. ☎ (068)84-097 ali (041)876-091. 3768

ODOJKE, 20 do 25 kg, prodam. ☎ (068)75-121. 3772

PUDLICO, staro 3 mesece, srebrno, čistokrvno, prodam. ☎ (0609)617-129. 3777

DOMAČE pure in purane prodam. ☎ (068)60-718. 3742

PRAŠICA, domača krma, ccu 200 kg, prodam. ☎ (068)325-066, Peter Mali. 3755

KRAVO SIMENTALKO s prvim teletom (bikcem) in brejo svinjo, 13 tednov, prodam. ☎ (068)42-332. 3733

PRAŠICE, 100 do 120 kg, samo domača hrana, prodam. ☎ (068)41-074. 3755

KRAVO simentalke, brejo 8 mesecev, z drugim teletom, prodam. ☎ (068)85-504. 3755

Kletke južnoameriških činčil, rabljene ali obnovljene, zelo ugodno.

Tel. 041/218-025, zvečer.

TRI-PRO, d.o.o.

Pooblaščenca agencija Zavarovalnice Triglav, d.d.

Zaposlimo:

A. svetovalko ali svetovalca za področje kapitalskih zavarovanj

B. svetovalko ali svetovalca za produkt 50+

Zahtevamo:

A. višješolsko izobrazbo, starost nad 28 let, lasten prevoz

B. srednješolsko izobrazbo, starost nad 28 let, lasten prevoz

Nudimo:

- zaposlitev za nedoločen čas, dober zaslužek, strokovno usposabljanje. Delo poteka izključno pri znanih strankah.

Informacij po telefonu ne dajemo. Prosimo, da pisne ponudbe pošljete v roku 8 dni na naslov TRI-PRO, d.o.o., Brnčičeva 13, 1000 Ljubljana. Ponudbe sprejemamo izključno za dolenjsko področje.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 13. novembra, bodo odprte naslednje prodajalne živil:

• Novo mesto: od 8. do 20. ure: Market Ljubljanska

od 7. do 19. ure: Market Drska

izdaja
državne kratkoročne vrednostne papirje

tri šestmesečna 3 in 6 zakladna menica varna in likvidna naložba

Zakladna menica je serijski, imenski vrednostni papir obrestovan po nominalni obrestni meri in izdan v apoenih po 100.000 SIT

Pooblašчени vpisniki:

ABANKA d.d. Ljubljana 061 171 82 04
BANK AUSTRIA CREDITANSTALT d.d. Ljubljana 061 177 78 53
BANKA CELJE d.d. 063 431 120 • BANKA KOPER d.d. 066 451 445
BANKA VIPA d.d. 065 128 53 02 • DOLENJSKA BANKA d.d. 068 316 548
FACTOR BANKA d.d. 061 137 76 13 • GORENJSKA BANKA d.d., Kranj 064 28 40
NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR d.d. 062 229 23 22 • SKB BANKA d.d. 061 171 56 38
NOVA LJUBLJANSKA BANKA d.d., Ljubljana 061 176 52 06
SLOVENSKA ZADRUŽNA KMETIJSKA BANKA d.d., Ljubljana 061 172 72 62

Oznaka menice	Datum vpisa	Datum izplačila	Število dni
TZ19	23.11.1999	24.02.2000	91
TZ20 • SZ02	28.12.1999 • 28.12.1999	30.03.2000 • 29.06.2000	91 • 182
TZ21	25.01.2000	28.04.2000	92
TZ22 • SZ03	22.02.2000 • 22.02.2000	25.05.2000 • 24.08.2000	91 • 182
TZ23	28.03.2000	29.06.2000	91

Za izplačilo obveznosti ob zapadlosti jamči Republika Slovenija

Podrobne informacije pri vseh pooblaščenih vpisnikih in izdajatelju:

Ministrstvo za finance • Zakladnica • Sektor za upravljanje z likvidnostjo proračuna • Beethovnova 11 • 1502 Ljubljana
Telefon: 386 (61) 178 65 55, 386 (61) 178 63 34 • Telefaks: 386 (61) 125 70 66
E-mail: majda.vrhovec@mfrs.si, tomaz.oplotnik@mfrs.si • http://www.sigov.si/mf/slov/menice/prosp.html

Evergreen's
The best of Jelovica

1. Okna Jeloterm
2. Vhodna vrata Bach 3. Vhodna vrata Modern
4. Notranja vrata Klasik 5. Notranja vrata Stil
6. Vhodna vrata Sonce
7. Notranja vrata Barok

JELOVICA

Jelovica, Lesna industrija, d.d., Škofja Loka, tel. 064/61-30, faks 064/634 261, http://www.jelovica.si, e-mail: info@jelovica.si • Novo Mesto, tel./faks 068/323-444 • Brežice, tel./faks 0608/62-926 • Metlika, tel./faks 068/58-716 • Bavex Trebnje, tel./faks 068/45-640 • Kera Trade Zagorje ob Savi, tel./faks 0601/64-465

DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST

SuperCena
Od 4. 11. do 20. 11. '99
oziroma do prodaje zalogi!

SuperCena
3.490,00 SIT
Pekač - dvojni
Ø 38 cm

SuperCena
49.990,00 SIT
Videorecorder
DAEWOO G 997 HI-FI
6 glav, stereo, show view,
VPS, 16:9 format, 2 SCART
prijključka, AV priključek
na sprednji strani

SuperCena
5.990,00 SIT
Polnilec
akumulatorjev
TELWIN-NEVADA 10
- 12 V, 50 W
- zaščita proti prenapetosti
in zamenjavi polariteta

SuperCena
79.990,00 SIT
Pomivalni
stroj
KENMORE
art. 14800
- 5 programov,
- temp. pomivanja:
50°, 65°, 70° C
- za 12 pogrinjov
- poraba energije:
razred B
- bajonetni filter

Gotovinski popusti
s kartico Kovinotehna

nemogoče je mogoče
KOVINOTEHNA

Prodajni center podov
PCP PUREBER
PARKETARSTVO

GOTOVINSKA POSOJILA
garancija - čekovni blanketi
068/375-875 9.⁰⁰-12.⁰⁰, 13.⁰⁰-16.⁰⁰

SHEN QI -
energija življenja
Ustvarjamo pogoje za
samozdravljenje
bolezni, zasvojenosti...
GSM: 041/690-082
Tel.: 068/323-602

RADIO BREŽICE
na
88,9
in
95,9 MHz

LERAN, d.o.o.

Novo mesto, Lebanova 24
tel./faks: 068/322-282
tel.: 068/342-470
mobitel: 0609/633-553

Prodamo:

- **HIŠE:** V Novem mestu, Brežicah, Krškem, Črnomlju, Metliki, Žužemberku, Mokronogu, Semiču, Straži, Gor. Vrhpolju, Orehoviči, Dol. Brezovici, Škocjanu, Bučki, Dol. Ponikvah, Ljubljani...
 - **STANOVANJA:** v Novem mestu, Krškem, Črnomlju, Šmarjeških Toplicah, Smolenji vasi, Kranju...
 - **VIKENE:** v Kotu pri Dvoru, Borštu pri Ajdovcu, na Bučki, v Gabrju, na Šutenškem hribu pri Podobočju, Tolstem vrhu, Novi Gori nad Stražo, v Karteljevem (Poljane), na Trški gori...
 - **GRADBENE PARCELE:** v Mirni Peči, Mokronogu, Vrh pri Šentruptu, Grobljem pri Šentjerneju...
 - **POSLOVNE PROSTORE:** v Novem mestu (Glavni trg, Novi trg, Šolski center, Bučna vas), v Črnomlju (picerija in diskoteka), v Žužemberku...
 - **KMETIJE:** v Gor. Nemški vasi pri Trebnjem, Šmarjeti, Beli krajini...
 - **NAJEM:** v najem oddamo poslovne prostore in stanovanja v Novem mestu.
- Oglasite na na sedežu podjetja ali nas pokličite.

DOLENJSKI LIST

Poleg kegljišča
na Germovi 6
v Novem mestu
posluje

Postregli vas bodo s:

- picami
 - hamburgerjem
 - giricami
 - pomfritom
 - sladoledom
 - ledeno kavo
 - sadnimi kupami
- in raznovrstnimi pijačami.

☎ 068/321-878
Vabljeni
DOLENJSKI LIST

SNeg PRED DURMI ZMELJEMO, KURILNO OLJE VAM PRIPELJEMO

Pri Petrolu bomo veseli vašega klica in naročila ekstra lahkega kurilnega olja za letošnjo zimo. Za dan in uro dostave se dogovorimo z vsakim posebej. Plačate lahko z gotovino, plačilno kartico ali na obroke - in to šele ob dostavi! Za naročila nad 1000 litrov je prevoz zastoj, pa še liter antifrizna na vsakih tisoč litrov olja vam podarimo do konca novembra. Vaš klic pričakujemo v najbližjem Petrolovem skladišču in izbranih bencinskih servisih.

www.petrol.si

PETROL

Skladišče:
Novo mesto 068 323 814
Brežice 0608 61 188
Bencinski Servis:
Črnomelj 068 56 070
Kočevje 061 851 461
Trebnje 068 460 420

PORTRET TEGA TEDNA

Lojz Cvelbar

Danes ima najpriljubljenejši svetnik v naših krajih, Martin, polne roke dela. Priti mora do sleherne vinske kleti, do zadnjega hrma in mošt v sodih spremeni v vino. Pri Lojzu Cvelbaru na Bajnofu pod Trško goro, tem cvičkove raju, se bo kar lep čas zadržal. Tam ga čaka kakih 120.000 litrov vinskega mošta, možak pa mora biti še posebno pazljiv in natančen, kajti od tega je več kot 100.000 litrov takega, iz katerega mora narediti cviček. Pri tako dragocenem vinu, slovenski in svetovni posebnosti, ne gre, da bi bil, svetnik gor ali dol, brzoplet in površen. Če je božji, bo tudi pokušal, kaj je naredil. Lojz mu bo pa z veseljem nataknil in se pri tem prešerno smejal in ga motril s svojim odkritim pogledom, kot je njegova navada. Malo bosta založila in kakšno rekla po domače. Potem pa, Martin, naprej po tej z vinom blagoslovljeni deželi, Lojz pa nazaj k svojemu delu.

Dela pa Lojzu Cvelbaru ni nikoli zmanjkalo in mu ga ne bo. Najmlajši od sedmih otrok iz kmečke družine v Gorenji vasi pri Šmarjeti je od otroštva varen in voljan delati. "S rto rastem od malega in nobena druga rastlina me tako ne prevzame. Zame je trta nekaj posebnega, kot bitje z dušo," pravi ta mehkosrčni človek krepke postave, prava podoba trdnega in umnega gospodarja. In prav Lojz je, najmlajši v družini, prevzel veliko domačo kmetijo, 22 hektarov, od tega 11 ha obdelovalne zemlje in hektar in pol vinograde z zidanico na osončenih in razglednih Mevcah na Koglem.

A samo od kmetije, čeprav tako velike, se ni dalo živeti in

Lojz se je zaposlil v Krki. Ko je Krka kupila Ratajevo zidanico na Trški gori, današnji Krkin hram, z vinogradom in vzela v najem še zemljo kmetijske šole tam okoli, je Cvelbar postal prvi Krkin vinogradnik in vinar. "1.700 trt je bilo v Ratajevem vinogradu, 14.000 smo jih pa posadili na najeti zemlji," se spominja Lojz, ki je bil zraven od prve trte naprej. Prvi pridelek so novi vinogradi dali leta 1980, prej pa so po projektu belokranjskega vinarskega strokovnjaka Julija Nemarička uredili vinski klet v zapuščenih nekdanjih grajskih hlevih na Bajnofu v vznožju Trške gore. Od takrat je to za krško druga največja cvičkova klet in ves čas v njej gospodari Lojz Cvelbar. Zadnjih šest let ima Cvelbar klet in pripadajoče vinograde v dolgoročnem najemu in je tako največji zasebni pridelovalec cvička na svetu.

Cviček v zadnjem času spet pridobiva staro, po nemarnem zapravljenju čast in veljavo. "V Krkinih zdraviliščih in na Otočcu tako in tako točijo naš cviček, a za trškogorski cviček je tudi drugje vse večje zanimanje ljubiteljev tega vina," pove Cvelbar. Metliška kmetijska zadruga iz svojega ljubljanskega skladišča z njim zalaga Ljubljano, imajo ga v Mercatorjevih trgovinah, kupujejo ga Dolenjka in dolenjski gostilničarji. Po njem sprašujejo tudi drugje po Sloveniji, od Kopra do Prekmurja.

Pri delu očetu Lojzu že krepko pomaga sin Marko, agronomski inženir, že pravi mladi enolog, ki je pri očetu tudi v redni službi. Tudi drugi sin Rok se rad ukvarja z vinarstvom. Dela je pa za vse dovolj in preveč. A jim ni težko, ker ga radi opravljajo. Tudi v domačem vinogradu in v gostoljubni zidanici v Mevcah, kjer so predlani pridelali izvrsten izbor šardoneja in sivega pinota, nekaj dni pred koncem lanskega leta pa so potrgali zmurnjeno grozdje in prav te dni skrbno stekleničijo njihovo prvo ledeno vino. Tudi po letošnji trgatevi so pustili nekaj najboljšega grozdja na trtah. Pa bo še eno predikatno vino.

Pri Cvelbarjevih sv. Martinu ne bo kmalu zmanjkalo dela.

ANDREJ BARTEJ

MARTINOVANJE NA OTOČCU

OTOČEC - V restavraciji Tango na Otočcu bo v soboto, 13. novembra, ob 20.30 martinovanje. V posebnem programu ne bo manjkalo zabave, humorja in plesa. Za to priložnost pripravljajo tudi posebno kulinarčno ponudbo. Priporočajo rezervacije.

Žerjav pri Cerkljah!

Izredno redko se eden največjih ptičev pri nas pojavi v teh krajih - Žerjav se seli iz Skandinavije prezimovat v toplejše kraje

SEVNICA - Profesor biologije na sevniški osnovni šoli in predani ornitolog Dušan Klenovšek nam je sporočil, da so od 2. do 4. novembra na poljih med Borštom in Cerkljami ob Krki opazovali mladega žerjava (Grus grus). Po Klenovškovih besedah gre za izredno redko pojavljanje te vrste, ki se sicer seli iz Skandinavije in Sibirije prezimovat v toplejše kraje. Večina slovenskih opaznanj je sicer s kraških polj (Planinsko in Cerkni-

Repertoar s preko 200 skladbami

Ansambel Slavko iz Kočevja lahko igra neprekinjeno 8 ur, ne da bi dvakrat zaigral isto pesem - 6 lastnih skladb - Spomladi prva kaset

KOČEVJE - Ko se dobijo skupaj stari, prekaljeni glasbeniki, ki imajo za seboj že tri desetletja igranja, lahko nastanejo le ansambli, kakršni so v Kočevju ansambel Slavko. Če k temu dodamo še bogate izkušnje dvakratnih udele-

žencev svetovnih prvenstev harmonikarjev, bratov dvojčkov Veble, je ob vodji ansambla Slavku Podlogarju ansambel Slavko trio, ki lahko neprekinjeno igra 8 ur, ne da bi dvakrat zaigral isto pesem.

"Pride čas, ko je v življenju treba začeti nekaj novega," pravi kot v en glas 47-letna brata Stane in Jože Veble. V sobi, v kateri hranita pokale in priznanja, ki sta jih osvojila na številnih tekmovanjih harmonikarjev doma in v tujini, za nove preprosto nimata več prostora. Po dolgih letih tekmovanj, samostojnih nastopov in občasne igranja v različnih ansamblih sta se lani jeseni odločila, da bosta poskusila zaigrati skupaj s 46-letnim Slavkom Podlogarjem, ki ima tako kot brata Veble tudi sam za seboj že tridesetletno glasbeno kariero. Z Vebletovima harmonikama in Podlogarjevimi sintetizatorjem so oblikovali ansambel, ki od letošnjega januarja nastopa na porokah, obletnicah, veselicah in povsod, kamor jih povabijo. Tako so nastopili tudi na letošnjem Ribniškem sejmu in Polharski noči na Travnici, kjer so tako navdušili, da so jih povabili, da nastopijo tudi za martinovo in novo leto.

Repertoar ansambla Slavko, ki nastopa, kot pravi Podlogar, na domačem kočevsko-ribniškem območju, obsega krepko preko 200 skladb narodne in zabavne glasbe. Odličnim interpretacijam Avsenikovih in Slakovih skladb, po katerih sta Vebleta znana, so dodali tudi 6 lastnih. Superpolka in Pri Rožnem studencu sta instrumentalni, Mami, Hej dečko, Mir na svetu in K vojakom pa so vokalno-instrumentalne narodne pesmi. Besedila zanje je napisala Dragica Turk z Vrha v Suhi krajini, s katero bodo sodelovali tudi pri pripravi naslednjih šestih pesmi. Če bo vse posreči, na pomlad nameravajo izdati svojo prvo kaseto.

M. LESKOVŠEK-SVETE

FOTOGRAFSKI NAGRADI

Na fotografskem natečaju Svoboden kot ptica, ki ga je pripravilo Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije v sodelovanju z Mobitelom, je v kategoriji Ptice v podobah prvo nagrado prejel Marko Pršina iz Novega mesta za fotografijo male bele čaplje, ki stoji na stebru v vodi. Na fotografskem natečaju za nagrado Pro foto centra Cumulus za najboljšo fotografijo z letošnjega Rock Otočca pa je prvo nagrado prejel Borut Peterlin iz Straže pri Novem mestu, diplomant praške akademije Famu, za fotografijo Vode, vode...

MLADI PROTI NASILJU IN DOBRODELNI KONCERT

NOVO MESTO, BREŽICE - Dijaki Šolskega centra Novo mesto bodo v sodelovanju z DNS in Mladinskim centrom Brežice 15. novembra v Novem mestu pripravili javno tribuno na temo mladi v boju proti nasilju, 19. novembra ob 21. uri pa bodo v Brežicah pripravili dobrodelni koncert skupin Dan D, Zverine in Sinners.

Člani ansambla Slavko: brata dvojčka Veble (harmoniki) in Slavko Podlogar (sintetizator)

Sreča se je nasmehnila mladi Gribeljki

Katarina Papič iz Gribelj v televizijski oddaji "Moj film" dobila pola

GRIBLJE - Za Belokranjce ne bi bilo mogoče reči, da imajo veliko sreče pri igranju na srečo. Na prste bi lahko prešteli tiste, ki so v zadnjem desetletju ali dveh dobili večjo nagrado. Tudi Katarina Papič iz Gribelj, ki je občasno kupovala srečke, je le včasih zadela kakšno malenkost. Zato je bila toliko bolj preseščena, ko je pretekli teden v oddaji Kanala A "Moj film" dobila avto polo.

"Večkrat sem že glasovala po telefonu za film v oddaji 'Moj film', ki je bil po mojem okusu. Zadnje štiri oddaje pred jubilejno stoto oddajo pa so vsak teden izžrebali po deset klicateljev, ki so prišli v izbor za finalno žrebanje, v katerem je bila nagrada avto, ki ga je podaril Porsche Slovenije. Zame je bil velik uspeh že, da sem, kot mi je znano, kot edina iz Bele krajine prišla v ožji izbor, saj menda v vsaki oddaji sprejmejo okrog 30 tisoč klicev," je povedala zgovorna Katarina. Srečo ji je prinesla številka 11, pravi pa, da tudi voditelj oddaje Matej, ki je voditelj Urši prigovarjal, naj potegne kroglico s številko z dna bobna.

"Vse skupaj sem vzela za šalo, saj nisem verjela, da se bo sreča nasmehnila prav meni. Mnogi od štiri-desetih finalistov pa so očitno upali, da bodo srečnejši prav oni, čeprav so vedeli, da bo izžreban le eden. Zato tudi ne čudi, da jih je po žrebanju najbrž precej dajala zavist, saj mi je čestitala le ena gospa. So pa zato toliko bolj navijali zame moji sovaščani, za kar se jim zahvaljujem," pravi Papičeva, ki obiskuje 2. letnik črnomaljske gimnazije in bo lahko začela delati vozniki izpit šele čez poldrugo leto. A pravi, da bo kljub temu avto ostal pri hiši. "Najbrž se mi ne bo nikoli več zgodilo, da bi zadela avto. Sicer pa je prav, da sreča skače med ljudmi," je prepričana Katarina.

M. B.-J.

Katarina Papič

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Cesto bo težko širiti - Zakaj ne pobirajo smeti - Na otoškem pokopališču ni bilo peska - Bartolj naj ponudi boljšo plačo - Milan bi kriminalce kar pobil

Marija iz Regrče vasi nas je poklicala v zvezi s cesto med Regrč vasjo in Gotno vasjo v Novem mestu, ki jo mnogi uporabljajo kot obvoznico ali pa kot bližnjico za pot v službo. Cesta je ozka, zato bi bila nujno potrebna dodatna izogibalnica, do katerih bi po njenem lahko prišli, če bi zasipali dve veliki jami ob cesti. Ne ve, če je to zaradi lastnine zemljišča sploh možno, a če bi se zadeve lotili, je pripravljena tudi sama kaj prispevati. Anica Blatnik z novomeške občine je pojasnila, da je cesta pred leti širila in asfaltirala nekdanja skupnost krajevni skupnosti in da tedaj ni bila opravljena odmera. Cesta je lokalna, z omejeno nosilnostjo na pet ton zaradi posejanja brežine. Dejansko je cestišče preozko, tako da vozila vozijo tudi po pol metra izven cestišča. Vsak gradbeni poseg izven cestišča je problematičen, saj zahteva soglasje lastnikov zemljišč in odkup

zemljišča. Za razširitev na najbolj kritičnem delu ob vstopu v Gotno vas so na občini že pripravili dokumentacijo in se dogovorili z lastnikom zemljišča za odkup za razširitev ceste potrebne zemlje, a je naknadno postavil nove in za občino nesprejemljive pogoje, tako da se je postopek ustavil.

Leopold Korevec iz Črnomlja nas je najprej opomnil, da smo pred tednom njegov priimek v tej rubriki zapisali nepravilno, potem pa je dal repliko na odgovor Vinka Kuniča iz oddelka za okolje in prostor v zvezi s prepovedjo zavarovanja na Petrolov bencinski servis nasproti hotela Lahinja v Črnomlju za vozila, ki prihajajo iz centra mesta. Ne more razumeti, kaj strokovnjaki Direkcije za ceste vidijo spornega pri tem, saj je le nekaj metrov pred črpalko križišče, kjer je zavijanje proti železniški postaji dovoljeno. Vse skupaj se mu zdi smešno, če ne celo sporno, saj je bilo dolga leta zavijanje na črpalko dovoljeno. Korevec pa se ne spomni, da bi tam zaradi tega prihajalo do prometnih nesreč.

Leopold Panjan iz Črnomlja je opozoril na nepobrane smeti ob cesti Črnomelj - Dolenjske Toplice. Ob odseku med Črnomljicami in Starimi Žagami so postavljeni zabojniki za smeti, vendar jih očitno že dolgo ni nihče spraznil, tako da se smeti nabirajo okoli. Vodja komunalne operative pri novomeški Komunali Simon Štukelj je opozoril, vzel resno in takoj ukrepal, čeprav pristojnosti pri čiščenju prostora ob regionalnih in magistralnih cestah niso jasno razmejena. Povezal se je z občino Dolenjske Toplice in tam pristojne opozoril na problem, le ti pa so Komunalni naročili naj smeti odpelje. Delo naj bi bilo po zagotovitvi Simona Štuklja opravljeno večeraj.

Marija iz Trebnjega je pokomentirala izjavo trebanjskega podjetnika Darka Bartlja, zapisano v Trebanjskih iverih, da ne more dobiti skladiščnika za podjetje Bartog. Marija pravi, da je Bartolj precej dobrih delavcev poslal na zavod za zaposlovanje in naj se ne norčuje iz ljudi. Ponudi naj boljšo plačo, pa bo dobil tudi skladiščnika, saj od države vleče "mastne pare".

Anjo iz Novega mesta je zmotilo, da krajevna skupnost Otočec letos pred dnem mrtvih ni pripravila peska za ureditev okolice grobov, kot je to brezplačno storila prejšnja leta in kot to počno na drugih pokopališčih, ki jih je tiste dni obiskala.

Milana iz Žužemberka v našem časopisu najbolj zanimajo Pota in stranpota, v zadnji številki pa ga je najbolj pretresel zapis o uboju varnostnika. Ker ima v demokraciji vsak pravico do svobodnega izražanja mnenj, je to izkoristil tudi Milan in povedal, da bi po njegovem morali mafijaše in tiste, ki kradejo in se drogirajo na licu mesta ustreliti. Moti ga tudi, ker storilcev kaznivih dejanj ne zapišemo s celim imenom in priimkom, da bi jih bilo sram in bi jih zaničevali vsi v vasi.

I. V.

MARTINOVANJE V TERMOPOLISU

ČATEŽ OB SAVI - Club Termopolis v Termah Čatež bo pripravil danes martinovanje ob večer zimskih melodij, ki bo trajalo od 21. do 2. ure. Jutri ob 22. uri bo disco večer, ki ga bodo zaključili v soboto ob 5. uri. V soboto napovedujejo rave party, in sicer od 22. do 6. ure zjutraj.

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvaliti, ali pa le opozoriti na zanimiv dogodek iz domačih krajev - pokličite nas! Priluh-nill vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Na telefonski številki (068)323-606 vas čakamo vsak četrtek med 18. in 19. uro. Dežurni novinar vam bo pozorno prisluhnil.